Avto cesta Šentilj-Gorica (3. str.) — Titova tiskovna konferenca v Tokiu (4. str.) — Priloga RTV

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 12. APRILA 1968 • LETO X., ŠTEVILKA 101 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

PRVA IZDAJA

Pogovor s socialisti in SOHIO

Tito je včeraj obiskal televizijo NHK – Danes potuje v Kjoto in Osako

TOKIO, 11. aprila (Tanjug). Predsednik Josip Broz Tito je priredil sinoči v največjem tokijskem hotelu »Otani« slovesen sprejem, na katerega so prišli japonski suveren Hirohito in najuglednejše osebnosti japonskih političnih in gospodarskih krogov, predsednik vlade Eisaku Sato s člani vlade, predsednik spodnjega doma Iši in člani parlamenta, predsednik japonske socialistične stranke Seiči Kacumata, prvaki drugih političnih strank in sindikatov. Na sprejemu je vladalo zelo prisrčno in prijateljsko razpoloženje. Danes se je predsednik Tito pogovarjal s predstavniki socialistične stranke kakor tudi z japonskimi sindikalnimi prvaki.

Predstavniki socialistične stranke so obiskali predsednika Tita v Gejhin Kanu, njegovi rezidenci v Tokiu. Vodil jih je predsednik stranke Seiči Kacumata. Predstavniki socialistične stranke so v pogovoru s predsednikom Titom in njegovimi sodelavci pozdravili in podprli pobudo za sklicanje nove konference neuvrščenih in drugih miroljubnih držav, na kateri bi obravnavali odprta mednarodna vprašanja. Menili so, da je takšna pobuda zelo koristna v sedanjem položaju, in so izrazili pripravljenost, da kot politično gibanje pošljejo na konferenco svoje predstavnike. V pogovoru so tudi ugotovili, da so medsebojni strankarski odnosi dobri in plodni, da jih je treba še nadalje pospeševati in razvijati.

Tako kot japonska socialistična stranka tudi SOHIO podpira pobudo Jugoslavije za sklicanje novega sestanka neuvrščenih držav. Na obeh današnjih srečanjih je prišlo do izraza popolno soglasje v oceni mednarodnega položaja in o tem, da si je treba prizadevati po vseh močeh, da bi čimprej uredili skrb zbujajoče svetovne probleme.

● Nadaljevanje na zadnji strani

SOBOTNA PRILOGA

ZA MODERNIZACIJO PREMALO SREDSTEV IN PROGRAMOV
Pogovor o aktualnih mariborskih temah

Sergej Kraigher
NOVOSTI UVAJAJMO POSTOPOMA
Nekatere misli k razpravi o tezah za izpopolnitev sistema zdravstvenega varstva in zavarovanja

Dušan Dolinar
JANEZ STANOVNIK
Portret tedna

Janez Stanič
VIHARNA POMLAD NA POLJSKEM
Študenti so sprožili plaz

Branka Jurca
KJER METULJI NE LETE
Z dunajske razstave risb umorjenih židovskih otrok

Stanka Godnič
DEKADENCA ALI NOVA MOŽNOST?
Po oberhausenskem festivalu

Slavko Fras
GRMEČI DIM NA ZAMBEZIJU
Turistični zapiski iz Afrike

Lojze Kovačič
DEČEK IN SMRT
Odlomek iz romana

ZA KONEC TEDNA

Hanoi predlaga Varšavo

Za ZDA Phnom Penh ni sprejemljiv kot kraj za sestanek Cyrus Vance bo zamenjal Thompsona v Harrimanovi misiji? — Abrams imenovan za naslednika Westmorelanda

HANOI, 11. aprila. (Tass). Vlada DR Vietnama je predlagala ZDA Varšavo kot kraj, kjer bi se lahko začeli uvodni pogovori med severnovietnamskimi in ameriškimi predstavniki. Varšavo je predlagala potem, ko je prišel iz Washingtona odgovor, da za ZDA Phnom Penh ni sprejemljiv. V Washingtonu menijo, da bodo ZDA v najkrajšem času odgovorile Hanoju, da se strinjajo z Varšavo kot krajem sestanka. Poudarjajo, da bodo stike vzpostavili najbrž čez kak teden in da Washington ne bo odbil zadnjega hanojskega predloga že zaradi poprejšnjih izjav ZDA, v katerih je bilo rečeno, da so se pripravljene pogovarjati kjerkoli oziroma kdajkoli.

Agenciji Reuter in UPI poročata iz Washingtona, da bo predsednik Johnson imenoval Cyrusa Vancea, nekdanjega namestnika obrambnega ministra, za člana ameriške misije, ki se bo pod vodstvom Avrella Harrimana pogajala s predstavniki DR Vietnama. Bela hiša ni hotela komentirati novice, po kateri naj bi Vance zamenjal v Harrimanovi misiji ameriškega veleposlanika v Moskvi Thompsona.

Generalni sekretar OZN U Tant, ki je odpotoval iz Bruslja v Luksemburg, je izjavil, da se bodo po njegovem mnenju pogovori med Hanoiem in Washingtonom kmalu začeli, verjetno že prihodnji teden.

Predsednik Johnson je včeraj sporočil, da bo general Creighton Abrams zamenjal generala Williama Westmorelanda na položaju glavnega poveljnika ameriških sil v Vietnamu. Admirala Johna Sidneya McCaina pa je imenoval za naslednika admirala Ulissesa Granta Sharpa, ki je bil doslej poveljnik ameriškega tihomorskega ladjevja. Admiral McCain pa je bil doslej poveljnik ameriških pomorskih sil v Evropi.

Na dosedanji Abramsov položaj pomočnika poveljnika ameriškega korpusa v Vietnamu je prišel general Andrew Goodpaster, nekdanji pomočnik predsednika Eisenhowerja in šef vojaške akademije.

Boji v Južnem Vietnamu, čeprav nekoliko omejeni, se nadaljujejo na več sektorjih ne glede na skorajšnji začetek pogajanj med Washingtonom in Hanoiem. AFP je spo-

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Spychalski predsednik LR Poljske

VARŠAVA, 11. aprila (Tanjug). Danes popoldne je poljski sejem soglasno izvolil dosedanjega ministra za vojsko maršala Marjana Spychalskega za predsednika državnega sveta LR Poljske. V imenu treh poslanskih klubov — PZDP, kmečke stranke in demokratske stranke — je Spychalskega predlagal Vladislav Gomulka. Na predlog predsednika vlade bo sejem danes popoldne izvedel spremembe v vladi.

MARJAN SPYCHALSKI

Z VČERAJŠNJE PODELITVE LETOŠNJIH KIDRIČEVIH NAGRAD. Foto: Šelhaus

Podeljene Kidričeve nagrade

Glavna nagrajenca sta prof. Jože Pokorn in dr. ing. Anton Železnikar

LJUBLJANA, 11. apr. Ob 11. uri se je začela v veliki dvorani republiškega izvršnega sveta slavnostna seja Sklada Borisa Kidriča, ki so ji prisostvovali številni ugledni znanstveni in politični delavci. Predsednik upravnega odbora sklada Silvo Hrast je poročal o delu sklada, ki že petnajst let izpolnjuje Kidričevo misel in pomaga napredku raziskovalnega in znanstvenega dela pri nas.

Samo v preteklem letu je sklad prispeval za raziskovalno delo skoro dve milijardi starih dinarjev, število njegovih štipendistov se je pa v preteklem letu povzpelo na 116. Čeprav so se v preteklem letu povečala sredstva zaradi republiškega proračuna, se sama sredstva sklada niso zvišala, ker so hkrati izpadla zvezna sredstva za financiranje nuklearnih inštitutov in raziskav na področju nuklearnih surovin. Zato je bila potrebna najstrožja izbira raziskovalnih nalog, da so bile pokrite potrebe najnujnejšega raziskovalnega dela. Poleg sklada so za ta raziskovana dela prispevali drugi sofinancerji 53 odstotkov, od tega polovico gospodarske organizacije.

Pri raziskovalnem delu pa se vse ostreje vsiljuje vprašanje opremljenosti raziskovalnih ustanov, saj zaradi sodobno raziskovalno delo stalno izpopolnjevanje opreme za vsa področja znanstvenih raziskav. Sklad ni imel dovolj sredstev, da bi v večji meri pomagal pri modernizaciji opreme v raziskovalnih ustanovah.

Silvo Hrast je opozoril na zaskrbljujočo neustrezno kvalifikacijsko strukturo v naših delovnih organizacijah, kar pogojuje premajhno izkoriščanje rezultatov znanstveno raziskovalnega dela v vsakodnevni praksi, od politike nacionalnega razvoja do tehnološkega procesa v proizvodnji.

Po obširnem poročilu o delu sklada Borisa Kidriča je Silvo Hrast razglasil sklep o podelitvi letošnjih Kidričevih nagrad in nagrad sklada.

Kidričeve nagrade sta prejela prof. dr. Jože Pokorn in dr. ing. Anton Železnikar, nagrade sklada B. Kidriča pa prof. dr. ing. Davorin Dolar, prof. dr. ing. Drago Leskovšek, prof. dr. Savo Lapajne, dr. ing. Miha Furlan, dr. Drago Lebez, doc. dr. Milan Dimitrijević, doc. dr. Matija Gogala, dr. Drago Meze, dr. Angelos Baš in prof. Alfonz Gspan. Nagrade za izume pa so prejeli ing. August Belič, ing. Janez Eržen, Ivan Car, Karl Ferlež in Viktor Zupančič. (Obširnejše utemeljitve objavljamo na 5. strani.)

V imenu nagrajencev se je zahvalil prof. dr. Jože Pokorn in poudaril, da vsakoletna Kidričeva priznanja oblikujejo pravilnejše vrednote znanstvenega in raziskovalnega dela in spodbujajo znanstvenike k novim prizadevanjem.

S. V.

Ne le besede

V republiški skupščini so — končno, saj smo že v aprilu — izglasovali, da bo republika letos prispevala 30 in ne le 20% (kot je bilo predlagano) redne cene za skupinska potovanja otrok in mladine z javnimi prevoznimi sredstvi. Če upoštevamo še obljubljeni komercialni popust železnice in avtobusnih podjetij, smemo računati, da bodo tovrstna potovanja 50 do 70% cenejša, kot bi bila po rednih cenah.

To bo omogočilo, da si bodo šolarji, dijaki in študentje lažje privoščili šolske izlete in ekskurzije, taborniki in počitnikarji pa taborjenja in oglede naravnih lepot, kulturnih prireditev, zgodovinskih ter drugih znamenitosti.

Pozdraviti velja to, da je v skupščini — potem ko je odločitev vse do konca močno nihala — finančni problem vendar moral dati prednost posluhu večine poslancev za potrebe mladine. Razumemo proračunske težave, vendar človeka moti, da je bilo treba porabiti za razprave o teh popustih mnogo več časa kot pa za marsikatero drugo odločitev, ki je imela neprimerno večje materialne posledice. Mar se ne kaže v tem naš dokaj podcenjevalen odnos do mladine?

Našo skrb za mladino sicer obešamo na veliki zvon, v vsakdanji, konkretni rabi pa načelna stališča in zaobljube kaj radi spregledujemo. Bodisi republika bodisi občina postane hudo škrta, ko je treba financirati dejavnosti, ki tako ali drugače zadevajo mladino. Križamo se ob stranpoteh in zablodah nekaterih mladih ljudi, ki so prepuščeni samim sebi. Hkrati pa zmanjšujemo pomoč organizacijam in dejavnostim, ki so za mladino privlačne ter jo zato prepuščamo drugim vplivom. Marsikje so v zadnjih letih opustili že lepo obetajoče dejavnosti, kot so tehnični krožki, dnevna letovanja ob počitnicah in podobno, čeprav bi jih, zaradi deljenega delovnega časa mnogih zaposlenih, zdaj še posebno potrebovali.

Takoj imamo pri roki zadnji čas že kar vesoljni odgovor na take očitke: tu je, dragi moji, reforma, treba je varčevati! Toda čas je, da začnemo drugače pojmovati reformo!

Marsikdaj gre za razmeroma neznatne vsote, ki pa pomenijo lahko izredno učinkovite in perspektivne investicije. Marsikdaj bi se bilo treba stvari samo bolj zavzeto lotiti in uveljaviti nekaj več organizacijske spretnosti, pa bi bilo moč pritegniti tudi sredstva staršev, občanov sploh.

Toliko bolj si želimo, da bi omenjena skupščinska odločitev pomenila, da se vsi, ne samo skupščine, spet začenjamo zavedati, kakšne so naše, predvsem tudi konkretne dolžnosti do mladine.

MIRO ZAKRAJŠEK

Delegacija ZSJ se je vrnila iz Moskve

MOSKVA, 11. apr. (Tanjug). Danes je z letalom odpotovala iz Moskve v Beograd delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je sodelovala na izrednem zasedanju generalnega sveta svetovne sindikalne federacije. Zasedanje je bilo posvečeno solidarnosti z vietnamskim ljudstvom.

Po plenumu zaostritev na ideološki fronti v SZ

Referati Brežnjeva, Gromika in Grečka na plenumu še vedno niso bili objavljeni

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 11. apr. Tisti, ki želijo biti z dogodki na tekočem, so morali ostati včeraj na nogah pozno v noč: šele proti drugi uri po polnoči je moskovski radio objavil kratko sporočilo o zaključku plenuma CK in pa sklep o aktualnih nalogah v zvezi z mednarodnimi odnosi in z bojem sovjetske partije za enotnost svetovnega komunističnega gibanja.

Razen tega pa CK ni objavil ničesar drugega. Tako še vedno skrivnost referat, ki ga je imel na plenumu generalni sekretar Brežnjev, in pa brez dvoma sila zanimiva govora zunanjega ministra Gromika in obrambnega ministra Grečka, ki sta verjetno dala nekatere odgovore na vprašanja, ki se v zadnjem času pojavljajo v odnosih med socialističnimi državami in pa v odnosih socialističnih držav z zahodnim svetom. Zadnje čase se v zasebnih stikih pogosto pojavlja vprašanje izpopolnitve strukture odnosov v SEV, pa tudi vprašanja, ki se nanašajo na varšavsko zvezo, v kateri ima sovjetska stran praktično izključno operativno vojaško vodstvo (skupno poveljstvo, kot na primer v NATO, ne obstaja). Proces postavljanja mostov med evropskim vzhodom in zahodom pa je včeraj zelo negativno ocenil komentator Jurij Žukov, ki v obširnem članku skuša prepričati bralca, da si kapitalistični zahod prizadeva navezati stike s socialističnimi državami samo zato, da bi razbil bratstvo socialističnih držav ter iz njih naredil svoje satelite.

Plenum je bil posvečen mednarodnemu položaju, toda skoraj pol objavljenega sklepa je posvečeno notranjim ideološkim zadevam. Kot je bilo pričakovati, so zadnji dogodki na Poljskem in Češkoslovaškem, vsak po svoje, vplivali tudi na ocene v sovjetski partiji. V sklepu je precej besed posvečenih »ostremu ideološkemu spopadu med kapitalizmom in socializmom«; ker se je poka-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Nejedrskim silam več jamstev

Sporočilo vlade SFRJ o sporazumu o neširjenju atomskega orožja

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug). Na današnji redni tiskovni konferenci v državnem sekretariatu za zunanje zadeve je vršilec dolžnosti načelnika uprave za informacije in tisk Dragoljub Vujica obvestil domače in tuje novinarje o sporočilu vlade SFRJ v zvezi z načrtom sporazuma o neširjenju jedrskega orožja.

V sporočilu je rečeno, da vlada izhaja iz načelnih stališč, ki so bila obrazložena v njenem memorandumu, poslanem komisiji za razorožitev OZN 3. maja 1965. V tem memorandumu je bilo rečeno, da bi moral sporazum o neširjenju jedrskega orožja izražati interese širše mednarodne skupnosti, če bi hotel biti učinkovit in trajen. Vsebovati bi moral konkretne ukrepe za razoroževanje, zlasti jedrsko.

Kar pa zadeva osnutek sporazuma, ki so ga 11. marca 1968 predložile ZDA in ZSSR, pa naša vlada sodi, da ta na-

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

»Portugalska v vojni z Zambijo«

LUSAKA, 11. aprila (Reuter). Zambijski predsednik Kenneth Kaunda je na tiskovni konferenci izjavil, da so portugalska letala v teh dneh vnovič kršila zambijski zračni prostor. Pristavil je, da bo Zambija zaradi tega vsekakor morala razmisliti o povračilu.

Zdaj je znano, je poudaril predsednik, da je ob napadu portugalskih bombnikov na tri zambijske vasi v mejnem področju z Angolo padlo 22. marca sedem ljudi. Letalske bombe so bile iz oborožitve severnoatlantskega pakta. To pomeni, je dejal Kaunda, da sta NATO in Portugalska v vojni z nami.

Eban obrazložil Jarringu alternativo za pogajanja

Tel Aviv sicer vztraja pri neposrednih pogovorih, dopušča pa prisotnost Jarringa

JERUZALEM, 11. aprila. (UPI, AFP). Izraelski zunanji minister Aba Eban je posebnemu odposlancu Jarringu, ki je prispel na obisk, obrazložil alternativo k prvotnemu stališču, da je krizo na Srednjem vzhodu mogoče rešiti samo z neposrednimi pogajanji med zainteresiranimi.

To je bilo deseto srečanje med Jarringom in Ebanom, ki sta se sešla komaj uro po današnjem enournem jordansko-izraelskem topniškem dvoboju čez reko Jordan. — Vmešali so se tudi izraelski tanki. Jordanci so na ogenj odgovorili.

Jarring je, kot se je zvedelo, zahteval od Aba Ebana, da »povsem odkrito« poda izraelsko stališče. Izraelski zunanji minister je odgovoril, da Tel Aviv še naprej vztraja pri zahtevi po neposrednih pogajanjih, morebiti ob Jarringovi udeležbi.

Britanski deficit narašča

LONDON, 11. aprila. (Tanjug.) — Tu so sporočili, da se je britanski zunanjetrgovinski primanjkljaj meseca marca povečal še za 30 milijonov funtov, tako da znaša zdaj 103 milijone funtov. V minulem mesecu se izvoz zmanjšal za 9 milijonov funtov, uvoz pa je bil enak kot februarja.

Mladina gradi Novi Beograd

V prihodnjih 5 letih bo sodelovalo v akciji okrog 30.000 brigadirjev

BEOGRAD, 11. aprila (Tanjug). Danes, natančno po 20 letih, odkar je mladina zasadila prvi kramp v temelje novega mesta na levem bregu Save, se je začela akcija »Novi Beograd 68«, v kateri bo v prihodnjih petih letih sodelovalo okrog 30.000 mladincev iz vse države.

Na začetku letošnjih del, kjer delajo v prvi izmeni vaške brigade iz Vojvodine, Kosmeta, Bosne in tri brigade iz ožje Srbije, so prevzeli zastavo mladinskih delovnih brigad. V imenu bivših brigadirjev je komandantu letošnje akcije Slobodanu Vukmiroviću izročil zastavo novinar Dragan Nikitović. Na zborovanju, ki se ga je udeležilo kakih 10.000 brigadirjev, šolarjev in drugih občanov, sta govorila Batrić Jovanović, eden prvih komandantov mladinskih akcij v obdobju obnove dežele, in Branko Pešić, predsednik beograjske mestne skupščine.

Mladinci bodo v prihodnjih petih letih trasirali novo železniško progo, ker je sedanja speljana skozi sredino mesta in onemogoča, da bi se mesto povezalo v celoto, in gradili dovozni del avtomobilske ceste.

Dovolj možnosti za predloge

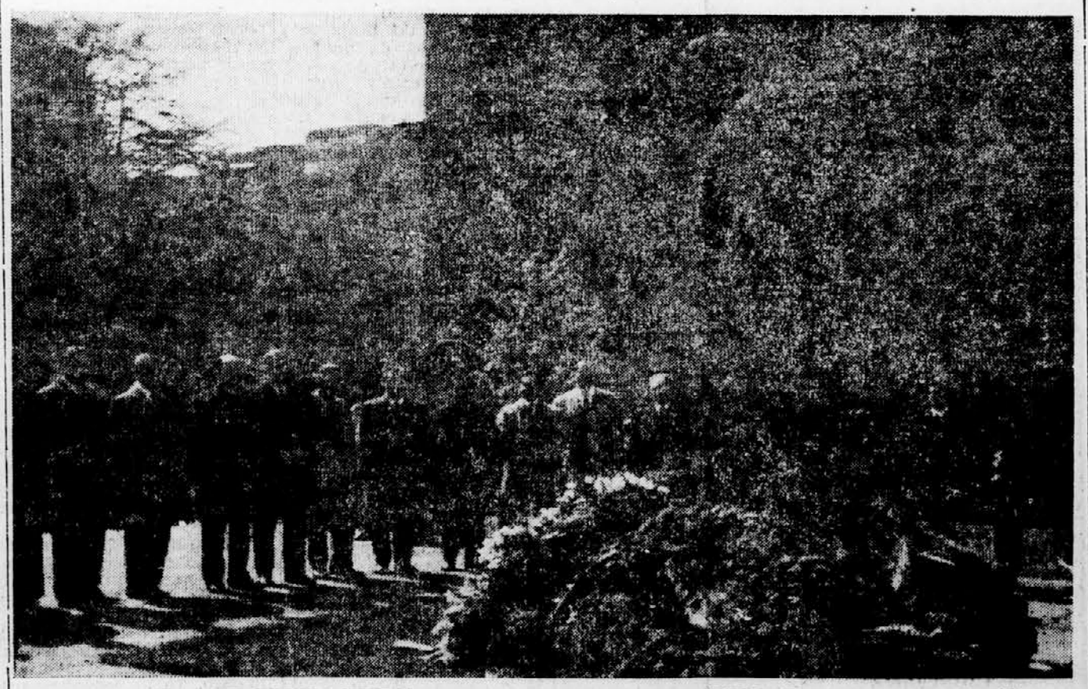
Zvezni akt o izobraževanju in vzgoji pred javno razpravo

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 11. aprila. Tako imenovani zvezni akt o izobraževanju in vzgoji, ki je predlog za izboljšanje in izpopolnitev izobraževanja in vzgoje je bil danes na dnevnem redu zveznega in prosvetnokulturnega zbora zvezne skupščine. Na skupni seji so se dopoldne izdatno oglašali predvsem poslanci prosvetnokulturnega zbora. Skupna ugotovitev razprave je, da je ta akt, ki naj bi bil uzakonjen v obliki resolucije, že dalj časa v javni razpravi, čeprav se bo formalna javna razprava šele začela in ga zato ne kaže več zadrževati v skupščinskih in drugih razpravah. Kljub temu pa so imeli pripombe, ki jih je mogoče razdeliti na dva dela: pomanjkanje temeljitejših analiz sedanjega ekonomskega stanja in prespiošnost akta.

Ti dve pripombi sta pravzaprav izraz protislovnih stališč, ki so se pokazale v dosedanjih razpravah. Največ pripomb na tako imenovani zvezni akt o izobraževanju

✡ Nadaljevanje na zadnji strani

VENCI NA SPOMENIK BORISA KIDRIČA — Predstavniki CK ZKJ, SZDLJ, ZIS, beograjske skupščine in drugih družbenopolitičnih organizacij mesta so položili ob 15-letnici smrti Borisa Kidriča številne vence na njegov spomenik v Beogradu. Telefoto: Tanjug

Jogi
MEBLO
NOVA GORICA

NOVO NOVO NOVO
Biljana
DETERGENT ZA STROJNO PRANJE

V zvezni skupščini

Ves denar za stanovanja usmeriti v poseben sklad

Zvezni zbor sprejel sklepe, ki se nanašajo na izvajanje stanovanjske reforme

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 11. aprila. Zvezni zbor je sprejel sklepe, ki se nanašajo na nadaljnje izvajanje stanovanjske reforme. Med najvažnejšimi nalogami so omenjene spremembe v bančnem sistemu, ki naj bi preprečile nenamensko porabo sredstev, namenjenih za stanovanjsko gradnjo. Posebej bo treba proučiti možnosti dolgoročnejšega kreditiranja komunalnega opremljanja gradbenih zemljišč in ugotoviti, kaj vse vpliva na nenehen porast cen stanovanj. (Cene stanovanj so se npr. v obdobju po reformi povečale za 70 odst.)

Tine Remškar, predsednik odbora zveznega zbora za komunalna vprašanja, je ob obrazložitvi sklepov med drugim poudaril, da je treba čimprej urediti financiranje in kreditiranje stanovanjske gradnje, ker bi sicer po nekaterih predvidevanjih že letos utegnilo priti do zmanjšanje organizirane družbene stanovanjske gradnje. Po mnenju odbora za komunalna vprašanja naj bi sprejeli ustrezne popravke in dopolnitve v zakonu o bankah in kreditnih poslih, s katerimi bi zagotovili namensko usmerjanje stanovanjske in komunalne gradnje, po hitrem postopku.

Vse banke, ki so prevzele sredstva odpravljenih občinskih in republiških skladov za stanovanjsko gradnjo, naj bi ta in druga sredstva, ki se stekajo za stanovanjsko gradnjo, usmerile v poseben sklad za kreditiranje stanovanjske in komunalne gradnje.

Tine Remškar je dejal, da je po mnenju odbora za komunalna vprašanja vendarle treba preučiti možnost formiranja posebnega kreditnega odbora, ki bi upravljal s tem skladom. Kakor je dejal včeraj član ZIS Mustafa Šabić, zvezni izvršni svet meni, da pri bankah takšen, poseben kreditni odbor ni potreben.

Po mnenju Remškarja bi se kazalo tudi s stališča resolucije o smernicah ekonomske politike za letos posebej zamisliti nad dejstvom, da prihaja do stagnacije v družbeni gradnji stanovanj.

Zvezni zbor je brez razprave, z dvema glasovoma proti in štirimi vzdržanimi, sprejel sklep o jamstvu federacije za tuje kredite za gradnjo objektov aluminijske industrije.

Poročevalec odbora zveznega zbora za družbeni plan in finance Anton Bubič je pred tem povedal, da je odbor na svoji nedavni seji z večino glasov (z enim vzdržanim in enim proti) odbil predlog odbora skupščine SR Slovenije za družbeni plan, finance in proračun, po katerem naj zvezna skupščina ne bi sprejela sklepa o jamstvu.

Zvezni zbor je v nadaljevanju zasedanja med drugim sprejel zakon o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o gostinski dejavnosti, s čimer se rok za novo kategorizacijo gostinskih podjetij podaljšuje do leta 1970.

Zbor je sprejel predlog zbora narodov, naj bi znova preučili možnost, da se protipožarna zaščita uredi s splošnim in ne temeljnim zakonom.

JAK KOPRIVC

Zakaj nimamo državne himne

BEOGRAD, 11. aprila (Tanjug). Vse do danes še nimamo svoje državne himne, ampak smo sprejeli v rabo slavnostno pesem »Hej Slovani«, ki sploh ne izraža vsebine naše družbe — tako je ugotovil danes na seji prosvetnokulturnega zbora zvezne skupščine poslanec Dragoljub Moračić in vprašal predsednika zbora Djura Kladarina, ali so kaj ukrenili za to, da dobimo državno himno Jugoslavije.

Kolikor vem — je odgovoril Kladarin — zdaj nihče ni sprožil pobude, da bi si omislili svojo državno himno. Bržkone zato, ker so se lotevali različnih akcij, ki pa niso obrodile sadu. Razpisali so tudi javne natečaje, vendar niso sprejeli sugestij in idej, izraženih po tej poti.

Djuro Kladarin je obljubil, da bo obvestil predsedstvo o zamisli poslanca Moračića, naj bi ugotovili, ali je zdaj treba sprožiti pobudo za državno himno.

V republiški skupščini

Predpisi ustrezni, praksa pa ne

Seja občasnega odbora za storitvene dejavnosti gospodarskega zbora

LJUBLJANA, 11. aprila. — Po mnenju članov občasnega odbora za trgovino, turizem in druge storitvene dejavnosti gospodarskega zbora so predpisi na področju obrti popolnoma ustrezni. Do anomalij pa prihaja zato, ker predpisov ne izvajamo tako, kot bi jih morali.

Veliko neskladje je nastalo v zadnjih letih med tako imenovano storitveno in proizvodno obrtjo. Znano je, da so zaslužki v proizvodni obrti znatno višji od zaslužkov v storitveni obrti. Vendar tudi tu ne moremo metati vseh v en koš. Na seji so zato menili, da bi morali v prihodnje urediti nomenklaturo poklicev v obrti na osnovi gospodarske logike in temu prilagoditi tudi davčno politiko. S tem bi dosegli to, da bi slehernega obrtnika lahko obdavčili na osnovi njegovega dejanskega zaslužka.

Glede dodatne obrti, ki jo lahko opravljajo zaposleni občani v prostem času, so menili, da takšnih dovoljenj ne bi smeli izdajati ljudem, ki so v rednem delovnem razmerju. S tem bi se izognili vse bolj nevarni praksi, da obrtniki, zaposleni v družbenem sektorju, nagovarjajo stranke, naj pridejo popoldne k njim na dom, s čimer zmanjšujejo promet v lastnem podjetju. Zlasti pa so opozorili na prakso nekaterih vodilnih uslužbencev v podjetjih, ki odpirajo lastne obrtne delavnice in navezujejo nase poslovne partnerje, ki so jih pridobili na prejšnjem delovnem mestu.

O številu zaposlenih v zasebni obrti so na seji menili, da bi morali to število prilagoditi delovnemu procesu. Za racionalen delovni proces je omejitev števila zaposlenih na pet oseb preveč toga. V nekaterih dejavnostih bi jih bilo treba več, v nekaterih pa bi jih zadostovalo manj.

N. I.

Pogovori z japonskimi gospodarstveniki

BEOGRAD, 11. aprila (Tanjug). Japonska gospodarska delegacija se je sešla danes v zvezni gospodarski zbornici z jugoslovanskimi gospodarstveniki. Na sestanku, ki se ga je udeležil tudi predsednik zvezne gospodarske zbornice Tone Bole, so govorili o gospodarskih odnosih med državama in o možnostih za konkretne poslovne dogovore med japonskimi in jugoslovanskimi gospodarskimi podjetji ter njihovimi združenji.

Japonski gospodarstveniki so povedali svoje mnenje o tem, kakšne bi bile možnosti za industrijsko kooperacijo obeh držav in za skupno nastopanje na tujih tržiščih. Informativno so govorili tudi o skupnih vlaganjih kapitala.

Količina in ne vrednost naj velja za obdavčitev

Poslanci zahtevajo, naj bi ZIS spremenil stališče o obdavčenju alkoholnih pijač

LJUBLJANA, 11. aprila. Republiški izvršni svet naj takoj zahteva, da ZIS spremeni svoje stališče glede obračunavanja prometnega davka od alkoholnih pijač. Tako sta sklenila na skupni seji odbor za trgovino, gostinstvo in turizem republiškega zbora in občasni odbor za trgovino, turizem in druge storitvene dejavnosti gospodarskega zbora.

Poslance obeh odborov je zlasti vznemirilo tisto stališče ZIS, po katerem naj bi prometni davek od alkoholnih pijač obračunavali v trgovini in v točilnicah še vedno na osnovi prodajne cene in ne na osnovi količine. Oba odbora sta menila, da je za Slovenijo tako stališče nesprejemljivo. Predloga, naj bi obračunavali prometni davek od alkoholnih pijač na osnovi količine ne moremo omejiti samo na gostinstvo, ampak ga moramo razširiti na vse organizacije, ki se ukvarjajo s prodajo alkoholnih pijač. Poslanci obeh odborov so zahtevali, naj republiški izvršni svet takoj intervenira pri ZIS, še preden bodo o predlogu razpravljali v zvezni skupščini. Prav tako so sklenili o problemu takoj seznaniti zvezne poslance iz SR Slovenije.

Oba odbora sta na skupni seji razpravljala o osnutku ugotovitev, sklepov in priporočil za nadaljnji razvoj turizma v Sloveniji. To je dokument, o katerem bosta v prihodnjih dneh razpravljala in sklepala republiški in gospodarski zbor skupščine SR Slovenije. Osnutek dokumenta je sestavila posebna komisija, ki je po oceni poslancev zelo dobro in temeljito opravila svoje delo. Dokument naj bi predstavljal — če ga bo skupščina sprejela — temeljno usmeritev turističnega razvoja Slovenije v prihodnjih nekaj letih.

V razpravi o omenjenem gradivu je bilo slišati mnenje, da Slovenija doslej ni imela trdne usmeritve za turistični razvoj in da bi morala republiška skupščina na vsak način jasno povedati, kaj pričakuje od turizma. Padlo je tudi vprašanje, če lahko dobi turizem sredstva za razširjeno reprodukcijo na podoben način, kot jih dobi elektro gospodarstvo. To vprašanje je umestno zaradi tega, ker turistične gospodarske organizacije same le težko zbirajo sredstva za investicije, vendar pa so za družbo kot celoto zelo zanimive zaradi tega, ker ji plačujejo zaradi velikega odstotka živega dela tudi zelo visoke obveznosti.

Posebej so se v razpravi zavzeli za visokogorske planinske postojanke, ki same po sebi zaradi kratke sezone ne morejo biti rentabilne. Glede na to, da pomenijo visokogorske postojanke nekakšno infrastrukturo našega turizma, zaradi katerih prihajajo k nam mnogi gostje, ki plačujejo večino storitev v dolini, so na seji menili, da bi morali zagotoviti delno financiranje teh postojank tudi iz proračunov. V nasprotnem primeru se nam utegne zgoditi, da bodo v nekaj letih propadle, ker jih planinska zveza Slovenije ne more obnavljati z lastnimi sredstvi.

N. ISAJEVIČ

Obiski kanadskega veleposlanika

LJUBLJANA 11. apr. Drugega dne svojega bivanja v Ljubljani je bil kanadski veleposlanik Bruce M. Williams na vljudnostnem obisku pri predsedniku komisije skupščine za vprašanja mednarodnih odnosov Edu Brajniku in pri rektorju univerze prof. dr. inž. Romanu Modicu. Kanadski veleposlanik je obiskal tudi poslovno združenje energetike in urednišTvo »Dela«.

Zbor narodov sklican za 19. april

BEOGRAD, 11. aprila (Tanjug). Predsednica zbora narodov zvezne skupščine Vida Tomšič je sklicala sejo zbora za 19. april ob 9. uri. Na dnevnem redu bo osnutek poslovnika zbora narodov in poročilo o delu poslanskih skupin tega zbora.

Sklicana republiški in gospodarski zbor skupščine SRS

LJUBLJANA, 11. aprila — Predsednika republiškega in gospodarskega zbora skupščine SRS sta sklicala seji zborov za torek, 23. aprila 1968 ob 9. uri.

Po predlogu dnevnega reda bosta oba zbora med drugim obravnavala razvoj turizma v Sloveniji.

Republiški zbor bo razen tega obravnaval tudi predlog za izdajo zakona o raziskovalni dejavnosti; predlog za izdajo zakona o varstvu žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in žrtev vojnega materiala; informacijo o stanju prometne varnosti v SR Sloveniji; predlog za izdajo zakona o varnosti prometa na cestah v SR Sloveniji; informacijo o požarni varnosti in gasilstvu.

Gospodarski zbor pa bo razpravljal še o problematiki zalog v gospodarstvu; o zaključnem računu rednih sredstev republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij s poslovnim poročilom za leto 1967; o zaključnem računu dopolnilnih organizacij za leto 1967; o zaključnem računu vodnega sklada SR Slovenije za leto 1967; o finančnem načrtu vodnega sklada SR Slovenije za leto 1968 in o zaključnem računu cestnega sklada SR Slovenije za leto 1967.

V Beogradu odpirajo »Galerijo 212«

BEOGRAD, 11.aprila (Tanjug). V Beogradu bodo pojutrišnjem odprli novo likovno galerijo, ki v javnosti vzbuja veliko pozornost zlasti zaradi tega, ker bo v poslopju komornega odra »Atelje 212«. Vsekakor je to nevsakdanja »integracija« likovnih in gledaliških delavcev. Galerijo je namreč ustanovila skupina beograjskih likovnih umetnikov s pomočjo »Ateljeja 212«, ki je svoj prostor odstopil likovnim umetnikom, da z njim samostojno razpolagajo — po svoji razsodbi oblikujejo koncept razstavnih prireditev, vabijo razstavljavce, organizirajo poleg likovnih tudi glasbene in druge prireditve itd. Tako je nastal tudi samostojen svet »Galerija 212«, katerega pokrovitelj je »Atelje 212«.

Kongres slovenskih zdravnikov

Trajal bo od 18. do 20. aprila in bo imel strogo delovni značaj

LJUBLJANA, 11. aprila. Dinamika v družbenem dogajanju, vpliv družbene in gospodarske reforme na organizacijo zdravstva in na zdravstvene delavce kot nosilce zdravstvene službe, vse to je sprožilo tako pereča in aktualna vprašanja, da so se slovenski zdravniki odločili po 20 letih organizirati svoj drugi kongres. Ker so želeli, izhajajoč iz sedanjega razvoja, najti kar najbolj ustrezno pot pri nadaljnjem delu, so se slovenski zdravniki odločili, da povabijo na ta velik zbor v Ljubljani tudi druge strokovnjake, politike, pravnike, sociologe in predagoge, kajti mnoge organizacijske dileme terjajo sodelovanje širšega kroga javnosti, sodelovanja številnih družbenih dejavnikov, ko gre za to, da se utrdi mesto in vloga zdravstva v naši družbi.

Ta kongres bo v Ljubljani v dneh od 18. do 20. aprila in bo imel strogo delovni značaj, kar priča tudi delitev dela na štiri simpozije, ki posegajo na najširša družbena dogajanja. Prvi simpozij obravnava poglavje zdravstva, zdravniškega stanu in reforme, drugi nekatere probleme transfuziološke službe, tretji obravnava šplave kot družbeni medicinski problem, in četrti govori o sodobnih metodah in načrtovanju družine.

Čeprav naj bi že kongres dal odgovor na mnoga odprta vprašanja tako strokovnega kot organizacijskega značaja, pa je predvideni program tolikanj obsežen, da bo nekatere probleme le sprožil, razpravo pa bo nato moč nadaljevati v okviru sekcij in podružnic Slovenskega zdravniškega društva. To bo verjetno še bolj mobiliziralo zdravstvene delavce k razpravi in sodelovanju o tem, kakšne oblike zdravstvene službe in zavarovanja najbolj ustrezajo razmeram današnjega časa in kako izhajati iz doseženih rezultatov, da bi službo vnaprej izpopolnjevali in izboljšali.

M. N.

Pisma bralcev

Še o tezah za zakon o vajencih

Te dni je svet za obrt pri republiški gospodarski zbornici razpravljal o tezah za novi zakon o vajencih. O tem je bil v DELU kratek zapis, ki pa je enostransko in netočno prikazal delo poklicnih šol. V kratkem nanj ni mogoče podrobno odgovoriti, zato poglejmo le nekatere njegove navedbe.

Tradicionalni in preživeli vajenski sistem izobraževanja izpreminjamo v poklicno šolanje, ki naj da boljše in učinkovitejše znanje. Pri vajenskem načinu šolanja so učno pogodbo sklenili učenčevi starši in delodajalec, ki je bil iz družbenega ali zasebnega sektorja. Neposredno pa ni bil nihče odgovoren, ali bo učenec resnično pridobil znanje, ki ga bo terjal izbrani poklic. Učenec se je npr. tri leta učil ključavničarstva pri obrtniku, ki izdeluje serijske izdelke. Znanje za to delo se pridobi že v nekaj mesecih, večji del preostale učne dobe je torej delal skoraj zastonj.

Zakon o srednji šoli je sistem izobraževanja učencev (ne več vajencev) postavil na ustreznejše temelje. Učence vpisuje šola. Ta mora dati učencem potrebno teoretično in praktično znanje za izbrani poklic. Osnovno praktično znanje nudi že vsaka taka šola. To znanje pa učenci utrjujejo in povečujejo v delovnih organizacijah in v obrti, skratka v podaljšani roki poklicne šole.

Ni točno, da so šolniki podaljšali pouk učencev od prejšnjih treh mesecev na štiri mesece in pol; tak pouk je zahteval novi predmetnik, ki ga je sprejel pedagoški svet in odobrila skupščina SR Slovenije.

Če pomislimo na osnovni namen poklicnega izobraževanja, ki je ta, da učenca predvsem izobrazi za poklic in ga med učenjem uvede tudi v proizvodno delo, potem je v interesu delovnih organizacij in obrtnikov, da si učenec pridobi čimveč teoretično-strokovnega in praktičnega znanja v šoli. To znanje lahko učenec pri praktičnem delu v podjetju s pridom uporabi. Marsikje pa učencem niso dali znanja, ki ga terja poklic, pri tem mislim na kovinarje (npr. varjenje, struženje, rezkanje, kalenje itd.). Pouk je daljši (od prejšnjih treh mesecev štiri in pol) predvsem zaradi praktičnega pouka, ki ga ima šola sedaj, prej pa ga ni imela. Praktični pouk pa ima predpisane naloge, ki si jih šola ne izmišlja. Okenskih kril, kakor je napisano o omenjenem zapisu, ni v teh nalogah. Če pa bi to bila učna naloga, bi lahko bila le ena izmed več desetih.

V svetih poklicnih šol so številni predstavniki obrti, zato bi bilo prav, da bi tam opozorili na napake posameznih šol.

Ni se mogoče znebiti vtisa, da nekateri predstavniki obrti žele, da bi bil vajenec spet to, kar je bil desetletja: človek brez pravic, ki naj opravlja najbolj umazana in neprijetna dela; pritožnostno naj se tudi kaj nauči — kar pa terja poklic, bo spoznal, ko bo pomočnik.

MATIJA CETINSKI,
Kočevje,
Poklicna kovinarska šola

Avtomobili zapirajo pločnik

Na Poljanskem nasipu je pred tiskarno Ljudske pravice prometni znak »Ustavljanje prepovedano 100 m«; to velja za cesto ob »Labodu« do hiše št. 10. Pred »Labodovo« hišo je nekaj metrov robnika, ki loči pločnik za pešce od ceste; ko pa je robnika konec, je samo nepretrgana bela črta, ki ima isti pomen kot robnik. Na tem prostoru, ki je s črto označen kot pločnik, parkirajo vsak dan, posebno pa ob sobotah, avtomobilisti svoja vozila in tako pločnik pešcem popolnoma zapro. Pešci morajo hoditi po cesti, ne glede na promet, ki se tu odvija. Jasno je, da so pešci v takih razmerah izpostavljeni nevarnosti, da jih kdo povozi. Vse intervencije, da bi tu napravili red, so bile brez uspeha. Ali bomo čakali tako dolgo, da se pripeti nesreča ali nastane škoda?

Ravno sedaj, ko obnavljajo delavci oznake na cestah za prehode pešcev itd., bi bilo umestno, da bi pri obnovitvi črte pred »Labodom« pločnik za pešce označili s prečnimi črtami; to bi morda vendarle opozorilo avtomobiliste, da ne bi tam parkirali; sama bela črta, četudi je nepretrgana, jih nič ne moti, hkrati pa zagrešijo dva prometna prekrška (prepovedano ustavljanje in parkiranje na nedovoljenem kraju).

JAKA KOSELJ,
Ljubljana,
Gestrinova 8

Kdaj bomo imeli spet pevski zbor?

Trije odlični pevski zbori so nekoč pri nas nastopali na raznih prireditvah. Prirejali so tudi koncerte, ki so bili vedno dobro obiskani. Slovenska pesem je donela z vseh poljan tudi za dolgoletne okupacije, čeprav je bila trn v peti fašističnemu okupatorju. Danes pa tako mrtvilo, in to ne samo pri petju, tudi amatersko gledališče je zamrlo.

Toda v Idriji imamo kar dovolj lepih glasov, le temeljito bi se bilo treba pomeniti. Morda bi vzela pobudo v roke SZDL ali občinski komite mladine ali sindikati? Seveda pa bo uspelo organizirati pevski zbor, če bodo zgledno pristopili nameščenci in delavci iz vseh ustanov in podjetij. Spomnimo se, da zgledi vlečejo.

Za začetek naj bi se morda novi pevski zbor izuril v naših narodnih in partizanskih pesmih. Za zgled naj nam bo mešani pevski zbor iz Šebrelj, ki je lani ob odkritju spomenika padlim borcem samostojno nastopil. Navzlic 16-urnemu delu, kakor je pač navada na kmetih, in čeprav mnogi delajo v oddaljenih krajih, prihajajo redno na pevske vaje. Njih pevovodja Albin Lapajne je prihajal na vaje celo iz oddaljenega Tolmina.

Menim, da bi o tem malce bolj resno razmislili, hkrati pa se spomnili, koliko je nekoč idrijskemu prebivalstvu pomenila kultura in prosveta ter šport. Za vse to smo tudi veliko žrtvovali, čeprav nekoč ni bilo tako visokega življenjskega standarda.

FERDO VIDMAR,
Idrija, Kosovelova 35

Spet: klinike in neredno plačilo osebnih dohodkov

Sanacijski načrt obeta večji red v poslovanju, terjal pa bo tudi reorganizacijske ukrepe

LJUBLJANA, 11. aprila. Od bolnikov smo zvedeli: »Prav nič prijetno ni zadnje čase vzdušje v kliničnih bolnišnicah v Ljubljani. Tudi če nimaš preveč priostrenega sluha, slišiš kup pripomb, tožba in negodovanja od osebja, ki le težko skriva slabo voljo in zaskrbljenost.«

Kolektiv tudi ta mesec še ni prijel osebnih dohodkov in ljudje, ki se tu zdravijo, ne morejo razumeti, kako da ta stvar iz meseca v mesec ni urejena. Marsikomu je marsikdaj neprijetno, ko mora bolan slišati, v kakšnem neprijetnem položaju so ljudje, ki skrbijo za njegovo zdravje.

Pisali smo že o tem pretekli in predpretekli mesec, obakrat s precejšnjim upanjem, da bo redno izplačevanje prejemkov v kliničnih bolnišnicah zdaj zdaj urejeno. Tudi teh deset dni v aprilu, ki so doslej minili, je bilo v znamenju neprestanih sej in zasedanj s ciljem, da bi uprava dobila denar za ta mesec in da bi končno tudi dolgoročno uredili razmere na klinikah tako, da bi bili osebni dohodki zaposlenih do konca leta redno zagotovljeni. Medtem ko se je mesečno izplačilo v aprilu tako ponovno zavleklo in je šele sedaj upanje, da dobi ustanova kredit v nekaj dneh ter izplača osebne dohodke, pa je na boljši poti širši sanacijski načrt, s katerim naj bi med drugim zagotovili tudi to, da bo od prihodnjega meseca dalje prejemal kolektiv osebne prejemke ob začetku meseca. Razgovori z oblastnimi in družbenopolitičnimi organi o sanacijskem programu deficita iz preteklega leta in ureditvi dejavnosti tako, da letos ne bi nastajali novi deficiti, so domala pred zaključno fazo. Načrt, o katerem so že znani glavni obrisi, koliko bo prevzel od obveznosti nase kolektiv in koliko širša skupnost, bo v teh dneh predložen v obravnavo delavskemu svetu. Tisti del primanjkljajev, ki je nastal iz objektivnih pogojev, bo krit s krediti, ki jih bo dala širša skupnost, kolektiv pa se bo moral zavzeti, da v okviru svojih možnosti tudi prispeva k racionalizaciji poslovanja, da uveljavi organizacijske spremembe in zmanjša stroške, kjerkoli je le mogoče. Temu se ni mogoče izogniti, saj vemo, kako zaostrena so se daj vprašanja potrošnje na področju zdravstva in kako je potrebno vso domiselnost usmeriti v to, da bi zdravstveno dejavnost čim manj omejili, z dobrim gospodarjenjem pa kljub temu vsaj delno zmanjšali izdatke.

Podrobneje bo mogoče o samem sanacijskem načrtu poročati potem, ko ga bo obravnaval tudi delavski svet ustanove. Vsekakor pa bodo s tem načrtom dana zagotovila, da se praksa prvega četrtletja z zakasnitvijo izplačil za osebne dohodke ne bo vlekla v nedogled in da bo končno tudi to vprašanje, tako za osebje kot za bolnike, spravljeno z dnevnega reda.

MARIJA NAMORŠ

Domači turisti niso nič manj zaželeni kakor tuji

Na Hrvaškem široke možnosti za letovanje

LJUBLJANA, 11. aprila. Poslovna orientacija turističnih organizacij je letos osredotočena na poživitev domačega turizma. V rokah imamo prepričljive argumente, da lahko spodbijamo dokaj zasidrano mnenje, da je letovanje na Jadranu le za tujce in da je zaradi cen nedosegljivo našemu delovnemu človeku. Sedaj imamo že zelo pester izbor turističnih in gostinskih zmogljivosti, to je od skromnejših pa tja do zelo luksuznih; letos bo v republiki Hrvatski na razpolago že nad 386.000 ležišč v raznih objektih!

To pa je nedvomno jamstvo, da so v tej turistični sezoni široko odprta vrata tako domačim kot tujim turistom, torej so možnosti za letovanje za »globoke« in »plitve« žepe, so poudarili na današnjem sestanku, ki ga je organiziralo turistično društvo Ljubljana, na katerem so predstavniki Turistične zveze Hrvatske in regionalnih turističnih zvez seznanili navzoče s pogoji in možnostmi letovanja ter drugih turističnih storitev za domače in tuje goste na območju sosednje republike.

Delo z roko v roki med republikama je tembolj nujno, ker so slovenski turisti najbolj množični obiskovalci Istre in vsega Jadrana Domači turisti so prav tako pomembni kot tuji in sklepati moramo dogovore za množična letovanja, da čimbolj izrabimo razpoložljive kapacitete in turiste kar najbolj zadovoljimo, upoštevajoč našo celotno gospodarsko situacijo, so poudarili Zato je pomembno, da so delovni ljudje v podjetjih in ustanovah obveščeni, da letošnje cene ne bodo niti za dinar večje od lanskih, nasprotno, za organizirana skupinska in za daljša letovanja so predvideni še posebni popusti. Letos uvajajo turistična društva tudi nov način plačevanja za letovanje na morju, in sicer na brezobrestni kredit, ki ga bo mogoče po dogovoru odplačati v različnih časovnih rokih.

Na današnjem posvetu so posebej opozorili na nujnost povezovanja in sodelovanja med turističnimi in potovalnimi agencijami, ki naj bi se prav tako zavzeto kot za organizacijo izletov v inozemstvo lotile tudi organiziranja izletov po domači deželi Letos so na Hrvatskem povečali prevozne zmogljivosti v cestnem prometu za 10.000 mest, medtem ko železniško-transportno podjetje Zagreb uvaja posebne vlake, ki zagotavljajo udobno potovanje in skrajšanje vožnje na posameznih linijah.

Na naslov turističnih organizacij so danes izrekli tudi precej kritike, zlasti o njihovi nezainteresiranosti za ažurno dajanje informacij. Težavno je ljudi pošiljati v neznano, so menili v razpravi, ne da bi vnaprej rezervirali želena mesta in zato je nujno, da sistematično izboljšamo informacijsko službo, upoštevajoč nov položaj: da so turistične zmogljivosti velike in da tudi domači turizem dobiva nove kvalitete.

MARIJA ROBEK

Za osnovno šolstvo so še rezerve tudi v občinah

O delitvi pomoči bo skupščina republiške skupnosti izobraževanja sklepala 25. aprila

LJUBLJANA, 11. apr. Skupščina republiške skupnosti izobraževanja bo 25. aprila med drugim sklepala tudi o razdelitvi republiške pomoči temeljnim izobraževalnim skupnostim za osnovno šolstvo. Izvršni odbor je danes sklenil predlagati, naj bi RSI za ta namen dala 54 milijonov dinarjev, kar pomeni, da bi dala več, kot je bilo planirano, in da bi dobra 2 milijona dinarjev morala RSI vzeti iz svoje planirane rezerve.

Že na prejšnji seji je izvršni odbor ugotovil, da sredstev za osnovno šolstvo ni toliko, da bi jih republiška izobraževalna skupnost slabše stoječim občinam oziroma njihovim temeljnim izobraževalnim skupnostim lahko dala po merilih. Danes je izvršni odbor sklenil predlagati skupščini RSI takle predlog: Občine, ki so lani dobile namensko republiško dotacijo, bi tudi letos dobile denarja enako kot lani. Občine oziroma TIS, ki bi po merilih RSI razen lanskih tudi bile upravičene dobiti ta sredstva, bi naj dobile toliko, kot bi jim pripadalo po letošnjih merilih RSI.

Hkrati je bil sprejet predlog, naj bi izvršni odbor RSI sklical sestanek predsednikov vseh občinskih skupščni, ki dajejo za šolstvo iz svojega proračuna manj kot 40 odstotkov.. Tistim, ki ne bi pokazali volje, da tudi doma poiščejo vse možne rezerve in ta denar namenijo šolstvu, bi republiška izobraževalna skupnost zmanjšala svojo predvideno dotacijo. Tako bi RSI lahko vplivala na občine, da tudi same doma poiščejo rezerve za šolstvo, in da ne iščejo denarja predvsem v republiških blagajnah, kjer ga več ne more biti, kot ga je. Podatki namreč kažejo, da bi v marsikateri občini kljub vsemu lahko tudi z lastnimi finančnimi sredstv vsaj deloma popravili tako kritično materialno stanje svojega osnovnega šolstva:

Danes je bil izvršni odbor RSI nadalje tudi za to, da za dijake in študente, ki se v šolo vozijo z vlaki ali avtobusi, nameni iz svojih sredstev toliko, da bo ta dotacija ob sedanjih cenah predstavljala na železnici 40 odst., na avtobusih pa 25 odst. popusta. K temu popustu daje železnica še 25 odst. svojega komercialnega popusta in nekatere občine oziroma temeljne izobraževalne skupnosti še svojo lastno pomoč.

J. SVETINA

Na kratko

ROMUNSKI PARLAMENTARCI so si ogledali novi obrat podjetja »Rade Končar« v Jankomiru in se seznanili z delovanjem delavske univerze »Moša Pijade« v Zagrebu in z metodami pouka na tej univerzi. Sinoči je delegacija s posebnim letalom odpotovala v Titograd.

DELEGACIJA KP VENEZUELE se je pogovarjala v centralnem komiteju ZKJ o družbenopolitičnem razvoju Jugoslavije in o nalogah Zveze komunistov pri uresničevanju družbene in gospodarske reforme.

NA OBISK V INDIJO, ZAR IN PAKISTAN je odpotovala delegacija ZZB NOVJ pod vodstvom predsednika zveznega odbora Djura Pucarja, in sicer na povabilo indijske lige bivših vojaških pripadnikov in organizacij borcev ZAR in Pakistana.

DVODNEVNO POSVETOVANJE O KRAJEVNIH SKUPNOSTIH je bilo končano v Beogradu. Razprava je potrdila vso upravičenost ustanavljanja krajevnih skupnosti, ki postajajo čedalje bolj središča samoupravnega dogovarjanja občanov o urejanju njihovih skupnih zadev.

NA JADRANSKI TURISTIČNI MAGISTRALI je kakih dvajset »črnih mest«, ki so v zadnjih treh letih terjala 53 žrtev, medtem ko je bilo huje in laže ranjenih kakih 600 ljudi. Ta »črna mesta« bodo letos skušali odpraviti.

ODSEK ZA DIPLOMIRANE INŽENIRJE VARSTVA PRI DELU, prvo visoko šolo te vrste v naši državi, so ustanovili pri tehniški fakulteti univerze v Nišu.

SLANA V POMORAVJU IN JUGOVZHODNI SRBIJI je napravila veliko škodo v sadovnjakih, vinogradih, na povrtninah in sladkorni pesi.

DIREKCIJA ZA MATERIALNE REZERVE bo po zajamčenih cenah takoj odkupila 25.000 prašičev od okrog 100.000, za kolikor so sklenili pogodbe. Dogovorili so se, da bodo po zajamčenih cenah prevzeli tudi 20.000 glav živine.

ENOLETNO ZALOGO TOBAKA ZA PREDELAVO naj bi ustvarili z ugodnejšo politiko kreditiranja in drugimi olajšavami, kakor je predlagal zvezni sekretariat za gospodarstvo. To bi nedvomno pripomoglo, da bi za cigarete in druge tobačne izdelke uporabljali uležan tobak, s čimer bi bila tudi kakovost teh izdelkov boljša.

NA WEEKENDU

„PITI ALI NE PITI?„

TO NI VPRAŠANJE ČE GRE ZA PIVO UNION

DNE 15. APRILA 1968 OB 11.30 BO

KOMEMORACIJA

PRI SPOMENIKU ŽRTVAM ŽELEZNIČARSKE STAVKE NA ZALOŠKI CESTI V LJUBLJANI.

K UDELEŽBI SPOMINSKE SVEČANOSTI VABI

ZDRUŽENO ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA

Skupščinska tribuna

Varovanje ustavnosti in zakonitosti stvar vseh z družbenimi funkcijami

Iz ekspozeja predsednika republiškega ustavnega sodišča Vladimira Krivica na seji republiške skupščine pretekli torek o dosedanjih izkušnjah varstva ustavnosti in zakonitosti v Sloveniji

Letos so potekla štiri leta, odkar obstaja republiško ustavno sodišče. Prav ob tej priložnosti sta republiški in organizacijskopolitični zbor republiške skupščine razpravljala na skupni seji o izkušnjah v varstvu ustavnosti v Sloveniji, kar pomeni hkrati prvo razpravo te vrste v Jugoslaviji. Ekspoze o tem je na seji prebral predsednik republiškega ustavnega sodišča Vladimir Krivic. Povzemamo daljši izvleček tega ekspoze.

V uvodu je predsednik Krivic izrazil zadovoljstvo, da je skupščina sprejela pobudo ustavnega sodišča za skupščinsko razpravo o varstvu ustavnosti in zakonitosti v Sloveniji, kar je zlasti koristno in nujno, ker se začenjajo razprave o tem, kako smo doslej uresničevali ustavo. Sodišče je pripravilo tudi obširen elaborat, o katerem so skupščinski odbori že razpravljali. Potem pa je ocenil, da dela ustavno sodišče s polno pristojnostjo pravzaprav šele tri leta, ker je takrat potekel rok za uskladitev zakonov z ustavami.

Nova ustava je bistveno okrepila pravno stabilnost

Predsednik je potem posebej poudaril, da je nova ustava iz leta 1963, izhajajoč iz položaja občana in proizvajalca ter njegovih samoupravnih pravic, normirala nov ustavni sistem, ki temelji na samoupravljanju. Ena izmed bistvenih novosti tega sistema pa je tudi ustanovitev ustavnega sodstva, ki naj kot nosilec varstva ustavnosti skrbi tudi za zakonitost v skladu z ustavo. Pri tem se republiško ustavno sodišča opira na originarno republiško ustavo, ki je izraz nacionalne državne in samoupravne skupnosti ljudstva Slovenije.

Po namenu ustavodajalca naj bi nova ustavna sodišča poslovala bolj kot del skupščinskega sistema in ne toliko kot klasični sodni organ, na kar bi morda kazalo ime. Zmotno je mnenje, da nalaga ustava varstvo ustavnosti in zakonitosti samo ustavnemu sodišču. V resnici je pristojnost ustavnega sodišča omejena na skrb za skladnost zakonov z ustavo in skladnost drugih predpisov in splošnih aktov z ustavo in zakonom. Poleg tega ima še nekatere druge dolžnosti, med katerimi je zelo pomembna dajanje predlogov in mnenj skupščini glede pojavov, ki so važni za uresničevanje ustavnosti in zakonitosti. Po ustavi pa odloča sodišče tudi o sporih, ki se nanašajo na kršitev ustavnosti in zakonitosti s posamičnim aktom ali opravilom, če ni z zakonom zagotovljeno drugo sodno varstvo. V teh štirih letih pa se je pokazalo, da je to vedno zagotovljeno, razen v enem primeru, ko je šlo za temeljni zakon o podjetjih. Za ustavnost in zakonitost v zvezi s posamičnimi akti skrbe torej organi pravosodja in ne ustavno sodišče.

S tem, da je nova ustava postavila solidne temelje novega ustavnega sistema, določila in poudarila vlogo in organe varstva ustavnosti in zakonitosti, so bili ustvarjeni ugodni pogoji za stabilizacijo pravnega in družbenega sistema.

Ustavno sodstvo utrjuje enotnost družbenopolitičnega sistema

Koncepcija ustavnega sodstva, kakor sta jo normirala ustava in zakon o ustavnem sodišču, je doživela potrditev v praksi. Ta je ovrgla teoretične in idejne pomisleke, ki so se opirali na formalistično in togo pojmovanje marksistične teorije o enotnosti oblasti. Pokazalo se je, da samostojnost ustavnega sodišča ne posega v enotnost družbenopolitičnega in ekonomskega sistema, ampak jo nasprotno utrjuje. Še več: ustavno sodstvo se je kot poseben samostojni organ skupščinskega sistema uveljavilo kot neogiben činitelj spričo bujnega razvijanja samoupravnih organizmov ter njihove normativne dejavnosti. Republiška ustavna sodišča pa so bila tudi pomemben činitelj pri uveljavljanju republiške ustavnosti, s čimer so prispevala k utrjevanju jugoslovanskega federalizma na današnji stopnji razvoja in tako omogočila hitrejši razmah samoupravljanja brez nevarnosti za stabilnost in družbeni red. Ustavna sodišča so postala učinkovit faktor družbene stabilnosti in reda, pri tem pa so uživala splošno družbeno podporo.

Po ustavi je varovanje ustavnosti in zakonitosti

VLADIMIR KRIVIC, predsednik ustavnega sodišča SR Slovenije

dolžnost vseh, ki opravljajo družbene funkcije, predvsem pa družbenopolitičnih skupnosti ter njihovih upravnih in izvršilnih organov. Ustanovitev ustavnih sodišč torej ne pomeni, da se skrb za to prenaša na ustavna sodišča. Ta so poseben samostojen organ, ki naj učinkovito in neodvisno od predstavniških in političnih organov razrešuje posamezna sporna vprašanja glede ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov. Ustavno sodišče torej lahko uspešno opravlja svojo funkcijo le, če vsi predstavniški, pravosodni, političnoizvršilni in upravni organi izvršujejo svoje dolžnosti pri zagotavljanju in nadzorstvu nad ustavnostjo in zakonitostjo.

Zadnjih pet let po novi ustavi, zlasti po IV. plenumu CK ZKJ, smo dosegli velike uspehe glede spoštovanja zakonitosti. Ti so toliko pomembnejši, ker so bili dosženi v novih okoliščinah gospodarske reforme in boja za uveljavljanje samoupravljanja na vseh področjih, za zakonitost na višji ravni, na ravni ustavnosti.

Te kvalitetno višje stopnje zakonitosti do sprejema ustave pravzaprav nismo poznali. Nadaljnji razvoj socialistične demokracije in samoupravnih odnosov je terjal nov preciznejši in skrbnejši, doslednejši odnos do uveljavljanja ustavnosti. Tako varstvo, ki na novi osnovi, na nov način, z novimi družbenimi instumenti, ustrezajočimi demokratični stopnji razvoja naše družbe, zagotavlja red in stabilnost, se je pokazalo kot nujnost. Tu je iskati odgovor na vprašanje, zakaj so vsi demokratični družbeni činitelji in delovni ljudje pri nas sprejeli ustavno sodstvo z razumevanjem in odobravanjem in da si po nekaj letih njegovega obstoja že ne bi znali več predstavljati funkcioniranja našega družbenega sistema in demokratičnega življenja brez take institucije.

Praksa, ki je veljala v naši družbi pred novo ustavo, ko je prevladovalo vprašanje zakonitosti v razmerju: republiški zakon — zvezni zakon, je torej že oziroma bi morala biti za nami. Za zdaj, žal še niso rešeni temeljni problemi, ker zakonodajni organi federacije često prekoračujejo svoje zakonodajne pristojnosti. Na to je ustavno sodišče SRS opozorilo z obsežnejšim referatom ustavno sodišče Jugoslavije in javnost. Stališča so bila načelno sprejeta. Prav sedaj si prizadevamo, da se odnosi federacija — republike precizirajo in spravijo v sklad z ustavo in doseženo stopnjo našega federalizma, kar bo zahtevalo tudi nekatere natančnejše ustavne določitve in dopolnitve ter smotrnejše in doslednejše razmejitve pristojnosti.

Pretekla doba je zapustila vrsto predpisov, zlasti zveznih, ki sploh še niso bili uskladeni z novo ustavo ali pa so premalo izdelani v njenem duhu. Zaradi tega seveda ni mogla priti do polne veljave republiška ustavnost in zakonodaja ter občinska, posebej pa avtonomna normativna dejavnost delovnih organizacij. To je tudi poglaviten razlog, zakaj je vsa ta dejavnost kmalu po novi ustavi oslabela oziroma se je skoraj povsem omejila na tehnično organizacijsko sfero in ni pokazala pričakovane iniciativnosti in razmaha. Zato se tudi statuti občin in delovnih organizacij, ki jim v nadaljnjem razvoju samoupravljanja pripisujemo velik pomen, še niso mogli uveljaviti kot temeljni dokumenti samoupravljanja v občini in delovni organizaciji.

Katere so ovire?

Ko ugotavljamo vidne rezultate pri uveljavljanju ustavnosti in zakonitosti, moramo spregovoriti tudi o nekaterih zadevah, ki to ovirajo, je nadaljeval govornik.

Predvsem gre za hitro sprejemanje in spreminjanje predpisov na zvezni in tudi republiški ravni. To opravičujejo s hitrim družbenim razvojem, vendar to ni temeljni vzrok.

Prvi vzrok je v premajhnem zaupanju nekaterih organov federacije do »nižjih« predstavniških, upravnih in samoupravnih organizmov in v njihovi bojazni, da ne bo ogrožena formalistično pojmovana enotnost sistema, oziroma v bojazni, da ne bi bila napačno tolmačena temeljna načela. Ni še dovolj prodrlo spoznanje o vlogi ustavnih sodišč, ki so tu zato, da intervenirajo v takih primerih. Od tod izhajata dve tendenci: splošna po prepodrobnem normativnem urejanju in druga, da se na ravni federacije unitarno normirajo odnosi, ki jih niti po sedanji ustavni ureditvi ne bi smeli urejati na tej ravni, temveč na ravni delovne organizacije, občine, avtonomne pokrajine ali republike.

Pretirano kazuistično normativno urejanje družbenih razmerij, ki prav zaradi svoje kazuistike — ta pa terja vedno nove spremembe in dopolnitve — ne le da ni koristno na ravni federacije, temveč ga je treba zavračati tudi na republiški in občinski ravni. Taka praksa je zelo škodljiva za razvoj avtonomnega samoupravnega prava in ustvarjalne iniciative v delovnih in drugih samoupravnih organizacijah. Skrb za to, da bo taka iniciativa ostala v okvirih ustavnega sistema, je treba prepustiti organom, ki nadzirajo ustavnost in zakonitost, ter ustavnim sodiščem.

Končno pa bi lahko vsaj ponekod postopno začeli urejati medsebojna razmerja na temelju demokratične zavesti, medsebojne solidarnosti, čuta družbene discipline, moči novih socialističnih moralnih norm in običajev, s sporazumevanjem in dogovori, z manj predpisov in oblastvene prisile. Pri tem je treba opozoriti na paradoks, da so nekatera področja preveč podrobno urejena, druga pa povsem nenormirana, npr. večina civilnega prava.

Drugi vzrok je v premajhnih pooblastilih pravosodnih organov oziroma v nekakšnem nezaupanju do njih. Le-ti kazuističnih predpisov sploh ne morejo življenjsko uporabljati na raznih območjih Jugoslavije glede na občutne razlike v stopnji zavesti in razvitosti. Sedaj, ko imamo zamisel naše samoupravne družbe v ustavi dokaj podrobno normirano, bi mogli in morali sodstvu omogočiti več kreativnosti. Skupaj z najosnovnejšo zakonodajo bi bila to dovolj trdna osnova za delo sodstva.

Prakso prehitrega sprejemanja in spreminjanja predpisov zlasti po tako imenovanem hitrem postopku bi bilo treba torej odpraviti, ker so za to vsi pogoji in ker povzroča takšna praksa veliko družbeno škodo.

Posledice prepodrobnega normiranja

Dalje gre za neuskladenost vrste zveznih in republiških predpisov z ustavami. Vzrok je v nerazumevanju zakonodajnih aparatov, ki so zaradi prej omenjene prakse zmeraj v zamudi z izdelavo in spreminjanjem svojih kazuističnih in preobsežnih predpisov ter jim primanjkuje časa, da bi se posvetili svojemu osnovnemu delu — izdelavi in obdelavi temeljnih načel. Če bi zveza odločno spremenila svojo dosedanjo prakso in začela izdajati temeljne, zlasti pa splošne zakone, bi lahko mnogo hitreje in laže rešili to vprašanje, ki je zelo pomembno za ureditev celotnega pravnega sistema. Ker ta naloga še ni opravljena, čeprav so pretekla že tri leta po roku, ki je bil določen z ustavnim zakonom, seveda ni mogoče uskladiti republiških zakonov ter statutov z ustavo. Zastarela praksa zvezne uprave in zakonodajnih organov pa se nadaljuje ne glede na to, da so predstavniki in poslanci zvezne skupščine že večkrat tako prakso kritizirali.

Posledica tega pa je, da imamo zapleten in neurejen pravni in pravosodni sistem, ki zato tudi ne uživa potrebne avtoritete, ker je zastarel, ker zaostaja za ustavno ureditvijo in je pogosto z njo v neskladju ter je preprostemu občanu težko razumljiv.

Posebno poglavje v zvezi s tem je uveljavljanje pravic občana in samoupravljavca, ker naši pritožbeni organi niso dovolj sposobni, da bi ob zapletenosti našega pravnega sistema uspešno pomagali občanu pri uresničevanju njegovih pravic. Le nenehno izboljševanje služb pravne pomoči in odvetništva — kjer smo v zadnjem času v naši republiki že dosegli nekatere spodbudne uspehe — bo lahko poleg sprememb v zakonodajni praksi in v pravosodnem sistemu odpravilo ta pereč družbeni problem.

Med zelo pomembne probleme, ki otežujejo utrditev našega novega ustavnega in pravnega sistema, spada tudi to, da še nismo odpravili neskladja med nalogami in pristojnostmi na eni strani in finančno materialnimi možnostmi na drugi strani. Republike in občine ter delovne organizacije svojih pravic in dolžnosti ter svojih družbenih nalog ne morejo v celoti izvrševati, ker se preveč sredstev še vedno koncentrira na zvezni ravni. Tudi stare obveznosti in zadolžitve ter posledice neracionalnega investiranja prejšnjih let v zvezi, republiki, občini in delovni organizaciji so pogosto vzrok za njihovo finančno nesposobnost, da bi opravljali nekatere osnovne družbene naloge. Zato prihaja do ustavnih sporov, ki jih obravnava elaborat.

Končno bi želel podčrtati še vlogo neke okoliščine idejne narave, ki nikakor ni najmanj pomembna pri uveljavljanju ustavnosti. Gre za globoko zakoreninjena in široko razprostranjena pojmovanja, ki ostajajo iz preteklosti, po katerih je ustava le deklarativen akt, v praktičnem življenju pa da imajo pomen le določbe, podzakonski predpisi ter celo okrožnice, navodila in tolmačenja predpisov. Zaradi takega gledanja pri nas še ni dobila svojega mesta in pomena ustava, zlasti ne republiška, v razmerju do zveznega in republiškega zakona, kajti še vedno se praviloma nadaljuje praksa konfrontacije republiškega zakona z zveznim, ne pa predvsem z republiško ustavo.

Nekaj vprašanj iz dosedanje prakse

Ko je predsednik Krivic govoril nato o nekaterih vprašanjih iz dosedanje prakse ustavnega sodišča, je izrazil pričakovanje, da bodo skupščinski odbori obravnavali tiste predloge sodišča, ki so še aktualni. Zlasti je opozoril na nujnost razprave in ukrepov glede uresničevanja prepovedi povratne veljave predpisov in glede izvajanja določb o rabi slovenščine.

Poseben problem je, da republiški organi — razen vrhovnega sodišča — niso predlagali postopkov za oceno ustavnosti in zakonitosti ne pred republiškim ne pred ustavnim sodiščem Jugoslavije ter da predstavniški, izvršilnopolitični in upravni organi ne izvršujejo, ali vsaj ne dovolj, dolžnosti nadzora nad ustavnostjo in zakonitostjo ter se skoraj ne posluževujejo pravice, da bi zadržali predpise, katerih skladnost z ustavo ali zakonom je dvomljiva. Koristno bi bilo ugotoviti, kje so vzroki za to.

Pretežen vzrok za velik porast števila napadenih republiških in zveznih predpisov v preteklem letu, za katere so zahtevali oceno ustavnosti in zakonitosti, je po našem mnenju v materialnih problemih občin in republike, ki se spričo reforme vse bolj zaostrujejo. Skoraj vsi ti spori imajo namreč neposredno materialno stran.

Predsednik se je nato zadržal ob tem, da je republiško ustavno sodišče pred tremi leti sprožilo postopek za oceno ustavnosti nekaterih določb zakona o pokojninskem zavarovanju, konec leta 1966 pa je predlagalo zveznemu ustavnemu sodišču oceno zakona v celoti z izjemo temeljnih načel. Postopek je bil prekinjen. Zaradi odlaganja tega nadvse pomembnega moralnopolitičnega in socialnega vprašanja pa je republiško ustavno sodišče sklenilo predlagati ustavnemu sodišču SFRJ, naj postopek nadaljuje ter odloči o ustavnosti zakona. Z odlaganjem, je dejal, se prav nič ne prispeva k rešitvi. Nasprotno: nesorazmerja, krivice in nasprotja, ki jih povzroča sedanja zakonska ureditev, in njihove politične posledice se samo stopnjujejo. Ob tem je pozdravil sklep republiške skupščine, da izdela svoj predlog za zakonsko ureditev tega področja.

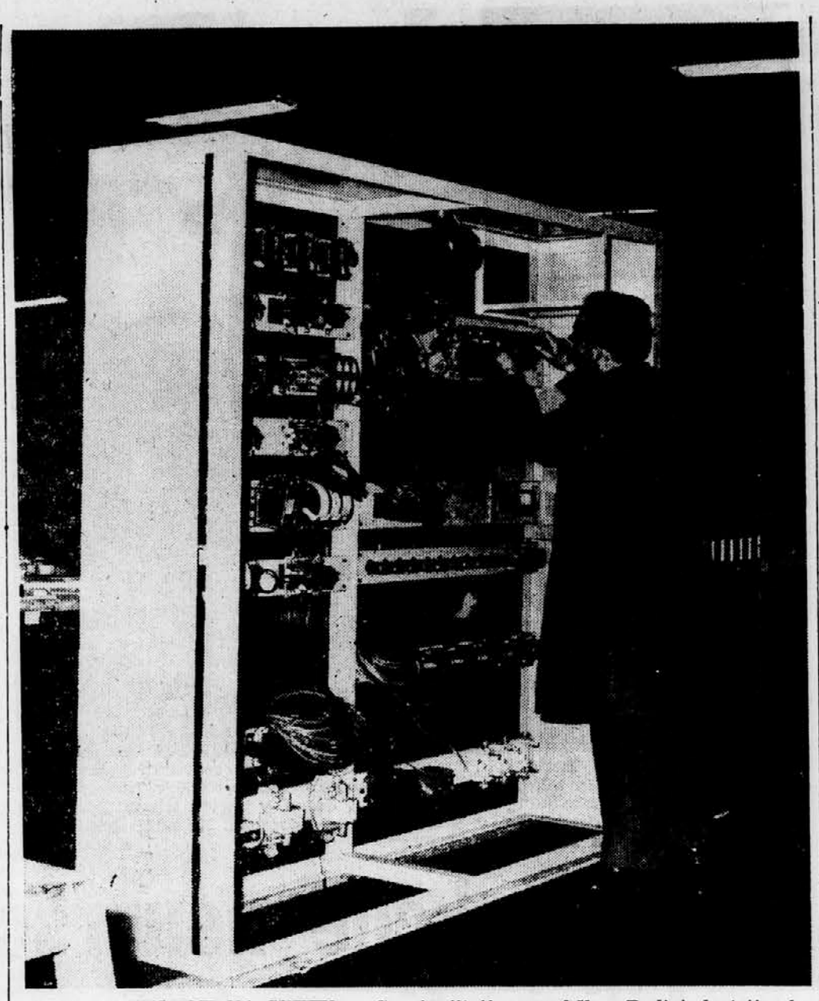
Predlogi za spremembo v ustavnem sodstvu

Govornik je nato prešel na nekaj odprtih vprašanj izpopolnitve ustavnega sodstva. Ustavil se je ob treh pomembnejših predlogih za spremembo. Pri prvem gre za to, ali se lahko zakonske določbe, ki so ocenjene za protiustavne, uporabljajo v šestmesečnem roku do končne odločitve oziroma do spremembe predpisa. Po mnenju republiškega ustavnega sodišča takih določb v tem času ne bi smeli uporabljati.

Drugi primer se nanaša na predloge za smotrnejšo razmejitev pristojnosti med ustavnimi in rednimi sodišči. Glede tega meni sodišče, da ni utemeljenih razlogov za to, da bi prenašali varstvo ustavnih pravic, kršenih s posamičnim aktom, z rednih na ustavna sodišča.

Tretjič pa gre za predlog, naj bi nekatere pristojnosti ustavnega sodišča Jugoslavije prenesli na republiška. Stališče republiškega ustavnega sodišča do tega predloga ni odklonilno, vendar menijo, da bi večji del sedanjih težav odpravili s spremenjeno prakso pri izdajanju zveznih temeljnih in splošnih zakonov, ker bi tako večino v takih sporih prizadete pravne materije že tako urejali republiški, občinski in drugi predpisi.

Ob koncu je govornik podprl usmeritev nedavno ustanovljene skupne komisije zborov republiške skupščine za ustavna vprašanja, da je treba predvsem ugotoviti, kako se ustava uveljavlja, njene morebitne spremembe pa uveljaviti le tam, kjer je potrebno zagotoviti boljše funkcioniranje in dograditev sedanje ustavne ureditve zlasti glede urejanja razmerij med federacijo in republiko na gospodarskem področju. Pri morebitnih spremembah pa naj bi imeli pred seboj cilj, da bi bil ustavni sistem čimbolj stabilen, kar pomeni, da bi kazalo omejiti besedilo ustave čimbolj na normiranje temeljev sistema, drugo pa urediti z zakonodajo. Prav tako pa se je treba izogibati tudi skrajnosti, preohlapnih in s tem samo deklarativnih določb.

MED NAJVEČJIMI NA SVETU — S pripojitvijo zagrebške »Radioindustrije« bo »Iskra« eden izmed šestih največjih proizvajalcev radiodifuznih oddajnikov na svetu. Na sliki: Montaža oddajnika RIZ. Foto: M. Kralj

Knjigovodstvo naj bo enostavno

Obrtniki severovzhodne Slovenije o davčni politiki in vodenju knjig

Na področju mariborskega strokovnega odbora za obrt republiške gospodarske zbornice so bili sestanki obrtnikov v Mariboru, Ptuju, Lenartu in v Ormožu. Poleg večjega števila obrtnikov so se teh sestankov udeležili tudi predstavniki uprav za dohodke. Razpravljali so o davčni politiki v letu 1968 in o navodilih za vodenje poslovnih knjig.

Obrtniki so imeli pripombe na cenzus 1,5 milijona starih din letnega čistega dohodka. Vsi zasebni obrtniki, ki presežejo ta dohodek, morajo obvezno voditi poslovne knjige. Na splošno je mnenje, da je ta cenzus prenizek. Ocenili so ga kot nepravilnega in krivičnega ter poudarili, da drugi občani šele od dveh milijonov dalje plačujejo davek.

Tudi glede vodenja knjig so imeli pripombe. Menili so, da je evidenca zaradi boljše kontrole in dobrega poslovanja vsekakor potrebna. Vendar pa da bi morali knjigovodske posle za zasebne obrtnike poenostaviti in zmanjšati število predpisanih knjig. Slišali smo mnenje, da bi knjiga prometa in knjiga osnovnih sredstev zadostovali in da sta knjigi dohodkov in izdatkov ter upnikov in dolžnikov odveč.

Obrtniki so poudarili, naj bi pri mesarjih, slaščičarjih in predajalcih na sejmih dnevni izkupiček ugotavljali zvečer, ne pa sproti izstavljali blagajniških prejemkov.

Na posvetih so govorili tudi o avtoprevoznikih. Nekatere občinske skupščine v Sloveniji namreč niso uvedle komunalne takse za tovorne avtomobile. Nevarnost je, da se bodo nekateri obrtniki preselili v občine, kjer tega prisprevka niso predpisali.

Za vse sestanke obrtnikov je bila značilna tudi kritika popoldanske obrti. Popoldanski obrtniki plačujejo premalo prispevkov ter se ne ukvarjajo z dejavnostjo, ki jo določa zakon. Inšpekcijski organi, ki jih je v posameznih občinah premalo ne posredujejo. Tudi nekatere občinske skupščine so izdajale odločbe o popoldanski obrti za proizvodnjo, ki je zakon ne predvideva. Nekatere občinske skupščine v severovzhodni Sloveniji so o teh problemih že razpravljale. Občinska skupščina Ormož je nabavila za vse obrtnike uradne liste, ki obravnavajo vodenje knjig in druge obrtniške probleme. Tudi v Ptuju so izdali posebno tolmačenje o zajemanju vseh vrst davkov za obrtnike. V Mariboru je strokovni odbor za obrt republiške gospodarske zbornice priredil, na zahtevo obrtnikov, dva seminarja o vodenju poslovnih knjig.

V svojih razpravah so se obrtniki dotaknili tudi vzgoje vajencev in podaljšanja teoretične izobrazbe na račun praktičnega dela. Prevladalo je mnenje, da ni bilo prav, da so podaljšali pouk vajencev brez poprejšnjega posvetovanja z republiško gospodarsko zbornico, obrtnimi delovnimi organizacijami in obrtniki. Že sedaj ugotavljajo, da ima vajenec premalo praktičnega pouka. Večjo skrb kot doslej bodo morale občinske skupščine po mnenju obrtnikov posvetiti zatiranju šušmarstva. Vsekakor bi se morali zamisliti pred podatkom, da je samo v ptujski občini okrog 600 šušmarjev. Na sestankih zasebnih obrtnikov severovzhodne Slovenije so izrazili tudi željo, naj bi se sestavljalci raznih predpisov s področja obrtništva poprej posvetovali z gospodarsko zbornico, obrtnimi delovnimi organizacijami in obrtniki.

M. K.

Avto cesta Šentilj-Gorica

Odgovor Borisa Vadnjala na vprašanje poslanca Ivana Krefta

Na nedavni seji republiškega zbora je član izvršnega sveta Boris Vadnjal odgovoril na vprašanje poslanca Ivana Krefta, kaj namerava IS storiti, da bi v zvezni srednjeročni plan vključili tudi gradnjo avtomobilske ceste od Šentilja do Gorice, in s kakšnimi sredstvi namerava izvršni svet zagotoviti gradnjo te ceste in kdaj.

Na prvo vprašanje je Boris Vadnjal odgovoril, da bo pripravljena širša analiza uresničevanja zveznega srednjeročnega plana. Morebitna revizija tega plana pa ne pomeni vključevanja novih investicij. Že sedaj je očitno, da se počasnejše realizirajo predvsem investicije za modernizacijo industrije, kar je v planu posebej poudarjeno. Razen tega pa meni izvršni svet, da bodočega financiranja infrastrukture ne bi mogli vezati na financiranje iz federacije. Zato meni, da ne bi bilo umestno postavljati zahteve, da bi ta projekt vključili v zvezni družbeni plan.

Na drugo vprašanje pa je odgovoril, da so bile doslej izdelane študije, investicijska preddela in posebej proučene možnosti financiranja. Na podlagi vseh gradiv je izvršni svet sklenil, da bo predložil skupščini zakon o postopni gradnji hitre ceste od avstrijske do italijanske meje s tem, da bi v prvi etapi gradili kritična odseka Maribor—Celje v dolžini 51.4 km (616 milijonov din) in Vrhnika—Postojna v dolžini 32.1 km, kar bi stalo 459 milijonov N din. Akcijo bi bilo možno financirati, če bi zbrali najmanj polovico potrebnih sredstev v Sloveniji, za drugo polovico pa pridobili mednarodni kredit.

V Sloveniji bi lahko od 1968. do 1970. leta zbrali 530 milijonov, in to iz republiškega poldrugoodstotnega dopolnilnega prometnega davka 93.4 milijona, iz podražitve goriva za 20 par 330 milijonov, preostalo pa morda iz 20 odst. zveznega davka na gorivo, ki se steka v republiški proračun. Drugo polovico pa naj bi krili iz posojila pri mednarodni banki za obnovo in razvoj.

Izvršni svet je že predložil zveznemu zahtevek, da predlože projekt mednarodni banki. Predlagal je, da bi Kreditna banka in hranilnica Ljubljana ali konzorcij poslovnih bank prevzela celoten aranžma okrog črpanja in plačevanja posojila pri mednarodni banki, za kar bi lahko jamčila s svojim deviznim potencialom, ki bi zagotavljal odplačevanje anuitet. Manjši del tega dolarskega posojila bi uporabili za uvoz materiala in plačilo inozemskih stroškov pri gradnji te ceste. Ostalo pa bi uporabili za modernizacijo tiste industrije, ki bi povečala izvoz na konvertibilno področje in bi bila usposobljena za vrnitev posojila v devizah.

Tak predlog je tudi v skladu z našimi sodobnimi stremljenji. Razen tega po tem predlogu z ničimer ne obremenjujemo niti dinarskih niti deviznih skladov federacije. Ker pa dobimo poleg modernizacije omenjene prometne trase še znatna sredstva za povečanje našega konvertibilnega deviznega potenciala, upravičeno pričakujemo, da bo zvezni izvršni svet dal svoje formalno soglasje k temu, da investicijski projekt za cesto Šentilj—Gorica takoj pošlje mednarodni banki.

Nadalje predvidevamo tudi uvedbo cestnine, ki bi jo uporabili za odplačilo najetih posojil in tudi za gradnja nadaljnjih odsekov. S cestnino pa pričakujemo tudi povečanje jugoslovanskega deviznega priliva, ker se bo prav na tej cesti odvijal mednarodni promet.

Iz te obrazložitve je lahko razvidno, da je finančna konstrukcija realna. Kolikor bi mednarodna banka odobrila kredit v pričakovanem roku, skupščina sprejela letos zakon za gradnjo te ceste in če bo gospodarska rast v okviru predvidevanj, bi lahko s pripravljalnimi deli začeli že v naslednjih letih.

V. J.

TURISTE BO ZANIMALO

Izlet v cvetoča Brda

V Brdih so češnje v cvetju. Užitek je voziti in sprehoditi se med cvetjem in zelenjem v vaseh, ki so nanizane po hribih med vinogradi in sadovnjaki.

Zanimivo je Kojsko s fevdalnim gradom. Na Vipolžah je grad z beneško arhitekturo iz 16. stoletja, obdan s stoletnimi hrasti in cipresami, pod katerimi je sedaj urejen gostinski vrt. Gostišče je v gradu. Kdor ima rad staro arhitekturo in slikarstvo, si bo ogledal freske v Vrhpolju in Tabor. Pred Dobrovim bomo krenili še na Mejnik k spomeniku NOV, ki je zgrajen v obliki razglednega stolpa. Stolp je visok 23 metrov in nudi lep razgled na beneško in furlansko ravnino, na Karnske Alpe in do Ogleja in Gradeža, predvsem pa neposredno na vasi Brd in obe Gorici.

Za okrepčilo je v Brdih dovolj gostiln in gostišč. Na Dobrovem je gostišče »25.maj«, ki nudi poleg hrane in vin iz znane dobrovske kleti tudi prenočišča. Dobrovemu v okras pa je štiristolpni grad.

Kdor gre v Brda, se bo ustavil tudi v Medani, rojstnem kraju pesnika Antona Gradnika, in pokramljal z domačini v gostilni »Pri veselih kmetih«. Tako bi bil zaključen krožni izlet. Ta sicer na cestah ni označen, kot je to v sosednji Italiji za majhen del Brd, kjer imajo veliko orientacijsko tablo že pri mostu čez Soču, ki vabi na izlet preko Pevme, Oslavja in Števerjana na krožno vožnjo po cesti »vina in češenj«, je pa veliko bolj mikaven in obsežen.

J. V.

IBT
INVESTICIJSKI BIROJI
TRBOVLJE
ENGINEERING

Porast izvoza „Iskre“

V marcu je izvozila za več kot 10 milijonov dinarjev

Izvoz združene »Iskre« je v minulem mesecu spet zelo porastel. Skupaj je izvozilo 15 organizacij — od 17 združenega podjetja — za 825.376 dolarjev izdelkov ali za 10,3 milijona N dinarjev in s tem preseglo postavljen mesečni izvozni plan za 8 procentov.

Izvozna postavka pa je še toliko pomembnejša, ker je podjetje prodalo kar 82 procentov vrednosti izdelkov v zahodne države s konvertabilno valuto, od tega največ v Zahodno Nemčijo in ZDA. Skupno je bilo na izvozni listi 24 držav, pretežno iz Evrope, Amerike in Srednjega vzhoda.

Od posameznih izdelkov so prevladovali kinoprojektorji za normalni in ozki film, električni števci, avtomatske telefonske centrale, električni brivniki, analogni instrumenti, elektromotorji in avtomobilski zaganjalniki ter več milijonov kosov elektronskih sestavnih delov, kot so kondenzatorji, upori, polprevodniki, magneti in releji.

Po zaključku poslovnega prvega trimesečja izkazuje »Iskra« skoraj dva milijona dolarjev izvoza. Vrednost bi bila lahko še večja, če ne bi podjetja presenetil letošnji spremenjen način deviznega režima oziroma pomanjkanje reprodukcijskega materiala in surovin iz uvoza.

MARJAN KRALJ

Spor zaradi proizvodnje dieselskih lokomotiv

Centralni delavski svet podjetja »Djuro Djaković« v Slavonskem Brodu je na svoji zadnji seji sklenil, da vztraja pri svojem programu proizvodnje vlečnih in manevrskih dieselskih lokomotiv. Jugoslovanske železnice potrebujejo okrog 300 takih lokomotiv, da bi modernizirale transport. Podjetje »Djuro Djaković« lahko to delo opravi v treh ali štirih letih, če se uredi vprašanje dobave železnicam na kredit. Delavski svet je s tem sklepom reagiral na poskus pritiska od zunaj, da bi proizvodnjo lokomotiv delil z Mašinsko industrijo Niš, ki se je pojavila kot potencialni proizvajalec lokomotiv. Gre za 125 lokomotiv, ki so potrebne železniškemu transportnemu podjetju Beograd. Brodsko podjetje je ponudilo dobavo teh lokomotiv po najsodobnejših tehničnih rešitvah. Privredna banka v Beogradu pa naj bi to nabavo kreditirala. Poskus gre za tem, da bi del naročila dobila niška tovarna, ki pa je doslej izdelala komaj dva prototipa ali tri, medtem ko je brodska tovarna doslej dobavila železnicam in drugim kupcem že 431 dieselskih lokomotiv. Delavski svet meni, da bi bilo neumestno še razširjati zmogljivosti za proizvodnjo lokomotiv. Tovarna »Djuro Djaković« želi sodelovati z Mašinsko industrijo Niš kot kooperantom v proizvodnji lokomotiv, kar pa v Nišu odklanjajo, ker hočejo sami v celoti izdelovati lokomotive.

-S

Združeno podjetje »Jadranbrod«

Po uspelem referendumu o združitvi šest velikih naših ladjedelnic so delovni kolektivi integriranih podjetij te dni potrdili; korigirano medsebojno pogodbo in pooblastili generalne direktorje, da jo podpišejo. Novo podjetje bo imelo sedež v Zagrebu in se bo imenovalo »Jadranbrod«, združeno podjetje za ladjedelstvo, za ladijski remont in za proizvodnjo dieselskih motorjev. Po pogodbi se ladjedelnice združujejo, da bi se usposobile za večjo konkurenčnost na svetovnem trgu, da bi zagotovile popolno zaposlitev zmogljivosti in dosegle večji dohodek s koncentracijo sredstev in kadrov, z zboljšanjem proizvodnje in z uporabo najsodobnejših načel tehnike in tehnologije. Podjetja, ki sestavljajo združeno podjetje, bodo kot pravne osebe samostojno razpolagale z dohodkom, ki ga ustvarjajo, in s svojimi skladi. Lahko bodo samostojno sklepale pogodbe s svojega področja, za pogodbe o kreditih za investicijska vlaganja, za nakup licenc ali angaziranje tujega kapitala pa bo potrebno soglasje centralnega delavskega sveta. Skupne službe bodo obsegale zlasti prodajo, nabavo, razvoj in kadrovska vprašanja. Ustanovili bodo tudi skupni rezervni sklad in druge skupne sklade. Za 29. april so že razpisali volitve članov centralnega delavskega sveta.

—S.

Mednarodna šola termikov

Jugoslovansko društvo termikov, institut za nuklearne vede »Boris Kidrič« in zvezna komisija za nuklearno energijo bo s pomočjo mednarodnega združenja za prenos toplote in mase ter mednarodne agencije za atomsko energijo pripravila od 8. do 22. septembra v Hercegnovem prvo mednarodno letno šolo na temo »Prenašanje toplote in mase v turbulentnem mejnem spoju«. O posameznih področjih bodo predavali najboljši strokovnjaki na svetu.

V. K.

Edinstven dogovor

Sarajevski upokojenci bodo v prihodnje precej hitreje uveljavljali svoje pokojninske pravice, kar je treba pripisati »penalom«, ki so jih uvedli po dogovoru med republiškim in komunalnim zavarovanjem v Sarajevu.

Kakor predpisuje ena izmed določb tega edinstvenega dogovora, bo komunalni zavod plačal penale za vsako odločbo o izplačilu pokojnin, ki ga delovna skupina za likvidacijo pokojnin ne bi obračunala v 15 dnevih po prejemu odločbe. Republiški zavod bo po tem roku odbijal komunalnemu zavodu 15 odstotkov od zneska, ki ga zaračunava ta institucija za te vrste storitve.

Vse to bo precej pripomoglo k temu, da bodo uslužbenci delovne skupine bolj ažurni; penale bodo namreč plačevali iz sklada osebnih dohodkov tistih, ki je od njih odvisno, da poteka delo v redu in pravočasno.

Vietnam, davki...

Konec vojne v Vietnamu je morebiti še zelo daleč, a v samih Združenih državah in še zlasti v zahodni Evropi ter deželah v razvoju že precej razpravljajo o tem, kakšne bi utegnile biti njegove gospodarske posledice.

Vojaški izdatki za Vietnam tvorijo nekaj manj kot štiri odstotke ameriškega bruto produkta. Prek deficita v ameriški plačilni bilanci so povezani tudi z razmerami v mednarodnih financah. Kar zadeva samo ameriško gospodarstvo, pa je zanimiva študija washingtonske trgovinske zbornice, kjer je nekaj vodilnih ameriških ekonomistov startalo iz hipoteze, po kateri bi konec vietnamske vojne v približno osemnajstih mesecih znižal vojaške izdatke za približno dvajset milijard dolarjev.

Njihov zaključek se glasi, da bi ameriška ekonomija z rahlimi prilagoditvami zlahka »pogoltnila« spremembo pri tako majhnem deležu nacionalnega bruto produkta. Skrčila bi se predvsem vojaška naročila za letala, manjše raketne izstrelke in klasično kopensko orožje, in to bi tvorilo tri petine vsega zmanjšanja izdatkov.

Predvidevajo, da bi deeskalacijo v Vietnamu v Ameriki najbolj čutile industrije aluminija, bakra, jekla in odpornih zlitin, toda to bi se utegnilo poznati bolj zunaj ZDA kakor na njihovem domačem trgu. Prav nič ali skoraj nič pa se ne bi skrčili izdatki, ki so usmerjeni v največji del vojaško-industrijskega kompleksa; ta je vezan na svetovno oboroževalno dirko, hkrati pa ta v vojaškem sektorju najbolj vpliva na domačo in mednarodno pozicijo ZDA.

Trgovinska zbornica v Washingtonu se, zanimivo, zavzema za znižanje davkov in obrestnih mer, kar naj bi ublažilo morebitni deflacijski učinek vietnamske pomiritve. To se dogaja v trenutku, ko so obrestne mere v ZDA visoke kot že štirideset let ne, a ko zahodni partnerji ZDA v zvezi s kritičnim položajem v mednarodnih financah še vedno zahtevajo, naj ZDA davke povišajo.

Iz vsega tega je razvidno vsaj to, da bodo učinki morebitnega konca v Vietnamu najbrž bolj diferencirani, kakor pa nasploh pričakuje svetovna javnost, in da zaradi njega najbrž ne bo prišlo do takojšnje in enosmerne sprostitve v mednarodnih ekonomskih odnosih.

D. DOLINAR

Opozorilo

»Demokratizacija« je zadnje tedne postala pojem, s katerim se v evropskih socialističnih državah mnogo ukvarjajo in to na precej različne načine. Medtem ko je Češkoslovaška izvedla celo revolucijo v imenu demokratizacije, pa na primer na Poljskem ali v Nemški demokratični republiki z velikim nezaupanjem obravnavajo ta pojem. V NDR so zadnje čase prelili mnogo črnila na to temo, v glavnem zato, da bi dokazali, da zanje ni aktualna. Clan politbiroja CK SED (enotne socialistične partije Nemčije) Albert Norden je te dni dejal, da že sam obstoj socialistične družbene ureditve jamči svobodo, in ostro napadel sovražno propagando z Zahoda, ki sugerira SED, naj dopusti v državi večjo politično svobodo. Drug član politbiroja, Günter Mittag, je pred kratkim prav tako odločno zavrnil sugestije iz tujine za večjo liberalizacijo v gospodarstvu.

Čeprav je polemična ost formalno obrnjena proti zahodni propagandi, opazovalci vendar menijo, da gre tudi za odgovor na dogodke v nekaterih drugih socialističnih državah, predvsem v CSSR. Znano je, da so v NDR podobno kot tudi na Poljskem, z velikim nezaupanjem spremljali proces demokratizacije v CSSR in da si je član politbiroja Kurt Hager celo dovolil nediplomatski, grob izpad proti progresivnemu češkoslovaškemu vodstvu. Komentarji tujih opazovalcev iz Berlina opozarjajo, da najbrž obstoje tudi v NDR mnenja, da bi bilo treba bolj decentralizirati gospodarsko in politično življenje. Tudi novi gospodarski sistem, ki ga zdaj uvajajo, predvideva večjo samostojnost podjetij, ki pa mora biti — kot poudarjajo — popolnoma vsklajen s centralizmom državne oblasti. Oblike teh odnosov še niso dokončno določene in zato bi bilo normalno, da se mnenja razlikujejo.

Zelo odločen nastop nekaterih visokih vzhodnonemških voditeljev proti »liberalizaciji«, »decentralizaciji«, »demokratizaciji« in podobnim trenutno zelo aktualnim pojmom v nekaterih socialističnih državah opozarja, da nemško vodstvo ne ocenjuje pozitivno teh procesov, ne vidi potrebe, da bi tudi samo stopilo na to pot in da smatra za potrebno, da domači javnosti pojasni svoje odklonilno stališče. Tako odmev češkoslovaških dogodkov v NDR izzveneva kot opozorilo domačim »liberalcem«, naj se ne navdušujejo za češkoslovaški primer.

J. STANIČ

TITO NA JAPONSKI BARVNI TV — Predsednik Tito je s svojim spremstvom obiskal novi radijski in televizijski center japonske družbe NHK v Tokiu. Zvečer pa je ta mreža japonske RTV, ki je največja v deželi, v barvni tehniki prenašala intervju z našim predsednikom v barvah po vsej Japonski. Na sliki: predsednik Tito med intervjujem za japonsko RTV. Telefoto: UPI

Jugoslavija želi sodelovati z vsemi, ki jim je res do napredka in miru

Zdravici japonskega premiera Sata in predsednika Josipa Broza-Tita

TOKIO, 10. apr. (Tanjug). Na svečanem banketu, ki ga je danes priredil premier Sato svojemu gostu, predsedniku SFRJ Josipu Brozu Titu, sta državnika izmenjala zdravici. Premier Sato je v svoji zdravici dejal:

»Zelo drago mi je, da lahko danes tukaj pozdravim njegovo ekscelenco predsednika Tita in gospo Broz kakor tudi druge naše cenjene goste.

Dne 28. aprila bo minilo že 16 let, odkar smo obnovili diplomatske stike med našima državama. Z velikim zadovoljstvom lahko ugotovim, da so se prijateljski odnosi med našima deželama v zadnjih 16 letih zares dobro razvijali.

Zdaj se med nami razvija izmenjava obiskov na izredno visoki stopnji. Doslej so mnoge ugledne osebnosti iz vaše dežele obiskale našo državo. Prav tako so obiskale Jugoslavijo ugledne osebnosti iz političnih in gospodarskih krogov naše dežele. Prepričan sem, da se bosta medsebojna izmenjava obiskov in kulturno sodelovanje še uspešneje razvijala, za kar se je zahvaliti nedavno podpisanemu sporazumu o kulturnem sodelovanju in sporazumu o ukinitvi vizumov, s čimer smo v marsičem poenostavili proceduro v zvezi s potovanji državljanov naših dežel.

Jaz sam sem se kot predsednik odbora za znanost in tehniko mudil z ženo v vaši deželi pred petimi leti. Med tem kratkotrajnim obiskom je name napravilo globok vtis izredno vodstvo vaše ekscelence, iz katerega klije tudi svojski vpliv vaše dežele na mednarodnem političnem prizorišču. Prav tako je name napravil vtis stalni gospodarski razvoj vaše dežele. Uporabljam to priložnost in bi se vam rad še enkrat iskreno zahvalil za topel sprejem, ki sem ga bil deležen med obiskom v vaši državi.

Današnja Japonska, ki se ravna po načelih svobode in demokracije, si zelo prizadeva povzdigniti blaginjo svojega ljudstva. Hkrati si na mednarodnem prizorišču po načelih miroljubne diplomacije in po načelih medsebojnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zadeve prizadevamo za razvijanje prijateljskih odnosov z drugimi državami, ne glede na razlike v političnih načelih in družbenih sistemih, s čimer želimo prispevati k uresničitvi svetovnega miru in človeške blaginje.

Čeprav je ta obisk vaše ekscelence v naši državi kratkotrajen, upam, da bo prispeval k temu, da se bo vaša ekscelenca vsestransko seznanila z našim ljudstvom, ki se bori za ideale, katere sem malo prej omenil.

Znano mi je, da so se vaši narodi, ki so ubirali lastno in neodvisno pot pod izrednim vodstvom vaše ekscelence, zmeraj borili za uresničitev miroljubne koeksistence v mednarodnih odnosih, za ublažitev napetosti med zahodnim in vzhodnim blokom, za sodelovanje z drugimi deželami, zlasti neangažiranimi, in za zboljšanje medsebojnega razumevanja med narodi. Japonsko ljudstvo globoko spoštuje veliko delo, ki ga je vaša ekscelenca opravila in ga opravlja za uresničitev svetovnega miru.

Rad bi izrazil iskreno dobrodošlico, trdno prepričan, da bo ta obisk vaše ekscelence pomenil velik korak na poti nadaljnjega razvijanja prijateljskih odnosov med našima državama.

Nazdravljam vaši ekscelenci gospodu predsedniku in gospe Broz ter drugim našim cenjenim gostom, za mir in blaginjo jugoslovanskih narodov.«

Predsednik Tito je odgovoril s tole zdravico:

»Gospod predsednik vlade, gospe in gospodje!

Pred slabima dvema letoma sem z zadovoljstvom sprejel ljubeznivo povabilo, ki mi ga je izročil posebni odposlanec predsednika vlade Sodjiro Kavašima, naj obiščem Japonsko. V tem smo videli željo japonske vlade, da bi se medsebojno razumevanje in prijateljski odnosi med našima državama nadalje zboljšali, kar iskreno želita tudi jugoslovanska vlada in ljudstvo. Zelo cenimo priložnost, da z vami, gospod predsednik vlade, in z vašimi sodelavci pretresemo možnosti za razširitev našega dvostranskega sodelovanja na raznih področjih in da izmenjamo mnenja o aktualnih mednarodnih vprašanjih, ki zanimajo naši državi. V imenu moje žene, mojih sodelavcev in v svojem imenu bi se rad prisrčno zahvalil za topli sprejem, izredno pozornost in gostoljubje kakor tudi za prijateljske besede, ki ste jih, gospod predsednik vlade, naslovili name in na jugoslovanske narode. Japonska ima dandanes na svetu pomebno vlogo. Znano je, kako je japonsko ljudstvo privrženo stvari miru in miroljubnega mednarodnega sodelovanja, kar se izraža tudi v japonski ustavi, ki izrecno prepoveduje vojno in izključuje uporabo sile in vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. K velikemu ugledu vaše dežele prispevajo občudovanje vzbujajoči uspehi, ki jih je Japonska spričo marljivosti svojih delovnih ljudi dosegla v razmeroma kratkem obdobju pri povzdigi gospodarske zmogljivosti in napredku moderne tehnologije. To je uvrstilo Japonsko med industrijsko najbolj razvite dežele sveta in ji zagotovilo pomembno mesto v mednarodnih gospodarskih odnosih. Tudi med nedavnim obiskom v nekaterih prijateljskih državah Azije in Afrike smo se lahko prepričali, da vidijo vlade in narodi teh držav v Japonski pomembnega partnerja, od katerega pričakujejo razumevanje in podporo v svojih prizadevanjih, da se odkrižajo podedovane nerazvitosti in izkoriščajo naravno bogastvo svojih dežel za vsestranski gospodarski razvoj.

Odločitev japonske vlade, da oddvoji 1 odstotek nacionalnega bruto proizvoda za finansiranje razvoja dežel v razvoju, je bila sprejeta s simpatijami kot dokaz pripravljenosti Japonske, aktivno prispevati k prizadevanjem, da bi se zboljšal položaj dežel v razvoju in da bi postopoma premostili sedanji prepad med razvitimi deželami in deželami v razvoju, ki je huda ovira za ustalitev mednarodnega položaja in utrditev miru na trajnih temeljih.

Gospod predsednik vlade, prepričan sem, da bodo naši iskreni in odkriti pogovori o mednarodnih vprašanjih, ki smo jih imeli z vami, gospod predsednik vlade, z vašimi sodelavci, prispevali k nadaljnjemu zboljšanju sodelovanja naših držav na mednarodnem torišču, v prid napredku in miru na svetu. Mednarodni položaj zbuja upravičeno zaskrbljenost pri narodih širom po svetu zaradi politike sile, ki poraja nova žarišča vojne nevarnosti in ogroža mir na svetu. Mnoge države so izpostavljene pritisku in vmešavanju od zunaj, kar ogroža njihovo neodvisnost in ovira njihov samostojen in svoboden razvoj. Vojni v Vietnamu, ki je najhujši faktor napetosti in največja grožnja miru, je treba napraviti konec, da bi omogočili vietnamskemu ljudstvu svobodno in samostojno odločati o svoji usodi. Prav tako je treba nujno odpraviti posledice agresije na arabske države, ker je položaj poln nevarnosti spričo tega, da se nadaljuje okupacija s silo zasedenih ozemelj.

Položaj dežel v razvoju se še naprej slabša, na nedavni konferenci OZN o trgovini in razvoju pa niso dosegli zaželenih uspehov, ker nekatere razvite zahodne države niso pokazale razumevanja in pripravljenosti, da bi neutegoma in učinkovito uredili ta pereče problem sedanjosti.

Takšno stanje v mednarodnih odnosih po našem mnenju terja, da narodi in vlade, vse miroljubne sile okrepijo skupna prizadevanja na mednarodnem torišču. Trajnega miru ni mogoče doseči z ravnotežjem vojaške moči, z oboroževalno tekmo in podobnim, ampak samo vztrajnim bojem za splošno in popolno razorožitev, za to, da bi odpravili politiko sile in agresije ter vse negativne elemente, ki otežujejo mednarodne odnose, kakor tudi z doslednim zavzemanjem za popolno uveljavitev načel enakopravnega mednarodnega sodelovanja in aktivne koeksistence. Pri uresničevanju teh ciljev želi Jugoslavija kot socialistična in neuvrščena država, ki se ravna v skladu z interesi naših narodov, globoko privrženih miru in miroljubnemu sodelovanju, sodelovati z vsemi tistimi državami, ne glede na razlike v družbenih sistemih, ki jim je zares do napredka in miru na svetu.

S posebnim zadovoljstvom smo sprejeli vaše besede, gospod predsednik vlade, o uspešnem razvoju naših dvostranskih odnosov. V zadnjih letih se naše sodelovanje zares uspešno razvija, posebno na gospodarskem, znanstveno tehničnem in kulturnem področju. Medsebojni obiski uglednih državnikov, med njimi tudi obisk vaše ekscelence v Jugoslaviji, nadalje parlamentarnih delegacij in predstavnikov gospodarstva so prispevali k temu, da se naši narodi bolje seznanijo med seboj in da se okrepi prijateljstvo med njimi. Pomembno spodbudo za zboljšanje gospodarskega sodelovanja so dali tudi investicijski krediti, ki jih je dodelila Jugoslavija japonska vlada. Spodbudno je, da v zadnjem času naraščа jugoslovanski izvoz na Japonsko, čeprav naša blagovna izmenjava še ni uravnovešena. Jugoslovanski industriji, ki ima pred očmi dosedanje koristne izkušnje ter obojestranske možnosti in potrebe, je do tega, da bi nadalje razvili in izkoristili nove oblike sodelovanja. Prepričan sem, da bodo v tem pogledu prispevali tudi naš obisk in pogovori z vami, gospod predsednik vlade, kot tudi srečanja z japonskimi gospodarstveniki.

Ponovno se vam zahvaljujem za prisrčno gostoljubje in bi rad pri tem izrazil zadovoljstvo, ker bomo imeli priložnost, da poleg srečanj s predstavniki vašega gospodarstva obiščemo tudi nekatera industrijska podjetja, in vse to bo nedvomno pripomoglo k temu, da se bomo bolje seznanili z vašo lepo deželo in prijateljskim japonskim ljudstvom.

Prav tako nam je drago, ker nam bo program obiska omogočil, da si v Tokiu, Kjotu in Osaki ogledamo tudi nekatere znamenite spomenike vaše starodavne civilizacije, ki zavzema pomembno mesto v kulturni zakladnici človeštva in daje močan pečat življenju sodobne Japonske.

Z zadovoljstvom bomo pozdravili predsednika japonske vlade gospoda Sata kot dragega gosta na uradnem obisku v Jugoslaviji, v času, ki mu bo ustrezal.

Nazdravljam njunima cesarskima veličanstvoma cesarju in cesarici, vam, gospod predsednik vlade, spoštovani gospe Sato, za nadaljnji napredek prijateljskega japonskega ljudstva in za mir.«

Namen akcije neuvrščenih je mobilizirati svetovno javnost

Na konferenci bi razpravljali o Vietnamu, o Srednjem vzhodu, o nevmešavanju o reševanju problemov na miren način, o pomoči nerazvitim in o razorožitvi

Objavljamo širši tekst tiskovne konference, ki jo je imel predsednik Tito 10. aprila v Tokiu; krajše izvlečke iz odgovorov, ki jih je Tito dajal pred 120 novinarji in snemalci, smo objavili v včerajšnji številki.

Najprej so predsednika Tita vprašali, ali je možno, da bi si Vietnam, ko se bo končala vojna, izbral podobno pot, po kakršni je krenila Jugoslavija, in da bi predsednik Ho Ši Minh lahko nekoč postal »azijski Tito«. »Najprej se mora v Vietnamu končati vojna,« je odgovoril predsednik Tito, »in to je najvažnejše. Kakšno pot notranjega razvoja si bo pozneje izbral Vietnam, to je popolnoma njegova stvar.« Tito je dodal, da se razvoj v vsaki državi, tudi v Vietnamu, ravna po specifičnih pogojih v deželi.

Dopisnik japonske časopisne agencije Djidji Press je navezal na poročila, da sta se predsednik Tito in japonski premier Sato strinjala s tem, da morata obe deželi prispevati k rešitvi vietnamskega vprašanja in vzpostavitvi miru v deželi. »Kakšno konkretno akcijo v tem smislu si zamišljate?« je vprašal japonski časnikar.

V odgovoru na to vprašanje je predsednik Tito dejal: »Pri skupnih pogledih je razumeti željo, naj se konča ta vojna in naj rešijo problem na miren način. Jaz kot predsednik Jugoslavije in moja dežela kot ena izmed neuvrščenih držav smo se že davno lotili akcije, ki jo še vedno nadaljujemo v pogovorih in izmenjavanju mnenj s šefi neuvrščenih, pa tudi drugih miroljubnih držav.« Predsednik Tito je poudaril, da je namen te akcije mobilizirati javno mnenje po svetu, da bi prelivanje krvi v Vietnamu čimprej prenehalo in da bi imelo vietnamsko ljudstvo možnost samo razreševati svoja notranja vprašanja.

»Premier Sato pa ima,« je nadaljeval predsednik Tito, »kot predstavnik Japonske prav tako možnosti, da dela v tej smeri. V tem sva se strinjala in najini pogledi so podobni. Premier Sato meni, prav tako kot mi, da se mora vojna čimprej končati in da je treba preprečiti njeno nadaljnje stopnjevanje.«

Naslednje vprašanje predstavnika agencije Kjodo se je nanašalo na pobudo predsednika Tita za sklicanje konference neuvrščenih in miroljubnih držav. Časnikarja je zanimalo, na kakšen način bodo pripravili to konferenco, kdaj bo in katere države se je bodo lahko udeležile.

»Lotili smo se akcije, v kateri se posvetujemo z mnogimi šefi držav,« je odgovoril predsednik Tito. »V Aziji in Afriki sem obiskal vrsto držav, kjer sem s šefi držav in vlad izmenjal mnenja o sedanjih vprašanjih. Strinjali smo se, da je treba ponovno pripraviti konferenco šefov držav in vlad, ker so se nekatera od najbolj pomembnih mednarodnih vprašanj znašla v slepi ulici. Na ta način želimo pomagati Združenim narodom, da bi se resno lotili reševanja teh vprašanj na miren način.«

Predsednik Tito je poudaril, da je neurejeni položaj na Srednjem vzhodu prav tako obtičal v slepi ulici. »Prav tako imamo opraviti z vojno v Vietnamu, kjer sedaj nekoliko bolje kaže. Zato moramo počakati, kaj bo iz tega. Vseeno pa je treba izmenjati mnenja. O tem smo obvestili mnoge države, ker menimo, da si prav tako kot mi prizadevajo ohraniti mir, preprečiti novo vojno katastrofo, ki bi bila lahko še veliko hujša kot vse dosedanje in tako prispevati k temu, da bi ta pomembna vprašanja hitreje in bolj odločno razreševala OZN.«

Razumljivo je, je nadaljeval Tito, da pri tem ne gre le za vojno v Vietnamu in položaj na Srednjem vzhodu, ampak tudi za nevmešavanje v notranje zadeve, reševanje vseh problemov na miren način, za pomoč državam v razvoju in za razorožitev. Menimo, da se bo treba na konferenci pomeniti o treh ali štirih glavnih vprašanjih, ki sedaj tarejo svet. Imamo stike z vrsto držav, z neangažiranimi in tistimi, ki niso neangažirane, ki pa so zelo zaskrbljene zaradi sedanjih razmer na svetu. Posvetovanja bodo pokazala, kdaj bo dozorel čas za konferenco. Ni še določen datum konference niti, kdo se je bo udeležil. Ko omenjamo udeležbo, menimo, da se je tega treba lotiti veliko bolj široko kot na beograjski in kairski konferenci. Prisotne morajo biti vse države, ki žele sodelovati pri razreševanju glavnih mednarodnih problemov.

Na prošnjo predstavnika sarajevskega »Oslobodjenja«, naj pove svoje vtise o dosedanjem bivanju na Japonskem, je predsednik Tito dejal:

»Najprej bi rad povedal, da sta na nas napravili velik vtis toplina in prisrčnost ob prihodu, s katero so nas tu sprejeli tako njegovo cesarsko veličanstvo in predstavniki vlade kot tudi ljudstvo. Močan vtis je naredilo na nas tudi mesto Tokio zaradi svoje ogromnosti in hitre izgradnje. Zlasti pa smo bili impresionirani danes, ko smo obiskali eno od največjih ladjedelnic in videli največje ladje, ki jih tam grade, tudi 270.000-tonske, in sposobne inženirje, tehnike, strokovnjake in delovne ljudi. Menim, da bilateralni odnosi med našima državama nudijo še dovolj možnosti za medsebojno gospodarsko sodelovanje, o čemer smo se pogovarjali z g. predsednikom vlade Satom.«

Na vprašanje, ki se je nanašalo na spremenjeno ameriško stališče, glede vietnamske vojne, je predsednik Tito odgovoril:

»Mislim, da je bil čas, da se je spremenila ameriška politika v vietnamski vojni, zlasti glede bombardiranja Severnega Vietnama. Želeli bi, da bi izjave, ki so jih dale ZDA in Severni Vietnam, zlasti še ameriške, v resnici prepeljale do popolne ustavitve bombardiranja v Vietnamu, kar bi prispevalo k temu, da bi veliko laže dosegli rešitev vietnamskega vprašanja na miroljuben način.«

Naslednje vprašanje se je nanašalo na notranji razvoj v Jugoslaviji, kakšen vpliv bo imela reorganizacija Zveze komunistov na nadaljnji družbeni razvoj v Jugoslaviji in kakšne praktične posledice bo to imelo za razvoj v okviru mednarodnega komunističnega gibanja.

Predsednik Tito je odgovoril, da bomo na IX. kongresu ZKJ analizirali celoten proces razvoja od VIII. kongresa dalje in na osnovi te analize določili nadaljnjo smer našega razvoja. Poudaril je, da pri reorganizaciji ZKJ ne gre za vprašanja, ki bi posegala v našo ideologijo, temveč gre za prilagajanje sedanji etapi našega razvoja. Želimo odpraviti nekatere negativne elemente, ki sta jih prinesla razgiban razvoj in hitra izgradnja. Prav tako je treba organizacijsko prilagoditi ZKJ razvitemu samoupravnemu sistemu. V naših odnosih z drugimi partijami in državami ne nameravamo spremeniti nič spektakularnega. Prizadevamo si postopoma vse bolj izboljšati naše odnose z vsemi socialističnimi državami, predvsem s Sovjetsko zvezo; ti odnosi so sedaj zelo dobri. Zato v teh odnosih niso mogoče nikakršne spremembe.

Ob tem bi rad pripomnil, je nadaljeval predsednik Tito, da sem nekoliko ogorčen zaradi nekaterih formulacij v nekaterih časopisih, ki niso resnične. Z ničimer nismo sodelovali v Romuniji niti na Češkoslovaškem in ne vmešavamo se v notranje zadeve. Zato ne drži, da smo neke vrste dejavnik, ki sedaj tam vpliva. V Češkoslovaški prav tako menijo, da so v skladu z njenim sedanjim notranjim razvojem potrebne določene spremembe, kar je popolnoma normalno. Tudi druge socialistične države bodo opravile nekatere spremembe, če bodo menile, da so potrebne, cilj vseh socialističnih držav, to je končni cilj, pa je skupen. To je v resnici komunizem.«

Dopisnik indijskega časopisa »Hindu« je omenil, da v Indiji razpravljajo o tem, ali je treba ali ne podpisati sporazum o prepovedi širjenja jedrskega orožja, in vprašal, ali ne bi morda države, ki nimajo jedrskega orožja, morale odkloniti podpis sporazuma, da bi na ta način pritisnile na velike sile, ki naj bi še bolj napredovale v smeri razoroževanja.

Predvsem bi rad poudaril, je dejal predsednik Tito, da imamo za absolutno potrebno ukiniti nasploh atomsko oboroževanje, preprečiti nadaljnjo proizvodnjo teh grozljivih sredstev za množično uničevanje ljudi. Vedno smo mnenja, da je treba napredovati postopoma, kadar ni mogoče trenutno doseči globalnega cilja. Menim, da to pomeni korak naprej, čeprav imamo mi in druge države, neuvrščene in ostale, vrsto pripomb k sedanjemu besedilu sporazuma. Treba ga je popraviti, saj je v njem toliko neenakopravnosti do drugih narodov. Če pa ga bodo popravili, potem bo to drugače.

Dopisnik Associated Pressa je zastavil predsedniku Titu vprašanje, ki je bilo obenem zadnje vprašanje na tiskovni konferenci: »Če se bo vojna v Vietnamu kmalu končala, ali menite, da bi se Kitajska iahko spustila v kako avanturo?«

V odgovoru je predsednik Tito dejal: »Predvsem menim, da ni bilo prav, ker so nekatere države nasprotovale vstopu LR Kitajske v OZN. Če bi bila LR Kitajska v OZN, bi sprejela, kot je razumljivo, tudi določeno odgovornost za mednarodna dogajanja. O tem pa, ali ima kake načrte ali ne, ne morem tu govoriti, saj ne vem, kaj misli.«

Martin Luther King:

Kam pelje naša pot?

4. nadaljevanje

Mi smo ohranili naše upanje, medtem ko smo sovraštvo tradicionalnih revolucij spremenili v pozitivno moč nenasilja. Dokler se je upanje izpolnjevalo, skorajda ni bilo dvomov o nenasilju. Ko pa so se upi razblinili, ko so ljudje spoznali, da je njihov položaj kljub napredku še vedno nevzdržen, ko so videli okrog sebe vedno hujšo revščino, vedno več segregiranih šol in vedno več slumov, je zmagal obup.

Uničeno zaupanje

Kadar se upanje razblini, se sovraštvo žal pogosto obrne najprej in najhuje proti tistim, ki so upanje obudili. V Združenih državah sem imel veliko govorov pred najrazličnejšim poslušalstvom, tudi pred sovražnimi belci, pa so me le enkrat izžvižgali, in to ravno mladi pripadniki nekega bojevitega gibanja za »črno silo«, ko sem govoril na množičnem zborovanju v Chicagu. Tistega večera sem se vrnil domov z zoprnimi občutki. Samoljubno sem premišljeval o svojem trpljenju in žrtvah v zadnjih dvanajstih letih. Zakaj so izžvižgali nekoga, ki jim je tako blizu? Tako sem premišljeval in se prametaval v postelji, a naposled sem se umiril in pri najboljši volji nisem mogel čutiti do teh mladih ljudi drugega kot potrpljenje in razumevanje. Dvanajst let smo jaz in meni enaki dajali bleščeče obljube. Pridigal sem jim o svojem snu. Govoril sem jim, da ni več daleč tisti dan, ko bomo svobodni »vsi, tukaj in zdaj«. Rotil sem jih, naj zaupajo Ameriki in beli družbi. Njihovo upanje se je razraščalo. Zdaj pa žvižgajo, ker mislijo, da smo nesposobni izpolniti obljube, ki smo jih dajali.

Toda čeprav se revolucija rodi iz obupa, se z obupom ne more dolgo hraniti. V tem je osnovno nasprotje gibanja »črna sila«. To gibanje trdi, da je najbolj revolucionarno krilo socialne revolucije v Ameriki. Kljub temu pa zavrača edino, kar ohranja ogenj revolucije pri življenju: plamen upanja, ki ga ni mogoče nikdar ugasiti. Če upanje ugasne, se revolucija izrodi v zmešnjavo praznih, nesmiselnih kretenj. Črnec ne more zaupati svoje usode filozofiji, ki se hrani samo z obupom in geslu, ki ga ni mogoče vsaditi v neki program.

»Črna sila« sama ne more zavarovati črnca pred socialno krivičnostjo nič bolj kot bela oblast. Črni politiki so lahko ravno tako oportunistični kot beli, če nimajo za seboj dobro obveščenih in odločenih volivcev, ki zahtevajo socialne reforme. Nam je najbolj potrebna zveza med črnci in liberalnimi belci, zveza, ki bi si prizadevala za to, da bi obe veliki stranki resnično nekaj storili za rešitev stiske revne Amerike. Toda gibanje »črna sila« si takega programa ne želi in o njem ne razmišlja. Toda črnec ne more črpati politične moči iz izolacije, gospodarske moči pa iz separatizma.

Zgodovina ameriškega gibanja za državljanske pravice kaže, da so črnobele zveze zlasti v zadnjih letih imele pomembno konstruktivno vlogo. Čeprav so konfrontaciji v Birminghamu in Selmi sprožili črnci s svojimi pobudami, pogumom in domišljijo, in tako razkrinkali kričečo nepravičnost rasnega razlikovanja, sama organizirana sila črncev, brez teže obujene zavesti bele Amerike ne bi bila dovolj, da bi vplivala na Kongres in zvezno vlado. Črnci bodo tudi v prihodnosti potrebovali to podporo. Deset odstotkov prebivalstva ne more z lastnimi močmi doseči, da bi ostalih devetdeset odstotkov spremenilo način življenja.

Mi črnci moramo premagati lastno ozkost, saj je bila ravno ozkost drugih tako dolgo vir našega trpljenja. Zdaj smo že dosegli tako stopnjo organizirane moči in neodvisnosti, da lahko brez nevarnosti sodelujemo v raznih zvezah. Zgodovina je z velikimi zmagami dokazala, da je črno-bela zveza uresničljiva, pametna in moralno neizpodbitna. Sodelovanje med črnci in belci, ki stoji na trdnih tleh čiste vesti in obojestranskega interesa, se lahko še razširi in dobi še večji vpliv. To sodelovanje lahko postane tako močno, da bo z demokratskimi sredstvi spremenilo temeljni družbeni ustroj. Izolacija črncev pa ne more biti v korist takim prizadevanjem.

Ko opozarjam na upoštevanja vredne uspehe, ki smo jih že doslej dosegli z nenasilno akcijo, ne pozabljam, da ima tudi nasilje svoje meje in da imamo pred seboj še dolgo pot. S »sedečimi stavkami« leta 1960 smo dosegli, da so v enem letu v več kot 150 ameriških mestih odpravili rasno razlikovanje v bifejih. »S potovanji svobode« smo leta 1961 napravili konec rasnemu razlikovanju pri potovanjih iz ene zvezne države v drugo. Po bojkotu avtobusov v Montgomeryju v Alabami leta 1956 so se lahko črnci vozili z vsemi avtobusi ne le v tem mestu, marveč praktično v vseh mestih na Jugu.

(Se nadaljuje)

Rude Pravo: „Dziady" niso krivi

Praški dnevnik piše, da so vzroki neredov na Poljskem v preteklosti

PRAGA — Vodilni praški dnevnik »Rude pravo« je objavil prvi obširnejši članek svojega varšavskega dopisnika, ki na osnovi poljskega tiska in uradnih izjav prikazuje potek dogodkov na Poljskem. V časopisu menijo, da sedanje razmere niso nastale zaradi prepovedi »Mickiewiczevega dela »Zadušnice«, niti zaradi sestanka varšavskih pisateljev ali zaradi demonstracij študentov. Vse to imajo za izgovor za politično nastopanje določenih sil. »Začetek in izvor sedanjih težav je treba iskati v preteklosti, v letu 1956 in še prej,« piše časopis.

»Rude pravo« navaja, da na Poljskem obsojajo »revizioniste, cioniste in agente subverzivnih, političnih in ideoloških centrov iz tujine,« pred mesecem dni, ko so se začeli nemiri, pa so v poljskem tisku pisali o nezadovoljnih študentih, o dejavnosti »znanih razgrajačev z varšavske univerze«, pozneje pa le o cionistih in huliganih.

»Pozneje so cilje ‚sovražnih elementov jasno označili kot poizkus napada na partijsko vodstvo,« je rečeno v članku. S to obtožbo skušajo najpogosteje upravičiti različne ukrepe in sankcije, h katerim se je zatekla oblast. Praški dnevnik ugotavlja, da zaenkrat še niso možni sklepi in ocene in opozarja, da o številnih problemih, ki so se pojavili, poprej niso razpravljali in da je na Poljskem naspoh primanjkovalo odkritih razprav.

V Budimpešti ni bilo govora o novi liniji v komunističnem gibanju

BUDIMPEŠTA — Načelnik mednarodnega oddelka CK MSDP Fridješ Puja, ki se je kot član madžarske delegacije udeležil nedavnega posvetovalnega sestanka komunističnih partij, je v časopisu »Tarsadalmi Elet« zapisal, da se udeleženke budimpeštanskega sestanka niso strinjale s tem, da bi na prihodnjem posvetovanju komunističnih partij določili novo generalno linijo komunističnega gibanja; menile so, da je ta linija že določena v dokumentih iz leta 1957 in 1960. Puja meni, da so ti dokumenti še vedno veljavni, saj jih je potrdilo življenje, čeprav so nekateri odstavki že zastareli.

Amnestija v Venezueli

CARACAS — Znanega venezuelskega revolucionarja Eduarda Machada, brata predsednika venezuelske komunistične partije — skupaj sta bila v zaporu od leta 1963 — so izpustili.

Predsednik republike Leoni je napovedal, da bodo izpustili tudi druge politične jetnike do konca letošnjega leta; za takrat so v tej latinskoameriški državi napovedali predsedniške in parlamentarne volitve.

ELEKTROTEHNA

TRGOVSKO UVOZNO IN IZVOZNO PODJETJE
Z ELEKTROTEHNIČNIM MATERIALOM
LJUBLJANA, TITOVA 39

želi zaposliti
za prodajalno v Ljubljani

TRGOVSKE POMOČNIKE

POGOJ: kvalificiran delavec elektrotehniške stroke z ustrezno večletno prakso.

Ponudbe, ki naj obsegajo kratek življenjepis, pošljite komisiji DS za delovna razmerja, Ljubljana, Titova 39 do 27. aprila 1968. 3405

JAVNA ZAHVALA

OB NAKUPU NOVE OPREME se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam nesebično pomagali; posebna zahvala sledi:

Festivalu Križanke — Ljubljana
Republiškemu svetu — zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije
Carini — Gorica
Jugotransport — Koper
Karlatec Jože — Laško
Godena Bruno — Stara Gorica
Giuliano Pečar — Stara Gorica
Ilse Gugl — Gradec
Slovenija avto — Ljubljana
Počitniška zveza — Nova Gorica
EMO — Celje
staršem in posrednikom

HVALA »VIS - SINOVI«

Novice

LJUBLJANA: premiera v gledališču ročnih lutk — V nedeljo bo v ljubljanskem gledališču ročnih lutk na Resljevi cesti premiera dveh enodejank, ki jih je režiser Jože Pengov združil pod skupnim naslovom »Dve polnočni zgodbi«. Avtor obeh del je znani češkoslovaški pisec lutkovnih tekstov Milan Pavlik. Ljubljansko lutkovno gledališče bo to pot predstavilo dve za nas novi lutkovni zvrsti: »Trije snežaki« so enodejanka za naglavne lutke, »Zavržena knjiga«, ki jo je za slovenske gledalce priredil Frane Milčinski, pa enodejanka za ploske lutke. Tako lahko premiero že vnaprej ocenimo kot nov in zanimiv stilni poskus — čeprav je poskus samo za nas, kajti v Evropi sta obe zvrsti lutk že vpeljani in cenjeni zaradi svojskih učinkov, ki poživljajo klasični lutkarski stil. Osnutke za lutke je izdelal akad. kipar Slavko Hočevar, glasbeno opremo, ki je za lutkovno predstavo tako rekoč nepogrešljiva, je skomponiral Urban Koder.

LJUBLJANA: **Trio-Lorenz gostoval na tujem in doma** — Konec marca je Trio-Lorenz na koncertu slušateljev komornega razreda, ki ga vodi prof. Guido Agosti na konservatoriju sv. Cecilije v Rimu, z uspehom izvajal klavirski trio L. van Beethovna, op. 70 št. 1 in D. Šostakoviča klavirski trio op. 67. Še prej so bratje Lorenz v Torinu posneli za italijansko televizijo polurni program. Med izbranimi deli je bila tudi skladba Primoža Ramovša Kontrasti, ki jo je skladatelj zložil prav za Trio-Lorenz. — 26. marca je trio koncertiral v Požarevcu, dan nato pa v Beogradu, in sicer v dvorani beograjske filharmonije. Obakrat je sodelovala tudi sopranistka Vera Lacić. Politikin glasbeni kritik je oceno tega koncerta naslovil s »Sinteza talenta in dela«, kar že samo po sebi govori o tem, kaj misli o našem komornem ansamblu. Med drugim piše: V vseh tonskih, tehničnih in izvajalskih komponentah komornega muziciranja izpričuje Trio-Lorenz enotnost v svoji trojnosti.«

LJUBLJANA: **pogovor s slikarjem Jožetom Ciuho** — Mestna zveza kulturnoprosvetnih organizacij in študentovski kulturni klub prirejata drevi ob 20. uri v klubski dvorani na Magistratu pogovor s slikarjem Jožetom Ciuho. Umetnik se bo predstavil z nekaj deli in potopisno knjigo, za katero je nabral gradivo na potovanju po Latinski Ameriki.

LJUBLJANA: **gostovanja violinista Vladimira Škerlaka** — Violinist Vladimir Škerlak je imel pred kratkim solistične koncerte v severni Italiji, te dni pa se je vrnil iz Romunije, kjer je na treh koncertih izvajal Mozartov Koncert v G-duru. Violinist nastopa z dragocenim inštrumentom Guadagnini, na katerega je nekoč igral slavni nemški virtuoz Joseph Joachin.

LJUBLJANA: **večer najboljših jugoslovanskih filmov** — Po zaslugi novinarjev, udeležencev beograjskega festivala kratkega filma, nam je bilo dano zvedeti o prizadevanjih jugoslovanskih filmskih ustvarjalcev vse, kar je le mogoče; le filmov samih nam niso mogli pričarati. Glede tega smo prepuščeni dobri volji kinematografskih podjetij, ki pa, po dosedanjih izkušnjah sodeč, kratkim dokumentarnim filmom niso posebno naklonjena. Ljubiteljem te umetnosti tako ni dano, da bi si filme, o katerih bero in slišijo, tudi ogledali, vsaj v doglednem času ne. Tej programski vrzeli smo nemočne priče v letih, ko si naši najboljši kratki filmi pridobivajo mednarodno veljavo in odlična priznanja ter jih mnogi strokovnjaki cenijo celo bolj od celovečernih. Da bi ljubiteljem filma omogočila ogled vsaj nekaterih boljših filmov z letošnjega beograjskega festivala, je mestna zveza kulturnih organizacij Ljubljana v sodelovanju z uredništvom Ekrana pripravila večer jugoslovanskih kratkih filmov letošnje proizvodnje in priskrbela za predstavo, ki bo 12. aprila ob 21. uri v kinu Komuna, izbor, v katerem so filmi: »Dialog tovarišev z vojne fotografije«, »Diogen«, Nostalgija vampirja«, »Hop jan«, »Harmonika«, »Nezaposleni«, »Pionirji naši mali« ter še dvoje slovenskih: Sajkovi »Samomorilci« in Godinov »Piknik v nedeljo«. Vsi našteti filmi so bili nagrajeni. Po predstavi bo v klubski dvorani na Magistratu pogovor z novinarji-udeleženci beograjskega festivala.

KRANJ: **orkestralni koncert** — V delavskem domu je bil v sredo večer orkestralne glasbe, na katerem sta nastopila godalni ansambel in simfonični orkester zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje iz Ljubljane. Pod vodstvom dirigentov Cirila Veronika in Vinka Šuštaršiča sta izvajala dela Vivaldija, Dittersdorfa, Mozarta, Ramovša, Čajkovskega, Wieniavskega in Musorgskega.

KOČEVJE: **razstavlja Jože Cej** — Drevi ob 19. uri bodo v likovnem salonu v Kočevju odprli samostojno razstavo del Jožeta Ceja. Odprta bo do 24. aprila. Umetnik bo prikazal svoje najnovejše stvaritve, ki se po vsebini ločijo na dva dela: prikaz domače vipavske pokrajine in vzhodni motivi. Cej se v vipavski krajini »izpoveduje v trdnih barvnih ploskvah, kjer se barvna intonacija izmika vsaki ilustrativnosti ... v vzhodnih motivih pa nam slikar razodeva svojo presenečenost ob odkrivanju sveta, kjer se je popotnik prvič zazrl v orientalsko okolje«.

MARIBOR: **razstava del Jožeta Gorjupa** — Drevi bodo ob 18. odprli v spodnjih prostorih in v viteški dvorani Umetnostne galerije v Mariboru razstavo sedemdesetih del slikarja, grafika in kiparja Jožeta Gorjupa, ki se je rodil leta 1907 v Kostanjevici, umrl pa leta 1932. Gorjup je začel delati pod umetniškim vplivom Božidarja Jakca, kiparstvo je študiral v Zagrebu pri Ivanu Meštroviću, potem pa tudi na akademiji v Firencah pri Celestiniju, ki je bil tudi Pilonov učitelj. Kljub tujim vplivom in stilu, ki ga uvršča med ekspresioniste, se je Gorjup prebil tudi do samostojnega izraza. Gorjup je vsekakor umetnik, ki je pri nas premalo znan, zato bo razstava v Mariboru in pozneje v Ljubljani za marsikoga v nekem smislu odkritje. V Mariboru bo razstavo odprl akademik prof. dr. France Stele.

BEOGRAD: **prodaja kratkih filmov** — Po festivalu jugoslovanskih kratkih in dokumentarnih filmov so mnogo prikazanih filmov takoj prodali ZSSR, ČSSR, Poljski, Bolgariji, Madžarski in NDR ter filmskim razpečevalcem v Münchnu. Največ filmov je kupila televizija Nemške demokratične republike, in sicer 25.

SANTA MONICA: **podelitev Oskarjev** — V noči od srede na četrtek je na slavnostni prireditvi podelil filmski igralec Gregory Peck v imenu ameriške akademije za filmsko umetnost zlate kipce Oskarja najboljšim domačim in tujim filmom leta 1967. Kot je znano, se je štirideseta podelitev teh najvišjih priznanj zakasnila za dva dni zaradi žalnih slovesnosti ob smrti dr. Martina Luthra Kinga, ki so se jih udeležili tudi številni predstavniki filmske umetnosti. Za najboljši film je bil proglašen »Bonnie in Clyde« režiserja Arthurja Penna, za najboljši film, posnet v angleščini, pa »V žaru noči«, ki je dobil še štiri druge nagrade. Najboljši tuji film so po sklepu ameriških akademikov češkoslovaški »Strogo nadzirani vlaki«, ki smo jih pri nas gledali v letošnji sezoni. Najboljša igralka je Katherine Hepburn za vlogo v filmu »Ugani, kdo pride na večerjo«, v katerem je zadnjič zaigral z njo pokojni umetnik Spencer Tracy. Oskarja za moško vlogo v filmu »V žaru noči« je dobil Rod Steiger. Poročevalci, ki so spremljali podelitev Oskarjev, so opazili, da se vsi nagrajeni filmi vsebinsko obračajo k aktualnim vprašanjem rasne segregacije. Na sliki Estelle Parsons, ki je dobila nagrado za najboljšo stransko vlogo v filmu »Bonnie in Clyde«.

Podelitev Kidričevih nagrad in nagrad Sklada Borisa Kidriča ter nagrad za iznajdbe in tehnične izboljšave v letu 1968

Priznanja za dosežke na področju znanosti

Letošnja Kidričeva nagrajenca sta dr. ing. Anton Železnikar in dr. Jože Pokorn

Upravni odbor Sklada Borisa Kidriča je na predlog pristojnih komisij za posamezna znanstvena področja podelil dve Kidričevi nagradi, sedem nagrad Sklada Borisa Kidriča in štiri nagrade za iznajdbe in tehnične izboljšave

S SLOVESNE PODELITVE LETOŠNJIH KIDRIČEVIH NAGRAD Foto: E. Šelhaus

I.

Področje tehničnih ved

Kidričeva nagrada

dr. inž. ANTON ŽELEZNIKAR

Dr. ing. ANTONU ŽELEZNIKARJU za delo »Overlapping Algorithms« (Prekrivni algoritmi).

Delo Overlapping Algorithms opisuje teorijo univerzalnih matematičnih postopkov, ki jih je mogoče realizirati z zaporedjem tako imenovanih operacij prekrivanja (prekrivnih algoritmov). V primerjavi z drugimi znanimi koncepti matematičnih postopkov (npr. Turingovimi stroji, normalnimi algoritmi itd.) je mogoče prekrivne algoritme uporabiti zlasti pri reševanju večrazsežnih problemov, pri enorazsežnih problemih pa so ti novi postopki prav tako »močni« kot stari. Uporaba novih postopkov je bistvena zlasti pri načrtovanju novih digitalnih računalnikov, pri njihovi uporabi, kjer je mogoče te postopke uporabiti za prevajanje jezikov in seveda v matematiki pri raziskavi osnov in formalnih matematičnih sistemov.

Nagradi Sklada Borisa Kidriča

1. Skupini raziskovalcev:
Prof. dr. ing. DAVORINU DOLARJU, prof. dr. ing. DRAGU LESKOVŠKU, prof. dr SAVU LAPANJETU s sodelovanjem doc. dr. ing. Srečka Omana, dr. ing. Jožeta Škerjanca, dr. ing. Franca Gubenška in ing. Štefana Kovača za 7 publikacij, ki eksperimentalno in teoretično obravnavajo termodinamske in kinetske lastnosti razstopin elektrolitov in polielektrolitov. Rezultati njihovih del dajejo podatke, ki imajo splošen pomen in pomagajo pri razumevanju lastnosti in obnašanja sistemov, ki so v zadnjem času postali zelo pomembni tudi v uporabni kemiji in tehnologiji. Dela se odlikujejo tudi s teoretsko zanimivimi zaključki o obliki ionov umetnih polielektrolitov. Ta in prejšnja dela iz iste problematike so prinesla skupini mednarodni ugled, ki se kaže ob referatih na kongresih in v citiranju v svetovni literaturi.
2. Avtorjema
dr. ing. MIHI FURLANU in dr. DRAGU LEBEZU
s sodelovanjem ing. Marije Jericijo, ing. Lojzeta Suharja, dr. ing. Igorja Kregarja, ing. Majde Kopitar, dr. Vlada Cotiča in dr. ing. Vita Turka za 15 publikacij iz področja celičnih proteinaz.
Biokemijska skupina v inštitutu Jožefa Stefana že vrsto let raziskuje celične proteinaze. Rezultate teh plodnih raziskav podaja v preteklem letu 15 publikacij. Pomembnejši izsledki so:
— Izboljšava metod preparriranja, predvsem ekstrakcije encimov iz raznih organov različnih živalskih vrst.
— Uporaba sodobne metode separacije celičnih sestavin, ki je vodila do odkritja dveh različnih katepsinov v celičnih jedrih; ta dva sta bila natančneje karakterizirana.
— Dragoceni so preciznejši podatki o lastnostih nekaterih katepsinov.
— Končno so pomembni izsledki o vplivu totalnega obsevanja poskusne živali z močnimi dozami sevanja gama na lastnosti katepsinov, ker dopolnjujejo razumevanje kompleksne radiacije poškodbe.
Kot celota so v letu 1967 objavljene publikacije pomemben sistematičen prispevek k poznavanju intracelularnih proteinaz.

II.

Področje narovoslovnih in medicinskih ved

Nagrade Sklada Borisa Kidriča

1. Doc. dr. MILANU DIMITRIJEVIĆU za delo zajeto v treh razpravah »Uporabnost fizioloških mehanizmov pri električnem upravljanju ohromelih okončin«, »Nekateri vzorci spastičnosti« in »Analiza kitnega refleksa v spastičnosti«.

Prva med navedenimi razpravami je pregled avtorjevih zamisli, kako naj bi spoznanja fiziologije uporabili pri paraliziranih okončinah. Na podlagi številnih raziskav je dr. Dimitrijević prišel do predloga, da naj bi internevronske zveze, ki programirajo aktiviranje spodnjega motoričnega nevrona, rajši skušali izkoristiti, ne pa zavirati, kot je to zahtevala dosedanja doktrina.

V drugih dveh razpravah, napisanih v sodelovanju s P. Nathanom, je gornja hipoteza obširno utemeljena in podprta z nizom meritev na zdravem človeku in na pacientih s spastičnimi paralizami, razlaga rezultatov temelji na konceptu dr. Dimitrijevića. Te raziskave so pokazale, da znižanje toka eferentnih dražljajev s periferije v hrbtenjačo na široko zavira aktivnost motoričnih enot in to celo, kadar te enote aktiviramo z lokalnim draženjem ali pa z višjih centrov; z znižanjem eferentnih impulzov torej spet osvobodimo prvotne koordinacijske funkcije hrbtenjače. Pri spastičnosti se vzorec aktivnosti pri refleksu na nateg še dolgo širi na sosedne mišice, brez uveljavljanja recipročne inervacije. Tudi te naknadne praznitve so sorazmerne lokalnemu prilivu dražljajev v hrbtenjačo. Ta ugotovitev je teoretsko in praktično pomembna.

2. Doc. dr. MATIJI GOGALI za delo »Spektralna občutljivost dvojnih oči mrežokrilca Ascalaphus macaronius«.

Kljub skromnemu obsegu je to delo pomemben prispevek k fiziologiji gledanja živali. Znano je, da so podvojene oči tega mrežokrilca zelo specializirane. Tov. dr. Gogala pa je z zahtevno in precizno metodiko izmeril občutljivost teh oči tako v kvantitativni kot v kvalitativni smeri, glede na dolžino svetlobnih valov. Raziskovalec je dražil posamezne čutnice mrežnice s premerom 3—4 μ s kapilarnimi steklenimi elektrodami s konico 0,5 μ. S takšno precizno metodiko, ki zahteva zelo visoko stopnjo tehničnega znanja, spretnosti in natančnosti, je avtor določil spektralno občutljivost v območju med 315 in 600 mμ, kar je ponazoril v diagramih z rezultatom, da je maksimum občutljivosti v ultravioličnem območju pri 350 mμ. Na osnovi dobljenih rezultatov velikega števila merjenj je postavil domnevo, da gre za prilagoditev oči načinu prehrane. Askalafus lovi med dnevnim letenjem manjše leteče žuželke, podobno kot kačji pastirji in mu specializirane oči tako lajšajo razločevanje silhuete letečega plena, da se požene za njim. Avtor je moral izdelati posebno metodo za prehranjevanje svojih poskusnih objektov, da jih je mogel v ujetništvu dalj časa obdržati žive.

3. Dr. DRAGU MEZETU za delo »Gornja Savinjska dolina. Nova dognanja o geomorfološkem razvoju pokrajine«.

Pri preučevanju morfogeneze Gornje Savinjske doline je posegel avtor v predkvartarno dobo. Skrbno je raziskal vsa takrat nastala površja in nivoje, ki predstavljajo osnovne elemente v današnjem reliefu. S tem je dobil povsem zanesljivo osnovo, da je mogel ugotoviti, kakšno vlogo so imeli ledeniki pri preoblikovanju reliefa. Po ohranjenih sedimentih je mogel dognati 3 poledenitvene sunke v würmski dobi in prvi postglacialni umikalni štadij. Dr. Meze razpravlja dalje o razvoju rečnega omrežja. Pri tem je dognal več sprememb rečnih tokov. Posebno zanimiva je njegova ugotovitev, da so v začetnem delu glaciala prevladovali poriglacialni pritoki nad glacialno Savinjo, da se je proti koncu glaciala akumulacija glacialne Savinje čedalje bolj uveljavljala nad njenimi pritoki in da je bila Savinja v obdobjih erozije ves čas močnejša od svojih pritokov. Končno je še ugotovil, kakšno vlogo so imele in še imajo reliefne oblike, debelina prepereline in kamninska sestava pri izrabi tal in pri naselitvi Gornje Savinjske doline.

Monografija je v glavnem geomorfološka, vendar nudi mnogo koristnega gradiva še za druge stroke, predvsem za agrarno geografijo, pedologijo in hidrologijo.

III.

Področje družbenih ved

Kidričeva nagrada

dr. JOŽE POKORN

Prof. dr. JOŽETU POKORNU za delo »Denar in kredit v narodnem gospodarstvu«.

Ta knjiga je prvo obsežnejše in znanstveno delo o denarju in kreditu v našem jeziku. V njej pisec ne daje samo zadnjih znanstvenih izsledkov, ampak tudi temeljne pojme, na katerih sloni miselna stavba denarja. Poleg tega je namenjeno prečej prostora kreditu, ki je z denarjem tesno povezan, in vpliva sestavljenosti narodnega dohodka na kupno moč denarja.

Pisec obširno obravnava vprašanje vrednosti ali kupne moči denarja, ki kljub neprestanemu popravljanju, dopolnjevanju in izpopolnjevanju v denarni teoriji še do danes ni našlo dokončne in vsestranske zadovoljive rešitve. Po kritični obravnavi znanih denarnih teorij o vplivu količine denarja v obtoku na splošno gladino cen in zlasti na višino narodnega dohodka, obrestne mere, deleža investicij v družbenem produktu in pod., ter še posebej neokeynesijske teorije razvije avtor na koncu izvirno tezo, kako se določa cena družbenega produkta. Teza ni zanimiva samo teoretsko, temveč bi lahko bila pomemben pripomoček ekonomski politiki pri odkrivanju inflacijskih in deflacijskih žarišč.

Pisec uporablja zelo bogato strokovno literaturo. Med starejšo imajo pomembno mesto dela Marxa, na katera se sklicuje »povsod, kjer je v njih najti oporo za njegova izvajanja, kakor tudi tam, kjer se mu je zdelo, da je potrebno opozoriti, da se ne skladajo z njegovimi«. Kritično obravnava tudi najsodobnejše slovstvo, tako da ob njem ohranja svojo izvirnost.

Knjiga je pisana v želo lepem, čistem jeziku, ki je bogat z ustreznimi slovenskimi strokovnimi izrazi za številne pojme, ki jih je moral avtor šele ustvarjati.

Delo je obsežna monografija s področja denarne in kreditne teorije, in pomeni pomembno obogatitev ekonomske znanosti.

Nagradi Sklada Borisa Kidriča

1. Dr. ANGELOSU BAŠU za delo »Gozdni in žagarski delavci na južnem Pohorju v dobi kapitalistične izrabe gozdov«.

Delo je pomembno tako po svojih teoretičnih izhodiščih kakor po svojem predmetu. Z njim pisec prebija okvir tradicionalnega pojmovanja etnologije oziroma etnografije kot znanosti, ki naj bi bila omejena na kmečke plasti prebivalstva in njihovo preprosto ljudsko kulturo, ter daje etnografiji značaj vede o načinu življenja. Utemeljenost take zasnove uspešno ponazarja s študioznim prikazom materialnih življenjskih razmer, šeg, navad, izobrazbene ravni, pogleda na svet itd. gozdnih in žagarskih delavcev na južnem Pohorju za čas od 30 do skoraj 100 let nazaj. Pisec uporablja poleg razpoložljivih pisanih virov — ustrezno dani tematiki in stanju drugih virov — zelo izčrpno zbrano in kritično pretehtano ustno izročilo. Pomembnost dela in njegovih dosežkov je v praktični potrditvi ali vsaj uporabi novih pogledov na entografijo, v preizkušnji temu primernih metod in tehnik ter v spoznanjih, ki jih bo to delo dajalo ne samo etnografiji, marveč tudi gospodarski in družbeni zgodovini.

2. ALFONZU GSPANU za delo »Anton Tomaž Linhart. Njegova doba, življenje in delo.«

Spis, ki je izšel s skromno označbo »spremna beseda« k besedilu Linhartovega Matička, je po obsežnosti in vsebinskem bogastvu doslej najbolj izčrpna monografija o Linhartu kot našem prvem novodobnem zgodovinarju in dramatiku. Je zrel sad piščevih dolgoletnih literarno in družbeno - zgodovinskih raziskav naše razsvetljenske dobe, osredotočenih okoli Linhartove osebnosti, njegovega življenja in delovanja. Snov je preučena z izredno znanstvenostjo in natančnostjo ter obravnavana s tvorno iznajdljivostjo. Naglasiti je treba nadalje domiselno izvirno razčlenitev tako filozofskih kakor umetniških prvin v Linhartovih poglavitnih slovstvenih delih, namreč Poskusu zgodovine Kranjske, Županovi Micki in Matičku.

Posebna metodološka vrednost spisa je v odličnem prikazu organskega prepleta Linhartovega snovanja z družbenim okoljem, v katerem je živel, in z njegovo duhovnozgodovinsko fiziognomijo, prav tako pa je omembe vredna usklajenost njegove vsebinske polnosti z jezikovno izrazno dognanostjo.

IV.

Za iznajdbe in tehnične izboljšave

Prva nagrada

1. Ing. AVGUSTU BELIČU in ing. JANEZU ERŽENU za izum »Hermetični trdomagnetni kontaktnik«.

Predmetni izum je miniaturno stikalo v zaščitni atmosferi, ki skupno z magnetnim navitjem predstavlja pomnilni rele, ki je uporaben v posredovalni telefonski tehniki ter v računskih in drugih avtomatskih elektronskih napravah kot element, ki zadržuje informacijo brez potrošnje dodatne energije. Posebnost izuma pa je njegova mehanska konstrukcija, ki uporablja za kontaktna peresa trdomagnetni material. Prav zaradi tega je izdelek primerno majhen in ne potrebuje dodatnih magnetov.

Izum je zaščiten v ZDA, Franciji, Italiji, Španiji, Romuniji in ČSSR, medtem ko so v Vel. Britaniji, Nemčiji, Švici, ZSSR itd. patentne prijave še v postopku.

Izum se že praktično uporablja v Tovarni ISKRA — elektromehanika v Kranju in v tujini.

Druge nagrade

1. IVANU CARJU za izum »Sonde z vložki za signalizacijo nivoja vnetljivih in nevnetljivih tekočin in električno vezje za signalizacijo ter vključevanje motorjev v odvisnosti od nivoja tekočine«.

Predmet izuma je sonda z vložki za signalizacijo nivoja tekočin v več izvedbah. V primerjavi z doslej znanimi podobnimi merilniki n. pr kapacitivnimi merilniki ima izum to prednost, da se da sonde enostavneje montirati in da so motilni plini manjši. Prednost naprave je tudi v tem, da je prirejena za delovanje tudi v primeru, ko zmanjka v omrežju električna napetost, kar se pri poplavah pogosto dogaja. Sonda je lahko precej oddaljena od signalizatorja ter je tudi ravnanje z napravo zelo enostavno.

Izvedena naprava po poročilu Hidrometeorološkega zavoda zelo dobro služi svojemu namenu.

2. KARLU FERLEŽU za izum »Mlin za mletje močnih krmil in žitaric«.

Mlin v taki obliki kot je konstruiran predstavlja nekaj novega: os rotorja je vertikalna napram znanim izvedbam s horizontalno osjo, premeri loput (kladiv) so različni, kar je za mline teh velikosti originalna zamisel. Verjetno je njegova velika gospodarska prednost v tem, da pri enaki kapaciteti in enakem sredstvu za mletje porabi le 50 odst. moči za pogon, kot do sedaj znani kladivni mlini. Velika prednost je tudi v tem, da lahko zmelje (seveda pri izmenjavi rešetk) tudi koruzo s storži vred različne vlage, ne da bi jo bilo treba za mletje posebej sušiti.

Ker so tudi reference podjetij, katerim so bili taki mlini dostavljeni zelo pozitivne, smatramo, da je to za naše gospodarstvo velika originalna pridobitev.

3. VIKTORJU ZUPANČIČU za izum »Mehanizem za zaviranje traktorjev in prikolic ali slično«.

Izum je sistem hidravličnega posluževanja mehaničnih zavor za prikolice oziroma traktorje in prikolice. Prototip naprave je preizkusil Kmetijski inštitut Slovenije in napravo ocenil kot uporabno in primerno za serijsko proizvodnjo ob uporabi primernega materiala. Za omenjeno napravo je bilo podeljenih tudi več inozemskih patentov.

Izvedba naprave je enostavna in jo je možno prigraditi na obstoječe traktorje in prikolice, ki še nimajo zavor.

Razpis nagrad za iznajdbe in tehnične izboljšave iz Sklada Borisa Kidriča

Upravni odbor Sklada Borisa Kidriča razpisuje na podlagi 2. člena zakona o Skladu Borisa Kidriča štiri nagrade za iznajdbe in tehnične izboljšave, ki bodo podeljene v letu 1969 in sicer:

— eno prvo nagrado v znesku 6.000,00 Ndin
— tri druge nagrade v znesku 4.000,00 Ndin

Nagrade bodo podeljene za take iznajdbe in tehnične izboljšave, ki imajo večji pomen za naš gospodarski in družbeni razvoj in so bile uveljavljene.

Rok vlaganja prijav je do 1. januarja 1969.

Prijavi je treba priložiti podroben opis iznajdbe oziroma tehnične izboljšave s potrebno dokumentacijo (kje in s kakšnimi rezultati so v praksi uveljavljene, za iznajdbe tudi potrdilo o prijavi patenta) in jih poslati na naslov: Sklad Borisa Kidriča, Ljubljana, Župančičeva 6-I.

UPRAVNI ODBOR
SKLADA BORISA KIDRIČA

Razpis štipendij Sklada Borisa Kidriča

Na podlagi 2. in 34. člena statuta Sklada Borisa Kidriča razpisuje sklad štipendije za študijsko leto 1968-69.

a) 30 štipendij na domačih visokih šolah v 3. in 4. letniku ter na III. stopnji.
Pogoj za pridobitev štipendije je vsaj prav dober uspeh do sedaj opravljenih izpitov;

b) enkratne štipendije za mlajše raziskovalne delavce za njihovo izpopolnitev doma in v tujini.

Višina štipendij je določena s pravilnikom o podeljevanju štipendij iz Sklada Borisa Kidriča.

Rok za vlaganje prošenj za štipendije pod a) je do 30. septembra 1968, pod b) pa do 30. junija 1968.

Natančnejše informacije dobe kandidati na Skladu Borisa Kidriča, Župančičeva 6-I.

UPRAVNI ODBOR
SKLADA BORISA KIDRIČA

Nagrade petim študentom mariborskih višjih šol

MARIBOR, 11. aprila. — Dopoldne so v domu družbenih in političnih organizacij v Mariboru slovesno podelili letošnje Kidričeve nagrade petim študentom oz. diplomantom mariborskih višjih šol. Predsednik upravnega odbora sklada Kidričevih nagrad in predstojnik združenja visokošolskih zavodov docent Tine Lah je najprej orisal lik pokojnega revolucionarja in borca Borisa Kidriča. Zatem je razdelil nagrade in ob vsaki prebral tudi obrazložitev upravnega odbora sklada. Nagrade so dobili:

Marija Garmut, študentka višje agronomske šole za delo »Dravski hidroenergetski sistem in ribiško gospodarstvo«.

Lojzka Farič, študentka višje tehniške šole za delo »Stabilizacija vina z odvzemom kalija ob uporabi ionskih izmenjalcev«.

Franc Gergek, diplomant višje tehniške šole za delo »Transistorizirani izmenični servo sistem«.

Jože Pleterski, diplomant višje tehniške šole za delo »Fazni merilnik z direktnim odčitom« ter

Franc Drobne, izredni študent pedagoške akademije za delo »Osvobojeno Kozjansko v narodnoosvobodilni borbi«.

Po podelitvi je sekretar upravnega odbora sklada Kidričevih nagrad v Mariboru J. Kuster prebral še tekst razpisa in teme za Kidričeve nagrade prihodnjega leta.

F. S.

V nekaj vrstah

MARIBOR

Priporočilo — Svet za krajevne skupnosti mariborske občinske skupščine je priporočil upravnemu odboru sklada za negospodarske investicije, naj bi zagotovil krajevni skupnosti »Joco Zagernik« 2 milijona starih dinarjev za ureditev klubskih prostorov.

Cene — Trgovsko podjetje »Povrtnina« je včeraj znižalo ceno domačemu korenju od 4,20 na 2,50 din kg, romunskim kumaricam od 7 na 5,50 in cvetači od 5,50 na 4,90 dinarjev za kilogram. Podražili pa so jabolka Jonatan od 3,40 na 3,60 in bel krompir od 0,90 na 1 dinar za kilogram.

Rezervni oficirji — Včeraj je bil občni zbor združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev terena »Koroška vrata«. Oficirji so razpravljali o delu organizacije, o udeležbi na predavanjih ter o patruljnem tekmovanju članov.

MURSKA SOBOTA

Tekmovanje — Pomurska turistična zveza je s soboško delavsko univerzo povabila vsa turistična društva v Pomurju, naj se pridružijo tekmovanju za najlepše urejen kraj. Društvu oziroma krajevni skupnosti, ki bo storila največ za lepšo podobo svojega kraja, bodo podelili denarno nagrado.

Tiskovna konferenca — Turistični delavci Pomurja se bodo 20. t. m. zbrali v Gradcu na tiskovni konferenci. Razen zastopnikov tiska se bodo konference udeležili tudi predstavniki graških potovalnih uradov, ki se zanimajo za letošnje tudistične ponudbe na tem območju.

GORNJA RADGONA

Vodovod — V Gornji Radgoni, Radencih in Podgradu so začeli kopati jarke za novi vodovod v smeri Podgrad—Gornja Radgona—Radenci. Trasa je dolga okoli 9 kilometrov. Glavni vod, ki ga gradi gradbeno podjetje »Konstruktor« iz Maribora, mora biti gotov do 15. junija.

Negovski grad — Znameniti negovski grad je brez lastnika in čedalje bolj propada. To so ugotovili tudi odborniki radgonske občine. Del gradu uporablja radgonski kmetijski kombinat, stanovalci pa ne plačujejo niti najemnine. Turistično društvo odločno zahteva, naj bi grad zavarovali pred propadanjem vsaj z ureditvijo žlebov in strehe.

CELJE

Pogovor gospodarstvenikov — V dvorani družbenopolitičnih organizacij v Celju je bil včeraj zanimiv pogovor gospodarstvenikov o svetovnih gospodarskih tokovih in monetarni krizi. Pogovor je pripravila delavska univerza, vodil pa ga je predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri izvršnem svetu SRS dr. Stane Pavlič.

Vrnitev z Madžarske — Večja skupina gostinskih delavcev iz Celja in Mozirja se je dva dni mudila v Nagyakaniszi na Madžarskem. Gostinci so si ogledali nekaj prireditev v okviru tedna gostinstva v tem obmejnem središču.

NOVA GORICA

Samopostrežna trgovina — Ob Cesti IX. korpusa v Solkanu gradi trgovsko podjetje »Grosist-Gorica« samopostrežno trgovino. Lokal ima 500 kvadratnih metrov površine, veljal pa bo okoli poldrug milijon novih dinarjev. Trgovina bo odprta v drugi polovici leta.

AJDOVŠČINA

Dela napredujejo — Dela pri gradnji velikega žitnega silosa kombinata »Mlinotest« lepo napredujejo. Silos, ki ga gradi podjetje »Industrogradnja« iz Zagreba, bo lahko sprejel 10.500 ton žitaric; veljal pa bo okoli 5 milijonov novih dinarjev. Silos bo zgrajen do sredine maja.

KOPER

Izlet kluba obalnih občin — Klub študentov obalnih občin priredi 13. aprila izlet za študente. Primorski študenti bodo obiskali Dolenjsko in Belo Krajino ter si spotoma ogledali Otočec, Novo mesto in Metliko, ustavili pa se bodo še v Pleterjah, Kostanjevici in Kočevju.

NOVO MESTO

Ugoden izvoz — Novomeška industrija je v februarju izvozila za okoli 380.000 dolarjev izdelkov, kar je 8 odstotkov več kot v lanskem februarju. Največ je izvozila tovarna IMV, in sicer za okoli 180.000 dolarjev.

KAMNIK

Obnova tuhinjske ceste — Za obnovo tuhinjske ceste so že ustanovili iniciativni odbor. Računajo, da bi v občini s samoprispevkom iz proračunskih sredstev in s prispevki delovnih organizacij lahko zbrali okoli 350 milijonov Sdin. To bi bilo dovolj za rekonstrukcijo kakšnih 12 km ceste.

KRANJ

Spomladanski sejem — V delavskem domu končujejo priprave za tradicionalni spomladanski potrošniški sejem, ki bo odprt od 13. do 22. t. m. Razstavni prostor so razširili na parkirišče poleg doma, kjer so postavili veliko montažno halo. V njej bodo prodajali motorna vozila in kmetijske stroje.

Zakaj tako?

Odkod denar za stavbo SDK v Mariboru

V »Delu« smo pred dnevi objavili v tej rubriki prispevek, v katerem smo javnost seznanili s stališčem predsedstva ravenske občinske skupščine glede gradnje stavbe SDK v Mariboru. Predsedstvo občinske skupščine Ravne se je namreč vprašalo, s čigavim denarjem bodo gradili to poslopje.

Zaradi tega smo vprašali direktoraja službe družbenega knjigovodstva v Mariboru Staneta Zajka, kaj meni o stališču predsedstva ravenske občinske skupščine. Dejal je, da je služba družbenega knjigovodstva enotna organizacija s sedežem v Beogradu, kjer je tudi njena glavna centrala. Sredstva za gradnjo njenih poslovnih stavb se oblikujejo iz amortizacije obstoječih zgradb. Le manjše zneske črpajo iz poslovnega sklada, ki se oblikuje po zaključnem računu celotne službe. Večji del tega denarja namreč uporabljajo za mehanizacijo.

Podružnica SDK v Mariboru ima svoje poslovne prostore v štirih različnih hišah. Vsakomur je jasno, da je tako poslovanje drago in da ga je težko prilagoditi funkcionalnim potrebam. Po približni oceni ima podružnica zaradi tega na leto okoli 40 milijonov starih dinarjev dodatnih stroškov. Sredstva SDK so minimalna in namenska in jih ni mogoče uporabiti na primer za gradnjo šol, bolnišnic, vrtcev in podobno. Vprašanje je le, ali bo del teh sredstev, ki so predvidena za gradnjo poslovnih stavb in se zbirajo pri glavni centrali v Beogradu, dobila podružnica v Mariboru ali pa jih bo dobila katera druga podružnica ali ekspozitura v SFRJ. Posebna komisija je ugotovila, da je gradnja poslovne zgradbe v Mariboru potrebna. Podružnica SDK v Mariboru pa bo lahko s prodajo sedanjih zgradb krila približno polovico celotne investicije.

M. KOS

Predkongresna razprava v Ptuju

V pripravah na VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo junija letos, organizirajo občinski sindikalni sveti Čakovec, Ormož, Ptuj in Varaždin skupno predkongresno razpravo o vlogi sindikatov. Na predkongresni razpravi se bodo zbrali v soboto, 13. aprila v Ptuju in razpravljali o nadaljnjem razvoju sindikatov in njihovi vlogi v delovni organizaciji, komuni, republiki in federaciji. Občinski sindikalni svet Čakovec bo pripravil uvodni referat o mestu in vlogi sindikalne organizacije v delovni organizaciji, občinski sindikalni svet Ptuj o mestu in vlogi sindikalne organizacije v komuni in varaždinski občinski sindikalni svet referat o mestu in vlogi sindikatov v pogojih samoupravljanja. Namen skupne predkongresne razprave je oceniti mesto in vlogo sindikatov v pogojih samoupravljanja in odgovoriti na vprašanja, kakšna naj bo bodoča družbeno-politična vloga sindikatov za njihovo učinkovitejše delovanje na raznah področjih.

M. K.

S TORBO NA POT — Akademik dr. Bratko Kreft je na včerajšnji slovesnosti pri Vidmu ob Ščavnici izročil, v prisotnosti številnih uglednih gostov, skupini videmskih pionirjev kurirčkovo torbo, simbol prenašalcev partizanske pošte v ljudski revoluciji. Na sliki: dr. Bratko Kreft je zaželel malim kurirjem srečno pot.

Foto: B. Borovič

Pohod kurirčkov severne meje

V Vidmu ob Ščavnici je torbo izročil pionirjem dr. Bratko Kreft

VIDEM OB ŠČAVNICI, 11. aprila — Štajerska linija tradicionalne »Kurirčkove pošte« je imela danes izhodišče v Vidmu ob Ščavnici, kjer so sodelovali na lepi slovesnosti akademik dr. Bratko Kreft, predsednik republiškega združenja ZB NOV Julij Beltram, urednik »Kurirčka« Ivo Zorman, poslanec Ivan Kreft in predstavniki radgonske občine. Med gosti sta bila tudi generalni konzul NDR v Zagrebu Siegfrid Hienzsch in prof. Kurt Magritz, znan protifašistični borec iz Dresdena.

Po uvodnem pozdravu Julijana Beltrama, ki je govoril pionirjem o junaških dejanjih njihovih vrstnikov v ljudski revoluciji, so se mladi kulturniki videmske osemletke predstavili z lepim programom pesmi, deklamacij in živih slik s tematiko NOB.

Akademik dr. Bratko Kreft je v svojem govoru spomnil udeležence današnje prireditva na dejanja in besede klenih, mož naše bližnje in daljnje prihodnosti ter obsodil sedanje razprtije v svetu. Protestiral je tudi zaradi zločinskega uboja dr. Martina Luthra Kinga, voditelja ameriških črncev, katerih boj je, po njegovih besedah, hkrati boj za svobodo vseh zatiranih ljudstev na svetu.

Zatem je dr. Bratko Kreft izročil pionirjem kurirčkovo torbo s pozdravnim pismom maršalu Titu za njegov rojstni dan. Nosilci so krenili sredi cvetočega drevja iz središča Slovenskih goric po partizanskih poteh in javkah proti Kapeli in Ljutomeru, kjer so prav tako povsod pripravili lepe programe.

B. B.

Pomanjkanje vode bo zavrlo gradnjo stanovanj v Mariboru

Svet krajevne skupnosti pri občinski skupščini o komunalnih vprašanjih

MARIBOR, 11. apr. Sinoči se je sestal svet za krajevne skupnosti pri mariborski občinski skupščini in pod vodstvom Ivana Sluge razpravljal o komunalnih vprašanjih krajevnih skupnosti. Menili so, da je treba podpreti prizadevanja krajevnih skupnosti in občanov, ki so pripravljeni prispevati denar in prostovoljno delati pri ureditvi vodovodov in drugih komunalnih objektov.

Krajevne skupnosti na mestnem območju so pripravljene letos s prispevki občanov zbrati v denarju in materialu okrog 96 milijonov starih din, na izvenmestnem območju pa okoli 37 milijonov starih din v primeru, če jih bo podprla tudi občinska skupščina. Zaradi proračunskih težav pa je mariborska občinska skupščina namenila letos v ta namen 20 milijonov starih din. To pa je premalo za vse potrebe v vseh krajevnih skupnostih. Računajo, da bodo za mestne krajevne skupnosti dobili tudi 35 milijonov starih din in iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Člani sveta so poudarili, da bo treba manjkajoči denar zagotoviti, saj je takšna naložba zelo koristna in za družbo rentabilna. Tako bodo lahko uredili vodovode in druge komunalne objekte mnogo hitreje in ceneje kot sicer. Člani sveta so zahtevali, naj strokovnjak pregleda predračune, ki so jih predložile krajevne skupnosti zlasti za zemeljska dela. Sklenili so, da bodo v vseh primerih zahtevali predračune izvajalca in se ne bodo zadovljili samo s projektantskim predračunom.

Na seji sveta je govoril magister Vane Varl, predsednik sveta za komunalno gospodarstvo o kritični oskrbi Maribora s pitno vodo. Med drugim je dejal, da bo treba ceno vode zvišati še najmanj za 20 starih din pri litru, če bi hoteli hitreje in učinkoviteje reševati to vprašanje. Pomanjkanje vode v Mariboru bo zavrlo tudi stanovanjsko gradnjo, ker ne bo več mogoče priključevati stanovanjskih blokov in hiš na vodovodno omrežje.

M. K.

Literarni večer in razstava

Uspela prireditev slovenskih literatov v Vidmu ob Ščavnici

VIDEM OB ŠČAVNICI, 11. apr. — V polni dvorani kulturnega doma pri Vidmu ob Ščavnici so pripravili sinoči slovenski literati France Bevk, Ivan Potrč, Branka Jurca, Franc Forstnarič, Ivo Zorman, Manko Golar in skladatelj Blaž Arnič domačinom prijetno doživetje. Po programu malih kulturnikov videmske osemletke je akademik dr. Bratko Kreft predstavil domačinom ugledne goste, ki so brali svoja dela.

Srečanje pisateljev in pesnikov s prebivalci Slovenskih goric, ki so prihiteli na to prireditev tudi iz oddaljenih krajev, bo ostalo vsem nepozaben dogodek.

Pri Vidmu razstavlja te dni tudi profesor Kurt Magritz iz Dresdena svoje risbe in grafične liste, ki pretresljivo ponazarjajo strahote druge svetovne vojne. Po zaslugi domačina Ivana Krefta je postal Videm ob Ščavnici prizorišče razstav domačih in tujih umetnikov, saj so se v tem odmaknjenem kraju predstavili po letu 1966 s svojimi deli, razen vidnih slovenskih slikarjev, tudi likovni umetniki iz Španije in ZDA.

B. B.

Po popivanju na rop

F. Špana obsodili na 3 leta strogega zapora

Celje, 11. apr. Včeraj sta se pred sodnim senatom peterice celjskega okrožnega sodišča končali ločeni obravnavi, ki ju je vodil sodnik Janko Cigoj proti Ferdinandu Španu iz Celja ter mladoletniku, s katerim sta 13. februarja letos v zgodnjih jutranjih urah oropala Ernesta Stepinška iz Dobrove pri Celju. Ferdinanda Špana so obsodili na tri leta strogega zapora, mladoletniku pa strožje nadzorstvo v domu v Logatcu.

Pogosto je mlademu človeku potrebno le malo, da zaide na stranske poti. Primer Ferdinanda Špana iz Celja to potrjuje. Čeprav je bil rojen v skrbni in delavni družini se je po neuspelem pomočniškem izpitu za ključavničarja, v mladostni nepremišljenosti in v prepričanju, da je dom za njega premajhen, odšel v tujino.

Avgusta 1964. leta je ilegalno prekoračil mejo in obsedel v taborišču za begunce Zierendorf v Zahodni Nemčiji, ki je pod nadzorstvom ameriške vojaške uprave. V tem taborišču se je 15. oktobra ponesrečil, ko je padel po stopnicah. Sodnikom je zatrjeval, da je moral, po prevozu v vojaško bolnišnico v Fürthu podpisati izjavo, da bo stopil v ameriško armado in da se bo bojeval v Vietnamu. Po zdravljenju je baje tudi vstopil in ostal v ameriški armadi dve in pol leti. Oktobra 1967. leta pa je ugotovil, da ameriška uniforma ni zanj, zato je pobegnil v Francijo k teti. Po poldrugem mesecu se je javil jugoslovanskemu konzulatu, da bi se rad vrnil domov.

Toda nekajletno tavanje mu očitno ni vzbudilo prevelikih želja po poštenem domu, saj je po vrnitvi domov že po nekaj tednih zagrešil hudo kaznivo dejanje. Ko je 12. februarja popival v hotelu Celeia v Celju, je opazil mladega Ernesta Stepinška, ki je imel pri sebi nekaj več denarja. Takoj se je odločil, da ga bo oropal, v stranišču je poskušal navdušiti za svoj načrt še dvoje delomrznežev, vendar se eden izmed njiju zanj ni odločil.

Okoli četrte ure zjutraj, ko so zapustili bar, je Ferdinand Špan začel z mladoletnikom zasledovati Ernesta Stepinška, ki jim je malo pred tem v baru plačeval pijačo, da bi ga oropala. Po zasledovanju po celjskih ulicah sta ga ustavila na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice. Ferdinand Špan je mladeniča nekajkrat udaril po glavi. Sodnikom je priznal, da je uporabil takoimenovani karate (to je posebno boleč udarec, katerega so ga naučili v ameriški armadi za vojskovanje v Vietnamu. Močno omotičnemu Ernestu Stepinšku je nato velel naj pobere klobuk. Ko se je ta sklonil, ga je s ščevljem na vso moč brcnil v obraz in mu pri tem zdrobil nosne kosti. Na tleh ležečo žrtev je nato oropal in nato z mladoletnikom pobegnil. Pri delitvi plena pa sta ugotovila, da je imela žrtev pri sebi samo deset novih dinarjev.

Sodni senat je pri odmeri kazni Ferdinandu Spanu upošteval njegovo mladost, dosedanjo nekaznovanost, obžalovanje in pripravljenost, da bo Ernestu Stepinšku dal odškodnino.

J. SEVER

V treh trčenjih — devet huje ranjenih

ZAGREB, 11. aprila. (Tanjug.) — Na križišču Savske, Beograjske in Ljubljanske ceste v Zagrebu je bilo v treh nesrečah, ki so se zgodile davi med 3. in 6. uro, enajst ranjenih, od tega devet huje.

Najprej sta ob 3.30 trčila mercedes zagrebške registracije in opel-admiral zahodnonemške registracije, pri čemer je bilo sedem ranjenih. Le uro kasneje sta na istem mestu trčila tovornjaka krapinske in zagrebške registracije in sta bili dve osebi ranjeni. Tretja nesreča, spet na istem kraju, se je zgodila ob 5.50. Trčili so mercedes, peugeot in renault, vsi zagrebške registracije. V tem trojnem trčenju sta bila ranjena dva potnika v renaultu. Ranjene potnike zdravijo v traumatološki bolnišnici. Po besedah zdravnikov njihova življenja niso v nevarnosti. Na vozilih je za 70.000 din škode.

Sodelovanje vrtnarskih podjetij

MARIBOR, 11. aprila. Danes so se v hotelu Slavija sestali predstavniki podjetij Vrtnarstvo Maribor, Flora Zagreb, Rast Ljubljana in Parkovi i nasadi Rijeka na konferenci o poslovno tehničnem sodelovanju. Direktorji omenjenih podjetij so podpisali pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju med štirimi vrtnarskimi podjetji. Namen te pogodbe je usklajevanje plana proizvodnje, izmenjava delovnih izkušenj, izmenjava strokovnih delavcev, delitev dela, specializacija proizvodnje in nekatere druge naloge, ki bodo omogočile boljšo in cenejšo proizvodnjo. Sodelovanje med štirimi podjetji bo potekalo v komisijah za javno zelenje, za proizvodnjo in standardizacijo rastlin, za komercialno poslovanje in za pravna ter kadrovska vprašanja. Konferenco vseh podjetij bodo sklicali vsako leto dvakrat, po potrebi pa tudi večkrat.

Direktor Vrtnarstva Maribor inž. Aleksander Perovič je med drugim dejal, da lahko vrtnarska podjetja samo na podlagi tesnega poslovnotehničnega sodelovanja pridejo do jugoslovanskih standardov o hortikulturi, do potrjenih zveznih normativov, do zveznega zakona o javnem zelenju in do predpisov o zaščiti narave.

M. K.

MARIBOR

Kako kaže gradbenim podjetjem?

Podatki o sklenjenih pogodbah in o programirani stanovanjski gradnji v mariborski občini kažejo, da se bo gradbena dejavnost letos povečala. Pri gradnji cest, mostov in drugih objektov v BiH in v tujini, pri gradnji HE Srednja Drava I in ob povečani stanovanjski gradnji v mariborski občini bodo podjetja bolj uporabila mehanizacijo, zaposlila pa tudi 450 novih delavcev vseh kvalifikacij. Zaposlitev gradbenih podjetij izven občine se bo podvojila.

Gradbena podjetja bodo za dela v tujini in drugih republikah kupila manjkajoče dodatne stroje. Zato predvidevajo, da bodo letos za 15 do 20 odst. povečala tudi svojo tehnično opremljenost. Gradbeniki pa nameravajo letos tudi bolje izkoristiti čas, mehanizacijo, kadre in zboljšati tehnologijo. Obstaja tudi možnost za prevzem manjših del na Češkoslovaškem in na Madžarskem.

M. K.

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezimelih zimskih jajčec valiti ličinke rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, to je 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ¼ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo pisen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v cvetočih sadnih nasadih zmanjšamo z izdatnim dimiljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, vlažne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če goreče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončnem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE

Po nesreči pri Umki

V Beogradu obsodili voznika avtobusa na 8 let strogega zapora

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug.) — Danes je beograjsko okrožno sodišče obsodilo voznika avtobusa »Laste«, Hakija Hadžihafizovića na osem let strogega zapora, šoferja cisterne Jugopetrola Gojka Jovovića pa na štiri leta strogega zapora, ker sta odgovorna za hudo prometno nesrečo na cesti Beograd—Umka, v kateri je pred petimi meseci izgubilo življenje šestindvajset ljudi, devetnajst pa jih je bilo ranjenih.

Sodišče je obsodilo Hadžihafizovića na najvišjo kazen, ki jo določa kazenski zakonik za tako kaznivo dejanje. Predsednik tričlanskega senata je v obrazložitvi povedal, da sta šoferja storila hudo kaznivo dejanje, ker sta vozila v nasprotju s prometnimi predpisi in ogrozila prometno varnost. Zaradi tega se je tisto novembrsko noč lani tudi zgodila tragična nesreča, v kateri sta njuni vozili trčili in je avtobus poln potnikov zapeljal s ceste v Savo, v kateri je utonilo 26 ljudi.

V Pomurju je snežilo

MURSKA SOBOTA, 11. apr. Po nenadni ohladitvi je v Pomurju začelo danes dopoldne nenadoma snežiti, kar je za ta letni čas dokaj nenavadno; tembolj letos, ko je po zgodnji pomladi že veliko drevja v cvetju. Zato se sadjarji upravičeno bojijo za letošnji pridelek ranega sadja.

B. B.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola srečk, ki je bilo 11. IV. 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
08640	520
30170	500
583360	10.008
1	4
36271	1004
40821	504
95501	404
986811	2004
52	8
00632	400
47562	500
69992	400
160762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57983	500
358613	100.000
746363	2000
25004	400
53664	1000
58854	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
65795	404
266215	10.004
972635	2004
46	8
76	8
416	100
96636	500
662366	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1000
215047	2000
566317	30.000
8	4
07448	504
46488	1004
72448	404
484378	50.004
69	8
24889	500
52869	400
781489	2000
820749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 86404? in v Ljubljani na št. 136271 in 146498.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.

Vrednost dobitkov:

4 zad. z dodat. štev.	18.364,50 Ndin
Četverke	327,95 Ndin
Trojke	15,35 Ndin

Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2

Začasna vrednost dobitkov:

4 zad. z dodat. štev.	36.490,00 Ndin
Četverke	776,40 Ndin
Trojke	19,95 Ndin

Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI

ČETVERKE

Maribor (2)
55-3544281-4 in 56-177625-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.

Vrednost dobitkov:

Četverke	1.818,95 Ndin
Trojke	23,50 Ndin

Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9, 13, 20, 30 in dodatna 28

Začasna vrednost dobitkov:

4 zad. z dodat. štev.	14.732,00 Ndin
Četverke	120,75 Ndin
Trojke	7,20 Ndin

Trojke izplačujejo zastopniki takoj, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!

Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI

ČETVERKE

Ljubljana (3)
1-202782-4
4-199428-4
4-199517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175296-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, blizu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Dopoldne sta na cesti v naselju Kompolje pri Trojanah trčila osebni avtomobil mercedes, ki ga je vozil Jože Švegl in tovornjak, ki ga je vozil Lado Hren. Švegl je precej hitro peljal od Trojan v Ljubljano. Nenadoma ga je zaneslo na skrajno desno in je trčil v obcestni smernik, nato pa se je avto odbil na sredo ceste. V tem trenutku je pripeljal naproti Hren in se zaletel v mercedes. Pri trčenju sta se Švegl in sopotnik Janez Stražar hudo ranila in so ju odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škodo so ocenili na približno 25000 novih dinarjev.

Hudo nesrečo je včeraj zvečer doživel komaj osemletni Janko Petek. Ko je v naselju Škofljica pri hiši št. 42 nenadoma prišel na cesto, ne da bi prej pogledal, če je pot prosta, je zaprl pot vozniku osebnega avtomobila fiat 850 Francu Kovačiču. Voznik ni mogel preprečiti nesreče in je malčka zadel ter zbil. Janka so hudo ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Miličnika so pobili

ZAGREB, 11. aprila. (Tanjug.) — Trije, za sedaj še neznani napadalci, so davi okrog 1. ure v Zagrebu z železno palico hudo ranili miličnika Rada Rakića. Miličnik je hotel legitimirati sumljivo trojko, ko je izstopala iz dveh osebnih avtomobilov. Napadalci so pretepli miličnika, nato pa pobegnili. Kasneje so ugotovili, da sta bili obe vozili ukradeni. Ranjenega miličnika so odpeljali v traumatološko bolnišnico.

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do kolikšnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odsluženje vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let, boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. Č. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/66) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

MARKET

PECIVO „BLED"

PO TOVARNIŠKIH CENAH

0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN

SUPERMARKET

OGLAŠUJTE V DELO

tovariš

STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA

KOMPAS

Pogovor z bralci

Besede in dejanja

Ureja FRANC ŠETINC

J. TONČIČ iz Zagorja nam piše o anomalijah, ki jih je moč srečati na vseh področjih gospodarskega in političnega življenja. Pravi, da pri nas ni vse tako, kot bi moralo biti. Kot primer navaja delavca, ki mu reforma ni prinesla izboljšanja. Najbolj ga boli to, da je navaden delavec kaznovan za vsako malenkost, medtem ko vodilnih ljudi sploh ne kličemo na odgovornost, kakor da ne delajo napak. V naši družbi je preveč milijonarjev, pa ne samo med obrtniki, temveč tudi v socialističnem sektorju. Ali so milijone zaslužili s svojim delom? Nikakor ne!

Eno so ideje, besede, drugo so dejanja! piše Tončič. Samo od besed se ne da živeti, treba jih je izvajati. Razločki v osebnih dohodkih fizičnih in umskih delavcev so preveliki. In še nekaj: delavec lahko svobodno izraža svoja mnenja, toda njegov vpliv je vseeno majhen.

To je le en del nepravilnosti,« sklene J. Tončič svojo misel, »ki kot rja razjedajo našo družbo. Če jih bomo odpravili bo ZK imela več dobrih komunistov, ki bodo upravičeno nosili ta naslov.«

ODGOVOR. — Čeprav ste skeptični glede mojega odgovora, vam moram v bistvu pritrditi. Anomalije so, na vseh področjih jih srečujemo in marsikje jih res prepočasi odpravljamo. Tudi jutri ne bomo še brez njih, kajti ko bomo odpravili ene, se bodo pojavile spet nove. Problem je v tem, da jih prepočasi odkrivamo in priznavamo, predolgo pustimo, da se nam kopičijo, namesto da bi jih presekali že pri zametku. Ne bom jih našteval, saj so nam vsem dobro znane.

Da je nujno povečati osebno odgovornost, o tem ni več nobenega dvoma. Bolj zapleteno je vprašanje, kako. Vemo, da nekateri iščejo pota, ki niso sprejemljiva za našo družbo. Namen njihovega iskanja je dober, le da včasih prezre za našo družbo edino sprejemljivo izhodišče — samoupravljanje. Seveda ne kakršnokoli samoupravljanje, temveč sodobno, racionalno samoupravljanje, ki ne bo organizirano samo v delovnih organizacijah, ampak bo tudi vertikalno integrirano, speljano od spodaj do federacije. Odgovornost vodilnih ljudi že po sedanjih predpisih ni majhna, le izvajati jo je treba. Reelekcija vodilnih ljudi v delovnih organizacijah, ki je pravkar v teku, je lepa priložnost za to, da kolektivi preverjajo sposobnost in odgovornost svojih voditeljev, njihove koncepte.

Pojem »milijonarja« bi morali natančneje opredeliti. Osebni dohodek povprečnega Slovenca že presega milijon. Tudi trije, štirje milijoni niso tisti milijoni,ki jih imamo v mislih, kadar govorimo o milijonarjih. Zaslužek zdravnika, inženirja, direktorja, četudi dosega štiri ali pet milijonov, ni velik, ne glede na to, ali ga primerjamo z zaslužki njihovih zahodnih ali vzhodnih kolegov. Narobe: skladno z večanjem odgovornosti vodilnih ljudi, bi se morali povečevati tudi njihovi osebni dohodki. Razponi se nam zde visoki predvsem zaradi zares bornih pokojnin starejših upokojencev in osebnih dohodkov nekaterih kategorij delavcev.

Visoki razponi bodejo v oči zlasti tam, kjer je težko dokazati, da so »milijoni« rezultat večjega in boljšega dela. Mislim, da so najbolj sporni milijonarji, ki prihajajo do svojih milijonov mimo delitve po delu. Priznam, da je takih milijonarjev še dosti.

Razločki med fizičnimi in umskimi delavci niso tako veliki, kakor se vam zdi. Zdi se mi, da tu malce poenostavljate.

Soglašam, da bi morala ZK še bolj tankovestno spremljati anomalije v naši družbi in se še pogumneje spoprijemati z njimi. Bolj kot bo pri tem uspešna, večji ugled bo imela. Komunisti ne samo da ne smejo po vsi sili zagovarjati obstoječega stanja, temveč morajo biti, narobe, nezadovoljni z njim, nenehno morajo težiti za tem, da ga presežemo. To je njihovo najpomembnejše poslanstvo. Njihova akcija mora biti obrnjena k ljudem, njihovim problemom in njihovim perspektivam.

Delovna in kadrovska mobilnost

»Čas je, da naš osrednji časopis ne objavlja več nekultiviranih dialogov in kritik antične in srednjeveške miselnosti o mladih, brezposelnosti, socialnih problemih in drugem, kar je v zvezi z delom in človekom, »nam piše **Valentin Tratnik** iz Zaloga pri Tolminu, ki med drugim pravi, da rubriko Pogovor z bralci težko pričakuje vsak petek. In nadaljuje:

»Pojavljajo se pogovori o povprečni premajhni stalnosti mladih in odraslih delavcev, o tem, da jim ni všeč eno ali drugo mesto in se zato selijo iz podjetja v podjetje, kar da ni prav in koristno. Pri tem pozabljajo, da so delovna mesta zelo različna. So taka, ki zahtevajo predvsem stalnost in dolgoletno priučevanje, tradicijo, ozko specialnost, so pa tudi pretežno delovna mesta, ki zahtevajo univerzalnost, vse hitrejše in širše praktično in teoretično priučevanje. Pustimo ideološka družbena nasprotja različnih sistemov na svetu in oglejmo si pomembne vzroke kadrovske in delovne mobilnosti, uspešnosti v gospodarstvu ZDA. Tam nekdo na jugu ZDA proda hišo in ter se seli na sever za 100 dolarjev več osebnega dohodka na mesec. Čez pičle pol leta se zopet seli z istim namenom, na vzhod, zahod ali nazaj na jug ZDA, pri čemer vnovič proda hišo in vse, kar ima. Ti ljudje zato niso omejeni, ali celo leni, temveč jih, narobe, cenijo kot najbolj uspešne, iskane in potrebne. Pri nas je skoraj nemogoče po 40 letih službovanja storiti kaj podobnega, zakaj takoj ti bodo očitali, češ vsake pol leta se selijo le cigani.

Ne živimo več v srednjem veku. Spoznanje o koristnosti svobodnega dela omogoča vse večjo mobilnost ljudskih sil, dela in navad. Novi stroj skoraj vsak dan zahteva nove in nove prekvalifikacije. Zato nehajmo z dialogi o mladih razvajencih, o škodljivi fluktuaciji, o nezadovoljnežih in poskrbimo raje zato, da se v časnik vsak dan, vse pogosteje pojavljajo resne ponudbe o prostih delovnih mestih, pogojih dela, višini OD, stanovanjih itd. Pišimo o bogati Baranjii, sploh o zemlji v Panonski nižini, ki kliče po delovnih rokah. Iz te zemlje lahko izčrpamo milijarde vseh vrst sredstev.

Samo tole vprašanje: zakaj jajca iz Izraela, te peščene dežele, prodajajo v Tolminu po 38 S din za kos (cena vključuje stroške prevoza z letalom, vlakom in kamionom)? Na našem domačem trgu v Tolminu jih domačini, ki kmetujejo na bogati zemlji in brez prevoznih stroškov, prodajajo po 60 S din za kos, torej skoraj enkrat dražje. Zatorej: večja ponudba, večje povpraševanje tudi pri ljudeh, kadrih in cenejša bodo tudi jajca.«

ODGOVOR. — Dodam naj le še to, da mobilnost delavcev ne nastane sama od sebe, temveč je pogojena s tehnologijo industrije, organizacijo dela itd. Na pol obrtniška tehnologija terja, razumljivo, daljši čas priučevanja, zato je lahko fluktuacija zelo draga stvar.

V obrambo bralcev, ki so polemizirali o tej temi, naj rečem še to, da le niso tako poenostavljali problema, kakor jim očitate. Vaš predlog glede objavljanja čimbolj izčrpnih informacij o prostih delovnih mestih vsekakor zasluži temeljit premislek.

Zakaj tako naglo brez priprav?

Naposled moram kloniti pred poplavo pisem o novem delovnem času. Rdeča nit, ki se vleče skozi vsa pisma, je tole vprašanje: zakaj vse tako naglo, brez priprav? Je nepremišljena zaletavost res naša jugoslovanska posebnost?

Izmed številnih pisem naj omenim le dve: pismo **Marjane Kranjc** iz Celja in dopis **Jerneja Zupančiča** iz Ljubljane. Prva meni, da je pri nas zares treba povečati produktivnost dela, toda predvsem z boljšo organizacijo dela, ne pa s spremenjenim delovnim časom. Vprašuje, zakaj so poslanci sprejeli po hitrem postopku zakon, ki povsem spreminja življenje njihovih volivcev, povečava življenjske stroške, ukinja dnevno rekreacijo in prinaša še kup drugih negativnih posledic. Zanima jo tudi vprašanje, zakaj niso poslušali mnenj sociologov in psihologov in zakaj televizija ni predvajala pogovora, čeprav ga je posnela.

Zupančič pravi tole: potni listi (najprej za deset let, nato za dve leti ob povečani taksi zanje), problemi socialnega zavarovanja, nedograjene stolpnice v Ljubljani, graditev novih mest brez perspektiv, zidanje novih tovarn brez surovinske baze, novi delovni čas: vse to so stvari, ki mi dajo misliti. Pri vseh teh primerih se da kaj hitro poiskati skupni imenovalec: velik začetni zagon, ko pa spoznamo, da tako ne gre več naprej, slede ukrepi, ki so za 180 stopinj obrnjeni. Temu bi lahko rekli naša jugoslovanska posebnost: zaletavost!

ODGOVOR. — Mislim, da nas spremljata dve skrajnosti: eni se prehitro navdušijo za kak predlog, pobudo, idejo, drugi samo čakajo na gotove recepte, predpise in podobno. Navdušenje je dobra stvar, vendar ga ne smeta nositi naglica in improvizacija; pobudo je treba dobro pretehtati, za uresničenje idej se je nujno prej dobro pripraviti. Optimizem je potreben, samo ne sme računati le z dobrimi rezultati, temveč mora predvidevati tudi slabe posledice, pripraviti mora ukrepe za njihovo izločanje.

Druga skrajnost so odpori kakršnimkoli spremembam. To je logika, ki terja idealno samoupravljanje — brez težav in napak. Najprej bi morali ljudi vzgojiti, nemara v kakšnem laboratoriju, šele potem bi poskusili v praksi. Najprej moramo spremeniti navade, rešiti vse probleme, šele potem bi lahko pristali na drugačen delovni čas. Najprej bi morali povečati osebne dohodke, šele potem bi lahko dvignili produktivnost dela. To so skrajnosti, ki tudi obračajo stvari za 180 stopinj.

Upam, da me tovarišica Kranjčeva in tovariš Zupančič ne bosta razumela napak. Daleč sem od tega, da bi njunim mislim pripisoval eno ali drugo skrajnost, hotel sem ju le opozoriti nanje.

Odmevi na naše pogovore

Tovariš **Okretič** nas prosi, da objavimo tole njegovo pismo:

»V tretji številki Glasnika društva upokojencev Slovenije sta urednik V. Makuc in IRATUS posredno odgovorila tudi na moje mnenje o članku »Quousque tandem«. Odgovarjata »enkrat za trikrat«. Žal kakovost njunih odgovorov ne opravičuje tega razmerja. Oba zamerita uredniku Pogovora predvsem to, ker je napisal, kakšen vtis je naredil nanj članek. Zahtevata jasno in odkrito besedo, le urednik Pogovora bi moral zamolčati svoje mnenje. Sicer pa urednik Pogovora najbrž ne vztraja na svojem vtisu (čeprav ni bil iz trte izvit), rad jemlje na znanje odsotnost slabih namenov. Toda: kdaj nas sploh kdo vpraša po namenih? Pomemben je predvsem dejanski učinek naših besed in dejanj. Za naše namene in misli, dokler so v glavi, ne more nihče vedeti. Predmet kritike v Pogovoru so bili najmanj nameni IRATUSA, ampak predvsem konkretne misli, nabrane v članku, neutemeljena posploševanja, podtikanja, netočnosti, poleg številnih resnic, ki jim urednik ni oporekal. Na to pa se oba odgovora prav malo ozirata (prostor je kočljiv tudi v rubriki »Pogovor z bralci«, čeprav izhaja vsak teden, je pa zato v njem razpon vprašanj, ki se jih dotika, mnogo širši).

IRATUS meni, da ni vredno polemizirati (za vse tisto, kar mu je urednik priznal v dobro, pa pravi, da gre za navaden politikantski trik). Urednik Glasnika predlaga, da bi sklenili dialog o IRATUSOVEM članku in ga raje nadomestili z osebnimi stiki. Nobene ovire ni za to! V obeh odgovorih je zastavljeno uredniku Pogovora tudi vprašanje, kaj brani in česa ga je strah. Moj odgovor bi bil tale: branim (po vseh svojih močeh) tisto, kar je po mojem podpore vredno. Slabih zakonov prav gotovo ne! Bojim pa se, da pot, ki jo je ubralo uredništvo Glasnika, ni najboljša za namene, ki si jih je zastavilo. Z »dviganjem prahu« si zastiramo oči, da zopet ne vidimo dejstev takšnih, kakršne so. »Odkrite besede« (ki se včasih spremene kar v zmerjanje), »odkritost«, »odkrivanje«, »slačenje« — vse to je postalo že neizogibna moda, ki se je del našega tiska na veliko poslužuje z željo, da bi bil bolj zanimiv. To je lahko zelo preprosta stvar, toda ne takrat, ko gre za našo družbeno resničnost. Površno znanje o njej lahko zelo škodi. Glasnik DUS nikakor ne sme po tej poti!

Pripis urednika: Da ne bi zadeva prinesla iz resnosti v smešnost, kakor je zapisal V. Makuc v Glasniku, ne želim nadaljevati polemike z IRATUSOM. K vsemu, kar sem napisal o njegovem članku, nimam kaj dodati.

Delež SRS se povečuje

Iz »športne napovedi« in »lota« lani 1,726.322 din slovenski telesni kulturi — po občinskem ključu

Koliko denarja dobi telesna kultura od »športne napovedi« in »lota«? Zdaj so na voljo obračuni za leto 1967, pri čemer velja poudariti, da gre telesni kulturi pri športni napovedi 35,4 odst. od vplačil, od vplačil za loto pa 18,7 odst. Promet od leta do leta narašča in tako tudi telesna kultura dobi vedno več sredstev, ki jih delijo po občinah v odvisnosti od vplačil.

Slovenska telesna kultura je dobila iz tega vira v letu 1966 1,052.195 N din, lani pa že 1,726.322 din, s čimer je izkupiček iz športne napovedi in lota že skoraj dosegel vsoto, ki je v ta namen v republiškem proračunu (1 milijon 865 tisoč din). Velik skok vplačil v enem samem letu tudi kaže, da so še velike rezerve, še zlasti če upoštevamo, da je slovenski delež v jugoslovanskem prometu ŠN in lota še zmeraj relativno manjši kot pa je odstotek prebivalstva, še posebno pa seveda odstotek narodnega dohodka.

Zanimiva je ugotovitev, da so vplačila (in s tem tudi odstotek, namenjen za telesno kulturo) najhitreje naraščala prav v Sloveniji, tako da je naša republika po izkupičku zdaj prehitela Makedonijo, odstotek v jugoslovanski bilanci sredstev za telesno kulturo (l. 1966 22,010.137 N din, lani 28,288.579 N dinarjev) pa se je povečal od 4,8 odstotka na 6,2 odstotka.

Pri republiški direkciji Jugoslovanske loterije so povedali, da gre povečan iztržek pripisati na eni strani boljši organizaciji dela (več vplačilnih mest itd.) in učinkovitejši propagandi, na drugi strani pa seveda tudi večjemu zanimanju za športno napoved nasploh, ki so ga povzročili zaporedni visoki dobitki v Sloveniji in okoliščina, da ima Slovenija zdaj v I. zvezni nogometni ligi dva zastopnika.

V katerih občinah SRS je izkupiček največji?

Izmed 44 občin, v katerih so vplačilna mesta, je na prvem mestu seveda **Ljubljana s čistim dohodkom 753.300 N din (lani 456.498). Sledijo Maribor 184.527 (117.195), Celje 109.491 (79.825), Kranj 100.959 (53.911), Koper 93.133 (52.122), Trbovlje 35.228 (26.139), Jesenice 29.403 (20.472), Ptuj 28.885 (14.841), Brežice 25.131 (16.985) in M. Sobota 23.179 (13.166). Več ko 2 stara milijona je telesni kulturi vrgla športna napoved tudi še v Novem mestu, Novi Gorici in na Ravnah, zelo približala tej vsoti pa se je v Postojni, Piranu, Velenju in Radovljici.**

Interes telesnokulturnih organizacij za propagiranje teh dejavnosti Jugoslovanske loterije je v sedanjih razmerah seveda očiten, še posebej ker po najnovejšem sklepu zvezne komisije za telesno kulturo poraba teh sredstev tudi ni več omejena zgolj na izgradnjo novih objektov.

Položaj — kritičen

Sporočilo NK Aluminij, ki je v veliki zagati

Še tako optimistični pristaši NK Aluminij, ne upajo več, da bi bil ta klub zvezni ligaš tudi v prihodnji sezoni. Zato pa bi radi častno zapustili II. ligo. Če pa bi se povečala, oziroma, da bi jo razdelili na štiri skupine, pa bomo tako še naprej tekmovali v njej.

Ne bi radi govorili o načrtih za prihodnost, pač pa bi le seznanili javnost o vzrokih neuspehov, ki jih je treba iskati predvsem v pomanjkanju finančnih sredstev. Aluminij je dobil lani za delovanje 150 Ndin (60 članov, mladincev in pionirjev), kar je bilo seveda odločno premalo. Nič ni čudnega torej, če je bil klub v začetku spomladanskega prvenstva brez beliča. Čeprav nimamo namena, da bi se sredi prvenstva poslovili iz lige, verjetno naši igralci v nedeljo ne bodo mogli odpotovati na prvenstveno tekmo v Kakanj, ker ni sredstev.

V začetku letošnje sezone smo računali, da se bomo vsaj za silo rešili iz finančnih zagat. Obljub je bilo dovolj in igralci so trenirali prizadevno in dosegli nekaj lepih uspehov (z Mariborom 1 : 1, s češkoslovaško enajsterico Bohemians 3 : 1, Varteksom 4 : 0 itd.), toda pomoči ni bilo od nikoder. Kaj pomagata dobra igra in zmaga proti Famosu, saj ta spodbudni žarek ne more več spremeniti situacije.

Aluminij tudi nima dovolj igralcev na voljo. Pravočasno smo ukrepali, vendar brezuspešno. Zaprosili smo vodstvo NK Maribor, da bi nam do konca prvenstva posodil igralca Čopa, ki vijoličastim ni bil več potreben, nam pa bi nedvomno veliko pomagal. Toda zaman smo se nadejali pomoči, kajti NK Maribor je dolgo obljubljal, naposled pa zahteval za tega igralca 10.000 Ndin, kar pomeni za naš klub mesec dni življenja. Namesto nam so tega igralca odstopili za 8.000 Ndin NK BSK iz Slavonskega Broda. Zato pa več razumevanja kaže Olimpija, ki nam zmeraj pomaga in imamo z njo vzorne odnose. Razen tega smo zaprosili za pomoč tudi več kot sto podjetij, katerim smo bili pripravljeni namestiti na našem stadionu reklamne table. Toda tudi podjetja ne kažejo nobenega razumevanja . . .

S temi nekaj ugotovitvami smo želeli, če drugega ne, vsaj pojasniti, da se NK Aluminij zaman nepresteno ubada s temi osnovnimi problemi. Kljub temu pa se pošteno prizadeva za čimbolj častne rezultate na športnem polju.

UPRAVNI ODBOR NK ALUMINIJ

Po domačih krajih

SLOVENSKE KONJICE — Na občinskem prvenstvu osnovnih šol v vajah na orodju so nastopile 4 vrste z 32 tekmovalci. Pri učencih je zmagala II. osnovna šola iz Slov. Konjic s 327,9 točkami pred osnovno šolo Loče s 313,5 in I. osnovno šolo iz Slov. Konjic s 312,0 točke. Pri pionirkah je brez konkurence osvojila naslov občinskega prvaka II. osnovna šola iz Slov. Konjic.

MOZIRJE — Na občinskem pionirskem prvenstvu v namiznem tenisu je nastopilo 7 ekip. Pri pionirjih je bil naslednji vrstni red: 1. Mozirje, 2. Luče, 3. Gornji Grad, 4. Ljubno in 5. Rečica ob Savinji. Pri pionirkah pa je zmagalo Mozirje pred Gornjim Gradom.

MOZIRJE — Na občinskem pionirskem prvenstvu v nogometu sodeluje 5 ekip. Dosedanji rezultati: Mozirje : Rečica 2 : 1, Mozirje : Luče 9 : 0, Rečica : Luče 4 : 0 in Ljubno : Gornji Grad 3 : 2.

MOZIRJE — Na občinskem pionirskem šahovskem prvenstvu je nastopilo nad 70 pionirjev in pionirk. V skupini ml. pionirk je zmagalo Nazarje pred Rečico ob Savinji, pri st. pionirkah Rečica ob Savinji pred Gornjim Gradom, pri ml. pionirjih Nazarje in pri st. pionirjih Gornji Grad pred Rečico in Nazarjem. Najboljši posamezniki so bili: Božo Kržišnik iz Nazarij, Miklavc iz Rečice in Bric iz Šmartnega ob Dreti. Tekmovanje, ki ima že svojo večletno tradicijo, je izredno dobro uspelo. Razen ekipe Gornjega Grada v skupini st. pionirjev so vse druge ekipe zaporedoma zmagale v ekipni razvrstitvi v zadnjih treh letih in si tako priborile prehodne pokale v trajno last.

K. J.

Vsepovsod gradijo

CELJE — Z nastopom lepega vremena so pri večjem številu šol na celjskem področju odprli gradbišča za ureditev šolskih igrišč. Za smotern pouk telesne vzgoje na šolah so vsekakor razen pedagogov za telesno kulturo potrebni tudi ustrezni rekviziti. Medtem ko se kadrovske razmere od leta v leto izboljšujejo, pa je čutiti še veliko zaostalost v materialni osnovi telesne vzgoje. Brez večjih finančnih sredstev so se gradnje in urejanja šolskih igrišč lotili šolarji sami. V šmarski občini so začeli graditi igrišča v Bistrici ob Sotli, Lesičnem, Kozjem, Podčetrtku in Šmarju, v šetjurski občini v Slivnici in Planini, v žalski občini v Preboldu, Braslovčah in na Gomilskem, v mozirski občini na Lučah, Rečici in v Mozirju, v laški občini v Laškem in Rimskih Toplicah ter v celjski občini v Dobrni, Vojniku, Frankolovem, na I. in IV. osnovni šoli ter KIC Celje. V celjski občini večje število šol pričakuje izdatno finančno pomoč iz sredstev športne napovedi.

Z novimi urejenimi igrišči in površinami za telesno vzgojo lahko računamo, da bo na šolah v celjskem področju še uspešnejši pouk telesne vzgoje, dane pa bodo tudi možnosti za pestrejše delo v okviru svobodnih aktivnosti v šolski športni organizaciji.

K. JUG

Uspešno delo Partizana Šoštanj

ŠOŠTANJ — Na občnem zboru Partizana Šoštanj so športni delavci podali obračun svojega dela. Iz poročila predsednika Rudija Bajca je razvidno, da je v društvu blizu 250 članov, ki so vključeni v 8 sekcijah. Največ zanimanja je za košarko, rokomet in nogomet, v zadnjem času pa tudi za gimnastiko, kjer dosegajo tudi najboljše uspehe.

Raznolika dejavnost društva in uspešno delo šolskih športnih društev na obeh osnovnih šolah narekujeta veliko potrebo po novi telovadnici, saj je sedanji dom Partizana že pretesen. Tako skoraj 600 učencev nižje stopnje obeh osnovnih šol nima prepotrebne telesne vzgoje v telovadnici.

Društvo ima veliko težav tudi v vzdrževanju športnih objektov, predvsem doma in plavalnega bazena ki terjata vsako leto skoraj 100,000 Ndin.

Občnemu zboru sta prisostvovala tudi predsednik in sekretar Partizana Slovenije Tone Florjančič in Mile Ogrin, ki sta pohvalila dejavnost šoštanjskega društva. Dejala sta, da je na dobri poti in zgled drugim.

Predsednik občinske zveze za telesno kulturo Velenje Edvard Centrih je izrekel priznanje predsedniku Rudiju Bajcu in neumornemu športnemu delavcu Matjažu Natku ter jima poklonil knjižni nagradi.

R. ŽEVART

Združitev brodarskih društev v Pomurju

MURSKA SOBOTA, 11. aprila — Na pobudo občinske organizacije LT v Murski Soboti so se sestali sinoči predstavniki brodarskih društev Radenc, Ljutomera in Sobote, kjer se je ta vodni šport v minulih letih zelo razvil. Ker pa delujejo v teh krajih brodarska društva premalo povezano in taka razdrobljenost samo hromi njihovo delovanje, so se zedinili za združitev v močno brodarsko društvo Pomurja, ki naj bi si s skupnim programom in združenimi sredstvi zagotovilo nadaljnji razvoj. V ta namen so izvolili iniciativni odbor, ki bo dokončno oblikoval vse predloge za združitev.

Novo brodarsko društvo, ki bo delovalo pod imenom Mura ali Pomurje, bo imelo tri sekcije: za športno in rekreativno dejavnost ter sekcijo za modelarstvo. Okoli 80 članov združenega brodarskega društva v Pomurju namerava že letos urediti blizu Petanjskega mostu na Muri nekatere skupne objekte, kar naj bi delno financiralo zdravilišče Radenska Slatina, ki je zaradi neposredne bližine tekmovalne proge in proge za treninge, zainteresirano za razvoj tega vodnega športa.

B. B.

ROKOMET

Steklar pripravljen

HRASTNIK — Rokometašice Steklarja so se za nadaljevanje prvenstva zelo vestno pripravljale. Po končanem jesenskem delu so dobile tudi novega trenerja Janka Dornika, bivšega igralca trboveljskega Rudarja in prvi rezultati so se pravzaprav pokazali že na zimskem prvenstvu. Prijateljske tekme, redni zimski treningi v telovadnici in zdaj na igrišču dajejo upanje, da bodo pomladi uspešnejše kot jeseni, pri vsem tem pa seveda ne gre pozabiti, da so Hrastničanke le novinke v ligi.

Žal tudi ne manjka težav, najbolj pa jih seveda tarejo sredstva in igrišče, ki je že zelo potrebno popravila. Treba je upoštevati tudi to, da so vse igralke delavke in dijakinje, predvsem pa so mlade in neizkušene. Pristaši ženskega rokometa, ki jih je tu vse več, bodo verjetno tudi zdaj pomagali ekipi, saj so vsi z očitnim napredkom nedvomno zadovoljni. V pomladanskem delu bodo za Steklarja igrale: D. in M. Pufler, S. in J. Oplotnik, Polak, Bratuša, Štilar, Gornik, Šergan, Sovdat, Laznik, Mlakar Čepin, Kolar in Kunst.

J. GREBEN

STRELJANJE

Rudnik prvak

HRASTNIK — V organizaciji OSO Hrastnik so strelci končali prvi del ligaškega tekmovanja z zračno puško. Prvo mesto ter občinsko prvenstvo so osvojili strelci SD Rudnik s 66,49 toč pred SD Steklar s 56,38 in SD Ernest Draksler s 43,85.

Med posamezniki so bili med boljšimi: Pufler (Stekl) povprečno 267 pred Štesl (Rud) 257, Oberčkal (Stek) 256,5, Barakini (Stek) 255,5, Poboljšaj 253 krogi.

D. O.

HRASTNIK — V 3. kolu občinskega prvenstva z zračno puško sta se na strelišču na rudniku srečali 10-članski ekipi SD Rudnik in SD Ernest Draksler. Dvoboj se je končal z zmago SD Rudnik z 2371:2174 krogi.

Med posamezniki so bili pri zmagovalcih boljši Štest 266 Kirn 261, Vavtar 251, pri poraženih pa Vidmar 249. Petrin 247, Kajtna 238.

D. O.

Utrinki

BOB BEATTIE SE POSLAVLJA — Dolgoletni vodja ameriške reprezentance v alpskem smučanju Bob Beattie je v South Lake Tahoe povedal, da ne bo več opravljal doesdanjega dela. Beattie je star 35 let in se bo posvetil drugemu poklicu.

KLJUB VIŠINI — DOBRI REZULTATI — Med pripravami za olimpijske letne igre v Mehiki sta se plavalni reprezentacn Velike Britanije in Nizozemske pomerili na nevtralnih tleh v francoskem višinskem športnem središču Font Romeu v Pirenejih. Zanimivo je, da so bili v tem srečanju, na katerem je zmagala Nizozemska 51 : 49, doseženi presenetljivo dobri rezultati.

REPREZENTANCA V ZVEZNI LIGI — V sezoni 1969-70 bo mehiška nogometna reprezentanca za pripravo na svetovno prvenstvo, ki bo na mehiških tleh, igrala kot ekipa na državnem ligaškem prvenstvu.

Sodniki še — z žrebom

BEOGRAD — Sodnike za naslednji koli tekmovanja v I. zvezni nogometni ligi so spet izžrebali, vendar tokrat ni bilo hujših »presenečenj«. Tako bo sodil tekmo Maribor : Beograd Ristić iz Novega Sada, srečanje Dinamo : Olimpija pa Beograjčan Botić. V 6. kolu bo Mariboru in Dinamu sodil Čajić (Beograd). Železničarju in Olimpiji pa Radunović (Titograd).

Na vrhu Celulozar

V XV. kolu CNP so nogometaši iz Sl. Bistrice gostom iz Rogatca nasuli kar 13 golov. Na vseh igriščih, z izjemo v Šentjurju, so zmagali domačini. Senovčani so na vročih tleh v Ljubnem odnesli dragoceno točko, igralci Brežic pa so v Šentjurju krepko premagali domačine. Vojničani nadaljujejo z dobrimi igrami in rezultati. Štorjani kar ne morejo s svoje krize in njihova igra je znatno slabša od jeseni. Vodilno moštvo Celulozar si je tudi tokrat na domačih tleh zagotovilo visoko zmago.

Rezultati: Ljubno : Senovo 2 : 2 (0 : 2), Polzela : Štore 3 : 1 (2 : 0), Vojnik : Papirničar 3 : 2 (1 : 1), Šentjur : Brežice 0 : 5 (0 : 2), Osankarica : Rogatec 13 : 1 (8 : 1) in Celulozar : Boč 9 : 3 (5 : 2). Pivovar-Laško je bil v tem kolu prost.

LESTVICA

Celulozar	14	12	1	1	73 : 22	25
Osankarica	15	10	3	2	61 : 16	23
Papirničar	15	9	2	4	55 : 27	20
Ljubno	14	8	4	2	43 : 28	20
Senovo	15	8	3	4	49 : 31	19
Brežice	14	8	2	4	48 : 26	18
Šentjur	15	8	0	7	30 : 42	16
Vojnik	15	6	1	8	37 : 38	13
Boč	14	4	3	7	35 : 61	11
Store	15	4	2	9	26 : 41	10
Polzela	15	3	1	11	28 : 45	7
Pivovar	14	1	2	11	13 : 61	4
Rogatec	15	1	2	12	16 : 76	4

V mladinski nogometni podzvezni ligi sta bili odigrani le dve tekmi — Žalec : Olimp 5 : 1 in Steklar : Šoštanj 9 : 1.

K. J.

PLAVANJE

Šegrtova 1:02,6 na 100 m crawl

LJUBLJANA, 10. aprila — Plavalki Mirjana Šegrt (Jug, Dubrovnik) in Zdenka Gašparac (Mornar, Split) sta se vrnili iz Pariza, kjer sta uspešno startali na mednarodnem prvenstvu Francije v Parizu. Poročali smo že o rekordih Šegrtove na 100 m metuljček 1:11,1 (drugo mesto) in 200 m crawl 2:17,3 (3. mesto za Muirovo in Mandennaud) ter o solidnem rezultatu Gašparčeve na 100 m hrbtno (5. mesto) 1:11,2. Toda Šegrtova je startala tudi na 100 m crawl in bila druga s časom 1:02,6 ki je le za eno desetinko sekunde slabši od državnega rekorda Splitčanke Ane Boban. V tej disciplini je zmagala Francozinja Mandonnaud z 1:02,5, tretja pa je bila Muir (J. Afrika) z 1:02,8.

V moški konkurenci je dosegel najboljša rezultata Francoz Michel Rousseau, in sicer na 100 m crawl 53,9 sek, na 200 m crawl pa 1:58,8 (svetovni rekord Schollander 1:55,7)

NAMIZNI TENIS

Prvenstvo Ribnice

RIBNICA — Na občinskem prvenstvu v namiznem tenisu Sodražica ni imela enakovrednega tekmeca. Z visokim rezultatom je premagala vse nasprotnike in brez poraza osvojila občinsko prvenstvo za leto 1968.

Med šestnajstimi posamezniki je z odlično igro in brez izgubljenega niza zmagal Mrgole (Sodr. I.).

Novo na tujem

BRUSELJ — V prijateljski nogometni tekmi je belgijski prvak Anderlecht premagal reprezentanco Madžarske 2 : 1 (2 : 0).

STARA ZAGORA — Olimpijska nogometna reprezentanca Bolgarije je premagala v kvalifikacijski tekmi za olimpijski turnir moštvo DRN 4:1 (1:0).

LONDON — Olimpijska nogometna reprezentanca Anglije je igrala z moštvom Španije 0:0. Za turnir v Mehiki se je kvalificirala Španija, ki je v prvi tekmi zmagala 1:0.

NOGOMETNI BALET — S pokalne polfinalne tekme med Crveno zvezdo in Mariborom (2:1). Na sliki: Vabičev skok, spodaj Djajić, na desni Bolfek.

Foto: M. Vučičević

Kakšno naj bo sodobno društvo

To vprašanje bo v središču razprave na konferenci Partizana SFRJ

LJUBLJANA, 11. apr. V soboto, 13. tm. bo v Novem Sadu VIII. konferenca Partizana Jugoslavije. Dnevni red te konference obsega tri točke, toda ena izmed njih, in sicer — sodobno društvo Partizan — je tako aktualna, da bodo stališča in sklepi, ki jih bodo skoraj zanesljivo sprejeli, nedvomno življenjskega pomena za razvoj te organizacije in celotnega našega telesnokulturnega gibanja. Konferenca naj bi bila začetek popolnega preloma z dejavnostjo, katere cilj ni bil človek, marveč predvsem doseči čim boljši tehnični rezultat.

V takšnem »športnem« vzdušju je bil največji del družbenih sredstev usmerjen k telovadnemu športu, o katerem seveda ni mogoče reči, da ni dosegel določenih uspehov. Vendar je ob takšni orientaciji prišlo v društvih do ponekod bolj, ponekod pa manj stroge »selekcije«. Odrinjeni so bili vsi tisti — to velja tudi za kadre — ki nio imeli želje ali pa sposobnosti, da bi se ključili v borbo za točke, po drugi plati pa so bili deležni vsestranske pomoči samo športno najboljši.

V takšnem položaju se je množica znašla prepuščena sama sebi, in ker ni našla možnosti, da zadovolj svoje potrebe niti v društvih Partizan, si je s svojo lastno iniciativnostjo organizirala delavske športne igre, šolska in študentska tekmovanja, aktivnost v stanovanjskih blokih, razne izlete itd. Toda zaradi pomanjkljive strokovnosti in slabe organizacije pa vsa ta aktivnost, čeprav v osnovi zelo pozitivna, ni dala pomembnejših razultatov in je v nekaterih primerih celo škodljivo delovala na zdravstveno stanje, na fizične in delovne sposobnosti udeležencev.

Predsedstvo Partizana Jugoslavije je po pogostih posvetovanjih z vodstvi republiških organizacij prišlo do zaključka, da je eno izmed rešitev za ozdravljenje naše telesne kulture iskati tudi v njeni reorganizaciji. Zaradi tega bodo na konferenci Partizana posvetili vso pozornost vprašanjem, ki zadevajo organizacijsko strukturo, vlogo in funkcijo društva Partizan.

Kako naj bi bilo torej organizirano sodobno društvo za telesno kulturo, da bi lahko zadovoljilo osnovne potrebe državljanov? Pri vsem tem je treba namreč nenehoma imeti pred očmi, da je sodoben človek, obremenjen z enoličnim in monotonim delom v okviru strogo določenih planov in rokov. Zato želi vsaj del svojega prostega časa izkoristiti za rekreacijo, pri čemer pa mu igra, ki je lahko s telesno vadbo najtesneje povezana, tako kot turizem, nudita največje možnosti. Odtod osnovno stališče predsedstva Partizana Jugoslavije, okrog katerega naj bi se sukala vsa razprava na konferenci, da bi namreč moral delovni program društev povsem izhajati iz objektivnih in subjektivnih potreb državljanov. Njihove želje, zdravstveno stanje in stopnja psihičnih in fizičnih sposobnosti bi morali biti osnovni elementi pri izdelavi društvenih programov. To seveda ne bo lahko delo glede na to, da je marsikje velik razkorak med možnostmi in željami državljanov, ki bodo seveda tudi še naprej zelo različne. Nekateri bodo na primer zahtevali redno telesno vadbo, na standardnih objektih in s kompletno opremo, in sicer po dvakrat trikrat na teden, drugi pa zaradi oddaljenosti in drugih vzrokov ne bodo za to. Ti državljani želé in so zato tudi pripravljeni nekaj prispevati, da jim pridejo društveni funkcionarji nasproti, da jim tamkaj, kjer stanujejo ali delajo, pomagajo organizirati rekreacijsko športno aktivnost, pa čeprav na improviziranih terenih. Mnogi domovi s telovadnicami in igrišči, kjer so ponavadi sedeži društev, so oddaljeni od najbližjih novih stanovanjskih blokov in drugih naselij. Zato naj bi po novem predlogu društvo Partizan svojo dejavnost organiziralo tako po aktivih v stanovanjskih blokih in delovnih organizacijah, kakor tudi po skupinah za tiste začetnike, ki žele sistematično vadbo v posameznih športnih zvrsteh. Seveda pa naj bi bilo teh zvrsti le toliko, kolikor jih društvo kadrovsko lahko pokriva. Nadaljnja specializacija posameznikov ali skupin naj bi bila povsem zadeva športnih šol in klubov.

D. K.

ATLETIKA

V Košutnjaku trenirajo najboljše evropske atletinje

BEOGRAD, 11. aprila — Od 8. aprila so v Beogradu najboljše atletinje SZ, Češkoslovaške, Romunije, Poljske in Jugoslavije, ki se pripravljajo za tekme v teku na 400 in 800 m. Med njimi so znana imena, kot je Čehoslovakinja Hmelkova, ki je 1966. leta v Budimpešti osvojila zlato kolajno v teku na 400 m. Med njimi je tudi naša rekorderka Vera Nikolić, zmagovalka iz Budimpešte na 800 m, Vzhodna Nemka Pelitz, vice šampionka z evropskega šampionata v Beogradu, njena rojakinja Burneleit, evropska zmagovalka v dvorani na nedavnem prvenstvu v Madridu. Skupno je 37 atletinj iz tujine in 5 Jugoslovank, v Beogradu pa bodo ostale do 19. aprila.

Atletinje trenirajo vsak dan dopoldne in popoldne v športnem centru v Košutnjaku. To je pravzaprav seminar, na katerem vsaka država posreduje svoje izkušnje in metode treniranja. Prvi dan so imeli besedo Bolgari, danes pa je o tem govoril Aleksander Petrov. Demonstratorka je bila naša šampionka Vera Nikolić, ki je napravila dober vtis in po vsem sodeč, ni znakov krize po neuspehu na krosu v Celju in Istambulu.

V. ILIĆ

Miting v Novi Gorici

NOVA GORICA — V nedeljo dopoldan se bodo v Novi Gorici že šestič zapored zbrali najboljši slovenski atleti na tradicionalni otvoritveni prireditvi slovenskih atletov. Organizator — AK Gorica je tudi letos povabil na to tekmovanje vse najboljše slovenske atletske kolektive in atlete tržaškega Bora.

Letošnja prireditev je za novogoriške atletske delavce izrednega pomena. Znano je namreč, da je AZS zaupala Novogoričanom izvedbo II. kriterija slovenskih atletskih mest, ki bo septembra meseca v Novi Gorici.

Ljubiteljem atletike se bo tudi letos predstavila vrsta odličnič slovenskih atletov med katere sodijo tudi nekateri Novogoričani, ki so že navdušili z rezultati na začetku sezone. Lani je osvojila prehodni pokal AK Gorica Marjana Lubej, ki bo tako po vsej verjetnosti tudi letos skušala braniti to trofejo.

SMUČANJE

Jakopič zmagal v kombinaciji

DAVOS — Na 42. visokošolskem prvenstvu Švice, ki se ga je udeležilo 200 smučarjev, je startala tudi reprezentanca jugoslovanskih študentov. Lep uspeh je dosegel Blaž Jakopič, ki je zmagal v trojni kombinaciji, dobro pa se je uvrstila tudi Vida Tevž z drugim mestom v veleslalomu in 6. mestom v kombinaciji.

Rezultati — moški — veleslalom: 1. Mayer (A) 1:33,78, 2. Rolando (It) 1:33,82, 3. Recruto (It) 1:36,42, 4. Aste (A) 1:37,06, 5. Faber (Švi) 1:37,55; **slalom:** 1. Ramus (Fr) 80,40, 2. Scheuerl (ZRN), 81,29, 3. Jakopič (J) 81,60, 4. Schnöll (A) 82,75, 5. Genelin (A) 82,86; **smuk:** 1. Mayer (A) 1:26,76, 2. Scheuerl (ZRN) 1:26,82, 3. Jakopič (J) 1:27,16, 4. Regruto (It) 1:28,26, 5. Christofel (Švi) 1:28,47; **kombinacija:** 1. Jakopič (J), 2. Genelin (A), 3. Ellingsen (Švi), 4. Faber (Švi), 5. Aste (A); **ženske — veleslalom:** 1. Ditfurth (A) 1:20,47, 2. Tevž (J) 1:25,19, 3. Hacker (A) 1:26,32; **slalom:** 1. Ditfurth (A) 81,88, 2. Ehrenfried (A) 83,87, 3. Hacker (A) 86,01; **kombinacija:** 1. Ditfurth (A), 2. Ehrenfriend (A), 3. Hacker (A), . . . 6. Tevž (J).

ŠAH

Damjanović : Smislov prekinjeno

MONTE CARLO. 10. aprila. 7. kolo mednarodnega šahovskega turnirja — Botvinik : Portisch 1:0, Hort : Benkö remi, Larsen : Zinser 1:0, Gheorghiu : Forintos 1:0, Padevski : Uhlmann 1:0, Byrne : Letzelter 1:0, Damjanović : Smislov prek.

STANJE: Botvinik, Larsen, Byrne 5, Gheorghiu 4,5, Smislov 4 (1), Portisch 3,5 itd.

Jugoslavija druga

WEYMOUTH, 10. aprila. — Na letošnji olimpiadi slepih šahistov je zmagala ekpa SZ, ki je v 11. kolih zbrala 35 točk. Reprezentanca Jugoslavije, ki je že dvakrat triumfirala na takem tekmovanju, se je morala zadovoljiti z drugim mestom, saj je zbrala dve točki manj od zmagovalcev.

KONČNI VRSTNI RED: 1. SZ 35, 2. Jugoslavija 33, 3. Romunija 31,5, 4. NDR 28,5, 5 ČSSR 28, 6. Avstrija 25,5, 7.—8 Madžarska in ZRN 23,5 itd.

Na olimpiadi slepih šahistov je sodelovalo 20 ekip z 19 držav.

IVER DNEVA

Kar brez sramu

Ob bojazljivi igri naše nogometne reprezentance v Marseillu se je marsikateri gledalec ob televizijskem sprejemniku zaskrbljeno spraševal: le kaj si bo mislilo na desetine milijonov gledalcev po vsej Evropi o naših nogometnih junakih? Vendar pa zaradi tega ni treba nikomur zardevati. Izvedelo se je namreč, da je Francija zastonj (!) ponudila Evroviziji prenos nogometne tekme iz Marseilla. Za to brezplačno predstavo pa so se ogreli edinole Marokanci in — nihče drug.

Za prenos tekme Anglija : Španija so Angleži zahtevali 3500 dolarjev. Italijani pa so za povratno tekmo z Bolgari postavili ceno dva milijona lir. In Evropa jih je (in bo) gledala.

Naših nogometašev — kot kaže — še zastonj ne marajo . . .

Alpinistične novice

Seminar za inštruktorje alpinizma

Komisija za alpinizem PZS bo v dneh od 19. do 21. in 26. do 28. aprila organizirala seminar za inštruktorje alpinizma. Seminar bo v Ljubljani ali Iškem Vintgarju in se bo vsakokrat začel v petek popoldan, tako da se bi ga lahko udeležilo čim več tistih alpinistov, ki se aktivno ukvarjajo z vzgojo naraščaja po alpinističnih šolah. Kandidate mora prijaviti alpinistični odsek in vsi, ki bodo opravili izpit (4. V. 1968) bodo dobili naziv »inštruktor alpinizma« z veljavnostjo dveh let. Po preteku te dobe bodo morali naziv obnoviti z novim izpitom. Udeležence seminarja bo na podlagi prijav, ki morajo vsebovati razen osebnih podatkov še kratek alpinistični življenjepis kandidata z najpomembnejšimi vzponi ter delom v organizaciji, izbrala komisija za alpinizem, ki bo krila tudi vse stroške seminarja.

Na seminarju bodo obravnavane naslednje teme: zgodovina alpinizma, taktika plezanja, ekspedicije, tehnika plezanja, samoreševanje, oprema, material in tehnologija, fiziologija, nevarnosti v gorah, prva pomoč, varstvo narave, terminologija, vremenske in geološke posebnosti, orientacija, ocenjevanje plezalnih smeri, visokogorsko smučanje, fotografija in gorniška literatura.

60 let dr. M. Kajzelja

Pred 36 leti smo Slovenci dobili prvi plezalni vodič »Naš alpinizem«. Pripravil ga je dr. Mirko Kajzelj, ki 17. t. m. praznuje 60-letnico rojstva. Bil je izredno pomemben za nadaljnji razvoj alpinizma pri nas. Tudi še sedaj, čeprav je že davno izginil s polic knjigarn, ga veliko alpinistov s pridom uporablja.

S čim bi se slovenska planinska javnost lahko lepše oddolžila pomembnemu jubileju vestnega in marljivega planinskega delavca, kakor z izdajo novega, izpopolnjenega plezalnega vodiča? In prav to bo uresničeno. Novi plezalni vodič, ki bo zamenjal že davno razprodani povojni vodič »V naših stenah«, bo morda izšel še letos, saj je gradivo zanj že zbrano in ga je potrebno le še korigirati.

Opozorilo na plazove

Nedavna snežna katastrofa pod Mojstrovko je znova pokazala, da premalo storimo za pravilno vzgojo in opozarjanje pred nevarnostmi v gorah. Predavanja in vzgoja v okviru alpinističnih in planinskih šol žal zajema le ozek krog naših obiskovalcev gora, na druge pa se spomnimo navadno šele tedaj, ko je že prepozno. Da bi to vsaj malo popravili, je Planinsko društvo Jesenice predlagalo, naj bi postojanke na področjih, ki so najbolj ogroženi od plazov, namestili posebne table ali vsaj fotografije, ki bi nazorno prikazovale razdiralno moč plazov. Ker pa so take fotografije zelo redke naslavljajo PD Jesenice na vso planinsko javnost prošnjo, da jih o njih obvesti.

Alpinizem na VŠTK

Na VŠTK v Ljubljani že tretje leto dela posebna alpinistična sekcija Akademskega alpinističnega odseka, ki jo vodi Vid Mesarič. Čeprav so študenti te šole močno angažirani s predavanji in vajami v okviru rednega programa, je čedalje več takih, ki se vključujejo tudi v delo planinskega društva in še posebej alpinističnega odseka APD.

V zadnjih dveh letih se je število vzponov sekcije povečalo s 40 na 59, letos pa vse kaže, da jih bo še mnogo več. Samo v spomladansko plezalno šolo APD se je namreč prijavilo 22 novih in čeprav se vsi najbrže ne bodo ukvarjali aktivno z alpinizmom, bodo dobili vsaj osnovo. To pa je tudi želja uprave VŠTK, zato v vsem podpira delo sekcije.

Novice iz argentinskih gora

Boris Kambič, član Akademskega alpinističnega odseka iz Ljubljane, ki že drugo leto biva v Argentini, je spet sporočil nekaj alpinističnih novic. Letos se sicer zaradi službenih dolžnosti ni mogel udeležiti nobene odprave, zato pa je budno spremljal vsa dogajanja. Slovenci imamo tudi letos uspešne zastopnike v argentinskih gorah. Brata Skvarča sta ponovno poskušala opraviti vzpon na P. Norte. Žal se jima tudi to pot ni posrečil, toda v bližini sta uspešno opravila tri prvenstvene pristope.

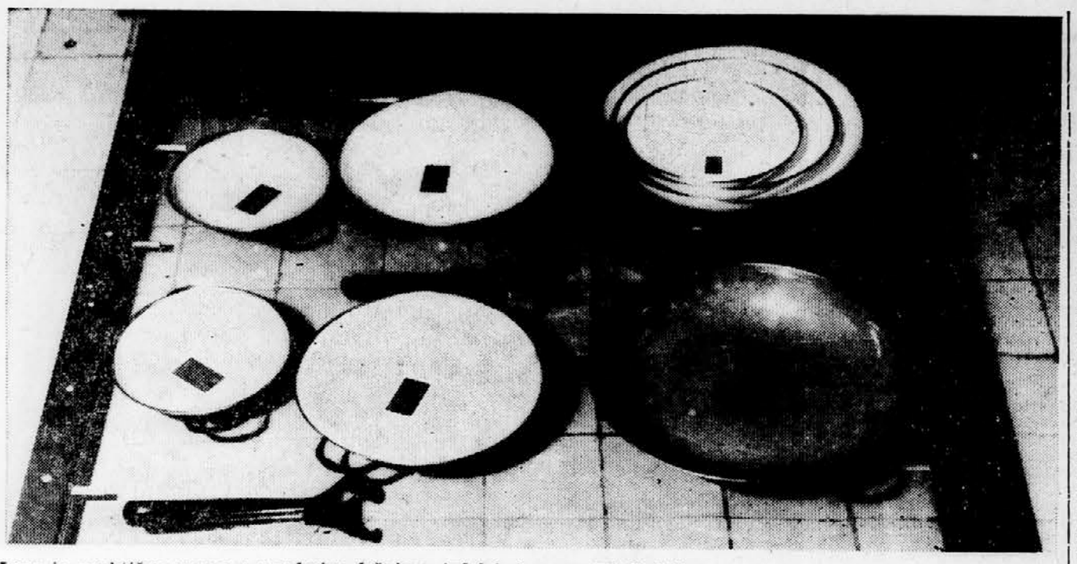
Drugi znanec naših alpinistov — Fava — je bil prav tako uspešen. Pred nosom japonske ekspedicije je preplezal južno steno Mersedaria in to kljub nesreči s tovarišem v navezi.

Poskusi vzponov na Torre in Fitz Roy niso uspeli, čeprav ni manjkalo resnih ekspedicij. Še najvišje je prišla francoska, ki je opravila komaj 600 m stene od skupno 2000 m. Tudi uradna argentinska ekspedicija na drugi najvišji vrh Argentine ni uspela. Aconcaqua (najvišji vrh obeh Amerik) pa je v nekem smislu že postala »odprta«, saj pridejo z mulami do višine 6000 m.

Tržiški alpinisti

Alpinistični odsek Slovenskega planinskega društva v Trstu je ob občnem zboru izdal že svoj drugi bilten, v katerem zavzema prvo mesto alpinistična šola. Razen predavanj, ki jih bodo pripravili slovenski alpinisti Sandi Blažina, Tone Sazonov, Igor Škrap, Aleš Kunaver, dr. Jože Andlovic in drugi bodo v Glinščici imeli tudi praktične vaje.

Razen obvestil o AŠ in drugih akcijah, vsebuje bilten še zanimiv članek Jožeta Cesarja »O tržaškem stilu plezanja«, opozorilo »Pozor plazovi«, nekaj praktičnih navodil, seznam nekaterih odprtih planinskih postojank, zapis o »srečanju treh dežel« ter sestavek Dušana Furlana »Človek in gore«. Za konec pa še »Knjižno polico«, v kateri priporočajo nekatere knjige, ter »Smučarski kotiček«.

Lepe in praktične ponve s posebnim držajem, izdelek tovarne EMO Celje. Foto: Busič

Kuhalna posoda na razstavi CZNG

Ponve za hitro pripravo jedi

Kuhalna posoda in kuhalno orodje je osnovna oprema za pripravo hrane. Največkrat kupujemo te predmete brez posebnega premisleka in zato zelo neekonomično. V kuhinjskih predalih in v shrambi se z leti nabere veliko nepotrebnega. Nepotrebna posoda in orodje pa nam je v napoto, če je le poredkoma v rabi. Racionalno izkoriščanje prostora, materiala, energije in časa je danes vedno nujnejše. V sodobni kuhinji ni veliko prostora, vendar maloštevilni kvalitetni izdelki uspešno konkurirajo preobilici naprav in orodij iz kuhinj naših mater in babic.

Da bi dosegli racionalizacijo na kuhinjskih tleh, moramo poznati uporabnost in praktičnost predmetov in materialov namenjenih gospodinjstvu.

Eden izmed sodobnih pripomočkov v kuhinji je ponev. Omogoča nam hitro pripravo številnih okusnih jedi ob istočasnem zmanjšanju števila kuhalne posode. V ponvi lahko:

- kuhamo (ribe, zloženke, meso, grah, gobe, zelenjavo)
- pečemo (narastke, ribe, meso, krompir)
- cvremo (krompir, jajca, ribe, meso, omlete)

Uporabljamo jo za pripravo jedi, ki morajo biti gotove v zadnjem trenutku. Pripravljene jedi so zelo okusne, ker so pripravljene v majhni količini tekočine, ali brez nje v lastnem soku ali z maščobo.

Jed navadno pripravljamo na visoki temperaturi.

Vir toplote mora biti hitro prilagodljiv zahtevam priprave jedi v ponvi: od zelo nizke temperature na zelo visoko. Vir toplote mora biti prilagojen dnu ponve, tako da se živila enakomerno kuhajo po vsej njeni površini. Na to je potrebno posebno paziti pri uporabi plinskega gorilnika, če želimo, da bosta n.pr. zrezek ali omleta po vsej površini enakomerno pozlačene barve. Uspeh pa je odvisen zlasti od kakovosti in izvedbe ponve. Različni izdelki, ki so na trgu, ne izpolnjujejo vedno vseh pogojev, ki jih zahtevamo od dobre kuhalne posode oziroma ponve:

— dno ponve mora biti ravno,

— material mora vzdržati precej visoko temperaturo,

— temperatura se mora enakomerno porazdeliti po materialu,

— ročaj mora biti pritrjen na ponev pod kotom 45 stopinj, da je ponev pri prenašanju stabilna.

Na splošno so ponve okrogle, le nekatere, ki so namenjene za kuho rib, so kvadrataste. Za kuhanje na električnih kuhalnih ploščah in štedilnikih pa je ustreznejša uporaba okroglih ponev. Garnitura ponev od 100 do 300 mm nam olajša izbiro. Priporočljivo je, da imamo dve ponvi različnih velikosti.

Kuhanje je najprimernejše v ponvi iz črne jeklene pločevine debeline 3 mm. Razporeditev toplote je zelo dobra, debelina materiala pa preprečuje, da bi ponev izgubila obliko pri spreminjanju temperature ali pri zalivanju tekočine. Zalitje je postopek, s katerim se odlepita z dna ponve mesni sok in maščoba, raztopljena v belem vinu, smetani ali vodi, ki jih hladne zlijemo v zelo vročo ponev.

Velika razlika temperature pri zalitju lahko povzroči, da se dno pri tankih ponvah naguba. Ponve iz aluminijaste ali nerjaveče pločevine, z okrepljenim, brušenim ali satastim dnom omogočajo enakomerno porazdelitev toplote, odporne so za zelo visoke temperature ter je manj možnosti, da bi se jed v njih prismodila. Te ponve so primerne za kuhanje na električnih kuhalnih ploščah, plinskih gorilnikih ali štedilnikih na trda goriva. Ročaji pri aluminijastih ponvah so navadno toplotno izolirani, tako da se pri ravnanju ne opečemo.

Ponve iz emajliranega litega železa so zelo težke. Ročaj in teža sta vzrok, da ravnanje z njimi ni enostavno.

Novost na tem področju so ponve iz kromniklijevega jekla iz več slojev ter ponve, izdelane iz aluminija ter previečene z umetno snovjo. V teh ponvah lahko kuhamo brez maščobe in vode, ohrani se okus jedi, jedi se ne prismodijo, čiščenje je lahko in enostavno, jedi so pripravljene hitreje in na manjšem ognju, torej tudi ceneje.

V ponvah iz ognjevarnega stekla lahko pripravljamo le nekatere jedi: omlete, narastke, zloženke, jajca.

Zelo pomembno je pravilno vzdrževanje ponve. Ponev čistimo izključno z vodo, detergentom in ščetko. Ne smemo uporabljati čistilnih sredstev, ki vsebujejo pesek, ker le ta lahko poškoduje glazuro, v raze se prilepijo jedi in otežkočajo pomivanje posode.

M. DROFENIK

Jejmo preudarno

Deset zlatih pravil

Pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani je pravkar izšla nova brošurica z naslovom »Jejmo preudarno«. Poleg osnovnih pravil za pravilno prehrano vsebuje tudi tabelo o kalorični in biološki vrednosti nekaterih živil ter priporočila za pravilno porazdelitev dnevnih obrokov, s posebnim poudarkom na pravilnem zajtrku, vmesnih obrokih (malicah) in večerji ter nekaj predlogov zanje.

Na prvi strani pa je v brošuri objavljenih deset zlatih pravil, v katerih je zajeto pravzaprav vse, kar ima brošurica namen povedati bralcu in ki so strnjena v naslovu:

— Jejmo zmerno, vendar redno! Jejmo vedno v miru.

— Zajtrk naj bo dober zagon za delovni dan, zadnji obrok pa použijmo nekaj ur prej, preden ležemo spat.

— Naša hrana naj bo raznovrstna in polna sprememb, da bo telo dobilo vsa potrebna hranila.

— Visokovredne in življenjsko potrebne beljakovine dobimo v mleku, skuti, ribah, mesu in jajcih. Mleko je razen tega bogato z dobro porabnim kalcijem. Če je le mogoče, popijmo na dan pol litra mleka.

— Če uživamo čez mero maščob se debelimo, debelost pa lahko povzroči resne bolezni.

— Vsak dan naj bosta na mizi sadje in zelenjava, tudi kot presna jed (surovo sadje, solate, sokovi).

— Črn kruh in polnovredni žitni izdelki (ovseni kosmiči imajo dosti prednosti.

— Mislimo na to da morajo dobiti mnogi zaposleni v večerji dopolnilo za tisto, česar jim drugi dnevni obroki niso dali. Otrokom in starim ljudem pa dajemo taka dopolnila z malicami.

— Pripravljamo jedi okusno in tako, da čimbolj ohranimo njihovo vrednost. Mizo lepo pogrnimo in servirajmo obroke tako, da bodo vzbujali tek.

— Pri planiranju jedilnikov upoštevajmo najugodnejše ponudbe na trgu. Ni nujno, da je pravilna prehrana draga.

Izdajatelj je ob izidu brošure pudaril, da je le-to izdal zato, da bi naši delovni ljudje laže in hitreje uskladili novi delovni in življenjski ritem, ki zahteva temeljite spremembe dosedanjih prehrambenih navad, saj sta sposobnost za delo in dobro počutje v veliki meri odvisna od pravilnega prehranjevanja.

PROGRAM POTROSNIŠKEGA INFORMATIVNEGA CENTRA

Petek, 12. aprila ob 17. uri: Pravilna kuhalna posoda za vse vrste energij v gospodinjstvu.

Sreda, 17. aprila ob 17. uri: Pranje z avtomatskim pralnim strojem PHILCO—ECHOS 20 in s pralnim praškom YETI.

Četrtek, 18. aprila ob 17. uri: Hladilniki v gospodinjstvu.

Petek, 19. aprila ob 17. uri: Pranje z avtomatskim pralnim strojem PHILCO—ECHOS 20 in s pralnim praškom YETI.

Potrošniški informativni center prireja v petek ogled kuhalne posode, ki jo je moč kupiti v naših trgovinah in to za vse možnosti ogrevanja, ki so v gospodinjstvu v rabi: za elektriko, plin in trda goriva.

V sredo in petek bomo prikazali pralnik proizvodnje PHILCO—FORD. Prali bomo belo perilo in volno, za kar ima omenjeni stroj poseben program. Ti stroji niso pri nas novi, trenutno jih je moč kupiti samo za devize, v kratkem pa bodo naprodaj tudi za dinarje.

V četrtek bo demonstracija uporabe hladilnikov, kjer bomo razložili lastnosti hladilnikov PHILICO—FORD, ki jih bomo prikazali na posebni razstavi. Odprta bo v sredo, 17. aprila ob 11. uri in bo trajala do vključno 3. maja. Obiskovalci si bodo lahko gledali razne tipe hladilnikov in pralnih strojev, demonstrirali pa bomo aparate tudi v delu.

Potrošniški informativni center nadalje obvešča vse interesente, da že vpisuje kandidate v novi tečaj kozmetike, ki bo trajal od 20. maja do 27. junija. In za tečaj ikebane, ki bo trajal od 6. do 17. maja. prijave sprejema center vsak dan od 8. do 14. in od 17. do 19. ure v Gradišču 2.

ELEKTRO GORICA
Poslovna enota
Koper
Vojkovo nabrežje št. 10
Koper

proda:

avtobus Zastava 615 — 12 oseb — vozen
motorni tricikel kolibri — nevozen
motorno kolo Puch 175 — nevozen
motorno kolo moped — nevozen

Prodaja bo 22. 4. 1968 od 8. do 9. ure.
Ogled vozil dva dni pred prodajo. 3409

Zdravnik vam svetuje

Drugi otrok je na poti

Rojstvo drugega otroka spremeni v marsičem utirjene življenjske navade družine in seveda vpliva tudi na življenje in duševna dogajanja starejšega otroka. Večkrat beremo o neugodnih reakcijah, ki jih pokaže starejši otrok ob prihodu novorojenčka v družino. Starejši otrok se zaradi ljubosumnosti ali občutka zapostavljenosti včasih prične neprimerno vesti, postane težko vodljiv ali pa se povrne na zgodnejše bolj otroške oblike vedenja. Tako na primer lahko otrok, ki je že leto ali dve suh, prične ponovno močiti posteljo.

Kljub temu pa vse kaže, da je sodobna psihologija le nekoliko pretirala z opisovanjem težav, ki jih imajo starši s prvim otrokom ob rojstvu drugega. Mnogi starši iz samega strahu, da ne bi bil starejši otrok prizadet, s pretirano vnemo in na neprimerne načine pripravljajo otroka na prihod dojenčka.

Otroku pred drugim letom starosti sploh ni potrebno omenjati bodočega dogodka. Precej nesmiselno je razlagati dveletnemu otroku, ki še nima razvitega občutka za dojemanje prihodnjih dogodkov, nekaj mesecev vnaprej o prihodu dojenčka. Mesec dni pred porodom zadošča, da dve leti staremu otroku omenimo bodoči dogodek. Tudi triletni otrok na splošno zelo dobro sprejme novorojenčka, brez posebnih predhodnih priprav.

Starejšega otroka moramo obveščati o tem kaj se bo zgodilo, vendar brez slovesnih uvodov, ki obdajajo porod s tančico skrivnosti. Morda je najbolj primeren čas za to, ko na materinem telesu postajajo spremembe že vidne, tako, da ima obvestilo za otroka otipljiv dokaz resničnosti. Pri tem pa je treba opozoriti, da majhen otrok tja do četrtega leta presenetljivo počasi opaža postopne spremembe na materinem trebuhu in lahko šele proti koncu nosečnosti ugotovi da se je mama najbrž preveč najedla, ker ima tako velik trebuh. Od 5. leta dalje je otrok že toliko dozorel, da se lahko mati z njim nevsiljeno pogovori o otroku, ki ga pričakuje.

Sedemletnik pogosto želi, da bi prišel k hiši dojenček in večkrat svetuje mami naj si ga nabavi. Zelo hitro opazi spremembe na noseči materi in ve, da povečan trebuh marsikaj pomeni, da je dojenček na poti. Zaradi tega je treba sedemletnika kaj kmalu obvestiti o materini nosečnosti. Sedemletnik ve, da otrok raste v materinem trebuhu. Rad prisloni dlan na materin trebuh, da bi čutil plodovo gibanje. Zanimajo ga podrobnosti o dojenčku — kako se bo hranil, ali bo kaj bolan, ali bo veliko jokal. Na vprašanje, zakaj je pričel dojenček rasti v maminem trebuhu, mu povsem zadošča odgovor, da sta se zlepili v materinem trebuhu dve semeni, eno očetovo in eno mamino. Po takem odgovoru otrok običajno ne sprašuje, kako je očetovo seme prišlo v mamino. Sedemletnika zanimajo podrobnosti o porodu Ne more prav razumeti, kako bo dojenček prišel iz trebuha. Zadovoljen je z odgovorom, da bo dojenček prišel ven med maminimi nogami in da se bo to zgodilo v bolnici. Pri tem ga skrbi, če ne bo otroček skočil in in padel na tla. Včasih celo predlaga, da bi bil pri porodu poleg zato, da bi ujel dojenčka.

Najbolj odločilni trenutki za odnos starejšega otroka do mlajšega in za njegovo reakcijo na nov položaj, so prve ure in prvi dnevi skupnega življenja. Če je v hiši majhen otrok, ki je bil v času poroda pri sorodnikih, je dobro, če ostane tam še nekaj dni. Mati potrebuje nekaj časa, da se privadi na nego dojenčka doma, prilagodi novemu stanju ter okrepi po porodu. Ko se bo umirila in si uredila življenje z dojenčkom, bo lahko obema otrokoma dajala kar potrebujeta in starejši otrok ne bo imel občutka zapostavljenosti ali prikrajšanosti zaradi nervoze, ki vlada v hiši prve dni po prihodu dojenčka. Ne glede na to, koliko je starejši otrok star, naj mu mati naloži manjše odgovornosti pri negi dojenčka, tako, ben. Pomembno je, da mati da se bo počutil nujno potrebnega skrb za dojenčka starejšemu otroku kot dolžnost vse družine. Če mora biti starejši otrok zaradi dojenčka časovno ali prostorno utesnjen, je treba te utesnitve izvesti tako, da starejšega otroka ne prizadenemo. Otroka prosimo, da odstopi določene prednosti dojenčku in mu pojasnimo, zakaj je to potrebno.

V prvih dnevih in tednih skupnega življenja se v veliki meri izoblikuje odnos med obema otrokoma in prav v tem času mora mati izostriti svoj posluh za dogajanja pri starejšemu otroku, če se hoče izogniti nevšečnostim zaradi prihoda novega družinskega člana.

Dr. ANICA KOS

ABC domače kozmetike

Pomladno sonce terja previdnost

Koledarska pomlad je že davno za nami in nas je prve dni z ostrim soncem kar presenetila. Po zimskem pomanjkanju sončnih žarkov smo že komaj čakali, da je posijalo sonce. Seveda pa imajo sončni žarki ne le dobre ampak tudi slabe lastnosti.

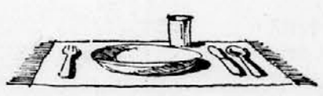
V človeškem organizmu sodelujejo sončni žarki pri tvorbi vitamina D in skrbijo za pospešeno cirkulacijo krvnega obtoka in s tem za dobro prekrvavitev notranjih organov. Sončne žarke delimo na UVA, UVB in UVC žarke, v svetlobne žarke, ki jih zaznava oko in v toplotne ali IR žarke. Organizmu koristi vplih UVA žarkov, ki povzročajo razpad tirozina v melaninska telesca, znana pod imenom pigment. Pigment nadalje ščiti organizem pred premočnim sončenjem. Organizmu škodljivi so UVB in UVC žarki, ki povzročajo prekomerno osončenje. Najlaže se jim izognete s kremo, ki jim kot filter preprečí vpliv na kožo.

Pri nas je na razpolago že dokaj preparatov za nego kože na soncu. Ločimo jih po indeksu filtra. Indeks pomeni, kolikokrat dalj časa lahko ostanemo namazani s to kremo brez škode za kožo na soncu, kot če bi bili brez nje. Indeks kreme Piz Buin je 2,1, kreme Rubinstein 1,9, kreme Delial 2,8. Krema Delial je domač proizvod, po licenci tovarne Bayer jo izdeluje »Krka«, tovarna zdravil v Novem mestu in je res pohvale vredna. S kremo, ki preprečuje prekomerno osončenje, v začetku ne smete šteditи. Ko pa se koža soncu privadi, zadostuje že najtanjša zaščitna plast enkrat dnevno. Namazani z zaščitno kremo boste ogoreli počasneje kot brez nje, vendar brez škode za zdravje. In še bistvena lastnost kreme: koža enakomerno ogori in se ne lušči v kosih, ampak počasi in skoraj nevidno.

In še to: sončenje koristi predvsem temnolasim in temnookim osebam, svetlolasi in rdečelasi ter svetlooki so za sončne žarke bolj občutljivi. V zmernih dozah koristi tudi njim. Največji prijatelj je sonce mastni koži in tisti, na kateri se radi tvorijo mozolji, ker suši. Pri suhih kožah je potrebna previdnost, prav tako v starejših letih, ker gube v preveč ogorenem obrazu močno izstopijo.

Sonce slabo prenašajo mali otroci in starejši ljudje, odsvetujemo pa ga srčnim in tuberkuloznim bolnikom. In še to: tudi v senci se ogori, zato vsaj prve dni, dokler se sončenja še ne navadite, ne pretiravajte z direktnim sončenjem v opoldanskih urah.

ph. MANJA PEČNIK-VOVKOVA

ZA TA TEDEN

Naše telo je dobivalo preko zime zelo malo sveže zelenjave, pa še ta jebila vitaminsko zelo revna. Tako je zdaj, ob nastopu pomladi že dokaj izčrpano. Pomanjkanje vitaminov ima za posledico spomladansko utrujenost. Zato moramo našo prehrano v tem letnem času preusmeriti predvsem na zelenjavo, ki je že na razpolago. Na trgu lahko dobimo: cvetačo, zimsko kolerabo, rdečo peso, ohrovt, zelje) kislo in v glavah), por, motovilec, rdeči in zeleni radič, siljene kumare in na vsakem travniku regrat. Eno do dve vrsti naštete zelenjave, moramo vsak dan vključiti v naše jedilnike. Seveda pa ne smemo opustiti beljakovinastih živil: mesa, rib, mleka in mlečnih izdelkov.

PETEK

Kosilo: fižolova juha, krompir s skuto, regrat z ocvirki.
Večerja: cigansk golaž, sadje.

SOBOTA

Kosilo: dušena riba z zelenjavo, polenta s sirom, radič.
Večerja: špinačni narastek, motovilec.

NEDELJA

Kosilo: cvetačna juha, pečena jagnetina, krompirjeva solata, mlada čebula, biskvitni zavitek.
Večerja: mesni narezek.

PONEDELJEK

Kosilo: kostna juha, skutini štrukli, kompot.
Večerja: krompirjev pire, špinača v solati.

TOREK

Kosilo: mleko s sadnim sokom, pljuča v omaki, krompir v kosih, vodna kreša v solati.
Večerja: zdrobova juha s skuto, leča v solati.

SREDA

Kosilo: prežgana juha, dušene ledvice, kropmir v kosih, zeljni zavitek.
Večerja: francoski krompir, motovilec.

ČETRTEK

Kosilo: zelenjavna juha, pečen piščanec, zelenjavna priloga.
Večerja: špageti s paradižnikom.

Krompir s skuto: 1,20 kg krompirja, 2 dkg maščobe, 4 dl mleka, 2 jajci, 40 dkg skute, 1 čebula, zelen peteršilj, sol.

Opran krompir skuhamo, olupimo, zrežemo na rezine in ga polovico stresemo v dobro pomaščeno kozico. Po vrhu naložimo nadev, dodamo drugo polovico krompirja in prilijemo mleko, v katerem smo razžvrkljali jajci. Počasi pečemo pol ure.

Nadev: skuti primešamo drobno sesekljano, prepraženo čebulo in dodamo sesekljan zeleu peteršilj ter sol.

Dušene ribe z zelenjavo: 80 dkg rib, 1 limona, 4 dkg olja, drobna čebula, 10 dkg jušne zelenjave (korenje, zelena, peteršiljeve koreninice), 1 žlica paradižnikove mezge, sol, pol skodelice vroče vode.

Ribe očistimo, operemo, manjše pustimo cele, večje pa zrežemo na primerne kose in jih pokapamo z limoninim sokom. Na olju zdušimo drobno zrezano zelenjavo, dodamo paradižnikovo mezgo, pripravljeno ribo, osolimo in prilijemo vrelo vodo. Dušimo jih 10 do 15 minut.

Špinačni narastek: 1 kg krompirja, pol kg špinače, slan krop, 6 dkg surovega masla ali margarine, sol, 4 jajca, 6 dl mleka.

Krompir olupimo, razpolovimo, ga skuhamo, nato pa odcedimo in pretlačimo. Tudi oprano špinačo na hitro skuhamo in jo dobro odcedimo ter pretlačimo skozi sito. Na dno pomaščene kozice naložimo najprej plast pretlačenega krompirja, nato plast špinače. To ponovimo dvakrat. Na vrhu mora biti plast krompirja. Stopljeni maščobi dodamo sol, razmešana jajca, mleko in vse dobro razžvrkljamo ter zlijemo na pripravljeni narastek: le-tega nato dobro zapečemo v pečici.

Pečena jagnetina: Poldrugi kg mlade jagnetine, sol, 8 dkg masti.

Jagnetino operemo, dobro osolimo in na pekaču spečemo v pečici. Pred pečenjem jo polijemo z vročo maščobo, med pečenjem pa jo večkrat prelijemo. Pečemo jo približno poldrugo uro.

Biskvitni zavitek: 3 rumenjaki, 6 dkg sladkorja, 6 dkg moke, sneg treh beljakov, limonina lupina, 10 dkg marmelade, 2 dkg sladkorja v prahu za posipanje.

Rumenjake in sladkor penasto umešamo. Potem dodamo nastrgano limonino lupino ter izmenoma moko in sneg. Pekač prekrijemo z namaščenim papirjem in vlijemo nanj pripravljeno zmes. Pečemo približno 10 minut. Pečeno preložimo na desko in odstranimo papir, še vroče namažemo z marmelado, zvijemo in potresemo s sladkorjem.

Pljuča v omaki: 1,20 kg telečjih pljuč, slan krop, jušna zelenjava, 3 žlice masti, 2 žlici moke, 1 čebula, 3 stroki česna, 2 rezini slanine, paradižnikova mezga, 2 kisli kumarici, žlička ostre paprike, lovorov list, sol, zelen peteršilj, 1 dl kisle smetane.

Oprana pljuča in jušno zelenjavo skuhamo v slanem kropu. Ohlajeno zrežemo na tanke rezance. Na masti posebej prepražimo moko drobno zrezano čebulo, strt česen, dodamo na kocke zrezano slanino, paradižnikovo mezgo, drobno zrezane kumare in dišave ter prilijemo toliko vode, da nastane gosta omaka. Na koncu dodamo še na rezance zrezana pljuča, dobro prevremo, osolimo, dodamo seseklјan zelen peteršilj in kislo smetano.

Vodna kreša v solati: Očiščeno vodno krešo narežemo na rezance, ji dodamo nekaj kuhanih olupljenih in na rezine zrezanih krompirjev, primešamo olje, kis in sol. Mlade krešine liste pa lahko pustimo tudi cele.

Zdrobova juha s skuto: 3 dkg maščobe, pol čebule, 4 žlice pšeničnega zdroba, liter in četrt vode, sol, 10 dkg skute, četrt l mleka, drobnjak ali zelen peteršilj.

Na masti prepražimo drobno zrezano čebulo, dodamo zdrob, ga prepražimo, zalijemo z vodo in kuhamo 10 minut. Nato juho osolimo, ji dodamo pretlačeno skuto, mleko, sol in seseklјan drobnjak.

M. L.

Po modni reviji

Tekstinine novosti

Živahna modna revija oblek, izdelanih iz blaga ajdovščinske tekstilne tovarne »Tekstina«, je povabljenim v sredo ponudila coctail iz potiskanega bombažnega blaga, nekaj sintetike, moltoprena in še precejšen dodatek imenitnega umetnega usnja »texona«.

Vzorci, ki so se rodili v Italiji in so potiskani na Tekstininо blago, prinašajo naši poletni modi prijetno dopolnilo. Modna revija nam je dokazala, da isti vzorec v različnih barvah skoraj popolnoma spremeni svoj obraz. Če se spreminja še model, pa sploh pozabljamo, da smo isti vzorec videli dvakrat ali trikrat. Hkrati pa je v takšen okvir ujeta enotnost, ki je vsaki reviji, vsaki kolekciji samo v prid.

Popolna novost so bili modeli, privlačno skrojeni iz »texona«, ki zamenjuje usnje. Čevlji, klobuki, obleke, torbice in dežniki so se, urezani iz texona, približali tisti modi, ki jo krojijo že kar imenitne boutique. Vse dobre lastnosti, ki jih je texonu pripisala Tekstina, pa naštevajo: zračnosti, preprosto krojenje v najbolj zahtevne modele, enostavno pranje in vodno nepropustnost. To so torej tako zapeljive dobre lastnosti, ki jih usnje pač nima.

Modna revija je stekla v že rutinirani organizaciji ljubljanskega centra za sodobno oblačenje in opremo. Modele so kreirale sodelavke Centra za sodobno oblačenje Mojca Beseničar, akad. slikarka Vesna Gaberščik in Meta Rus. Uspeh, ki ga je imel prav vsak model, je bil tolikšen, da ga v ljubljanskem ozračju pravzaprav redko slišimo. Zato lahko upamo da je bilo trgovcem blago všeč in da ga bomo lahko že jutri krojili v bolj ali manj uspešne inačice modelov, ki smo jih videli na Tekstinini modni reviji.

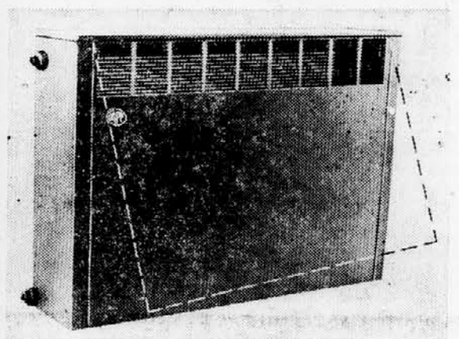
Daša

MONTAŽNO PROJEKTNO PREDUZEĆE
SARAJEVO
Beograd ska 1

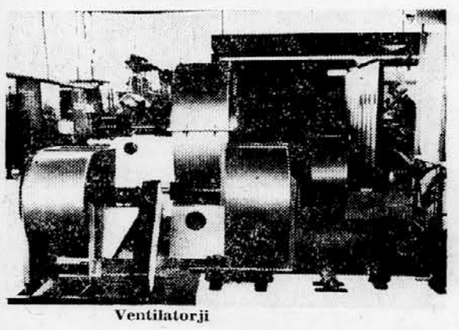
INŽENIRING PROJEKTIRANJE MONTAŽA IN PROIZVODNJA OPREME

Termo naprava

Konvektor

Ventilatorji

Polžaste črpalke

Obračalna ščetka

Rotacijski distributor

s področja termo, hidro in elektroenergetskih naprav za industrijo, stanovanjska naselja in objekte družbenega standarda.

Izvaja dela v Jugoslaviji in inozemstvu

NASA TOVARNA IZDELUJE SERIJSKO OPREMO.

POSEBEJ OPOZARJAMO NA NAŠE KONVEKTORJE, VENTILATORJE IN OPREMO ZA KONDICIONIRANJE ZRAKA

PROIZVODNI PROGRAM OBSEGA:

— **POLŽASTE ČRPALKE** za kanalizacijo in melioracije, ki jih izdelujemo po licenci **»HOELSCHERPUMPEN« Wien**
— **OBRACALNE ŠCETKE** za oksidacijske jarke in biološke bazene
— **ROTACIJSKE DISTRIBUTORJE** za biološke filtre
— **MULLERJEVE SIFONE** za doziranje
— **ROTACIJSKE IN TRANSLATORNE GRABILCE BLATA**
— **FILTRSKE REGULATORJE** za hitre filtre
— **STOJALA ZA ZASUNE**
— **REŠETKE** in drugo pripadajočo opremo

Za uporabo naše opreme in glede različnih tehnološko-tehničnih problemov, se lahko posvetujete z našimi strokovnjaki.

NUDIMO IZGRADNJO KOMPLETNIH OBJEKTOV PO INŽENIRING SISTEMU

POJASNILA O NASI OPREMI IN KATALOGE LAHKO DOBITE NA SEJMU GRADBENISTVA V OKVIRU POMLADNEGA ZAGREBŠKEGA VELESEJMA

OD 13.—20. 4. 1968

V PAVILJONU 36

RAZSTAVNI PROSTOR POSLOVNEGA ZDRUŽENJA VMD — Sarajevo

OBIŠČITE

V Ljubljani

SAMI IZBERITE LOKAL

V HOTELU SLON Ljubljana, Titova 10

Hotel, kavarna, klasična restavracija, narodna restavracija »Klet Slona, slaščičarna, bife in bar.

Vsak dan igrajo zabavni orkestri: v kavarni ILIJAŠ IVO, v kletni restavraciji ERNO BARANJA in v baru JOŽE KELBL in pevka METKA ŠTOK

— španski plesni duo Del Lorka,
— bolgarski komični duet KVAČ,
— plesalke orientalskih plesov in strip-teasa MANJA, PEGGY in GIOVANNA.

V narodni restavraciji »KLET SLONa« strežemo slovenske in jugoslovanske specialitete v tipičnih kmečkih posodah.

RESTAVRACIJA »URŠKA«, Ljubljana, Privoz 11, nudi cenjenim gostom razne domače in tuje specialitete sprejema naročila za skupinska kosila in večerje, za poroke in druge priložnosti. V restavraciji strežejo učenci gostinske šole v narodnih nošah. Cene nizke, pri večjih naročilih popust! Vljudno vabljeni!

MOTEL MEDNO

Mednarodna restavracija in TT RALLY BAR. V restavraciji igra vsak večer zabavni orkester »ZALA« TRIO od 20 do 22 ure in od 22 do 2 ure v aperitiv baru.

Solidna postrežba in zmerne cene. Moderna centralna kurjava in sodobno urejena prenočišča MINI GOLF. Prostor za parkiranje in garaže. Informacije tel. 51-047 in 51-049. Se priporočamo.

»POSAVEC« – Podnart

vam nudi vsak dan žabje krake in postrvi.

Prenočišča.

Vabi vas kolektiv gostišča »POSAVEC«.

Na Dolenjskem

HOTEL »POLŽEVO« VIŠNJA GORA

10 km od Grosuplja, vam nudi lep oddih, cene zmerne, jedača in pijača na izbiro. Solidna postrežba. Vsako soboto ples, igrajo »Veseli fantje«. Prenočišča udobna, v sobah topla in mrzla voda. Centralno ogrevanje. Pridite, ne boste razočarani.

Na Štajerskem

Gostinsko podjetje Hotel »PLANINA« Slovenska Bistrica

Hotel »D« kategorije z restavracijo, kavarno in nočnim bifejem ter obrati: Bife Turist, gostišče Pod Bregom in Pohorje – postreženi boste z domačimi in izbranimi vini, vsemi raznovrstnimi jedili po naročilu 50 ležišč, letni vrt, cene zmerne in solidna postrežba. Lastni parkirni prostor in garaže. V hotelu občasni sobotni plesi in ob praznikih. V sezoni nas obiščite tudi na kopališču. Vabljeni!

Na Pohorju

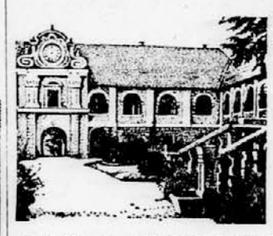
POŠTARSKI DOM

Možni so izleti v bližnjo in daljnjo okolico: razgledni stolp, vzpenjača, slap, zaščiten naravni park Šumik, Črno jezero, dom Osankarica z muzejem pohorskega bataljona. Sprejemamo naročila za razne slavnostne priložnosti — bankete, poroke, obletnice — skupine imajo popust. Izreden popust za šolske skupine. Nudimo lastno igrišče za odbojko, dvorano za namizni tenis, v letnem času bife na prostem. Vabljeni!

Letovišče

GRAD ŠTATENBERG,

ki stoji na idiličnem hribčku ob rečici Dravinji, je edino letovišče v Sloveniji, ki je urejeno v baročnem slogu. V gradu je viteška dvorana, v mnogih sobah so freske in zelo lepe štukature. Pred gradom so sprehajališča in park, v bližini je majhno jezero za kopanje. Riholov in lov. Letovišče je znano po izvrstni kuhinji, gostje uživajo mir.

Ugoden avtomobilski dostop: Slovenska Bistrica—Poljčane—Štatenberg.

V SLOVENSKIH GORICAH PRI LENARTU GOSTIŠČE ČRNI LES

tik ob asfaltirani cesti Maribor—Gornja Radgona—Murska Sobota. V soboto in nedeljo odprto vso noč. Ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila — meso iz tunke. Postrežba solidna, cene konkurenčne. Vabljeni!

Na Notranjskem

ŠKOCJANSKE JAME PRI DIVAČI

Obiski so mogoči vsak dan, in sicer:

— od 1. novembra do 31. marca ob 10. uri.
— v aprilu, maju in oktobru so ob 10. in 15. uri.
— od 1. junija do 30. septembra ob 10, 13, 15 in 17. uri. (ob nedeljah in praznikih tudi ob 15 uri)

Obisk te jame je nepozabno doživetje.

Prepričajte se!

Na Primorskem

GORJANSKO PRI KOMNU

zasebna gostilna PRI DANICI

Cenjenim gostom nudimo okusna jedila po naročilu, razne specialitete na žaru, domači pršut, kraški [illegible] vseh vrst.

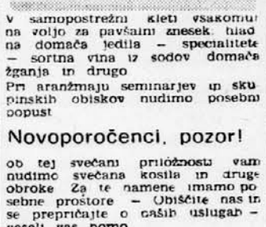
Prepričajte se in zadovoljni boste.

Na Gorenjskem

Hotel »GRAD PODVIN« na Gorenjskem

vas vabi in vam nudi:

priznana domača ter tuja jedila po izbiri, izbrana kvalitetna vina kot so: štajerska, dolenjska, istrska, primorska in druga jugoslovanska vina. Penzionske usluge po zmerni in solidni ceni. Udobne in komfortne tujske sobe.

V samopostrežni gostilni vsakomur na voljo za pavšalni znesek: hlad na domača jedila – specialitete – sortna vina iz sodov domača žganja in drugo.

Pri aranžmaju seminarjev in skupinskih obiskov nudimo posebni popust.

Novoporočenci, pozor!

ob tej svečani priložnosti vam nudimo svečana kosila in druge obroke. Za te namene imamo posebne prostore – Obiščite nas in se prepričajte o naših uslugah – veseli vas bomo.

Telefon 70-350

SPOMLADANSKE POČITNICE V BOHINJU

v hotelih BELLEVUE, POD VOGLOM, TRIGLAV in ŠPORT HOTEL POKLJUKA. Prijetno boste preživeli spomladanske počitnice v naših modernizirnanih hotelih. Vse sobe s centralnim gretjem, v hotelu Bellevue vse sobe s kopalnicami.

Za smučanje je v neposredni bližini VOGEL — najbolje opremljeno smučarsko središče v Jugoslaviji — s sistemom: gondola, sedežnice in vlečnice. Ugodni snežni pogoji dopuščajo smučanje do meseca maja.

Cene za penzione so zelo ugodne. Za domače goste nudimo 15% popusta! Vse informacije in rezervacije na naslov: TRANSTURIST »Hoteli Bohinj« Bohinj, telefon 76-138.

V Pomurju

Gostinsko podjetje »CENTRAL« Hotel B kategorije »DIANA« Murska Sobota

Kavarna, restavracija, slaščičarna, bife, 40 sob od teh 24 z eno posteljo s kopalnicami in telefoni.

Prvovrstna ciganska godba »BARANJA« igra vsak večer razen ponedeljka. Specialna prekmurska in internacionalna kuhinja. V neposredni bližini Radenci in Moravske Toplice. Menjalnica, turistični biro v hiši »Obiščite nas.«

V Kopru

Trgovsko podjetje »JESTVINA« KOPER

Restavracijo in trgovino na AVTOCAMPU pred vhodom v Izolo. Gostinske obrate RIBIČ in SIDRO ter gostišče na kopališču v Izoli. Bogato založene delikatesne trgovine v Čevljarski ulici, na Belvederju v Kopru in na glavnem trgu v Izoli. Zelo poznane SAMOPOSTREŽNE trgovine na Titovem trgu v Kopru, v Ankaranu, v Izoli in novo SAMOPOSTREŽNO trgovino z bifejem v zgornji Semedeli. Vse druge klasične trgovine, ki so vedno bogato založene s prvovrstnimi izdelki po konkurenčnih cenah. Obiščite tudi zelo poznani VINOTOČ v Piranu.«

Turistične informacije

Gorenjska

V **Bohinju** je zaseden Mladinski dom, medtem ko je v drugih hotelih in v zasebnih turističnih sobah še prostor. Na **Bledu** so odprti hoteli Jelovica, Park, Triglav, Lovec in Kompas-ov Garni hotel. Odprte so gostilne v Zaki, Mlino in Ribno. Povsod je še dovolj prostora. Dovolj prostora je v **Ratečah**, na **Jesenicah** v domu pod **Golico** in v smučarskem domu na **Crnem vrhu**. V **Tržiču** in **Podljubelju** je dovolj prostora. Hotel Panorama na **Ljubelju** bo zaseden do 20. aprila. Na **Križki gori** in na **Zelenici** je še prostor. V Kranju je dovolj prostora v obeh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Prostor je tudi v hotelu na **Smarjetni gori**, v **Preddvoru**, na **Jezerskem**, na **Krvavcu** in v domu Rade Končar v **Bašlju**.

IZLETI: Bohinjci predlagajo za konec tedna izlet v vas Ravne nad Bohinjsko Bistrico in obisk Mencingerjeve koče, ki jo oskrbuje Planinsko društvo iz Bohinjske Bistrice. Od koče je lep razgled na spodnjo Bohinjsko dolino. Do Mencingerjeve koče lahko pridemo tudi z avtomobilom.

PRIREDITVE: V Kranju bodo imeli od 13. do 22. aprila spomladanski sejem. V okviru sejma bodo priredili tudi modno revijo.

Primorska in Goriška:

V **Portorožu** je dovolj prostora v vseh hotelih in zasebnih sobah. Dovolj prostora je v **Novi Gorici**, v **Ajdovščini**, na **Lokvah, Mostu na Soči**, v **Tolminu** in **Bovcu**. Dovolj prostora je v **Idriji, Cerknem** in na **Vojskem**.

IZLETI: Goriška turistična zveza priporoča izlete v Goriška Brda, kjer so češnje in breskve v polnem cvetju.

Ljubljana z okolico

V **Ljubljani** sta zasedena hotela Slon in Ljubljana transport. Hotel Turist bo zaseden 13., 14. in 18. aprila. Hotel Ilirija bo zaseden 13. in 14. aprila, Hotel Union je sicer zaseden, vendar bodo 12. aprila odprli novi del, kjer bo dovolj prostora. Dovolj prostora je v hotelih Lev in Bellevue. Dovolj prostora je v **Kamniku** in **Domžalah**. Dom v Kamniški Bistrici bo zaseden 13. aprila. Prostor je v **Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Litiji** in v vseh turističnih in planinskih postojankah v **Zasavju**. Koča na **Cemšeniški planini** je odprta samo ob sobotah in nedeljah. Dovolj prostora je na **Vrhniki, Logatcu, Žireh, Cerknici** in okolici, **Rakovem Škocjanu** in v planinskem domu na **Slivnici**. V **Kočevju** je prostor v hotelu Pugled in pri zasebnikih. Prostor je tudi pri zasebnikih v **Dolu ob Kolpi**, v **Ribnici** in **Grosupljem**. V turističnih domovih na **Polževem** in **Travni gori** je še prostor.

PRIREDITVE: V Moderni galeriji v Ljubljani je odprta razstava, ki prikazuje II. mednarodno srečanje slikarjev na gradu Retzhof. V Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani je odprta občasna razstava, ki prikazuje jamsko živalstvo Jugoslavije. V Ljubljani bodo imeli od 13. aprila do 3. maja sejem športne in turistične opreme; sejem bo na Gospodarskem razstavišču.

Dolenjska

V **Novem mestu** je prostor v obeh hotelih. Prostor je na **Otočcu**, v **Krškem, Metliki, Črnomlju** in v Motelu pri Trebnjem. V **Dolenjskih** in **Čateških Toplicah** je dovolj prostora, medtem ko je v **Smarjeških Toplicah** odprta samo restavracija in notranji bazen. Prostor je v planinskih domovih na **Lisci, Bohorju, Frati, Mirni gori** in **Gospodični na Gorjancih**; za večje skupine priporočajo rezervacije. Dovolj prostora je tudi v gostilni v **Crmošnjicah**.

Štajerska:

V **Mariboru** je prostor v vseh hotelih. V **Celju** in **Velenju** je dovolj prostora, vendar priporočajo ob sobotah, nedeljah in praznikih rezervacije. Na **Mariborskem Pohorju** bo 14. aprila zaseden Poštarski dom, 13. in 14. aprila pa bo zaseden Železničarski dom, Glažuta in Pajkov dom. V drugih domovih in v hotelu Bellevue je še prostor. V vseh drugih turističnih krajih na Štajerskem imajo dovolj prostora.

PRIREDITVE: V Celju je v Muzeju revolucije odprta razstava, ki prikazuje življenje in delo Borisa Kidriča. V Mariboru bodo v petek 12. aprila zvečer odprli razstavo slikarskih, grafičnih in kiparskih del Jožeta Gorjupa.

Koroška

V **Slovenj Gradcu** je dovolj prostora v obeh hotelih. Prostor je v **Mežici, Dravogradu, Radljah** ob Dravi, **Vuzenici, Muti** in **Podvelki**. Pri **Ravnah na Koroškem** je dovolj prostora v hotelu Rimski vrelec in v Smučarski koči. V hotelu **Planinka** v **Crni na Koroškem** je dovolj prostora. Prostor je tudi v planinskem domu na **Smrekovcu**.

PRIREDITVE: V Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu je odprta razstava del švedskega slikarja Bertila Wahlberga.

Pomurje

V **Murski Soboti** je še prostor v vseh treh hotelih. V **Radencih** bo v soboto in nedeljo zasedeno zdravilišče: v zasebnih sobah pa je še prostor. Dovolj prostora je v **Gornji Radgoni, Ljutomeru, Lendavi** in v domu na Goričkem v **Gornjih Petrovcih**. V **Moravskih toplicah** je dovolj prostora v zasebnih sobah; odprto je tudi že letoviško naselje. Kopanje je možno v kabinah in na prostem.

UGODNO

prodamo:

EKO BASS — KITARO
EKO SOLO — KITARO
3 MIKROFONE
OJAČEVALEC MEAZZI
60 Wat

»VIS – SINOVI«
LJUBLJANA
Kajuhova 44, Ljubljana.
3402

IZID II. NAGRADNEGA ŽREBANJA

V TOVARNI ŠIVALNIH STROJEV »MIRNA«

V MIRNI — dne 10. aprila 1968:

1. NAGRADO — **ŠIVALNI STROJ »MIRNA«** kl. 03 v vitrini, je dobil Cvetič Radomir, Pinosava, Ulica V. nova 24, pošta Beli potok
2. NAGRADO — **ELEKTROMOTOR** za pogon šivalnega stroja, je dobila Kosin Minka, Ljubljana, Obirje 19
3. NAGRADO — **ELEKTROMOTOR** za pogon šivalnega stroja, je dobil Perič Anton, Tovarnik, ulica Matije Gubca.

CENJENI POTROŠNIKI! Tovarna šivalnih strojev »MIRNA« bo v tem letu priredila še 9 nagradnih žrebanj, kjer bo izžreban tudi avtomobil »Zastava 750«. Zaradi tega kupite šivalni stroj »Mirna« ali »Mirna-Veritas« in se vključite v veliko nagradno igro. 3421

KUPITE DOBRO — ZA VAŠ AVTOMOBIL!
AVTOMOBILSKE POTREBŠČINE

AURORA

TRST – Ul. Galatti 6–8, tel. 61966 in 61771
Devizni račun Banco di Roma 248

prevleke
preproge
avto radio
prtljažniki

za

gume
svečke
sirene

luksuzne prevleke od 5.000 lir dalje in 10 % popusta za vse kupce iz Slovenije

FIAT – ŠKODA – VOLKSWAGEN
TAUNUS – OPEL – NSU – SIMCA – PEUGEOT – RENAULT itd.

Originalni nadomestni deli za motor FIAT.

OD DANES – DO 31. MAJA IZREDNA PRODAJA

PRI FIRMI UNIVERSALTECNICA TRST

NA TISOČE IZDELKOV PO POSEBNIH CENAH ZA IZVOZ, KI JIH DOSLEJ ŠE NI BILO!

Štedilnik REX, Model 710 – tri plošče za plin – pečica z regulatorjem za katerikoli plin
lir 16.000

Hladilnik REX, 170 litrov – 5 let garancije
lir 38.000

»SINGER« pletilni stroj, model »MAGLIABELA« (AP 510), najmodernejši in najpopolnejši pletilni stroj, delovanje je hitro, enostavno in avtomatično, primeren za vaš dom in obrt – lir 99.000

Avtoradio GRUNDIG 3000
najprimernejši aparat za katerikoli tip avtomobila
lir 26.000

UNIVERSALTECNICA

CORSO U. SABA 18 VIA MACHIAVELLI 3 PIAZZA GOLDONI 1

PREDEN SE ODLOČITE ZA NAKUP, NAS OBIŠČITE IN SI OGLEJTE NAŠO VELIKO ZALOGO

KOMPAS DELO

Kompasov letni oddih 1968

ALI ŽE MISLITE NA SVOJ LETNI ODDIH? PRI KOMPASU SO PRIPRAVILI ŽE VSE POTREBNO, DA BOSTE SVOJ LETNI ODDIH PREŽIVELI KAR SE DA PRIJETNO. NIČ DRUGEGA VAM NI TREBA, KOT DA SE PRIJAVITE V ENI KOMPASOVIH POSLOVALNIC, ZA VSE OSTALO PA BO POSKRBELA TURISTIČNA AGENCIJA KOMPAS.

KUPON

št. 2

Letos boste lahko letovali v naslednjih krajih:

NOVALJA – leži na otoku Pagu in je znana po številnih lepih plažah

KUKLJICA – ribiško naselje na otoku Ugljanu. Kopališče je urejeno ob borovem gozdičku

SALI – turistično najpomembnejše naselje na Dugem otoku. Blaga klima z lepimi plažami

KAŠTEL GOMILICA – lepe plaže in ugodne klimatske razmere

SUPETAR NA BRAČU – lepe peščene plaže, obkrožene z borovimi gozdovi

POSTIRA NA BRAČU – lepe plaže in borovi gozdovi

GARDA – letovišče ob največjem italijanskem jezeru z izredno blagim podnebjem, lepimi plažami in dobro hrano

RIMINI – eno največjih letovišč na italijanski Jadranski obali s čudovito urejenimi plažami

Cene 8-dnevnega aranžmaja so od 366 Ndin do 495 Ndin. V ceni so vračunani vsi prevozi do letovišča in nazaj, kompletni penzion ter turistična taksa. Na naslov: Kompas Ljubljana, Titova 12 — letni oddih — pošljite svoj naslov in poslali vam bomo vse podrobnosti, ki vas zanimajo.

Uredništvo DELA in turistična agencija KOMPAS sta v zvezi z gornjim programom pripravila za bralce DELA tudi poseben nagradni razpis. Danes objavljamo drugi kupon prve serije. Do 10. maja bomo objavili 5 kuponov, ki jih skupaj nalepite na dopisnico in pošljite na uredništvo DELA do 20. maja. 22. maja bomo izžrebali 6 srečnih dobitnikov, ki bodo zastonj letovali ob Gardskem jezeru. V juniju in juliju bosta na vrsti še dve seriji podobnega žrebanja.

VSAK BRALEC DELA lahko preživi svoj letni oddih zastonj!

Gledališče

DRAMA

Petek, 12. aprila, ob 15.30: Aishilos: ORESTEIA (Agamemnon, Daritev na grobu, Sprava). Abonma Dijaški 2 popoldanski. Ob 20. uri: Aishilos: ORESTEIA (Agamemnon, Daritev na grobu, Sprava). Abonma Dijaški 4 večerni.

Sobota, 13. aprila, ob 20. uri: Goldoni: PRIMORSKE ZDRAHE (komedija). Izven abonmaja (neprekličnо zadnjikrat). Vstopnice so v prodaji.

Jutri zvečer neprekličnо zadnjikrat »PRIMORSKE ZDRAHE«, vesela komedija o zgodah in nezgodah preprostih ribičev, njih žena in deklet v sočnem narečju tržaških obmorcev. Ne zamudite — vstopnice so na voljo (tel. rezervacije na št. 20-712 ali 21-402).

MALA DRAMA SNG

(Stranski vhod — Igriška ulica)

Petek, 12. aprila, ob 20. uri: Harold Pinter: VRNITEV. Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji.

Tesnobno vzdušje londonskega predmestnega doma, v katerega je Harold Pinter postavil dogajanje »VRNITVE«, bodo drevi v eni zadnjih ponovitev ustvarili I. Zupančičeva, J. Albreht, M. Bajc, S. Sever, T. Slodnjak in J. Sočuček. Vstopnice za uprizoritev dela, ki načenja problem svobodne ljubezni, so v prodaji v Drami, pol ure pred začetkom pa pri vhodu v dvorano Male drame.

OPERA Z BALETOM SNG

Petek, 12. aprila, ob 14.30: Puccini: MADAME BUTTERFLY. Zaključena predstava za Ekonomsko srednjo šolo Celje, v organizaciji Turističnega biroja Celje. (Razprodano).

Sobota, 13. aprila, ob 20. uri: Verdi: AIDA. Izven abonmaja. Vstopnice so še v prodaji.

V jutrišnji predstavi Verdijeve AIDE, ki bo predvidoma zadnja izvenabonmajska uprizoritev te opere v letošnji sezoni, bodo nastopili v glavnih vlogah: Arduino Zamaro, Vanda Gerlović, Božena Glavak, Danilo Meriak in Samo Smerkolj. Posebej opozarjamo občinstvo na nastop tenorista Arduina Zamare, ki bo jutri prvič pel Radamesa kot član naše opere. Kot gost je to vlogo pel prinas 10. marca letos in takrat navdušil poslušalce. Vstopnice za jutrišnjo Aido so še v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Petek, 12. aprila, ob 19.30: G. Strniša: SAMORÓG. Abonma Kolektivi B in izven. (Vstopnice tudi v prodaji).

Ob 19.30: P. Shaffer: ČRNA KOMEDIJA. Gostovanje v Trižiču.

Sobota, 13. aprila, ob 19.30: P. Shaffer: ČRNA KOMEDIJA. Izven.

Jutri bo na sporedu izven abonmaja »Črna komedija«. Vstopnice so v prodaji, rezervacije po telefonu 21-660.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 13. aprila, ob 20. uri: Bruno: PEPSIE, komedija. Premiera. Red C in izven.

Nedelja, 14. aprila, ob 16. uri: Bruno: Pepsie, komedija. Red Nedelja popoldanski in izven.

VAŠA PIJAČA

VISOKO KVALITETNA SODOBNO EMBALIRANA

KAVA

Special

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete, Levstikov trg 2

Petek, 12. aprila, ob 11. uri: M. Pavlik-J. Pengov: DVE POLNOČNI ZGODBI — predpremiera — zaključena za os. šolo »Toneta Čufarja«.

V nedeljo 14. 4. 1968 bo Lutkovno gledališče v Ljubljani prvič uprizorilo igrici za ročne lutke Milana Pavlika »Trije Snežaki« in »Zavržena knjiga« pod skupnim naslovom »Dve polnočni zgodbi«. Obe deli je režijsko pripravil Jože Pengov, osnutke za lutke in sceno Slavko Hočevar, glasbeno opremil Urban Koder.

Pri nastajanju te predstave so sodelovali še: Janko Stefe, Miran Prinčič, Magda Zajec, Polikarp Tavčar, Silvester Duh. Pri izvedbi predstave sodelujejo naslednji igralci: Marko Velkavrh, Dušan Hrovatin, France Gajeta, Nace Simončič, Ciril Jagodic, Jože Zalar, Peter Dougan, Zora Dobeičeva, Majda Podvršič-Pengovova, Vera Stichova, Vera Detela, Zdenko Majaron, Breda Vintar-Hrovatinova, Borut Peterlin in Matjaž Glavan.

AMATERSKO GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR« JESENICE

Petek, 12. aprila, ob 18. uri: Levstik-Grün: KASTELKA — drama v dvanajstih slikah. Predstava za osnovno šolo Tone Čufar na Jesenicah.

nudi idealno sončenje
varuje pred opeklinami
zagotavlja lepo porjavelo polt
neguje in hrani pravilno kožo.
Že desetletja po vseh kontinentih!

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 12. aprila, ob 17. uri: A. Papler: HUDOBNI GRAŠČAK. Gostovanje v Žabnici — lutkovna predstava.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Posebno obvestilo:

Slovensko ljudsko gledališče Celje sporoča, da vse napovedane predstave Celjskih grofov do nadaljnega odpadejo.

Pionirski dom
TRG VII. kongresa ZKJ 1

ODDELEK ZA DRUŽABNO VZGOJO

bo odprl v PLESNI ŠOLI na Petkovškovem nabrežju 35 nov začetni plesni tečaj (zadnji v tej sezoni — tudi za starejše osebe) v četrtek, 18. aprila ob 20.30. Nov nadaljevalni tečaj s poukom latinskoameriških in modnih plesov se pa začne v petek 19. aprila ob 20.30 uri. Poučeval bo mojster Jenko. Vpsujejo vsak dan od 17. do 21. ure v šoli.

Koncerti

V ponedeljek, 15. t. m. koncert Slovenske filharmonije za Rumeni abonma. Spored: Bachova suita št. 1 in 2, Brandenburški koncert, Ramovševe »Antiparalele« za klavir in orkester ter Ravelov »Bolero«. Dirigent Samo Hubad, solisti Aci Bertoncelj, Drago Golob, Vladimir Skerlak, Fedja Rupel, Toni Grčar, Toni Rupar in Stojan Dokuzov. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.30—8.00 Dobro jutro! 8.08 Glasbena matineja pri Edvardu Griegu; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Poje mešani zbor »Svoboda« iz Domžal p. v. Antonu Jovana; 9.40 Iz glasbenih šol; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Igramo za vas; 12.10 Med novimi posnetki violista Pavla Škabarja; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Tončka Berlič: Prizadevanje za povečanje pridelka pšenice in koruze; 12.40 Iz kraja v kraj; 13.10 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam ...; 14.05 Iz arhiva lahke glasbe; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.55 Kreditna banka in hranilnica — Ljubljana; 15.20 Turistični napotki; 15.25 Glasbeni intermezzo; 15.45 Kulturni globus; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Človek in zdravje; 17.15 Glasbene uganke; 18.00 Poročila — Aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Zvočni mozaik; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.10 Obvestila; 19.15 Minute s pevko Jožico Svete; 19.25 Pet minut za EP; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Zbor bolgarskih rudarjev »Temelko Nenkov« p. v. Angela Manolova; 20.30 Dobimo se ob šti uri; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.10 Britten in Szymanowski; 23.05 Literarni nokturo; no; 23.15 Konec oddaje.

TELEVIZIJA

9.40 TV V ŠOLI: Zajezene vode — Francoske pokrajine — Radijski prenos — Starši v šolskih klopeh (Zagreb)
14.50 TV V ŠOLI — ponovitev (Zagreb)
16.10 FILMI IZ PRODUKCIJE ZASTAVA FILMA (Beograd)
17.25 POROČILA (Ljubljana)
17.30 DEČEK IZ DŽUNGLE — serijski film (Ljubljana)
18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.20 MLADINSKI KONCERT (Beograd)
19.05 NA SEDMI STEZI — športna oddaja (Ljubljana)
19.33 SREČANJE Z BRANKO JURČEVO (Ljubljana)
19.55 CIKCAK (Ljubljana)
20.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.35 MALI RIBIČ — japonski celovečerni film (Ljubljana)
22.15 Anton Bruckner: SIMFONIJA ST. 3 V D-MOLU — koncert orkestra Slovenske filharmonije (Ljubljana)
23.10 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

Drugi spored: do 21.00 tudi na kanalu 9
18.00 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zagreb)
18.20 MLADINSKI KONCERT — (Beograd)
19.05 PANORAMA (Zagreb)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
20.35 ZASLEDOVANJE ŠPIJONA — poljski film (Zagreb)
22.25 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zagreb)
22.45 GLASBENA ODDAJA (Sarajevo)

Druge oddaje na kanalu 9
16.40 ALBANSKI TV PREGLED (Beograd)
17.10 POROČILA (Skopje)
17.15 VAŠA KRIŽANKA (Skopje)
20.30 PROPAGANDNA ODDAJA (Beograd)
22.25 TV DNEVNIK (Beograd)

Kino

SPORED ZA PETEK
FILMSKO GLEDALIŠČE KRIŽANKE

Ob 19. uri amer. film ZAPORNIK IZ ALCATRAZA. Mož, imenovan Ptičar iz Alcatraza, obsojen na smrt, pomiloščen na dosmrtno ječo, je postal največji strokovnjak za bolezni ptic. Režija: John Frankenheimer, igrajo: Burt Lancaster, Karel Malden, Thelma Ritter.

Rezervacija vstopnic do 12. ure po tel. 21-768 in prodaja uro pred predstavo.

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28:
Ob 16 in 18. uri amer. film SIROTA IZ LOWOODA. Režija: Robert Stevenson. Glav. vl.: Orson Welles, Joen Fontaine.
Ob 20. uri V. program poljskih kratkih filmov: BIL SEM KAPO, VRNITEV LADJE, RDEČI IN ČRNI, MATERIJA, FOTELJ, NEVARNOST. (Brez prevoda).
Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.

KINO UNION:
premiera amer. barv. zab. CS fima TIGRICA. Igra Natalie Wood. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. (Rezervacija vstopnic za Union po tel. 22-771 od 9 do 10.30 in od 13.30 dalje). Ob 10. uri matineja ital. omnibus film FIKSNA IDEJA. Samo danes!

KINO KOMUNA:
franc. film NA KRIVI POTI. Predstave ob 15, 17 in 19. uri. Ob 21. uri Nagrajeni kratki filmi z letošnjega festivala kratkih filmov v Beogradu.

KINO SLOGA:
Disneyev barv. zab. film POROČNIK ROBIN CRUSOE. Brez predfilma. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIC:
amer. barv. CS film OPERACIJA STRELA. Tednik FN 13. Predstave ob 15.30, 18 in 20.30 uri. Cene vstopnic zvišane.

KINO ŠIŠKA:
amer. barv. CS western ALVAREZ KELLY. Tednik FN 14. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 13.30 dalje.

KINO SAVA:
angl.-amer. film GRIČ IZGUBLJENIH, ob 10, 15, 17 in 19.30.

KINO SOČA:
amer. barv. film CLEOPATRA, zaradi izredne dolžine filma predstave ob 15.30 in 19.30.

KINO TRIGLAV:
slov. barv. CS zgod. film AMANDUS (po motivih Tavčarjeve povesti v Zali). Igrajo Boris Kralj, Anka Zupanc in Sandi Krošelj. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO VEVČE:
angl. barv. CS film ŽIVETI SVOBODNO. Prikupna resnična zgodba iz afriške divjine, igrata Virginia McKenna in Bill Travers. Predstava ob 20. uri, prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO VRHNIKA:
amer. barv. voh. film MAT HELM — TAJNI AGENT, ob 20. uri.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA:
angl. barv. film SAMO NAPREJ, KAVBOJ, ob 18 in 20. uri.

KINO CENTER, KRANJ:
amer. barv. vojni CS film BITKA V ARDENIH, ob 16 in 19. uri. FN 14. Vstopnina zvišana. Ob 22. uri premiera amer. barv. western filma PRERIJA CASTI.

KINO STORŽIČ, KRANJ:
amer. barv. CS pust. film TARZAN, GOSPODAR DŽUNGLE, ob 16 in 18. uri. Ob 20. uri ameriška barv. komedija BOEING — BOEING, predfilm Radovednost.

KINO DOM, KAMNIK:
premiera franc. barv. CS kom. NAIVNEŽ, ob 17.30 in 20. uri.

KINO RADIO, JESENICE:
franc. film DEMARKACIJSKA ČRTA, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVŽ, JESENICE:
jug. barv. film ZBIRALCI PERJA, ob 18 in 20. uri.

KINO ČRNOMELJ:
ital. barv. film PISTOLAR CLAY, ob 20. uri.

KINO DELAVSKI DOM, Trbovlje:
franc. barv. CS film ANGELIKA IN KRALJ, ob 18 in 20. uri.

KINO KRKA, NOVO MESTO:
poljski film NEUJUBLJENA, ob 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA, TRBOVLJE II:
amer.-špan. western barv. CS film SEDEM HRABRIH ŽENA, ob 17 in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA:
nemški film NEDOKONČANA ZGODBA, ob 17 in 19.30.

KINO ZALEC:
amer. film POROČNIK INDIJSKE BRIGADE, ob 20. uri.

KINO SVOBODA, NOVA GORICA:
amer. film NAPAD, ob 18 in 20.15.

KINO SOČA, NOVA GORICA:
grški film STRAH ob 18 in 20.15.

KINO KRKA, NOVO MESTO:
špan.-meh.-ital. barv. CS film ZLATI NABOJ, ob 18. uri.

SVEŽE MESO

Astronomska sekcija Prirodoslovnega društva Slovenije vabi na svoj redni mesečni sestanek v ponedeljek, 15. aprila ob 17. uri v matematični predavalnici univerze. Vhod je s Trga revolucije, pritličje, levo. Na sestanek vabimo vse tiste, ki se zanimajo za zvezdoslovje in za sorodna področja. 8750

OBVESTILO O DERATIZACIJI

Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana obvešča prebivalce, da bo izvajal obvezno deratizacijo (uničevanje glodalcev) po odloku mestnega sveta, ki je bil objavljen v Glasniku št. 15 dne 11. 4. 1967 — na območju, katerega meje potekajo:

Dne 15. 4. 1968 — od Pokopališke ul. po desni strani Šmartinske c. in za javnimi skladišči na Tovarniško ul., po njej do Pokopališke ulice. Pokopališka ul. do Šmartinske ceste;

Dne 16. 4. 1968 — desna stran Pokopališke ul. od Kavčičeve ul. do Tovarniške ulice, po desni strani Tovarniške ul. do Kajuhove ul., po tej obojestransko na Letališko c. in za železniško tovorno postajo Moste do proge Ljubljana—Zalog. Ob progi nazaj na cesto ob Zeleni jami do Kavčičeve, po desni strani Kavčičeve ul. do Pokopališke ceste;

Dne 17. 4. 1968 — Ulica bratov Rozmanov od Zaloške do Zakotnikove ul. obojestransko, Zakotnikova ul. do proge Ljubljana—Zalog, ob tej do dolenjske proge. Ob dolenjski progi do Zaloške ceste, po njeni levi strani do Ulice bratov Rozmanov.

Dne 18. 4. 1968 — od dolenjske proge po desni strani Zaloške c. do bencinske črpalke, preko Ljubljanice, ob levem bregu Grubarjevega prekopa do Povšetove ulice. Po Povšetovi ulici do dolenjske proge, ob njej do Zaloške ceste;

Dne 19. 4. 1968 — od proge Ljubljana—Novo mesto, po desni strani Povšetove ul. do štepanjskega mostu ob levem bregu Grubarjevega prekopa do dolenjske proge in ob njej do Povšetove ceste. 3422 O

PRIDITE V TRST!

ZA NAŠE ODLIČNE IZDELKE Z GARANCIJO SMO PRIPRAVILI ZA VAS IZREDNE CENE:

RADIO TRANSISTOR	5.000 lir
FEN (namizni)	2.000 lir
GRAMOFON ZA AVTO ...	10.000 lir
AVTORADIO »BLAUPUNKT« Z MONTAŽO	35.000 lir
APARAT ZA POLNJENJE AKUMULATORJEV	6.600 lir

RADIO TREVISAN di M. SKORIC
TRST, Corso Italia 10 (center)

Čestitke

Dipl. ing. kemije **MARTINI ŠILAR** za uspešno opravljeno diplomo, čestitajo domači.

Maribor

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Petek, 12. aprila, ob 15. uri: Rossini: SEVILJSKI BRIVEC, red Popoldanski 2.
Ob 19.30: Weiss: RAZISKAVA, red Modri.

Obvestila

KOMPAS

STUTTGART IN PARIZ — mednarodna razstava pekarstva in slaščičarstva »IBA« ter mednarodni salon za opremo slaščičarn in pekarn »EUROPAIN« od 4. 5. do 21. 5.

MÜNCHEN — 50. mednarodna kmetijska razstava, 4-dnevni izlet z avtobusom od 19. do 22. 5. in od 22. do 25. 5.

PARIZ — mednarodni salon gradbenih strojev EXPOMAT od 19. do 26. 5.

PARIZ — 8. mednarodna kemijska razstava od 29. 5. do 3. 6.

HANNOVER — industrijski velesejem, 6-dnevno potovanje z vlakom od 28. 4. do 3. 5.

BASEL — razstava farmacevtske industrije IPHARMEX 68, ki bo od 13. do 17. junija.

VSAKO SOBOTO V TRST Z UDOBNIM KOMPASOVIM AVTOBUSOM.

VSAKO NEDELJO SMUČARSKI IZLETI NA ZELENICO IN VOGEL. Prijave v poslovalnici Kompasa na Titovi 12.

Mali oglasi

FRANC AMBROŽIČ, Jesenice, Viktorja Svetina 17, izjavljam, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih moja žena Ivanka naredila kjerkoli in kadarkoli. 704-8

MERCEDES, tipa 170 PB diesel prodam. Part, Šmartno ob Paki 120. 705-3

VAJENCA za elektro stroko sprejme Dobnikar, Ljubljana, Udvančeva 5. 8735-1

PRODAM renault 16, letnik 67. Živič, Prijateljeva 14, Prule, tel. 21-454. 8734-3

FELICE – TRST

Carducci 41

prodaja loden — čista volna 6.300 lir srajce, nogavice, pletenine, delovne obleke cowbojke — originalne RIFLE, bunde in nylon plašče po znižanih cenah.

MOTOR za čoln »Mac« 3 KS, nov, prodam. Marko Osenar, Glonarjeva 3, Ljubljana. 8732-4

ŠKORAJ nov moped prodam zelo poceni. Ogled 14. 4. od 9. do 12. ure, Trubarjeva 43 a, Ljubljana. 8325-3

FORD CORTINO ugodno prodam Pavel Juren, Ljubljana, Gornji trg 27, ogled v soboto od 14. do 16. ure. 8328-3

PRODAM skoraj nov otroški voziček »Pege«. Ogled v nedeljo dopoldne, Jelenčevič, Jamova 68. 8382-4

PRIMO 175, letnik 65, brezhibno zelo poceni prodam. Baus, Mivka 32, Ljubljana. 8519-4

MATEMATIKO in fiziko inštruiram. Ponudbe pod »Do II. gimnazije. 8486-8

OPRAVIM vsa gradbena zidarska in fasaderska dela. Ponudbe pod »Hitro in solidno«. 8588-8

WEEKEND v Zaplani, nedograjen, prodam. Ponudbe pod »Ugodna prilika«. 8586-7

PRODAM osebni avto opel rekord coupe, tip 1961, dobro ohranjen. Informacije po tel. 064-85-555 od 12. do 16. aprila. Ogled pri K. M. Šk. Loka, Partizanska 16-II. 8576-3

PRODAM kadett caravan, 18.000 km, odlično ohranjen, dodatno opremljen. Ogled popoldne, razen nedelje, Rojčeva 2, Moste. 8835-3

PRODAM dirkalno športno kolo. Zglasite se pri Penko, Ljubljana, Verovškova 22. 8725-4

SOSTANOVALKO sprejmem. Lampič, Povšetova 64, Ljubljana. 8724-6

SIMCA — Aronde, 1300 ccm, 32 tisoč km, po prvem generalnem popravilu, prodam zaradi nakupa stanovanja najboljšemu ponudniku. Verbič, Kidričeva 6. 8720-3

ŽENSKO kolo, dobro ohranjeno, prodam. Devova 6/I, Dravlje. 8712-4

JABOLKA poceni naprodaj. Hišnik, Rožna dolina, cesta V/43. 8710-4

HIGIENO WC-ŠKOLJKE JAMČI DEZINTOL

GLOBOK otroški voziček — nemški — zelo dobro ohranjen ugodno prodam. Justi Boštjančič, Pavšičeva 10, Ljubljana. 8699-4

GARAŽO kupim ali vzamem v najem v Savskem naselju. Ponudbe pod »Garaža«. 8695-3

PRODAM dvosobno komfortno stanovanje — takoj vseljivo. Ponudbe pod »Beżigrad 8.5«. 8692-7

IŠČEM zidarja za fasado. Ponudbe pod »Cena na kv. m«. 8691-1

ZAMENJAM komfortno petsobno stanovanje (156 kv. m.), z vgrajenim telefonom, v središču Reke, primerno za poslovne prostore, za dve manjši stanovanji prav tako na Reki. Ponudbe Kirn, Borisa Kidriča 60, Rijeka, tel. 23-846. 8670-6

ZAKONCA brez otrok iščeta sobo kjerkoli. Ponudbe pod »Poštena«. 8669-6

PRODAM italijanski športni globok voziček. Naslov: Gvozden, Šarhova 28, Ljubljana-Bežigrad. 8743-4

STANOVANJSKA hiša v Mateni štev. 7 pri Igu naprodaj. Takoj vseljiva. — Informacije: Marija Štrukelj — Matena št. 8. 8748-7

IŠČEM upokojenca, vajenega kmečkega dela. Nudim vso oskrbo, drugo po razgovoru. Ivana Potočnik, Rečica kol. 7. 8812-1

OPREMLJENO sobo iščeta študenta iz Jordanije, za določen čas. Ponudbe pod »Plačava dobro«. 8808-6

ŠPORTNI voziček in italijansko otroško stajico, poceni prodam. Pugljeva 24, Kodeljevo. 8806-4

TAUNUS — 12 M, de lux z radiom, 34.000 km, odlično ohranjen — ugodno prodam. Kodeljevo, Menardova 6. 8760-3

PRODAM električno kitaro z ojačevalcem za 850 ND. Janko Jerin, Vodnikovo naselje 49. 8666-4

KUPIM citroen ID 19 od letnika 1958—1962. Ponudbe pod »Rezervni deli«. 8656-3

STEDILNIK, skoraj nov, prodam. Kos, Ljubljana, Livarska 8. 8607-4

VW 1200, polarnosiv, 100.000 km, prvi lastnik, prodam. Deisinger, Rožna dolina I/24. 8506-3

DRUŽINA, ki je našla sinje modrega papagaja, prosim naj se ponovno zglasi na tel. 310-107. Nagrada, polna vrednost. 8673-8

POTREBUJEM sobo, opremljeno ali neopremljeno. Ponudbe pod »Dober plačnik«. 8592-6

POZOR! Za opremo lovske sobe ali vikenda prodam 6 kosov že ustrojenih kož (gams — srna), primerne tudi za predpostejnike. Breceljnik, Ljubljana, Česnikova 14, tel. 311-259. 8616-4

IŠČEM žensko srednjih let, ki bi imela veselje do vodenja gospodinjstva na manjši kmetiji. Ponudbe v ogl. oddelek »Dela« Ljubljana pod oznako »Okolica Brežice«. 8634-1

V STROGEM središču mesta zamenjam 4-sobno stanovanje za dvosobno. V poštev pride Trnovo ali Mirje. Primerno je za obrt. Ponudbe pod »Zamenjava«. 8706-6

PRODAM karamboliran avto VW 1200, prevoženih 53.000 km. Marija Predovič, Hrast 14, p. Suhor, Bela krajina. 679-3

GARAŽO 4x5,5 toplo, oddam blizu avtobusne postaje Rudnik. Ponudbe pod »60 ND«. 8357-3

STRUŽENJE, lakiranje parketa opravim hitro. Parketarstvo, Peter Skitek, tel. 317-760, od 8.—10. ure. 7671-8

PRODAM taunus 12 M, prevoženih 46.000 km. V račun vzamem tudi rabljeni renault 4 L. Ogledi dopoldne. Juvan, Trg revolucije 14. 8843-3

Razpisna komisija pri

TURISTIČNEM IN AVTOBUSNEM PODJETJU

KOMPAS

LJUBLJANA

razpisuje
prosto delovno mesto

ŠEFA POSLOVALNICE V CELJU

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— srednja ali višja šolska izobrazba s 5-letno prakso v gospodarstvu in znanje enega svetovnega jezika.

S stanovanjem podjetje ne razpolaga. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prijave sprejema tajništvo generalne direkcije v Ljubljani do 25. aprila 1968. 3408

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni v 70. letu starosti preminil naš ljubljeni mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

Jože Mikolič
upokojenec in član ZB

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 13. 4. 1968 ob 16.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Marija, sin Jože z družino, hčerka Minka s sinkom Brankom, bratje, sestre in drugo sorodstvo

Ljubljana, Pula, Podpeč, Minnesota, ZDA, 11. 4. 1968

Tragično je preminil naš dragi mož, oče, sin, stari oče, brat in stric

Matija Rob

Pogreb dragega pokojnika bo danes, v petek, dne 12. aprila 1968, ob 16.45 iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Stanislava, hčerka Erika z družino, mama in drugo sorodstvo

Ljubljana, Ormož, Cerklje ob Krki, Zagreb, 11. 4. 1968

Po težki bolezni nas je zapustil, star 84 let, naš ljubljeni

EGON TANCIG
višji žel. svetnik v pok.

K zadnjemu počitku ga bomo spremili v petek, 12. aprila 1968, ob 11.45 iz Jakobove mrliške vežice na Žalah

Žalujoči:

žena Andrejka, sin Branko z Mileno, hči Vlasta s Petrom, Borutom in Lidijo, sestri Minka in Mila, brata Slavko in Vilko z družinami in drugo sorodstvo

Šentvid pri Stični, Ljubljana, Velenje, Krška vas, Zagreb

Tiho nas je zapustila naša zlata žena, mama, stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja

MARIJA BREZOVŠEK
roj. TRUNKELJ

Pogreb drage mame bo v soboto, dne 13. aprila 1968, ob 14. uri izpred hiše žalosti Šentvid št. 57, na šentviško pokopališče

Žalujoči:

mož Franc, sin Franc, hči Marica, sin Viktor z ženo Anico, vnuček Marko, brat Jože in drugo sorodstvo

Šentvid nad Ljubljano, 11. aprila 1968

Dotrpela je in nas prezgodaj zapustila naša nepozabna

Marija Erjavec
roj. SNOJ

Pogreb pokojnice bo v soboto, 13. aprila 1968, ob 16.30 na pokopališče v Črnuče

Žalujoči:

mož Aleš, hčerka Marjeta z možem, Eva z družino, brata Ivan in France, sestre Tona, Franca, Pavla in Cila

Ježa, Črnuče, 11. aprila 1968

Sporočamo žalostno vest, da je preminil naš dolgoletni sodelavec

MATIJA ROB
tesar

Na zadnji poti ga bomo spremili v petek, 12. aprila 1968, ob 16.45 iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah

Dobrega sodelavca in tovariša bomo ohranili v trajnem spominu

Kolektiv SGP »Pionir« Novo mesto,
Sindikalna podružnica SGP »Pionir« sektor Ljubljana

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLUŽBA LJUBLJANA SUBIČEVA 1 TELEFON 21-896 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE IN ZUNANJE NAROČNIKE: TELEFON 20-463, POŠTNI PREDAL 29 — EKSPEDIT V NOČNEM ČASU OD 21 DO 6.30, TELEFON 23-526 — BRZOJAVNI NASLOV: DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, PODRUŽNICA LJUBLJANA 501-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 14 DINARJEV (1400 STARIH DINARJEV) — ROKOPISOV NE VRAČAMO

telefon dežurnega urednika 20-646

Vrtimo globus

SANTIAGO DE CHILE — Na cesti med mestoma Nacimiento in Angol, okoli 630 km južno od Santiaga de Chile, se je avtobus zaletel v skalo ob cesti. Nesreča je zahtevala enajst smrtnih žrtev, 30 potnikov pa je dobilo telesne poškodbe.

LONDON — Signali, ki jih je prestregel radioteleskop v Jodrell Banku, kažejo, da je sovjetska avtomatska postaja »Luna 14« zavila na tir okoli Lune.

LEVERKUSEN — Nesreča v osrednji sušilnici Bayerjevih tovarn barve v Leverkusnu je zahtevala eno smrtno žrtev, dvajset delavcev pa je poškodovanih zaradi drobcev stekla. Starejši delavec je umrl med prevozom v bolnišnico. Gospodarska škoda še ni ocenjena, pravijo le, da je zelo velika.

LOS ANGELES — Zaporedni potresni sunki so prizadeli ameriške države Kalifornijo, Arizono in Nevado. Nihale so vse visoke stavbe v Los Angelesu in San Diegu, o morebitni škodi ni podatkov.

HEIDELBERG — Nad 60 tisoč mark so odnesli trije oboroženi roparji iz banke v osrednjem delu Heidelberga. Dva zakrinkana gangsterja sta z orožjem grozila bančnim nameščencem, tretji pa je pokradel razpoložljivo gotovino. Policija še ni ugotovila, ali so roparji pobegnili z avtomobilom.

HANNOVER — V Lathenu na Spodnjem Saškem so se otroci igrali s protiletalskim nabojem (20 mm) iz druge svetovne vojne. Naboj je eksplodiral, ko je hotela gruča 10-letnik dečkov »izstreliti raketo«. Pet dečkov je dobilo hujše poškodbe.

MUNCHEN — Nakit v vrednosti 45.000 mark sta odnesla ropar in njegova mlada pomočnica iz neke münchenske zlatarne. Medtem ko je okoli 40-letni roparski napadalec grozil prodajalkama s pištolo, je mlado dekle mirno praznilo steklene omarice.

RABAT — V Mohamediji ob atlantski obali bodo maroška podjetja ob vladni podpori zgradila moderno turistično središče, ki bo imelo razen hotelov tudi obsežne parkirne prostore, plesne dvorane, plavalni bazen, nočni klub, hidroterapevtski center z morsko vodo, savno, posebno odprto kopališče, teniška igrišča in eksotične vrtove. To bo vzorec za graditev podobnih turističnih središč med Rabatom in Casablanco.

SOFIJA — Pričakujejo, da bo letos obiskalo Bolgarijo okoli dva milijona tujih turistov. Za propagando na tujem so lani pripravili turistične lepake in drugo v skupni nakladi okoli 900 milijonov izvodov, od tega 360 milijonov v ZR Nemčiji. V 33 državah so priredili posebne razstave bolgarskega turizma. Lani je obiskalo Bolgarijo 1.77 milijona tujih gostov, od tega milijon turistov iz socialističnih dežel. Niso še objavili podatkov o dohodkih od tujskega prometa.

LONDON — Britanske letalske družbe so lani prepeljale 15.69 milijona potnikov, kar je dobrega četrt milijona več kot leta 1966.

MADRID — V Madridu je neznanec ustrelil in oropal 29-letnega šoferja taksija. Isto noč je prišlo do roparskih napadov na še dva šoferja taksija. Eden se zdravi v bolnišnici, ker ga je neznanec nekajkrat zabodel z nožem, drugemu pa je uspelo uiti.

LONDON — Pred irsko obalo nedaleč od svetilnika Tuskar Rock je odkrila neka britanska ladja razbitine po vsej verjetnosti nemške podmornice iz prve svetovne vojne.

PARIZ — Francoska policija je prijela dva tihotapca, ki sta imela pri sebi osem kg čistega heroina in sta bila namenjena z ladjo »Queen Elisabeth« čez Atlantik v ZDA. Gre za mlada prenašalca, katerih delodajalcem policija še ni prišla na sled. V tej zvezi so objavili podatek, da pripeljejo tihotapci vsako leto s Srednjega vzhoda okoli 1200 ton opija, ki ga v skritih laboratorijih predelajo v čisti heroin, namenjen predvsem prekupčevalski mreži v ZDA.

DUNAJ — Franziska Dirsch, 19-letna dunajska prodajalka, se je naveličala življenja: potem ko je odšel njen prijatelj, s katerim sta se sporekla, je v stanovanju odprla plinsko pipo. Hotela je prižgati še »poslednjo cigareto«, toda medtem se je v stanovanju že nabralo toliko plina, da je prišlo do eksplozije, katere vzbuh je podrl vmesne stene v šestih stanovanjih večje hiše. Poškodovano Franzisko so prepeljali v bolnišnico, drugih poškodovancev pa ni bilo, ker je bila stanovanjska hiša v trenutku eksplozije skoraj povsem prazna.

V soboto zjutraj bo lunin mrk

Popolni mrk: začetek ob 5.23, trajanje 49 minut, konec ne bo viden

Že dve leti sta minili, ko smo zadnjikrat imeli popolni lunin mrk, za vsakega ljubitelja narave lep in zanimiv dogodek. Zadnjikrat je bilo 20. maja 1966, a imeli smo le delen sončni mrk. Nato pa je bilo le nekaj polsenčnih luninih mrkov, t. j. takih, pri katerih Luna niti ne zaide v jedro zemeljske sence.

Tudi tokrat razmere niso ravno idealne, kakor nam povedo naslednji časi: Luna stopi v Zemljino polsenco ob 3.11 zjutraj. Tega malone nihče ne more opaziti. Zanimivo se začne šele uro kasneje. Luna stopi v jedro sence ob 4.10; popolni mrk, ko se vsa Luna skrije v Zemljini senci, se začne ob 5. uri in 23 minut. Popoln mrk bo trajal 49 minut, Luna bo začela ob 6.12 polagoma zapuščati jedro sence, iz katerega bo stopila ob 7. uri in 25 minut.

Torej bomo na jasnem nebu še lepo videli začetek splošnega mrka in tudi začetek popolne zatemnitve, konca pa ne, ker bo Sonce prej vzšlo.

V bistvu noben mrk ni popolnoma enak drugemu. Že v trajanju so neprestane razlike, ker je odvisno, na katerem kraju zemeljskega tira, ki je eliptičen, Luna zaide v Zemljino senco. Velikost sence pa je dobesedno vsak trenutek drugačna. Srednja dolžina Zemljine sence meri 1,379.000 km, njen srednji premer na kraju, kjer Luna prečka to senco, pa 9.200 km. Mala Luna, ki meri le 3.476 km, ima razmeroma dolgo pot, če gre točno skozi središno sence. Tako more trajati najdaljši popolni Lunin mrk kar dve uri. Čim dlje od sredine gre njena pot, tem krajši je popolni mrk. Če gre njena pot za njen dobri polodrugi premer od sredine Zemljine sence, ta Lune ne more več popolnoma pokriti in imamo le delni lunin mrk. Tudi ta je tem manjši, čim dalje od sredine sence gre Lunina pot. Kadar potuje Luna samo skozi Zemljino polsenco, večina ljudi niti ne opazi tega, tako imenovanega polsenčnega mrka.

Vendar tokrat opozarjamo vsakogar, da bo občutil in videl rahlo zatemnitev že nekaj minut pred vstopom Lune v jedro sence ob 4. uri in 10 minut. Pozoren opazovalec bo videl, kako prav polagoma temni Luna na tistem kraju, kjer bo stopila v senco.

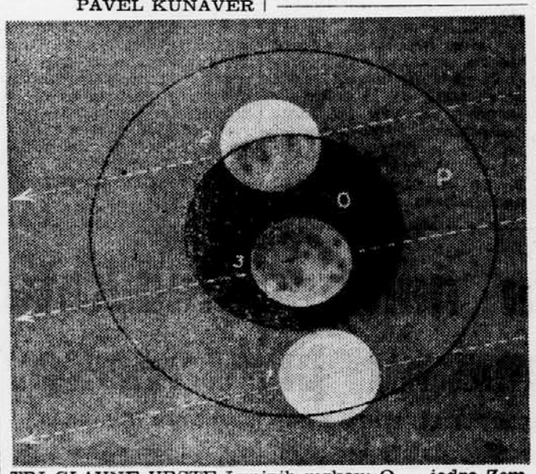
Za običajnega ljubitelja ni konca prizorov, ki jih nudi postopno temnenje, ugašanje Lune, potovanje Zemljine sence prek Lune, nato pa nastop popolnega mrka. Predvsem njena barva, ko zatemni, nikoli ni enaka. Vse je odvisno od obsežnosti oblačnih področij okoli Zemlje. Čim obsežnejša je oblačnost, tem manj žarkov se skozi našo atmosfero lomi tja noter v samo jedro sence in še prav malo osvetljuje Luno. Popolna oblačnost okoli in okoli meje med dnevom in nočjo more povzročiti tako teman mrk, da Luna res popolnoma potemni in postane nevidna. Dne 4. oktobra 1884 se je zgodilo, da so zatemnjeno Luno ob popolnem mrku komaj videli v dobrih daljnogledih, zvezde pa so sijale kakor v brezmesečni noči.

Običajno pa se vendarle lomi nekaj sončne svetlobe v jedro sence in zatemnjena Luna skrivnostno žari. Besede nikakor ne morejo opisati te izredne lepote, saj na Zemlji nimamo barv, ki bi se mogle primerjati s svetlobnim efektom skozi zemeljsko atmosfero lomljenih žarkov, ki bolj ali manj rdečkasto osvetljujejo Luno sredi Zemljine sence. Da je prizor še lepši in učinkovitejši, se potem, ko nastopi popolni mrk, zopet posvetijo trume zvezd, ki jih sicer ob Luninem svitu ne vidimo.

Zvezdoznanci, ki so opazovali mnogo popolnih luninih mrkov, so si edini v tem, da enakih še niso doživeli, kajti v poti, času, osvetlitvi, nahajališču pred ozvezdji — vedno je kaj novega. Upamo, da bo vsaj del Slovenije deležen lepega prizora.

Vsak najmanjši lovski ali turistični daljnogled bo opazovanje mrka olajšal, užitek pa povečal.

PAVEL KUNAVER

TRI GLAVNE VRSTE Luninih mrkov: O — jedro Zemljine sence; P — polsenca; 1 — polsenčni mrk; 2 — delni mrk; 3 — popolni mrk.

Praznoverje med igralci

Astrologija modna muha

HOLLYWOOD — Ne več k psihoanalitikom, temveč k astrologom hodijo zadnje čase »zvezde« hollywoodske filmske tovarne sanj. Horoskopski val pa je zajel tudi vse druge, ki imajo opraviti s filmom. Astrologija je postala prava moda, saj se tudi modni ustvarjalci, draguljarji in arhitekti za notranjo opremo ukvarjajo z znamenji živalskega kroga.

Zaradi tega imajo izgubo samo psihiatri, zakaj njihove sprejemnice so prazne, v poslovnih prostorih astrologov pa se tare ljudi. Kdor v Hollywoodu kaj dá nase, se ravna po modi, to pa je trenutno astrologija.

Seveda ne manjka posledic. Neka filmska igralka se je baje ločila, ker se moževo rojstno znamenje po astrologovem mnenju ne ujema z njenim. Na nasvet trenutno spoštovanega astrologa je neka pevka spremenila ime in priimek. Baje je že mnogo filmskih zvezd, ki se ne peljejo z letalom, ne podpišejo pogodbe in ne kupijo družinske hiše, ne da bi se prej posvetovale z astrologom.

Marlene Dietrich na primer se pred vsako odločitvijo posvetuje s svojim osebnim astrologom Carrolom Righterjem, bivšim advokatom iz Philadelphie, ki se je zaradi zvezd odpovedal kariери v pravosodju. Righter je kot astrolog izoblikoval lastno teorijo. V znamenju škorpijona rojene ljudi, na primer Grace Kelly in Kim Novak označuje kot vitalne in polne izžarevne moči, v znamenju tehtnice rojene, med njimi Deborah Kerr, pa kot sanjave romantike, nadarjene za umetnost.

V hollywoodski astrološki ustanovi je zaposlenih nekaj ducatov znanstvenikov, ki naj bi na podlagi življenjskih zgodb slovitih Američanov dokazali vpliv znamenj živalskega kroga.

Južni led je starejši

Novejše raziskave so ovrgle mnenje, da sta nastali ledeni kapi na severnem in južnem tečaju v približno istem obdobju. Ledene dobe na severni polobli so se začele približno pred 1—1.7 milijona leti, ledena odeja na Antarktiki pa je več kot milijon let starejša. Ameriška geologa Armstrong in Deton sta raziskala ognjeniški bazalt, ki se je v antarktični dolini Taylor razlil čez kamenine z že izrazitimi znamenji poledenitve. Starost tega bazalta sta ocenila na 2.7 milijona let, kar dokazuje, da se je morala antarktična ledena kapa izoblikovati že mnogo prej.

PHILIP MACDONALD

Zaporno povelje za neznano osebo

97. nadaljevanje

Garrett je ostrmel. »Hudimana! Bil sem tam in...« Glas mu je zamrl in gledal je Anthonyja z odprtimi usti. Zašepetal je:

»Moj bog! Ne vem! Domneval sem pač.

»Pojdiva!« je dejal Anthony — in že ga ni bilo več.

XXV

V dnevni sobi apartmaja 306 v hotelu Alsace je Helen van Renseler sedela na stolu z ravnim naslonjalom. Bila je negibna in toga. Njen obraz je bil brezizrazen in na licih se je rožnat puder jezno odbijal od blede kože. Zdaj pa zdaj so se ji zenice zožile, da so bile majhne kakor konica igle. Potem so se začele polagoma širiti, da so skoraj prekrile šarenico.

Zaman se je trudila, da ji ne bi pogled uhajal proti uri na nadzidku pri kaimnu. Kazala je pet minut čez deveto. Zdelo se ji je, da se kazalci sploh ne premikajo. Iz vsega srca si je želela, da bi se premikala, in obupno je molila, da se ne bi.

Vedar so se. Minutni kazalec je dosegel šesto minuto. In potem sedmo.

Nekdo je rahlo potrkal na zunanja vrata apartmaja. Krik se je nabral v grlu Helene van Renseler, a ga je zadušila. Zavedala se je, da stoji na nogah.

Spet je potrkalo — nekoliko glasneje. Bila je že pri zunanjih vratih in z roko segla po kljuki . . .

Prsti so pritisnili na kljuko in roka je odprla vrata.

Velik mož je stal na pragu. Njen pogled ga je zaznal a ni nič povedal možganom. Dejal je: »Gospa van Renseler?«

Pokimala je. Mož je stopil čez prag, prijel za kljuko, ki jo je držala, in zaprl vrata.

Skozi sivo meglo, ki ji je ovijala možgane, je postala pozorna na njegove oči.. Bile so zelene barve in iz njih je odsevala neupogljiva odločnost.

»Gospa van Renseler,« je dejal, »ali je vaša hči z vami?«

Siva megla se je razkadila. Odgovorila mu je z nenavadnim, vreščečim glasom:

»Kdo ste? Jaz . . . «

Mož jo je prekinil. Dejal je:

»Gospa van Renseler, ali je vaša hči pri vas — zdaj?«

Dihala je skozi razprte nosnice. Dejala je:

»Seveda. Že nekaj ur spi. Kdo ste?«

Za hip jo je mož pogledal. Potem je naglo stopil mimo nje do prvih notranjih vrat in skozi vrata.

Stala je vsa prepadena — osuplost in strah sta prevladovala v utrujenih možganih. Sklenila je roke in jih začela s tako silo viti, da ji je od bolečine skoraj zastal dih. Mislila si je:

»Kaj naj storim? Kanj naj storim?«

Mož se je vrnil. Helen je stala na istem mestu. Četudi bi želela, se ne bi mogla premikati. Odprl je zunanja vrata, vtaknil glavo na hodnik in naročil nekomu na hodniku, ki ni bil viden:

»Pojdite na Scotland Yard. Povejte Piku, naj pusti Lesterjeve pri miru in naj bo pripravljen.«

Vzravnal se je, zaprl vrata in se spet obrnil k Heleni. Dejal je:

»Ime mi je Gethryn — Anthony Gethryn. Lahko me imate za policista.« Stopil je bliže k njej. »Kdaj ste odkrili, da so vam ugrabili hčer? Ali se je oglasil kdo, ki trdi, da jo ima v rokah?«

Grobo je odgovorila:

»Ne vem, kaj govorite. Zahtevati. moram, da odidete.«

Anthony jo je prijel za roko. Pod prsti je čutila hlad gole kože in pod njo mišice, ki so bile trde ko železo. Dejal je:

»Pomagam vam lahko. Stopite sem noter.« Stopil je proti dnevni sobi.

Helen van Renseler se je opotekla. Glavo ji je spet ovirala megla, ki se je zgostila . . .

Zavedela se je v naslonjaču v dnevni sobi. Anthony je stal nad njo s kozarcem v roki. Držal ga je ob njenih ustnicah tako, da je morala srkati pijačo. Žganje ji je ožgalo jezik in grlo. Začela je kašljati in odrivati kozarec in se skušala sedé vzravnati. Medtem ko jo je dušilo, je dejala:

»Nikar! Nikar! . . . Saj mi ni nič!« Pogled ji je šinil proti uri, ki je kazala devet in dvanajst minut.

Anthony jo je opazoval.

Oddajniki za jelene

Na Norveškem bo štetje velike divjadi v gozdu

OSLO — Po nepreglednih, delno povsem nedotaknjenih gozdovih Norveške se bodo v bližnji prihodnosti potikali losi in jeleni z majhnimi oddajniki. Razlog za nenavadno igro narave in moderne tehnike: norveško ministrstvo za kmetijstvo hoče ugotoviti, koliko te divjadi je pravzaprav v vsej deželi.

Doslej so vedeli zgolj to, da je losov in jelenov veliko. Ker pa se živali nenehno selijo in ker v težko prehodnih gozdovih ni mogoče izvesti štetja po običajnih metodah, so poklicali elektroniko na pomoč.

Ujeti bodo skušali čimveč živali. Obstreljevali jih bodo z naboji, ki jih bodo začasno omrtvičili. Potem jim bodo pritrdili na vrat posebej v ta namen konstruirane oddajnike.

Drobceni oddajniki bodo delovali 7—9 mesecev, njihove signale bo mogoče prestrezati na daljavo 20—30 km. Razen kmetijskega ministrstva, ki bo dobilo podrobnejše podatke, bo imela od »popisa« posredno korist tudi davčna uprava, ki bo mogla pravičneje obdavčevati lovce, udeležence množičnega lova na to divjad.

Bivši oficirji so užaljeni

Knjiga o novozelandskih vojakih v Italiji

WELLINGTON — Doslej je bilo precej vrzeli v opisih vojaških operacij novozelandskih enot med drugo svetovno vojno. Pred dnevi izdana zgodovinska knjiga osvetljuje vlogo druge novozelandske divizije na zavezniškem pohodu skozi Italijo leta 1944. Ob nekaterih poglavjih v tej knjigi se je pobesil nos mnogim Novozelandcem, udeležencem tega bojnega pohoda.

Novozelandski vojaki so na pohodu po Italiji med drugim plenili, praznili bančne blagajne, odnašali umetnine ter »čez mero pili, peli in ljubili«, piše novozelandski zgodovinar Robin Kay v knjigi »Od Cassina do Trsta«. Kayeve navedbe so sprožile žolčne razprave. Bivši oficirji, ki so sodelovali na bojnem pohodu po Italiji, se čutijo užaljene in zahtevajo, da je treba v posebnem dodatku h knjigi »pravilno osvetliti dogodke in preklicati pretiravanje«.

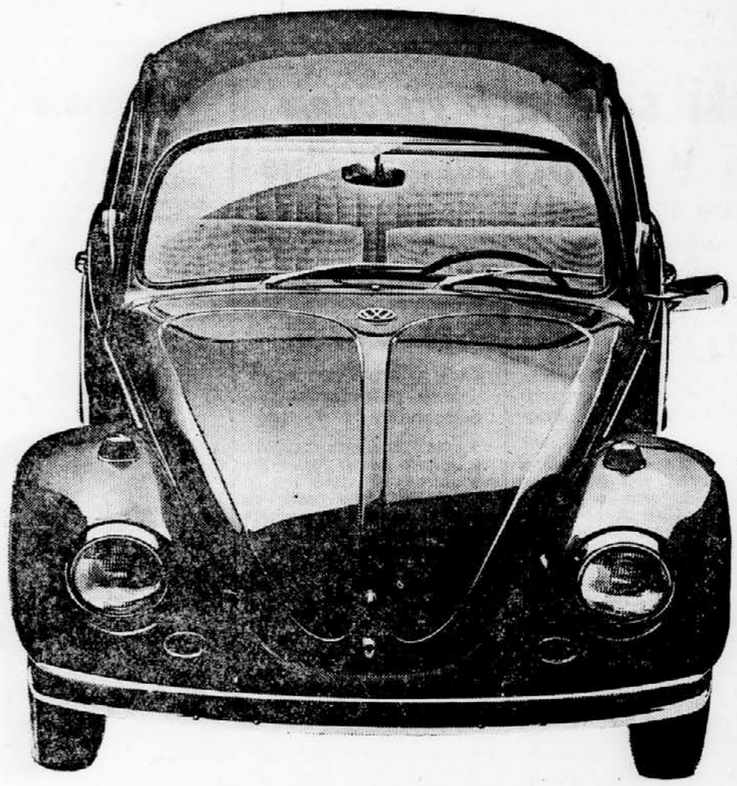
Toda zgodovinar Kay se v svojih navedbah opira na listine. V njegovi knjigi — to je drugi zvezek o novozelandski udeležbi v drugi svetovni vojni — ponovno nastopa komandant druge novozelandske divizije, medtem že umrli general Freyberg. Ta je izrazil leta 1944 zaskrbljenost, ker so izgredi in prekrški novozelandskih zavzeli tolikšen obseg, da je prišla divizija na slab glas. O takšnem stanju je obvestil general tudi takratnega novozelandskega ministrskega predsednika Petra Fraserja. Spričo posledic prehudih naporov med dolgotrajnimi boji je predlagal, da bi divizijo za nekaj časa umaknili iz prve bojne črte.

Vojaki so sicer večinoma jemali predmete, ki so bili videti zapuščeni in brez lastnika, nekaj strastnih plenilcev pa je načrtno iskalo reči, ki jih je lahko nositi s seboj (nakit in dragulje, umetniške slike brez okvirov), piše Kay v zgodovinski knjigi. Ob takšnih trditvah so ogorčeni mnogi Novozelandci, hkrati pa so se streznili tisti med njimi, ki so doslej samo poveličevali novozelandske enote in njihova junaštva v Italiji.

Seveda ne manjka tudi resnih in stvarnih komentarjev. Med drugimi se je oglasil bivši polkovnik Angus Ross, zdaj profesor zgodovine na univerzi Otago: »Do plenitev, ki o njih kaj vem, je prišlo zaradi naše politike, češ da se morajo enote same oskrbovati z živili iz zalog, na katere naletijo. Če me kdo vpraša, ali je kdo plenil, moram odgovoriti pritrdilno. Navsezadnje bi bil čudež ali pa posledice silno stroge discipline, če bi se ne bilo zgodilo nič takega, kar navaja knjiga.«

INTEREXPORT VOLKSWAGENWERK

AVTO, KI VAS NIKOLI NE PUSTI NA CEDILU JE »HROŠČ« VW-1200

DOBAVIMO VAM GA LAHKO TAKOJ IZ SKLADIŠČA V LJUBLJANI

Cena DM 3.895.—
stroški ob prevzemu ND 9.314,56 (v stroških nista vračunana republiški in občinski prometni davek, ki jih plačate posebej)

Devizni znesek potreben za plačilo vozila izvolite z osebnega deviznega računa nakazati na naš račun pri

DRESDNER BANK FRANKFURT/MAIN
RUB BUM VW KONTO 183292/30
INTEREXPORT BEOGRAD v korist . . .

nam pa po predhodni rezervaciji poslati potrdilo o plačilu, da bi vozilo lahko predali v carinski postopek.

Zahtevajte ponudbe še za VW 1300, VW 1500, VW 1600 A, VW 1600 L, VW 1600 TL. Variante in male avtobuse ter tovorna vozila.

Informacije posreduje in naročila sprejema INTEREXPORT BEOGRAD, Filijala Ljubljana, Titova cesta 25, tel. 312-061, telex 31-384.

NAGRADNA IGRA „20.000 ŠKOD" v Jugoslaviji

Samo pri nas so lani prodali kupcem 11.677 vozil znamke »Škoda«, Balkanija — generalni zastopnik pa z namenom, da bi nudila čim hitrejšo in kakovostnejšo pomoč lastnikom vozila »Škoda«, gradi lastni moderni servis na Novem Beogradu poleg že 51 obstoječih in pooblaščenih servisnih delavnic v Jugoslaviji, kjer opravljajo vsa servisna dela in skrbe za kontrolo vozil.

VPRAŠANJE:

7. Navedite najmanj 10 držav v katere izvažajo avtomobile »ŠKODA«?

ODGOVOR:

IME IN PRIIMEK:

KRAJ:

ULICA IN ŠTEV.:

Kupon izrežite in pošljite na naslov:

»BALKANIJA« BEOGRAD, Gračanička štev. 14

OPOZORILO UDELEŽENCEM nagradne igre »20.000 ŠKOD v Jugoslaviji«: vseh sedem kuponov pošljite hkrati v zaprti ovojnici na naslov: »Balkanija«, Beograd, Gračanička štev. 14.

PRIREDITEV JE NAMENJENA VSAKEMU POSLOVNEMU ČLOVEKU, POTROŠNIKU IN STROKOVNJAKU

OBIŠČITE

POMLADNI MEDNARODNI ZAGREBŠKI VELESEJEM

VKLJUČUJE V SVOJ PROGRAM SPECIALIZIRANE MEDNARODNE SEJME IN RAZSTAVE:

- BLAGA ZA SIROKO POTROŠNJO
- PREHRANE
- OBRTNIŠTVA
- TURIZMA
- OPREME ZA GOSTINSTVO IN TRGOVINE
- PLASTIKE IN EMBALAŽE
- RUDARSTVA
- GRADBENIŠTVA
- MERILNE IN REGULACIJSKE TEHNIKE IN AVTOMACIJE »JUREMA«
- TRANSPORTA V INDUSTRIJI NA POMLADANSKEM ZV TUDI MODNA REVIJA

POMLADNI MEDNARODNI ZAGREBŠKI VELESEJEM
13. - 21. IV. 1968

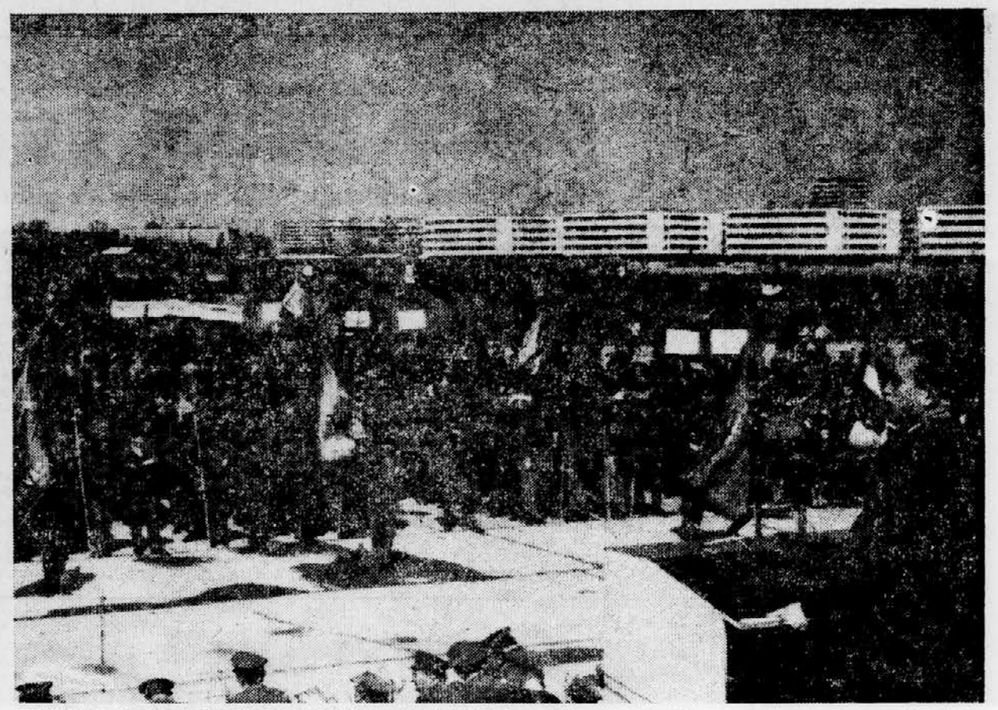
ZA OBISK - POPUST NA ŽELEZNICI

V SPOMIN NA VELIKEGA REVOLUCIONARJA — V počastitev 15. obletnice smrti Borisa Kidriča je danes tudi delegacija odbora Kidričevega sklada, ki so jo sestavljali Silvo Hrast, Lojzka Stropnik in Ivo Lapajne, položila vence na grobnico herojev. Foto: Busić

PRIZNANJA ŠTUDENTOM IN DIPLOMANTOM MARIBORSKIH VIŠJIH ŠOL — Včeraj so v domu družbenih in političnih organizacij v Mariboru podelili petim študentom oz. diplomantom mariborskih višjih šol letošnje Kidričeve nagrade. Nagrade je razdelil predsednik upravnega odbora sklada Borisa Kidriča docent Tine Lah. Foto: M. Kos

DVAJSET LET GRADITVE NOVEGA BEOGRADA — Včeraj dopoldne je bila na starem letališču v Novem Beogradu proslava 20-letnice tega dela našega glavnega mesta in hkrati proslava začetka letošnje mladinske delovne akcije. Proslave se je udeležilo kakih 10.000 brigadirjev in prebivalcev Beograda. Na sliki: predsednik odbora za proslavo 20-letnice graditve Novega Beograda Batrič Jovanović govori zbranim mladinskim delovnim brigadam. Telefoto: Tanjug

Nadaljevanje s prve strani

Pogovor s socialisti in SOHIO

Predsednik Tito ter Ivan Maček, Vladimir Popović, Marko Nikezic in drugi člani uradnega spremstva so danes dopoldne obiskali japonsko korporacijo za radio in televizijo NHK.

Predsednik Tito in drugi gostje so si ogledali več studiov, potem pa je bil za posebno večerno oddajo posnet v barvah intervju predsednika NHK Maede s predsednikom Titom.

Predsednik Tito in drugi jugoslovanski gostje so si potem ogledali olimpijski plavalni stadion, ki so ga bili zgradili za olimpijske igre 1964. leta po načrtih najbolj znanega japonskega arhitekta Kenza Tangea.

Jutri dopoldne bodo predsednik Tito in člani njegovega spremstva odpotovali v Kjoto in Osako, od koder se bodo vrnili v nedeljo zvečer.

Hanoi predlaga Varšavo

ročila, da so topniške enote osvobodilnih sil sinoči in davi obstreljevale sovražnikove položaje okrog Saigona. Ameriške enote in enote zaveznic pa nadaljujejo začeto operacijo v enajstih pokrajinah blizu Saigona, kjer naj bi bilo po mnenju njihovega štaba kakih 20.000 borcev osvobodilne fronte. Doslej ni bilo večjih bojev. Dopisnik AFP poudarja, da ta operacija z zvenečim naslovom »Ofenziva popolne zmage« ni nikaka nova taktična zamisel, temveč gre za kombinacijo in povezavo vseh manjših ameriških operacij v minulih tednih.

Nad taboriščem Camp Carrol sta včeraj trčila helikopterja. Smrtno se je ponesrečilo 12 ameriških vojakov.

Ameriški obrambni minister Clark Clifford je sporočil, da bodo v ZDA mobilizirali 24.500 rezervistov, od katerih jih bodo 10.000 poslali v Vietnam.

»NewYork Times« je v današnjem uvodniku ostro napadel sekretarja za zunanje zadeve Deana Ruska, ker je po zaprti seji zunanjepolitičnega odbora senata izjavil, da ne vidi nobenih znakov »zdržnosti od vojaških operacij s strani Severnega Vietnama«.

Po plenumu zaostritev na ideološki fronti v SZ

zalo, da je v sovjetskem kulturnem življenju precej političnega dinamita zaradi nezadovoljstva s kulturno politiko, in ker se je tako na Poljskem kot tudi na Češkoslovaškem, izkazalo, da je prvi signal za odpor prišel iz kulturnih krogov, govori sklep CK, da je »dolg komunistov voditi ofenzivno vojno z meščansko ideologijo«; pri tem pa besedilo sklepa nemudoma preskoči na »pojave socializmu tujih pogledov v literaturi, umetnosti in drugod«. Sovjetskemu kulturnemu življenju se zatorej obetajo časi trdnejše »ideološke discipline«. M. SEDMAK

Nejedrskim silam več jamstev

črt še vedno ni zadovoljivo odgovoril na nekatera pomembna vprašanja, ki so pri pogajanjih prišla na dan.

Po sodbi naše vlade bi morali v sedanji fazi zagotoviti, da bi bil sporazum o neširjenju jedrskega orožja po vsebini in ciljih tak, da bi olajšal začetek procesa jedrske razorožitve. Zato bi morale jedrske sile prevzeti ustrezne obveznosti, da bodo v najkrajšem času začele pogajanja tudi o drugih ukrepih (izpopolnitev sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov, ustavitev proizvodnje fisijskega materiala v vojaške namene, ustavitev jedrske oboroževalne dirke itd.).

Nadalje sodi vlada SFRJ, da bi bilo potrebno bolj jasno določiti obveznosti jedrskih sil glede dajanja informacij o rezultatih izkoriščanja jedrske energije v miroljubne namene nejedrskim silam, da ne bi prišlo na tem področju do diskriminacij. Prav tako bi bilo potrebno zagotoviti enak tretman za vse, kar zadeva način in vsebino nadzorstva nad izkoriščanjem jedrske energije v miroljubne namene. Treba se je izogniti možnosti diskriminacije pri izvajanju tega nadzorstva v nejedrskih deželah.

Poseben pomen pripisuje naša vlada iskanju ustrezne rešitve za jamstvo varnosti nejedrskim državam. Jedrske sile bi morale prevzeti obveznost, da tega orožja ne bodo uporabile proti državam podpisnicam sporazuma, na katerih ozemlju se ne nahaja jedrsko orožje, hkrati bi bilo treba tudi v okviru OZN zagotovita učinkovito zaščito nejedrskih držav, ki bi lahko postale žrtev napada ali groženj z jedrskim orožjem.

V sedanji fazi bi prispevalo k rešitvi problema varnosti tudi to, če bi ustavili urjenje vojsk drugih držav v uporabi jedrskega orožja, da bi to orožje umaknili s tujih ozemelj in v raznih delih sveta vzpostavili nejedrske cone.

Ob koncu sporočila je rečeno, da bo vlada SFRJ podprla vsa prizadevanja, ki bi vodila k zboljšanju predloženega osnutka sporazuma.

Dovolj možnosti za predloge

in vzgoji so doslej izrekli prav strokovnjaki, ki so zamerili predlagateljem preveliko in prepodrobno poseganje na strokovno področje, medtem ko je zdaj slišati spet očitke na račun presplošnosti predloga. Toda to splošnost so podprli različni forumi s pripombo, da je mnoge probleme mogoče in treba reševati šele med javno razpravo, ko bodo jasneje izraženi tudi dohodkovni in drugi odnosi. Tako mnenje je izrazil tudi predstavnik CS ZSJ Bora Petkovski, ki je ugotovil, da se ta dokument ujema s stališči, ki jih izražajo v sindikatu v gradivu za 6. kongres te organizacije. Na to je opozoril tudi predstavnik ZIS Marko Bulc, ko je govoril o pomembnih vprašanjih dohodka, cene izobraževanja in drugega, kar se zdi nekaterim še preveč nedorečeno.

Bistvo predloga za javno razpravo je pojasnil v svojem poročilu obema zboroma predsednik prosvetno-kulturnega zbora Djuro Kladarin, ki je med drugim dejal: »Gledano v splošnih črtah, je naš vzgojnoizobraževalni sistem splet raznih elementov starega in novega izobraževalnega sistema.« Stari sistem se — po njegovih besedah — zrcali v dualizmu druge stopnje izobraževanja in pojavih njegove delitve na gospodarski in državni sistem izobraževanja, ki se vsak zapira v svoj stolp. Novi pa je poosebljen v enotni osnovni šoli, v prizadevanjih, da bi to enotnost prenesli in ustrezno transportirali na področja srednjega izobraževanja, v elementih novo ustvarjenih samoupravnih odnosov med delovnimi ljudmi v velikih proizvodnih centrih in izobraževalnih ustanovah, v samoupravi učencev, v nekaterih elementih novega sistema financiranja itd.

V predlogu sta — grobo rečeno — dva kompleksa problemov največjega pomena: kompleks samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in implikacije, ki izhajajo iz samoupravljanja kot poti k osvobajanju dela in razvoja znanosti, tehnologije in kulture na pedagoškem in programsko metodološkem področju. VIKTOR SIREC

Atentat na Dutschkeja

ZAH. BERLIN, 11. aprila. Tuje agencije poročajo, da so danes napravili atentat na Rudija Dutschkeja, ki je znan kot vodilna osebnost zahodnonemškega študentskega socialističnega gibanja. Neznan atentator, ki je streljal na njega, ga je zelo hudo ranil. Njegovo stanje je kritično.

»Luna-14« kroži okrog Meseca

MOSKVA, 11. apr. (TASS). Sovjetska avtomatska postaja »Luna-14« je začela krožiti okoli Meseca in tako postala njegov umetni satelit. Avtomatska postaja, kakor so sporočili, še naprej opravlja znanstvene raziskave.

Nov zakon o državljanskih pravicah v ZDA

WASHINGTON, 11. aprila. (AP.) — Predstavniški dom ameriškega kongresa je sprejel včeraj zakon o državljanskih pravicah. Zakon prepoveduje rasno diskriminacijo pri prodajanju hiš ali najemanju stanovanj. Za zakon o državljanskih pravicah je glasovalo 249 članov predstavniškega doma, 171 pa je bilo proti. Predstavniški dom je poslal zakon Beli hiši in pričakovati je, da ga bo predsednik Johnson takoj sprejel.

Zakon, ki ga je senat sprejel že prej in ki so o njem razpravljali že dve leti, razglaša za zvezni zločin nasilno oviranje črncev, da bi uveljavili državljanske pravice, ki so jih pridobili.

Na Slovaškem pripravljajo federacijo

V ta namen je ustanovljena posebna komisija – Dubček o procesih v ČSSR

PRAGA, 11. aprila. (Tanjug). — CK KP Slovaške je ocenil, da je v sedanjem procesu demokratizacije še zlasti važno urediti nacionalne odnose. Plenum je sklenil, da bo začel tako pripravljati federativno ureditev države. V ta namen so ustanovili posebno komisijo. Komunistom v slovaškem nacionalnem svetu so naložili, da do konca junija pripravijo osnutek ustavnega zakona, s katerim bodo določili novo dejavnost nacionalnega sveta in njegovih izvršilnih organov. Poleg tega so dobili nalogo, da pripravijo predlog o organizacijski strukturi izvršilnih organov in da analizirajo ekonomske odnose v federativni ureditvi ČSSR.

V intervjuju za »Rude pravo« in bratislavsko »Pravdo« je prvi sekretar KPČ Aleksander Dubček ponovno poudaril, da se sedanji proces demokratizacije družbenega življenja ČSSR ne bo zaustavil. Pristavil pa je, da je treba proces nadaljevati modro, pretehtano in po načelih partijske etike. Hkrati je opozoril, da je treba obvarovati partijske in druge funkcionarje, ki so vrsto let pošteno in dobro delali ter izpolnjevali partijske naloge, ki pa jih zdaj posamezniki neutemeljeno obtožujejo.

Naš skupščinski sistem mora zaživeti v celoti

Seja predsedstva skupščine SR Slovenije

LJUBLJANA, 11. aprila. Predsedstvo skupščine SR Slovenije je na današnji seji, ki jo je vodil predsednik Sergej Kraigher, razpravljalo o področnih sestankih s predsedniki občinskih skupščin, o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu prihodnje seje predsedstva zvezne skupščine, o pripravah v zvezi s proslavo 25-letnice zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, o obravnavi poslovnikov zborov skupščine SR Slovenije, o predlogu o organizaciji in delu pritožbenih organov v republiki ter o delovnih programih komisij skupščine SR Slovenije.

Predsedstvo je menilo, naj bi bili področni sestanki s predsedniki občinskih skupščin v prvi polovici maja. Na njih naj bi razpravljali zlasti o sodelovanju med republiško in občinskimi skupščinami kot pogojem, da skupščinski sistem zaživi in funkcionira v celoti. Obravnavali pa bi na njih tudi aktualne probleme, pri katerih se morajo angažirati republiška skupščina in občinske skupščine; med drugim izvajanje skupščinskih priporočil, ki so bila sprejeta v zadnjem času, nadalje problematiko formiranja dohodka in delitve dohodka v občini ter problematiko družbenega planiranja in regionalnega in prostorskega plana.

V zvezi z vprašanji, ki bodo na dnevnem redu prihodnje seje predsedstva zvezne skupščine, so člani predsedstva menili, da bi bilo potrebno izdelati analizo, katere zakonske akte naj spravlja in sprejema zvezna skupščina, ob tem, ko naj bi normativno delovanost v največji mogoči meri opravljale republike, avtonomne pokrajine in občine oziroma delovne in druge samoupravne organizacije.

V zvezi s 25-letnico zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju je predsedstvo skupščine imenovalo delovno skupino, ki jo vodi podpredsednik Janko Rudolf. Le-ta naj pripravi organizacijo osrednje proslave tega zgodovinskega dogodka.

Predsedstvo je pri razpravi o pripravi predlogov stalnih poslovnikov zborov ugotovilo, da so že v fazi, ko jih bo mogoče dokončno sprejemati na sejah zborov. v mesecu maju. Na podlagi zahtev v nekaterih odborih in zborih bo predsedstvo pripravilo predlog o ustanovitvi posebne skupščinske komisije za vprašanja borcev NOV.

Predsedstvo se je strinjalo s predlogom o organizaciji in delu pritožbenih organov v republiki, po katerem naj bi se h komisiji za vloge in pritožbe skupščine SR Slovenije prenesel urad za prošnje in pritožbe pri izvršnem svetu ter se vključil v sekretariat skupščine kot samostojen urad oziroma služba, ki pa naj bo skupna strokovna služba tudi za izvršni svet. Predsedstvo je menilo, da bi bilo ob taki organizaciji mogoče ukiniti komisijo za prošnje in pritožbe izvršnega sveta.

Ko je razpravljalo o okvirni hdelovnih programih komisij skupščine, je predsedstvo med drugim menilo, naj bi komisija za volitve in imenovanja bolj intenzivno prešla k realizaciji načel kadrovske politike v smislu organizacije sodobne, povezane kadrovske službe v republiki, pri tem pa naj bi sodelovala z vsemi dejavniki, ki imajo pri kadrovski politiki v republiki pomembno vlogo. Pri programu dela zakonodajnopravne komisije pa je podčrtalo, da bi le-ta morala imeti aktivnejšo vlogo pri oblikovanju zakonodajne politike, zlasti v republiki, prav tako pa tudi glede zakonodaje v odnosih med republiko in zvezo ter v odnosu do komun.

Tudi letos seminarji za manjšinske šolnike

TRST, 11. aprila. Včeraj so se v Trstu sestali jugoslovanski in italijanski izvedenci mešanega odbora za manjšinska vprašanja. Obravnavali so izvajanje določil sporazuma o kulturni izmenjavi. Dogovorili so se, da bodo tudi letos seminarji za učitelje in profesorje za slovenske šolnike iz zamejstva v Sloveniji, za učitelje in profesorje italijanskih šol v Italiji. Še letos bodo dodelili po 6 štipendij za izpopolnjevanje na univerzi v Ljubljani in na eni izmed italijanskih univerz, verjetno v Firencah. Vsaka stran se je tudi obvezala, da bo poskrbela za učne knjige manjšinskih šol in za nadaljnje dopolnjevanje šolskih knjižnic.

OGLAŠUJTE V DELU

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Naser o arabskih problemih

ZAR pripravljena uriti borce palestinskega odporniškega gibanja

KAIRO, 10. aprila (MENA). Predsednik Gamal Abdel Naser je danes izjavil, da je ZAR pripravljena uriti in oborožiti borce palestinskega odporniškega gibanja.

Članom delegacije stalnega biroja federacije arabskih pravnikov, ki so ga obiskali, je predsednik Naser dejal: »Arabski svet preživlja sedaj izredno nevarno in zapleteno obdobje. Srečuje se s silami svetovnega cionizma in imperializma, ki sta mobilizirala vse svoje sile proti nam.« Dodal je, da navzlic temu, ko je preteklo že devet mesecev od junijske vojne, arabske države še niso združile svoje napore.

»Izrael še vedno želi, da bi se razširil,« je dejal predsednik Naser. »Izrael ve, kaj hoče, medtem ko so Arabci razdeljeni in nemočni, da bi združili svoje sile ter se zoperstavili Izraelu, svetovnemu cionizmu in imperializmu.«

Predsednik Naser je dejal, da je po junijskem porazu upal, da bodo vse arabske države koncentrirale vse svoje ekonomske, vojaške, materialne in moralne sile za boj, ki bo odločil usodo arabskega naroda. »Toda,« je dodal, »ni nam uspelo združiti svojih sil za borbo«.

Predsednik Naser je dejal, da so po vojaškem porazu junija lani razjasnili nekatere pozitivne faktorje v arabskem svetu in poudaril, da je prvi tak nerazjasnen faktor osvobodilno gibanje za borbo v Palestini, da bi se ohranile pravice palestinskega ljudstva in vrnila odvzeta zemlja.

Predsednik Naser je poudaril, da je to gibanje legalno, ker vodi borbo na zasedenem ozemlju. Opozoril je, da je gibanje za osvoboditev Palestine pozitivno in da je to prav tako gibanje, ki so jih organizirali po vsem svetu med drugo svetovno vojno.

Predsednik Naser je poudaril, da je ZAR pripravljena podpreti in oborožiti borce gibanja za osvoboditev Palestine in poudaril, da je ta integralni del borbe za usodo vsega arabskega naroda.

Vdova po Kingu v vodstvu črnskega gibanja

ATLANTA, 11. aprila (AFP). Vdovo po pokojnem Martinu Luthru Kingu so izvolili včeraj za članico vodstva krščanske konference Juga, integracijskega gibanja, ki ga je ustanovil njen mož. Ralph Abernathy, ki je postal vodja gibanja, je povedal, da bodo kampanjo proti revščini preložili spričo nastalih okoliščin za kaka dva tedna.

Hudi rasni nemiri, med katerimi je bilo ubitih pet ljudi, so se začeli sinoči v Kansas Ctyju, v ameriški državi Missouri. V mestu so uvedli policijsko uro in zaprli šole.

V drugih ameriških mestih je po dosedanjih poročilih v glavnem mirno. V nemirih, ki so se prejšnji teden začeli v 125 ameriških mestih, je bilo ubitih skupno 42 ljudi, kakih 200.000 pa so zaprli.

Telegrami

OBISK — BUDIMPEŠTA. Jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Geza Tikvicki je obiskal namestnika predsednika madžarske vlade Matyasa Timara in se z njim pogovarjal o dvostranskih odnosih ter o bližnjem obisku podpredsednika ZIS Kira Gligorova.

TURNEJA — RIO DE JANEIRO. Brazilski minister za kmetijstvo Ivo Arzua Pereira je odpotoval na obisk v nekatere evropske države. Med potovanjem po Evropi bo obiskal tudi Jugoslavijo.

PRIJATELJSKI OBISK — HANOI. Na povabilo CK vietnamske partije dela in vlade DR Vietnama je bila v Hanoiu na prijateljskem obisku partijsko-vladna delegacija NDR, ki jo je vodil član politbiroja in sekretar CK SED Kurt Hager.

ARETIRANI ANGLEŽI — LONDON. Foreign Office je sporočil, da so kitajske oblasti prijele še dva britanska državljana, ladijskega oficirja, tako da je zdaj v zaporih že sedem britanskih državljanov.

NEPRILJUBLJENOST — LONDON. Iz dveh anket je razvidno, da bi opozicijska konservativna stranka premagala laburistično in dobila večino izmed 400 sedežev, če bi bile zdaj v Veliki Britaniji splošne volitve. Laburistična Wilsonova vlada še nikoli ni bila manj priljubljena, kot je zdaj.

IZVEDENCI — KAIRO. Združeni narodi bodo kmalu poslali v LR Južni Jemen izvedence, ki bodo pomagali na noge državni administraciji. Jemen daje prednost finančnim, gospodarskim in bančnim strokovnjakom.

ZMAGA ČRNSKE STRANKE — NASSAU. Črnska napredna liberalna stranka Bahamskega otočja (PLP), ki jo vodi sedanji premier Lynden Pindling, je na splošnih volitvah v predstavniško telo te britanske kolonije slavila veliko zmago. Izmed skupno 38 sedežev v skupščini, jih je stranka dobila 29.

ATOMSKI POSKUS — WASHINGTON. Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da so ZDA v Nevadi opravile nov podzemeljski atomski poskus. Moč eksplozije je bila med 20.000 in 200.000 ton TNT.

POŽAR — BERLIN. Velik požar, ki so ga zadušili šele po več urah, je opustošil neko tovarno papirja v zahodnem Berlinu. Žrtev ni bilo, škodo pa cenijo na okrog 5 milijonov mark.

OBNOVITEV ODNOSOV — LONDON. Alžirija, Mali, Mavretanija in Kongo (Brazzaville), so obnovili diplomatske odnose z Veliko Britanijo, ki so jih prekinili novembra 1965 zaradi Rodezije.

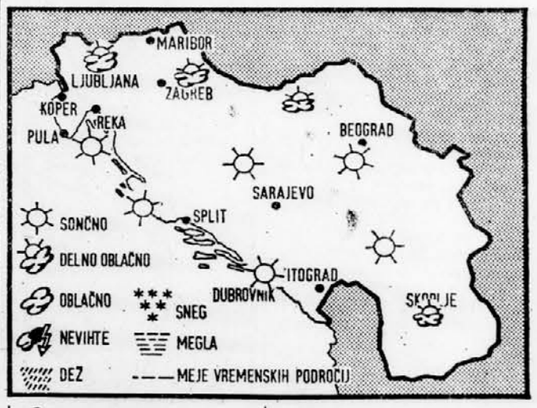
KONČAN OBISK — STOCKHOLM. Romunski premier Maurer in zunanji minister Manescu sta končala obisk na Švedskem.

ANGLEŠKI POSLANCI V GRČIJO — ATENE. Prvič po vojaškem udaru bo skupina britanskih poslancev obiskala v ponedeljek Grčijo kot gost grške vlade.

Pa še to:

PONOS — Neki direktor v nekem mestu v neki državi je tako zelo ponosen, ker so ga v tem času reelekcije spet izvolili na staro mesto, da je sklenil založiti nove posetnice, na katerih bo pod imenom in priimkom pisalo **redirektor.**

Vreme 11. aprila 1968 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	1	10
Planica	—1	6
Rnik	—1	6
Maribor	3	8
Slovenj Gradec	2	7
Celje	0	10
Novo mesto	—2	10
Koper	7	13
Kredarica	—11	—8
Reka	8	13
Pulj	8	14
Split	9	14
Dubrovnik	8	14
Zagreb	—1	11
Beograd	2	10
Sarajevo	—3	11
Titograd	9	15
Skopje	0	12
Celovec	0	9
Gradec	1	8
Dunaj	2	7
Milano	4	14
Genova	9	17
München	—2	5
Zürich	0	7
Benetke	3	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Pretežni del Evrope je v območju visokega zračnega pritiska. Hkrati je Evropa prepla vljena s hladnim zrakom. Le nad Pirenejl in nad zahodnimi Alpami se topli.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA:

Ponoči bo pretežno jasno, v severni Sloveniji zmerno oblačno, čez dan deloma sončno s spremenljivo oblačnostjo. Najnižje nočne temperature bodo od —2 do 1,° v Primorju 5 najvišje dnevne od 9 do 13, v Primorju 16 stopinj C. V izpostavljenih legah je še nevarnost za slano.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno sončno in sveže bo.

Snežne razmere ob 7. uri zjutraj

Žičnica Krvavec: rahlo sneži —4, Zgornja postaja žičnice: snežne krpe, Tiha dolina in Njivice: 40 cm, sren, žičnica obratuje, enosedežnica in vlečnica ne obratujeta; Žičnica Zelenica: Ljubelj — predor obl. 1, 5 cm, sren, Vrh Zelenice obl. —3, 100 cm, sren, žičnice obrat.; Kredarica: pret. obl. —11, 350 cm.

Stališča in naloge sindikata pri sprejemanju pripravnikov

Sklepi predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

LJUBLJANA, 11. apr. Predsedstvo republiškega sveta sindikatov je na nedavni seji razpravljalo o stališčih in nalogah sindikata pri sprejemanju pripravnikov v delovne organizacije, o organizaciji pripravniškega dela in samoupravnem normativnem urejanju pripravništva, v smislu temeljnega zakona o sprejemanju pripravnikov na delo.

O tem je predsedstvo sprejelo sklepe, v katerih je med drugim poudarjeno, da je omenjeni zakon razumeti kot družbeno intervencijo, ki naj pospeši bolj smotrno in funkcionalno organizacijo ter doseganje višje produktivnosti. Temeljni zakon posega v eno temeljnih vprašanj funkcionalnosti delovnih organizacij, v nezadovoljivo in nesodobno kadrovsko sestavo, ki spričo sodobne, nagle se spreminjajoče in vedno bolj zahtevne tehnologije resno ovira hitrejšo modernizacijo proizvodnega procesa.

Temeljni zakon obvezuje delovne organizacije, da stalno sistematično spreminjajo in izboljšujejo kadrovsko sestavo. Delovne organizacije so dolžne, da sprejemajo strokovno kvalificirane osebe kot pripravnike v redno delovno razmerje, jih uvajajo v prakso in pripravljajo, da po uspešno končani pripravniški dobi teoretično in praktično usposobljeni sprejmejo delovne obveznosti na mestih, ki zahtevajo znanje in izkušnje. To je družbeni impulz delovnim organizacijam, da se začnejo bolj sistematično ukvarjati s kadrovsko politiko.

Zakona ne gre pojmovati kot ukrep družbene prisile, ki bi zasledoval predvsem socialnopolitične cilje s tem, da naj bi delovne organizacije ustanavljale »socialna« delovna mesta. Delovna organizacija namreč ni socialnopolitična, temveč družbenoekonomska organizacija.

Brezposelnost visokokvalificiranih kadrov ni socialnopolitičen problem, dokler bo v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu okrog 500.000 delovnih mest zasedenih z delavci, ki nimajo ustrezne izobrazbe, medtem ko je po podatkih iz leta 1966 prijavljenih za delo samo kakih 70.000 kvalificiranih oziroma visokokvalificiranih in strokovnih delavcev, ki pa zaradi konservativne zaprtosti delovnih organizacij, njihove nepripravljenosti, da izboljšajo svoj kadrovski sestav, iščejo zaposlitve. V taki situaciji obvezno sprejemanje pripravnikov seveda ne pomeni socialnopolitičnega urejanja problemov nezaposlenosti, temveč družbeno intervencijo, ki naj pospeši spreminjanje kadrovske sestave, razklene konservativno zaprtost predvsem tistih delovnih organizacij, ki še ne spoznavajo, da je ustrezen kadrovski sestav pogoj za racionalnejšo organizacijo proizvodnega procesa in dinamičnejšo gospodarsko rast podjetja in družbe kot celote.

Obvezno sprejemanje pripravnikov pa prispeva tudi k urejanju socialnopolitičnih problemov zaposlovanja mladih ljudi. Toda te probleme je moč uspešno urejati le v okviru smotrne ekonomske politike delovnih organizacij, katere sestavni del je sistematična, perspektivna kadrovska politika.

Ureditev pripravništva v samoupravnih normativnih aktih ni predvsem pravno vprašanje, marveč vprašanje politike delovne organizacije, njenih potreb in ciljev ter koncepcij o tem, kako te cilje na najbolj uspešen način dosegati.

Tudi ni normativna ureditev pripravniškega dela enkratno opravilo, ki je končano v trenutku, ko so sprejeti ustrezni samoupravni akti, marveč je stalna naloga delovnih organizacij, ki morajo samoupravne norme o pripravništvu prilagajati dinamiki proizvodnega procesa, sodobni tehnologiji in svoji ekonomski perspektivi.

V gospodarskih organizacijah, ki imajo neustrezen sestav kadrov, bo potrebna še zlasti zelo intenzivna družbenopolitična akcija za boj proti primitivni miselnosti in konservativni zaprtosti, zaradi katere se kvalifikacijski sestav ne spreminja.

Merila za sprejemanje pripravnikov ne morejo biti enotna, niti za celotno gospodarsko področje niti za posamezne gospodarske panoge. Podrobnejši zakon, ki bi preciziral obveznosti v tem smislu, bi oviral samoupravno pobudo delovnih organizacij in še utrjeval gledanje, da je sprejemanje pripravnikov samo enkratni, v bistvu socialni ukrep, ne pa stalna naloga delovnih organizacij in sestavni del njihove celotne politike.

Iz teh razlogov za zdaj tudi ni potrebe po republiškem zakonu, ki bi podrobneje določal, kako naj delovne organizacije sprejemajo pripravnike.

V GRADCU po igrače
k tvrdki KOCH in nič drugače!

V nekaj vrstah

CELJE

Pogovor gospodarstvenikov — V dvorani družbenopolitičnih organizacij v Celju je bil včeraj zanimiv pogovor gospodarstvenikov o svetovnih gospodarskih tokovih in monetarni krizi. Pogovor je pripravila delavska univerza, vodil pa ga je predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri izvršnem svetu SRS dr. Stane Pavlič.

Vrnitev z Madžarske — Večja skupina gostinskih delavcev iz Celja in Mozirja se je dva dni mudila v Nagyakaniszi na Madžarskem. Gostinci so si ogledali nekaj prireditev v okviru tedna gostinstva v tem obmejnem središču.

KAMNIK

Obnova tuhinjske ceste — Za obnovo tuhinjske ceste so že ustanovili iniciativni odbor. Računajo, da bi v občini s samoprispevkom iz proračunskih sredstev in s prispevki delovnih organizacij lahko zbrali okoli 350 milijonov Sdin. To bi bilo dovolj za rekonstrukcijo kakšnih 12 km ceste.

MARIBOR

Priporočilo — Svet za krajevne skupnosti mariborske občinske skupščine je priporočil upravnemu odboru sklada za negospodarske investicije, naj bi zagotovil krajevni skupnosti »Joco Zagernik« 2 milijona starih dinarjev za ureditev klubskih prostorov.

Rezervni oficirji — Včeraj je bil občni zbor združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev terena »Koroška vrata«. Oficirji so razpravljali o delu organizacije, o udeležbi na predavanjih ter o patruljnem tekmovanju članov.

DANES V CELJU:

Razstave:
Muzej revolucije: spominska razstava o narodnem heroju B. Kidriču.
Likovni salon: grafična dela nemške slikarke Traude Mahler.

Radio:
Deset minut z zdravnikom — dr. Marijanom Preglom.

Kino:
Union: »Divji Sam«, ameriški barvni film. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Metropol: »V kremplјih zlatega zmaja«, italijansko-nemški barvni film. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Dom: »Mandragola«, italijanski film. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Javna tribuna:
O srednjeročnem programu otroškega varstva — za krajevno skupnost center ob 18. uri v Narodnem domu.

Pivec:
V trafikah je še vedno nekaj izvodov celjskega humorističnega časopisa.

Skupna akcija zasavskih občin za ceste

Modernizacija ceste Rimske Toplice — Krško je že star problem. Neurejen je še odsek med Boštanjem in Radečami v dolžini nekaj nad 9 kilometrov in odsek med Inpolco in Krškim v dolžini okoli 17 km. Letos nameravajo modernizirati odsek med Boštanjem in Radečami, vendar samo s pogojem, da občine pri tem sodelujejo s svojim deležem. Po doseženem sporazumu bosta občini Celje in Laško prispevali k tej investiciji vsaka po 50 milijonov S din, občina Sevnica 40 milijonov S din in občina Krško 30 milijonov S din. Krško ima namreč še precejšnje obveznosti do novega mostu, oz. dovozov na most, razen tega letošnja modernizacija te zasavske ceste še ne pride na območje občine Krško. Vzlic temu se je skupščina občine Krško odločila za sodelovanje z drugimi občinami da bi tako čimprej s skupnimi močmi izboljšali to važno magistralo. Predvidevajo, da bo prihodnje leto asfaltirana do Krškega.

R.

Živahna aktivnost SZDL

V aprilu razprave v delovnih organizacijah o otroškem varstvu

Podobno kot prve tri mesece letošnjega leta nadaljuje občinska organizacija Socialistične zveze Celje živahno aktivnost tudi v aprilu. Tako bo organizacija sodelovala pri pripravah in izvedbi reelekcije vodilnih delavcev v delovnih organizacijah, za kar so v občinskem merilu že izdelali kriterije. Do sredine aprila bodo na območju občine končane javne tribune, na katerih se bodo občani pogovarjali o srednjeročnem programu razvoja otroškega varstva, nato pa bosta Socialistična zveza in Zveza sindikatov organizirali razprave še v delovnih organizacijah, ki bodo uresničitev programa finančno podprle.

Računajo, da bo sekretariat sekcije za zdravstvo in socialno varstvo v tem času pripravil tudi pogovore o novem sistemu zdravstvenega varstva in zavarovanja, medtem ko bosta izvršni odbor oziroma občinska konferenca razpravljali še o oceni možnosti gospodarskega razvoja za letos ter o položaju in delu javnih komunikacijskih sredstev v občini. Ob tem se nameravajo pogovoriti tudi o delovnih pogojih sredstev za informiranje ter o oblikah, ki naj bi zagotovile njihovo kar se da uspešno delovanje ter vpliv organizacije na delo teh inštitucij.

Zanimivo je, da se bodo v tem času lotili tudi analize dela članov Zveze komunistov v organizaciji Socialistične zveze, saj je znano, da ponekod ta angažiranost ni najbolj zadovoljiva. Krajevne organizacije Socialistične zveze pa se bodo v tem času vključile še v akcijo olepševalnega in turističnega društva za lepši videz mesta Celja. Gotovo je da bi v uresničevanju tega načrta lahko zelo veliko naredili tudi hišni sveti, hortikulturno društvo taborniške in pionirske organizacije ter drugi.

I. B.

Naš pogovor

Igre in mesec mladosti

Celjska mladina bo letos organizator XIV. iger bratstva in enotnosti

Celjski mladinci se pripravljajo na dve pomembni nalogi: na organizacijo meseca mladosti in igre bratstva in enotnosti, ki bodo junija. Celjskih iger »Bratstva in enotnosti« se bodo udeležili mladi ljudje iz Zrenjanina, Tuzle, Vinkovcev, Titograda in Ohrida, ki jim je ta manifestacija bratstva med narodi Jugoslavije postala že tradicionalna vsakoletna prireditev. O pripravah smo povprašali predsednika občinskega komiteja ZMS Celje, Jožeta Volfanda.

— Kako se celjska mladina, ki bo letos organizator XIV. iger bratstva in enotnosti, pripravlja na sprejem mladih ljudi iz petih bratskih republik?

— Priprave potekajo tako, kot smo programirali. Posebni organizacijski odbor, ki ga vodi Zvonko Perlič, je že osnoval komisije za propagando, prehrano, za zabavni in športni del iger, za tekmovanje mladih matematikov, za nastop folklornih skupin, za pogovore mladine v gospodarskih organizacija, za informacijsko pisarno, za sprejem in druge. Skratka, odbor, v katerem so tudi prizadevni starejši družbeni delavci- že temeljito dela, da bi se več kot 300 mladih iz Zrenjanina, Titograda, Tuzle, Vinkovcev in Ohrida kar najlepše počutilo v zadnjih dneh junija, ko jih bomo veseli in srečni pričakali v našem mestu.

JOŽE VOLFAND

— Ali ste pri organizaciji iger naleteli na kakšne težave?

Veliko se trudimo, da bi igre najbolje uspele. Težava pa bo, če bomo sodili, da je za tako mogočno manifestacijo bratstva in enotnosti odgovorna samo mladina v naši občini. Potrebna bo pomoč, zavzetost vseh občanov in vseh tistih, ki jim mora takšna manifestacija mnogo pomeniti. In, razumljivo, še finančno vprašanje — skupščina nam je odobrila 30.000 N din, približno toliko pa moramo še sami zbrati. Računamo na reklamne oglase v posebnem »Zborniku«, ki ga bomo razdelili po mestih udeležencev iger.

— Pred nami je tudi mesec mladosti. Kako se nanj pripravljate?

Sprejeli smo že splošna izhodišča in okvirni program praznovanj v mesecu mladosti. V prihodnjih dneh se bo sestal organizacijski odbor za praznovanja v tem mesecu. Pred nami pa je tudi slovenski kongres mladine, izredna občinska konferenca, sprejem štafete mladosti in drugo. Dela bo več kot preveč — pripravljamo pa tudi nekaj posebnih akcij, ki jih bomo organizirali v maju.

M. S.

Množično sodelovanje mladine

Pri razvijanju tradicij NOV sodeluje veliko mladih Celjanov

Čuvanje in razvijanje tradicij narodno-osvobodilne vojne so v Celju razumeli kot je treba. Udeleženci bližnjega občnega zbora organizacije Zveze borcev bodo brččas zelo zadovoljni s poročilom komisije za razvijanje tradicij NOV.

Največji uspeh te komisije je nedvomno ta, da so k sodelovanju pritegnili množico mladih ljudi, od pionirjev do odraslih mladincev in mladink.

Najbolj množična akcija v okviru razvijanja tradicij NOV je »Kurirčkova pošta«, v kateri je zadnji dve leti sodelovalo okoli 7.400 otrok. Množična oblika so bili tudi pohodi v razne partizanske kraje. Največ takih pohodov so priredili taborniki. Bili so v Jajcu in Bihaću, šli so po sledovih XIV. divizije, večkrat so krenili na pot v kraje, kjer je hodila I. celjska četa, obiskali bojišča na Menini, Dobrovljah Mozirski planini in Oskankarici na Pohorju, kjer je padel legendarni pohorski bataljon. Taborniki so bili tudi na Čebinovem ob proslavi 30. obletnici ustanovitve KPS in celo na Vis so se odpravili ter obiskali znano Titovo špiljo, skalno duplino, kjer je bil dolgo časa Vrhovni štab NOV. Vseh teh in še mnogih drugih pohodov se je udeležilo v dveh letih okoli 3.000 taborni kov iz Celja. Med taborniki se je najbolj izkazala organizacija z »Otoka«. in zato dobila pravico do naslova »Partizanski odred«.

Kakor taborniki so vneto sodelovali tudi člani mladinskega odseka celjskega planinskega društva. Kar osem pohodov po poti XIV. divizije so v dveh letih organizirali in to od Sedlarjevega, kjer je divizija stopila na slovenska tla pa do Luč v Zgornji Savinjski dolini.

Mladina osnovnih šol v celjski občini je priredila 44 raznih pohodov, katerih se je udeležilo okoli 1500 pionirk in pionirjev. Srednješolci so priredili 12 pohodov, vajeniška mladina pa 6.

Mladina je razen tega pripravljala v šolah razstave, ki so imele posebne kotičke s tematiko iz NOV. V letošnjem šolskem letu je bil razpisan natečaj za najboljše spise ali pesmi o dogodkih v NOV. Prirejen bo »Večer partizanske proze in pesmi«, tu pa bodo najboljši pisci iz celjskih osnovnih šol svoje sestavke ali verze prebrali pred javnostjo in dobili tudi nagrade.

Med velike uspehe lahko štejemo tudi to, da je mladina v celjski občini deležna sodobnih pedagoških metod pri seznanjanju z zgodovino NOV, zlasti pa za dogodki v krajih, ki so jim blizu ali v njih živijo. Malo je v celjski občini otrok starih nad sedem ali osem let, ki še ne bi obiskali Muzeja NOV. Na magnetofonske trakove je posnetih trinajst partizanskih zgodb iz zgodovine NOV na celjskem območju. Take oddaje, ki so kvalitetno režirane, ki so obogatene z zvočnimi efekti in glasbo, je poslušalo samo lani okoli 25.000 otrok in odraslih.

Še bi lahko naštevali, na primer to, da ima mladina na skrbi partizanske grobove, da je lani samostojno organizirala žalne svečanosti ob dnevu mrtvih po vsej občini. Tak živ način prenašanja tradicij NOV na mlado generacijo se bogato obrestuje. Odnos mladine do NOV ni vsiljen, zgodovina osvobodilnega boja za mladi rod ni prekrita s patino let, ki so minila od tedaj. Nedvomno ima za to veliko zaslug komisija za razvijanje tradicij NOV pri občinskem odboru Zveze borcev NOV.

J. KRAŠEVEC

Dr. Stane Pavlič predaval v Celju in Laškem

CELJE, 11. aprila. — Danes dopoldne je v Celju in Laškem predaval dr. Stane Pavlič, predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri IS SRS o svetovnih gospodarskih tokovih, ekonomskih grupacijah ter o monetarni krizi, s posebnim poudarkom na naše odnose znotraj ter problemov. Predavanja in pogovora, ki ga je pripravila delavska univerza Celje, se je udeležilo večje število predstavnikov iz gospodarstva in političnih organizacij.

F. K.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

Za učinkovite samoupravne dogovore

Pogovor predstavnikov republiške in zvezne konference SZDL s Celjani

CELJE, 11. apr. Danes dopoldne je bil v Celju posvet, ki ga je na pobudo sekcij za družbenoekonomske odnose pri zvezni in republiški konferenci SZDL sklicala Občinska konferenca SZDL Celje.

Tema pogovora je bila vse pogosteje uporabljena inštitucija, značilna za našo samoupravno družbo — samoupravni dogovori, njih usmerjanje in nadzor v občini.

Celotna podoba obravnavanega problema je, sodeč po razpravi vseh, da samoupravni dogovori doživljajo različno usodo, da nekateri povsem uspejo, nekateri pa le polovičarsko ali pa celo sploh ne. Ugotovitev vseh je bila, da je uresničitev nekega samoupravnega dogovora odvisna v prvi vrsti od družbenega interesa in s tem tudi večine posameznikov v določeni sredini, da pa je v veliki meri odvisna tudi od delovanja subjektivnih sil, od metod, od začetnika, ko javni družbeni interes ugotavljamo, ga oblikujemo v določen sklep, pa do popolne realizacije dogovora.

Med razpravo so med drugim ugotovili, kakšna je učinkovitost samoupravnih dogovorov, ki za sdaj, razen moralnopolitičnih, nimajo v oporo nobenih drugih sankcij. S tem se seveda povezuje vprašanje odgovornosti, ne samo kolektivne, temveč tudi osebne. Nemoralno je namreč, da bi se odbornik občinske skupščine na sprejetju nekega dogovora v sredini, kjer je bil izvoljen, ne boril za uresničitev dogovora. Praksa v Celju kaže, da se raznih samoupravnih dogovorov bolj ali manj drži vsi kolektivi, da pa je določen odstotek takih, ki se vselej izognejo svojim dolžnostim in to navadno taki kolektivi, ki niso v najslabšem položaju, če gre za dogovor z materialnimi obveznostmi. Med drugim so na posvetu ugotavljali, da bi morali biti v ta namen tudi stiki med občinskimi samoupravnimi organi delovnih organizacij pogostejši ter pristnejši.

J. Kr.

Po popivanju na rop

F. Špana obsodili na 3 leta strogega zapora

Celje, 11. apr. Včeraj sta se pred sodnim senatom petérice celjskega okrožnega sodišča končali ločeni obravnavi, ki ju je vodil sodnik Janko Cigoj proti Ferdinandu Španu iz Celja ter mladoletniku, s katerim sta 13. februarja letos v zgodnjih jutranjih urah opropala Ernesta Stepinška iz Dobrove pri Celju. Ferdinanda Špana so obsodili na tri leta strogega zapora, mladoletniku pa strožje nadzorstvo v domu v Logatcu.

Pogosto je mlademu človeku potrebno le malo. da zaide na stranske poti. Primer Ferdinanda Špana iz Celja to potrjuje. Čeprav je bil rojen v skrbni in delavni družini se je po neuspelem pomočniškem izpitu za ključavničarja, v mladostni nepremišljenosti in v prepričanju, da je dom za njega premajhen, odšel v tujino.

Avgusta 1964. leta je ilegalno prekoračil mejo in obsedel v taborišču za begunce Zierendorf v Zahodni Nemčiji, ki je pod nadzorstvom ameriške vojaške uprave. V tem taborišču se je 15. oktobra ponesrečil, ko je padel po stopnicah. Sodnikom je zatrjeval, da je moral, po prevozu v vojaško bolnišnico v Fürthu podpisati izjavo, da bo stopil v ameriško armado in da se bo bojeval v Vietnamu. Po zdravljenju je baje tudi vstopil in ostal v ameriški armadi dve in pol leti. Oktobra 1967. leta pa je ugotovil, da ameriška uniforma ni zanj, zato je pobegnil v Francijo k teti. Po poldrugem mesecu se je javil jugoslovanskemu konzulatu, da bi se rad vrnil domov.

Toda nekajletno tavanje mu očitno ni vzbudilo prevelikih želja po poštenem domu, saj je po vrnitvi domov že po nekaj tednih zagrešil hudo kaznivo dejanje. Ko je 12. februarja popival v hotelu Celeia v Celju, je opazil mladega Ernesta Stepinška, ki je imel pri sebi nekaj več denarja. Takoj se je odločil, da ga bo oropal, v stranišču je poskušal navdušiti za svoj načrt še dvoje delomrznežev, vendar se eden izmed njiju zanj ni odločil.

Okoli četrte ure zjutraj, ko so zapustili bar, je Ferdinand Špan začel z mladoletnikom zasledovati Ernesta Stepinška, ki jim je malo pred tem v baru plačeval pijačo, da bi ga oropala. Po zasledovanju po celjskih ulicah sta ga ustavila na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice. Ferdinand Špan je mladeniča nekajkrat udaril po glavi. Sodnikom je priznal, da je uporabil takoimenovani karate (to je posebno boleč udarec, katerega so ga naučili v ameriški armadi za vojskovanje v Vietnamu. Močno omotičnemu Ernestu Stepinšku je nato velel naj pobere klobuk. Ko se je ta sklonil, ga je s čevljem na vso moč brcnil v obraz in mu pri tem zdrobil nosne kosti. Na tleh ležečo žrtev je nato oropal in nato z mladoletnikom pobegnil. Pri delitvi plena pa sta ugotovila, da je imela žrtev pri sebi samo deset novih dinarjev.

Sodni senat je pri odmeri kazni Ferdinandu Španu upošteval njegovo mladost, dosedanjo nekaznovanost, obžalovanje in pripravljenost, da bo Ernestu Stepinšku dal odškodnino.

J. SEVER

Spremljevalci so postali posiljevalci

TRBOVLJE, 11. apr. Včeraj proti večeru se je na poti iz Trbovelj proti Čečam 26-letnemu dekletu pridružil neznanec in šel z njo v isto smer. Kmalu nato sta se od nekod pojavila še dva moška in tako so jo vsi trije spremljali proti omenjeni vasi. Ko pa so med potjo prišli v gozd, jo je eden od njih zgrabil, odvlekel v goščavo in ji storil silo. Tudi ona dva, ki sta sprva ostala na cesti, sta se mu pridružila. V gozdu je trojica dekle večkrat posilila.

Po posilstvu so jo na silo odvlekli nazaj proti Trbovljam in jo hoteli spraviti v neko stanovanje. Ko pa so prišli do naselja, je oškodovanka pričela vpiti na pomoč. Nasilniki so se ustrašili in zbežali.

Takoj nato je dekle posilstvo prijavilo na postaji milice. Trboveljski miličniki so v nekaj urah poizvedovanj osumili, da so bili posiljevalci 34-letni delavec brez zaposlitve Š. S., devetnajstletni delavec v strojni tovarni Trbovlje M. J. in sedemnajstletni B. K. Vsi trije so doma v Trbovljah, postaja milice pa je to trojico prijavila javnemu tožilstvu.

B. S.

OGLAŠUJTE V DELO

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, bližu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Dopoldne sta na cesti v naselju Kompolje pri Trojanah trčila osebni avtomobil mercedes, ki ga je vozil Jože Švegl in tovornjak, ki ga je vozil Lado Hren. Švegl je precej hitro peljal od Trojan v Ljubljano. Nenadoma ga je zaneslo na skrajno desno in je trčil v obcestni smernik, nato pa se je avto odbil na sredo ceste. V tem trenutku je pripeljal naproti Hren in se zaletel v mercedes. Pri trčenju sta se Švegl in sopotnik Janez Stražar hudo ranila in so ju odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škodo so ocenili na približno 25000 novih dinarjev.

Hudo nesrečo je včeraj zvečer doživel komaj osemletni Janko Petek. Ko je v naselju Škofljica pri hiši št. 42 nenadoma prišel na cesto, ne da bi prej pogledal, če je pot prosta, je zaprl pot vozniku osebnega avtomobila fiat 850 Francu Kovačiču. Voznik ni mogel preprečiti nesreče in je malčka zadel ter zbil. Janka so hudo ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezimelih zimskih jajčec valiti ličinke rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, to je 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ½ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo pisen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v cvetočih sadnih nasadih zmanjšamo z izdatnim dimljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, važne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če gorеče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončnem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do kolikšnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odsluženje vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. Č. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/66) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Taki smo

Težave pod skupno streho

Ignac Gmajnik si je pred mnogimi leti kupil na deželi staro hišo. Živel je v miru in kot pravi, tudi srečno, kajti bil je svoj gospodar na svojem. Vse dotlej, dokler ni lepega dne sprejel pod streho podnajemnika. Streha je bila tedaj še kar v redu in tudi hiša še ni kazala kakšne potrebe, da bi jo moral lastnik obnoviti. S podnajemnikom, ki mu je odstopil nekaj podstrešnih prostorov, sta živela v slogi. Čeprav so se stanarine medtem večkrat povečale, lastnik od tega ni imel ničesar, ker mu podnajemnik ni plačeval niti dinarja več.

Kakor hitro se je z leti začel rušiti dimnik, pa so se začeli rušiti tudi dobri medsebojni odnosi. Hišni lastnik je namreč svojemu podnajemniku razložil, da se bo moral izseliti, kajti poleg dimnika, je rekel, bo moral popraviti tudi streho; če bi vse pustil, kot je, bi zgradba še bolj propadla, s tem pa bi bil v nevarnosti on, podnajemnik, da dobi celo kakšne telesne poškodbe.

A podnajemnika tudi to ni motilo. Odločil se je, da bo rešil problem dimnika tako, da bo napeljal skozenj pločevinasto cev, kajti skozi cev se navsezadnje dim prav tako kadi. Potem je po daljšem prepričevanju pristal, da se bo izselil, da pa mu mora hišni lastnik seveda priskrbeti ustrezno stanovanje. Takoj nato si je zopet premislil in gospodarju zagrozil, da ga bo prijel, če se bo kaj podrlo in mu uničilo premičnine ali ga osebno poškodovalo, kajti razmere pod njegovim krovom da so v nasprotju z varnostnimi predpisi.

To je seveda hišnega lastnika tako ujezilo, da je v njem zakipelo in prekipelo. Odločil se je, da po zakoniti poti spravi podnajemnika iz hiše. Imel je veliko težav in čeprav je bila vsa tvar že od vsega začetka na njegovi strani in se je prizadeta stranka strinjala s končno odločbo, jo je spravil iz hiše samo na papirju.

Potem pa je Ignac Gmajnik ubiral še druge poti, a brez uspeha. Njegov podnajemnik ni mogel razumeti, da ga hoče res spraviti ob streho nad glavo, ko mu je vendar tako velikodušno ponudil v najtežjem trenutku.

Prav tako seveda tudi Gmajnik ni mogel razumeti svojega podnajemnika in njegove hvaležnosti za razumevanje," s katerim mu je odstopil nekaj podstrešnih prostorov. Tako sta pravzaprav živela v nekakšnem medsebojnem nerazumevanju in živita morda še danes, če se ni že streha nad njima popolnoma podrla.

D. H.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 13. kola sreč ki je bilo 11. IV. 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
03640	320
39170	500
583360	10.008
1	4
36271	1004
49821	504
95501	404
586311	2004
52	8
00632	400
47562	500
69992	400
180762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57063	500
338613	100.000
746363	2000
25004	400
53664	1000
58854	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
65795	404
266215	10.004
972635	2004
46	8
76	8
416	100
96636	500
662366	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1600
215047	2000
586317	30.000
8	4
07448	504
46488	1004
72448	404
486578	50.004
69	8
24889	500
82809	400
781489	2000
520749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 864047 in v Ljubljani na št. 136271 in 146483.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 18.364,50 Ndin
Četverke 327,95 Ndin
Trojke 15,35 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 36.490,00 Ndin
Četverke 776,40 Ndin
Trojke 19,95 Ndin
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Maribor (2)
55-J544281-4 in 56-177623-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
Četverke 1.918,95 Ndin
Trojke 23,50 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9 13, 20, 30 in dodatna 28
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 14.732,00 Ndin
Četverke 120,75 Ndin
Trojke 7,20 Ndin
Trojke izplačujejo zastopniki loterije, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Ljubljana (3)
1-202782-4
4-199428-4
4-199517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175296-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

MARKET
PECIVO „BLED"
PO TOVARNIŠKIH CENAH
SUPERMARKET
0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN

tovariš
STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA
KOMPAS

V nekaj vrstah

NOVO MESTO

Ugoden izvoz — Novomeška industrija je v februarju izvozila za okoli 380.000 dolarjev izdelkov, kar je 8 odstotkov več kot v lanskem februarju. Največ je izvozila tovarna IMV, in sicer za okoli 180.000 dolarjev.

MARIBOR

Priporočilo — Svet za krajevne skupnosti mariborske občinske skupščine je priporočil upravnemu odboru sklada za negospodarske investicije, naj bi zagotovil krajevni skupnosti »Joco Zagernik« 2 milijona starih dinarjev za ureditev klubskih prostorov.

Rezervni oficirji — Včeraj je bil občni zbor združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev terena »Koroška vrata«. Oficirji so razpravljali o delu organizacije, o udeležbi na predavanjih ter o patruljnem tekmovanju članov.

Cene — Trgovsko podjetje »Povrtnina« je včeraj znižalo ceno domačemu korenju od 4,20 na 2,50 din kg, romunskim kumaricam od 7 na 5,50 in cvetači od 5,50 na 4,90 dinarjev za kilogram. Podražili pa so jabolka Jonatan od 3,40 na 3,60 in bel krompir od 0,90 na 1 dinar za kilogram.

CELJE

Pogovor gospodarstvenikov — V dvorani družbenopolitičnih organizacij v Celju je bil včeraj zanimiv pogovor gospodarstvenikov o svetovnih gospodarskih tokovih in monetarni krizi. Pogovor je pripravila delavska univerza, vodil pa ga je predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri izvršnem svetu SRS dr. Stane Pavlič.

Vrnitev z Madžarske — Večja skupina gostinskih delavcev iz Celja in Mozirja se je dva dni mudila v Nagyakaniszi na Madžarskem. Gostinci so si ogledali nekaj prireditev v okviru tedna gostinstva v tem obmejnem središču.

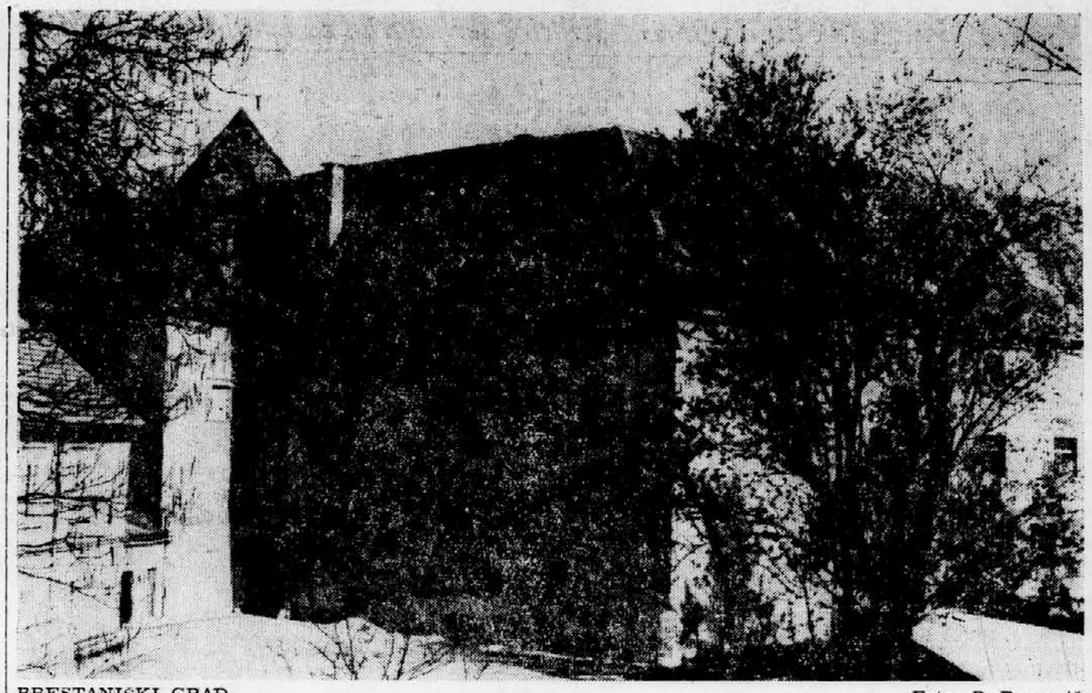
KAMNIK

Obnova tuhinjske ceste — Za obnovo tuhinjske ceste so že ustanovili iniciativni odbor. Računajo, da bi v občini s samoprispevkom iz proračunskih sredstev in s prispevki delovnih organizacij lahko zbrali okoli 350 milijonov Sdin. To bi bilo dovolj za rekonstrukcijo kakšnih 12 km ceste.

GORNJA RADGONA

Vodovod — V Gornji Radgoni, Radencih in Podgradu so začeli kopati jarke za novi vodovod v smeri Podgrad—Gornja Radgona—Radenci. Trasa je dolga okoli 9 kilometrov. Glavni vod, ki ga gradi gradbeno podjetje »Konstruktor« iz Maribora, mora biti gotov do 15. junija.

Negovski grad — Znameniti negovski grad je brez lastnika in čedalje bolj propada. To so ugotovili tudi odborniki radgonske občine. Del gradu uporablja radgonski kmetijski kombinat, stanovalci pa ne plačujejo niti najemnine. Turistično društvo odločno zahteva, naj bi grad zavarovali pred propadanjem vsaj z ureditvijo žlebov in strehe.

BRESTANIŠKI GRAD Foto: P. Romanič

V brestaniški grad prihajajo dokumenti

Muzej v gradu bodo odprli ob prazniku občine Krško, 30. junija

Bodoča muzejska zbirka ali muzej izgnanstva v brestaniškem gradu že dobiva svojo podobo. Tudi po obsegu ne bo majhna, po zbranih dokumentih pa velika zgodovinska dragocenost, pretresljivi dokazi zločinskega načrta nemških nacistov za iztrebljanje slovenskega naroda. Muzej bodo odprli letos, 30. junija v okviru praznovanj praznika občine Krško.

»Več kot 400 eksponatov, od katerih večina še ni bila objavljena, bo razstavljenih v petih velikih sobah v drugem nadstropju brestaniškega gradu,« pravi dr. Tone Ferenc, ki zbira in ureja zgodovinsko gradivo za ta muzej. Veliko tega je zbral tudi sam in sicer ne le iz jugoslovanskih, marveč tudi iz mnogih evropskih in celo ameriških arhivov. Razni zgodovinski predmeti in dokumenti pa prihajajo tudi od drugod. Predvsem je takega materiala še veliko pri ljudeh, ki so preživeli izgnanstvo.

Pobudo za ustanovitev tega muzeja v brestaniškem gradu so dale krajevne organizacije Brestanice in Senovega. Že občasna razstava ob srečanju izgnancev in zapornikov v Brestanici pred dvema letoma je zbudila nepričakovano oveliko zanimanje. Dva važna razloga pa še zlasti govorita, da bo to dokumentarno gradivo zbrano ravno v tem gradu. Tu je bil glavni zbirni center za izgon in nasilno preselitev v Sloveniji, skozi katerega je šlo okoli 65.000 naših ljudi.

Po zamisli dr. Ferenca in sodelavcev, ki delajo pri uresničevanju zamisli o muzejski zbirki ali muzeju, (kako se bo imenoval, še ni dokončne odločitve, bo pa vsekakor imel slovenski pomen), bo v petih velikih sobah v drugem nadstropju najmanj 75 velikih panojev in več vitrin z razstavljenim gradivom. Zbiranje vodi občinski odbor zveze združenj borcev NOV občine Krško. Pod njegovim vodstvom tudi nastaja ta muzej.

V eni od razstavnih sob bo zbrano vse gradivo o nacistični okupaciji slovenskega ozemlja, razkosanosti Slovenije, nacističnih raznarodovalnih načrtov, ropanju in uničevanju slovenskega kulturnega blaga, itd. V drugi sobi bo gradivo o aretacijah, izgonih naših ljudi, deportacijah v južne kraje naše države, takoimenovani prvi val, ki je zajel okoli 17.000 Slovencev. V tretji sobi bo dokumentacija, ki obsega med drugim okoli sto fotografij o sistematičnih deportacijah slovenskih družin iz obsavskega in obsoteljskega področja, vsega okoli 37.000 ljudi, ki so jih odpeljali v Šlezijo in druge nemške pokrajine. Temu drugemu valu načrtnega iztrebljanja našega življa z njegove domovine, so sledile aretacije in deportacije somišljenikov OF, partizanskih družin, družin talcev in drugih, nemškemu Rajhu nevarnih ljudi, med katerimi so bili tudi dojenčki in starčki. Zadnji del muzeja bo obsegal dokumente o vrnitvi preživelih v osvobojeno domovino.

Da bi v brestaniškem gradu uredili to dokumentarno zbirko, so odločno podprli tudi odborniki občinske skupščine Krško. Odbornica Marija Glas, ena preživelih žrtev pregnanstva, se je na seji odločno zavzela, da bi bila zbirka čimbolj popolna in čimprej dostopna obiskovalcem, zlasti pa mladini. Po njenem imajo ljudje, ki so se po vojni vrnili iz raznih taborišč, še mnogo predmetov in drugih dokumentov iz tistih časov, ki jih bodo sedaj radevolje dali v to skupno zbirko v domačem kraju. Uresničitev načrta o muzejski zbirki so razen prizadevnih članov društev in organizacij v Brestanici in Senovem ter občinske zveze združenj borcev in drugih družbenopolitičnih organizacij krške občine, omogočile s svojim prispevkom delovne organizacije ter občinska skupščina Krško. Zveza združenj borcev NOV Krško se seve obrača tudi na ljudi izven krške občine, ki imajo kakšno dokumentarno gradivo, nanašajoče se na izgnanstvo med drugo svetovno vojno, da ga proti potrdilu ali vrnitvi pošljejo na njen naslov.

P. ROMANIČ

Učni programi niso najboljši

Na Dolenjskem so se sestali predstavniki temeljnih izobraževalnih skupnosti

Ni mogoče zanikati: vse razprave o šolstvu se zadnje čase začno in končajo okoli denarja. O denarju razpravljajo tudi na strokovnih sestankih. Te dni že skoraj v sredini aprila pa slišimo, da prosvetni delavci sploh še ne vedo, koliko denarja bodo za svoje delo dobili to leto. Tega jim do zdaj niso vedele povedati niti temeljne izobraževalne skupnosti. Financiranje tekočih potreb v šolstvu in izobraževanju potemtakem še celo v začetku drugega četrtletja poteka »ilegalno«, brez znanih postavk in zanesljivih številk.

Čeprav so se izdatki za šolstvo v dveh ali treh letih domala podvojili, ni mogoče trditi, da so vse nujne potrebe s tem pokrite. Samo tisti, ki dajejo denar za šolstvo, pa so le zaskrbljeni, na kateri višini se bodo zahteve šolstva ustavile. Sklicevanje na potrebo izravnave osebnih dohodkov prosvetnih delavcev z osebnimi dohodki v gospodarstvu pri enaki šolski izobrazbi, izgublja veljavo. V gospodarstvu od začetka reforme osebni dohodki ne rastejo tako hitro kot prej. Marsikje pa so jih bili prisiljeni celo znižati, da ne omenimo primera, ko prejemajo v gospodarstvu zaposleni le 80 odstotne osebne prejemke in še te z velikim zaostankom. Razprave okoli denarja so potisnile v ozadje nujne razprave o drugih problemih izobraževanja in vzgoje, ki pa so čedalje bolj pereči. Denimo n. pr. učni programi in izredno velik osip učencev na osnovnih šolah in dijakov na srednjih in višjih solah. Okoli 40 odstotkov — ponekod še več — otrok ne konča osnovnega izobraževanja. Le majhen odstotek jih konča osnovno šolo v ponavljalnih razredih.

Na nedavnem posvetu predstavnikov temeljnih izobraževalnih skupnosti dolenjskih občin so veliko govorili o nujnosti revizije učnih programov naših šol, ne le osnovnih, marveč tudi srednjih. Navajali so primere, da otrok z negativno oceno samo iz enega predmeta, nima priznane končane osnovne šole, pa čeprav ta predmet za njegovo bodočo poklicno usmerjenost nima praktične vrednosti, n. pr. znanje tujega jezika. Nekdo je trdil, da s poukom zgodovine pridejo v osnovni šoli komaj do leta 1941. Potem pa se čudimo, da otroci malo vedo o zgodovini NOB in povojni graditvi nove družbene skupnosti. Prosvetni delavci zatrjujejo, da je učni program vedno bolj nabit, terja vedno več dela in ker bi delo po pravici moralo biti plačano, potrebuje izobraževanje že tudi iz tega razloga vedno več denarja.

Razpravo okoli denarja za šolstvo bi morali nujno povezati s težnjo po racionalizaciji, po odstranitvi iz programov vsega tistega, kar otroka in vzgojitelje preobremenjuje, praktične koristi za življenje posameznika pa nima. Verjetno bi v tem našli tudi ključ za realnejšo oceno objektivnih finančnih potreb šolstva in vzgoje, če ne takoj, pa v doglednem času. Če bi vsaj del sil, ki jih sedaj trošimo okoli financiranja in zbiranja denarja, usmerili v reševanje drugih problemov šolstva, bi bil tudi finančni problem zagotovo manjši kot je.

P. ROMANIČ

Letos večji prispevek

Odborniki v Brežicah nezadovoljni s predvidevanji o gospodarstvu

BREŽICE, 11. apr. — Oba zbora občinske skupščine Brežice sta na današnji seji med drugim sprejela resolucijo o letošnjem razvoju gospodarstva in proračun občine za leto 1968.

Program razvoja gospodarstva v občini, ki je sestavek programov delovnih organizacij, ne predvideva porasta proizvodnje, temveč le porast narodnega dohodka za 3,4 in osebnih dohodkov zaposlenih za okoli 6 odstotkov. Po predvidevanjih delovnih organizacij se bo tudi delitev dohodka v letošnjem letu poslabšala v škodo skladov za okoli 2 odstotka. Odborniki s takim predvidevanjem gibanja gospodarstva v občini niso bili zadovoljni, ker menijo, da je premalo ralen. Sklenili so, da bodo strokovne službe občine skupno z zborom delovnih skupnosti pripravile posebne pogovore z vsako delovno organizacijo glede možnosti rast gospodarstva tudi v letošnjem letu, za kar so po mnenju odbornikov vsekakor pogoji.

Sprejeti proračun predvideva 11,812.000 novih dinarjev vseh dohodkov, s tem, da so delovne organizacije pristale na zvišanje prispevka na osebni dohodek iz delovnega razmerja za 0.46 odstotka, v celoti v korist občinskega proračuna. Po teh predvidevanjih bodo proračunski dohodki letos za 3,6 odstotka večji kot lani. Od skupnih dohodkov je namenjenih za šolstvo nad 4,426.000 novih dinarjev ali 44 odstotkov vseh proračunskih dohodkov občine.

Predstavniki temeljne izobraževalne skupnosti niso imeli pripomb na skupno vsoto, predlagali pa so spremembe v delitvi, in sicer višji odstotek iz prispevka na osebni dohodek iz delovnega razmerja in nižji iz drugih, po njihovem mnenju manj donosnih virov. Pri sprejemanju proračuna predloga temeljne izobraževalne skupnosti niso upoštevali.

P. ROMANIC

Po popivanju na rop

F. Špana obsodili na 3 leta strogega zapora

Celje, 11. apr. Včeraj sta se pred sodnim senatom peterice celjskega okrožnega sodišča končali ločeni obravnavi, ki ju je vodil sodnik Janko Cigoj proti Ferdinandu Španu iz Celja ter mladoletniku, s katerim sta 13. februarja letos v zgodnjih jutranjih urah oropala Ernesta Stepinška iz Dobrove pri Celju. Ferdinanda Špana so obsodili na tri leta strogega zapora, mladoletniku pa strožje nadzorstvo v domu v Logatcu.

Pogosto je mlademu človeku potrebno le malo, da zaide na stranske poti. Primer Ferdinanda Špana iz Celja to potrjuje. Čeprav je bil rojen v skrbni in delavni družini se je po neuspelem pomočniškem izpitu za ključavničarja, v mladostni nepremišljenosti in v prepričanju, da je dom za njega premajhen, odšel v tujino.

Avgusta 1964. leta je ilegalno prekoračil mejo in obsedel v taborišču za begunce Zierendorf v Zahodni Nemčiji, ki je pod nadzorstvom ameriške vojaške uprave. V tem taborišču se je 15. oktobra ponesrečil, ko je padel po stopnicah. Sodnikom je zatrjeval, da je moral, po prevozu v vojaško bolnišnico v Fürthu podpisati izjavo, da bo stopil v ameriško armado in da se bo bojeval v Vietnamu. Po zdravljenju je baje tudi vstopil in ostal v ameriški armadi dve in pol leti. Oktobra 1967. leta pa je ugotovil, da ameriška uniforma ni zanj, zato je pobegnil v Francijo k teti. Po poldrugem mesecu se je javil jugoslovanskemu konzulatu, da bi se rad vrnil domov.

Toda nekajletno tavanje mu očitno ni vzbudilo prevelikih želja po poštenem domu, saj je po vrnitvi domov že po nekaj tednih zagrešil hudo kaznivo dejanje. Ko je 12. februarja popival v hotelu Celeia v Celju, je opazil mladega Ernesta Stepinška, ki je imel pri sebi nekaj več denarja. Takoj se je odločil, da ga bo oropal, v stranišču je poskušal navdušiti za svoj načrt še dvoje delomrznežev, vendar se eden izmed njiju zanj ni odločil.

Okoli četrte ure zjutraj, ko so zapustili bar, je Ferdinand Špan začel z mladoletnikom zasledovati Ernesta Stepinška, ki jim je malo pred tem v baru plačeval pijačo, da bi ga oropala. Po zasledovanju po celjskih ulicah sta ga ustavila na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice. Ferdinand Špan je mladeniča nekajkrat udaril po glavi. Sodnikom je priznal, da je uporabil takoimenovani karate (to je posebno boleč udarec, katerega so ga naučili v ameriški armadi za vojskovanje v Vietnamu. Močno omotičnemu Ernestu Stepinšku je nato velel naj pobere klobuk. Ko se je ta sklonil, ga je s čevljem na vso moč brcnil v obraz in mu pri tem zdrobil nosne kosti. Na tleh ležečo žrtev je nato oropal in nato z mladoletnikom pobegnil. Pri delitvi plena pa sta ugotovila, da je imela žrtev pri sebi samo deset novih dinarjev.

Sodni senat je pri odmeri kazni Ferdinandu Španu upošteval njegovo mladost, dosedanjo nekaznovanost, obžalovanje in pripravljenost, da bo Ernestu Stepinšku dal odškodnino.

J. SEVER

Spremljevalci so postali posiljevalci

TRBOVLJE, 11. apr. Včeraj proti večeru se je na poti iz Trbovelj proti Čečam 26-letnemu dekletu pridružil neznanec in šel z njo v isto smer. Kmalu nato sta se od nekod pojavila še dva moška in tako so jo vsi trije spremljali proti omenjeni vasi. Ko pa so med potjo prišli v gozd, jo je eden od njih zgrabil, odvlekel v goščavo in ji storil silo. Tudi ona dva, ki sta sprva ostala na cesti, sta se mu pridružila. V gozdu je trojica dekle večkrat posilila.

Po posilstvu so jo na silo odvlekli nazaj proti Trbovljam in jo hoteli spraviti v neko stanovanje. Ko pa so prišli do naselja, je oškodovanka pričela vpiti na pomoč. Nasilniki so se ustrašili in zbežali.

Takoj nato je dekle posilstvo prijavilo na postaji milice. Trboveljski miličniki so v nekaj urah poizvedovanj osumili, da so bili posiljevalci 34-letni delavec brez zaposlitve S. S., devetnajstletni delavec v strojni tovarni Trbovlje M. J. in sedemnajstletni B. K. Vsi trije so doma v Trbovljah, postaja milice pa je to trojico prijavila javnemu tožilstvu.

B. S.

OGLAŠUJTE V DELO

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, blizu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Dopoldne sta na cesti v naselju Kompolje pri Trojanah trčila osebni avtomobil mercedes, ki ga je vozil Jože Svegl in tovornjak, ki ga je vozil Ludo Hren. Svegl je precej hitro peljal od Trojan v Ljubljano. Nenadoma ga je zaneslo na skrajno desno in je trčil v obcestni smernik, nato pa se je avto odbil na sredo ceste. V tem trenutku je pripeljal naproti Hren in se zaletel v mercedes. Pri trčenju sta se Svegl in sopotnik Janez Stražar hudo ranila in so ju odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škodo so ocenili na približno 25000 novih dinarjev.

Hudo nesrečo je včeraj zvečer doživel komaj osemletni Janko Petek. Ko je v naselju Skofljica pri hiši št. 42 nenadoma prišel na cesto, ne da bi prej pogledal, če je pot prosta, je zaprl pot vozniku osebnega avtomobila fiat 850 Francu Kovačiču. Voznik ni mogel preprečiti nesreče in je malčka zadel ter zbil. Janka so hudo ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezimelih zimskih jajčec valiti ličinke rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, to je 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ¼ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo plesen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v evetočih sadnih nasadih zmanjšamo z izdatnim dimljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, vlažne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če goreče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončnem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Najvišja kazen zaradi nesreče pri Umki

V Beogradu obsodili voznika avtobusa na 8 let strogega zapora

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug.) — Danes je beograjsko okrožno sodišče obsodilo voznika avtobusa »Laste«, Hakija Hadžihafizovića na osem let strogega zapora, šoferja cisterne Jugopetrola Gojka Jovovića pa na štiri leta strogega zapora, ker sta odgovorna za hudo prometno nesrečo na cesti Beograd — Umka, v kateri je pred petimi meseci izgubilo življenje šestindvajset ljudi, devetnajst pa jih je bilo ranjenih.

Sodišče je obsodilo Hadžihafizovića na najvišjo kazen, ki jo določa kazenski zakonik za tako kaznivo dejanje. Predsednik tričlanskega senata je v obrazložitvi povedal, da sta šoferja storila hudo kaznivo dejanje, ker sta vozila v nasprotju s prometnimi predpisi in ogrozila prometno varnost. Zaradi tega se je tisto novembrsko noč lani tudi zgodila tragična nesreča, v kateri sta vsuni vozili trčili in je avtobus poln potnikov zapeljal s ceste v Savo, v kateri je utonilo 26 ljudi.

V Pomurju je snežilo

MURSKA SOBOTA, 11. apr. Po nenadni ohladitvi je v Pomurju začelo danes dopoldne nenadoma snežiti, kar je za ta letni čas dokaj nenavadno; tembolj letos, ko je po zgodnji pomladi že veliko drevja v cvetju. Zato se sadjarji upravičeno bojijo za letošnji pridelek ranega sadja.

B. B.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola srečk ki je bilo 11. IV. 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
08640	520
30170	500
533360	10.008
1	4
36271	1004
49821	504
95501	404
986811	2004
52	8
00632	400
47562	500
69992	400
160762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57983	500
358613	100.000
746363	2000
25004	400
53664	1000
58854	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
85795	404
266215	10.004
972635	2004
46	8
76	8
416	100
98836	800
662386	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1000
215047	2000
566317	30.000
8	4
07448	504
46488	1004
72446	404
464578	50.004
69	8
24889	800
52899	400
781489	2000
520749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 864047 in v Ljubljani na št. 136271 in 146488.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 18.364,50 Ndin
Četverke 327,95 Ndin
Trojke 15,35 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2
Začasna vrednost dobitkov:
4. zad. z dodat. štev. 36.490,00 Ndin
Četverke 776,40 Ndin
Trojke 19,95 Ndin
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Maribor (2)
55-J344281-4 in 56-177625-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
Četverke 1.918,95 Ndin
Trojke 23,50 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9, 13, 20, 30 in dodatna 28
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 14.732,00 Ndin
Četverke 120,75 Ndin
Trojke 7,20 Ndin
Trojke izplačujejo zastopniki takoj, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Ljubljana (3)
1-202782-4
4-199428-4
4-199517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175296-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do koliksnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odsluženje vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. C. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/65) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA“

Skupna akcija zasavskih občin za ceste

Modernizacija ceste Rimske Toplice — Krško je že star problem. Neurejen je še odsek med Boštanjem in Radečami v dolžini nekaj nad 9 kilometrov in odsek med Inpolco in Krškim v dolžini okoli 17 km. Letos nameravajo modernizirati odsek med Boštanjem in Radečami, vendar samo s pogojem, da občine pri tem sodelujejo s svojim deležem. Po doseženem sporazumu bosta občini Celje in Laško prispevali k tej investiciji vsaka po 50 milijonov S din, občina Sevnica 40 milijonov S din in občina Krško 30 milijonov S din. Krško ima namreč še precejšnje obveznosti do novega mostu, oz. dovozov na most, razen tega letošnja modernizacija te zasavske ceste še ne pride na območje občine Krško. Vzlic temu se je skupščina občine Krško odločila za sodelovanje z drugimi občinami da bi tako čimprej s skupnimi močmi izboljšali to važno magistralo. Predvidevajo, da bo prihodnje leto asfaltirana do Krškega.

R.

Za osnovno šolstvo 4 odstotke več

Iz občinskih dohodkov bodo letos v sevniški občini namenili financiranju osnovnega šolstva 1,298.318 novih dinarjev, kar je za 4,11 odst. več kot lani. Ta vsota bi predstavljala tretjino občinskega proračuna, a je za normalno delo premajhna, zato temeljna izobraževalna skupnost računa še na republiška dopolnilna sredstva, ki so lani dosegla višino 1,78 milijona novih dinarjev.

Stopnja občinskega prispevka za izobraževanje iz osebnega dohodka od delovnega razmerja znaša 1 odstotek od osnov, določenih s predpisi. Iz tega vira bo temeljna izobraževalna skupnost dobila 607 tisoč novih dinarjev; temeljna izobraževalna skupnost pa bo dobila še 25 odstotkov občinskega prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, od samostojnega opravljanja obrti in drugih gospodarskih dejavnosti, od intelektualnih storitev in od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, kar pomeni skupaj dobrih 268 tisoč novih dinarjev. Od prometnega davka na drobno naj bi zbrali nekaj več kot 422,5 tisoč novih dinarjev. Sem je vštet tudi prometni davek od plačil za storitve ter od nepremičnin.

Sp.

MARKET
PECIVO „BLED“
PO TOVARNIŠKIH CENAH
0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN
SUPERMARKET
tovariš
STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA
KOMPAS

V nekaj vrstah

NOVA GORICA

Samopostrežna trgovina — Ob Cesti IX. korpusa v Solkanu gradi trgovsko podjetje »Grosist-Gorica« samopostrežno trgovino. Lokal ima 500 kvadratnih metrov površine, veljal pa bo okoli poldrug milijon novih dinarjev. Trgovina bo odprta v drugi polovici leta.

AJDOVŠČINA

Dela napredujejo — Dela pri gradnji velikega žitnega silosa kombinata »Mlinotest« lepo napredujejo. Silos, ki ga gradi podjetje »Industrogradnja« iz Zagreba, bo lahko sprejel 10.500 ton žitaric; veljal pa bo okoli 5 milijonov novih dinarjev. Silos bo zgrajen do sredine maja.

KOPER

Izlet kluba obalnih občin — Klub študentov obalnih občin prireja 13. aprila izlet za študente. Primorski študenti bodo obiskali Dolenjsko in Belo Krajino ter si spotoma ogledali Otočec, Novo mesto in Metliko, ustavili pa se bodo še v Pleterjah, Kostanjevici in Kočevju.

MARIBOR

Priporočilo — Svet za krajevne skupnosti mariborske občinske skupščine je priporočil upravnemu odboru sklada za negospodarske investicije, naj bi zagotovil krajevni skupnosti »Joco Zagernik« 2 milijona starih dinarjev za ureditev klubskih prostorov.

Rezervni oficirji — Včeraj je bil občni zbor združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev terena »Koroška vrata«. Oficirji so razpravljali o delu organizacije, o udeležbi na predavanjih ter o patruljnem tekmovanju članov.

Cene — Trgovsko podjetje »Povrtnina« je včeraj znižalo ceno domačemu korenju od 4,20 na 2,50 din kg, romunskim kumaricam od 7 na 5,50 in cvetači od 5,50 na 4,90 dinarjev za kilogram. Podražili pa so jabolka Jonatan od 3,40 na 3,60 in bel krompir od 0,90 na 1 dinar za kilogram.

CELJE

Pogovor gospodarstvenikov — V dvorani družbenopolitičnih organizacij v Celju je bil včeraj zanimiv pogovor gospodarstvenikov o svetovnih gospodarskih tokovih in monetarni krizi. Pogovor je pripravila delavska univerza, vodil pa ga je predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri izvršnem svetu SRS dr. Stane Pavlič.

Vrnitev z Madžarske — Večja skupina gostinskih delavcev iz Celja in Mozirja se je dva dni mudila v Nagyakaniszi na Madžarskem. Gostinci so si ogledali nekaj prireditev v okviru tedna gostinstva v tem obmejnem središču.

KAMNIK

Obnova tuhinjske ceste — Za obnovo tuhinjske ceste so že ustanovili iniciativni odbor. Računajo, da bi v občini s samoprispevkom iz proračunskih sredstev in s prispevki delovnih organizacij lahko zbrali okoli 350 milijonov Sdin. To bi bilo dovolj za rekonstrukcijo kakšnih 12 km ceste.

KRANJ

Spomladanski sejem — V delavskem domu končujejo priprave za tradicionalni spomladanski potrošniški sejem, ki bo odprt od 13. do 22. t. m. Razstavni prostor so razširili na parkirišče poleg doma, kjer so postavili veliko montažno halo. V njej bodo prodajali motorna vozila in kmetijske stroje.

GORNJA RADGONA

Vodovod — V Gornji Radgoni, Radencih in Podgradu so začeli kopati jarke za novi vodovod v smeri Podgrad—Gornja Radgona—Radenci. Trasa je dolga okoli 9 kilometrov. Glavni vod, ki ga gradi gradbeno podjetje »Konstruktor« iz Maribora, mora biti gotov do 15. junija.

Negovski grad — Znameniti negovski grad je brez lastnika in čedalje bolj propada. To so ugotovili tudi odborniki radgonske občine. Del gradu uporablja radgonski kmetijski kombinat, stanovalci pa ne plačujejo niti najemnine. Turistično društvo odločno zahteva, naj bi grad zavarovali pred propadanjem vsaj z ureditvijo žlebov in strehe.

MURSKA SOBOTA

Tekmovanje — Pomurska turistična zveza je s soboško delavsko univerzo povabila vsa turistična društva v Pomurju, naj se pridružijo tekmovanju za najlepše urejen kraj. Društvu oziroma krajevni skupnosti, ki bo storila največ za lepšo podobo svojega kraja, bodo podelili denarno nagrado.

Tiskovna konferenca — Turistični delavci Pomurja se bodo 20. t. m. zbrali v Gradcu na tiskovni konferenci. Razen zastopnikov tiska se bodo konference udeležili tudi predstavniki graških potovalnih uradov, ki se zanimajo za letošnje tudistične ponudbe na tem območju.

NOVO MESTO

Ugoden izvoz — Novomeška industrija je v februarju izvozila za okoli 380.000 dolarjev izdelkov, kar je 8 odstotkov več kot v lanskem februarju. Največ je izvozila tovarna IMV, in sicer za okoli 180.000 dolarjev.

Denar je, ni dobrih programov

Javna tribuna o zaposlovanju mladih v Idriji

IDRIJA, 11. aprila. »Kdo je nezaposlen?« je pisalo na velikem plakatu na steni dvorane Kluba mladih v Idriji, v dvorani pa je šumelo kot v panju. Mladi Idrijčani so vzeli pobudo v svoje roke in sinoči pripravili javno tribuno o zaposlovanju, na katero so vabili tudi tiste, ki bi morali predvsem skrbeti za to: predstavnike občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij, podjetij in šol. In seveda nezaposlene, med katerimi je v Idriji največ mladine, predvsem ženske mladine.

Idrija, mesto živega srebra in čipk, je postala mesto težav. Na zavodu za zaposlovanje imajo vpisanih 370 nezaposlenih; koliko jih je še, ki se niso prijavili zavodu, nihče ne ve. Vsekakor je to precej več kot 8 odstotkov vseh zaposlenih v občini in tako Idrija uživa žalosten primat med slovenskimi mesti. Med nezaposlenimi je več kot tri četrtine mladih ljudi, med njimi tri četrtine nezaposlenih deklet, med vsemi brez dela pa kar 95 odstotkov delavcev brez kvalifikacij . . .

»Radi bi zvedeli, ali se to v naši občini sploh rešuje, ali se rešuje dolgoročno, ali občina ima načrt perspektivneganega razvoja, ali ima podatke, kdaj in koliko ljudi bi lahko zaposlili?« so spraševali mladi. »Ali se nam mlačnost in neprizadetost ne bosta maščevali? Hvaležni smo reformi, ker nam je odprla oči in pokazala, kako neekonomično je bilo naše gospodarstvo pred njo. Zahtevamo rešitve: pa ne takšne, ki so prej plod želja čimprej obesiti ta problem na klin, kot rešitve, ki jih terja ekonomsko gospodarjenje. Mnogi še vedno menijo, da bomo težave z nezaposlenostjo lahko rešili v industrializaciji na star način...«

Slišali smo tudi, da so podatki, ki jih je zbirala komisija za družbeno-ekonomske odnose, in o katerih so govorili na konferencah ZK v občini, pokazali, da je v občini sorazmerno visok nacionalni dohodek zaposlenih ob velikem številu nezaposlenih.

»Nismo Idrijčani skuhali te težave,« je odgovarjal na vprašanja mladih predsednik občinske skupščine Stane Murovec. »V naših podjetjih zdaj izboljšujemo tehnologijo, to pa nujno veča nezaposlenost. Ni res, da nimamo perspektivnega programa razvoja občine. Na prvi seji nove občinske skupščine smo o tem že govorili, začrtali smo poti. Odprli bomo nov obrat Modnih oblačil, nekaj ljudi bo lahko zaposlil Simpleks, nekaj Kolektor ali ETA iz Cerknega. To so dolgoročne in kratkoročne rešitve . . .«

»Tovariš predsednik, ali ni malo premalo govoriti o razvoju občine štiri ure na prvem sestanku?« je vprašal predsednik mladine.

»Ozko gledate na vse te stvari,« je odgovoril Stane Murovec. »Na občini nimamo ljudi, ki bi lahko ekonomsko analizirali stanje. Zanašamo se na programe delovnih organizacij. Naši ljudje na občini lahko zapisujejo rojstva in smrti, vpisujejo poroke in registrirajo nove zakonske predpise . . . Nimamo ljudi, ki bi lahko strokovno zagrabili stvari!«

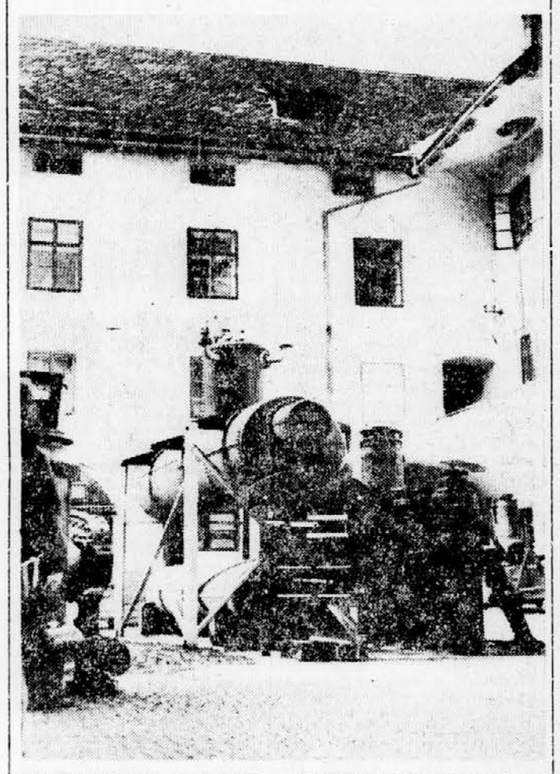
»Stara sem devetnajst let, kleklam čipke za 5 tisočakov na mesec, kako naj živim? Kje so moje perspektive?« je vprašalo mlado dekle med glasnimi klici iz dvorane.

»Zakaj so otroci borcev pred vrati zavoda za zaposlovanje? Zakaj nekateri čakajo več let, drugi pa takoj dobijo zaposlitev?«

Težko je bilo odgovoriti na številna vprašanja mladih, ki si želijo zaposlitve, ki so do zadnjega kotička zasedli dvorano in spraševali pa tudi odločno zahtevali. Sprejeli so tudi sklepe, ki jih bo vodstvo mladine predložilo občinski skupščini. Tako zahtevajo, da naj občinska skupščina končno le izdela dolgoročen program razvoja občine, ki bo pokazal, koliko in kakšne kadre v Idriji potrebujejo. Že začeta dela pri odpiranju novih obratov v Idriji naj pospešijo. Prednost pri zaposlovanju naj imajo tisti s slabšim gmotnim položajem, tisti, ki so dlje časa prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Že zdaj je treba opozoriti vodstva šol na problem nekvalificiranih, z nedokončano osemletko, ki ostajajo brez zaposlitve. Sindikat, ki pripravlja večerne šole za dokvalifikacijo delavcev, naj sprejme brezplačno v te šole tudi nezaposleno mladino.

Nekdo je tribuno zaključil z besedami: »Pri nas v Idriji imamo dovolj denarja, nimamo pa pametnih programov razvoja in zato tudi zaostajamo.«

I. VIDIC

STARA BAJKA O IDRIJI — Rudniške naprave v gradu zapletenega imena — Geverkenek — pričajo o stari slavi mesta živega srebra. O bogastvu, ki sta ga s seboj prinesla živo srebro in čipke. Mar res danes od tega ni ostalo več ničesar? Foto: I. V.

IZOLA

Letna konferenca ZZB

V Izoli je bila sinoči redna letna konferenca občinske zveze združenj borcev. Organizacija ima nad 1000 članov.

Kljub pičlim sredstvom je v zadnjem letu posvečala mnogo skrbi gmotnemu položaju bivših borcev. Nekateri so menili, da bi bilo prav, če bi komunalni zavod za socialno zavarovanje, ki rešuje te zahtevke dajal prednost tistim, ki se nanašajo na dobo pred 9. septembrom 1943. Dejstvo je, da so taki člani zaradi še nerešene posebne dobe glede pravice do borčevskega dodatka iz meseca v mesec bolj prikrajšani. Čeprav je na dlani, da gmotna stran življenja bivših borcev ni nepomembna, pa so na letni konferenci Zveze združenj borcev v Izoli obenem poudarili da mora biti Zveza združenj še naprej eden izmed pomembnih nosilcev napredne miselnosti in odločujočih političnih dejavnikov.

Podprli so predlog, da se ustanovi koordinacijski odbor Združenj borcev za vso obalo in imenovali v ta odbor 25 članov.Sklenili so, da se v gospodarskih organizacijah ponovno ustanovijo aktivi ZB.

Po izvolitvi novega odbora so poslali Združenju borcev Jugoslavije protestno pismo, v katerem obsojajo ameriško agresijo v Vietnamu in umor črnskega voditelja Martina Luthra Kinga. D. R.

Slovesnost ob 25-letnici OK KPS

Slavnostno zasedanje v počastitev ustanovitve OK KPS za slovensko Istro

V dvorani občinske skupščine v Kopru se je danes začelo slavnostno zasedanje obalnega komiteja Zveze komunistov v počastitev 25-letnice ustanovitve okrožnega komiteja Komunistične partije Slovenije za slovensko Istro, ki so se ga udeležili številni gostje.

Glavni referat o pomenu ustanovitve in delovanja okrožnega komiteja je imel njegov prvi sekretar Vidko Hlaj. Podrobno je orisal razmere in pogoje za razvoj narodnoosvobodilnega boja v slovenski Istri pred pokrajinsko konferenco Komunistične partije Slovenije, ki je bila 2. in 3. decembra 1942 v Vrheh nad Rihenberkom. Za njim je značilnosti delavskega gibanja v slovenski Istri med obema vojnama orisal znani predvojni komunist in prvoborec Vid Vremec.

Posebna delegacija obalnega komiteja Zveze komunistov Slovenije je med slavnostnim zasedanjem položila vence na pokopališču v Bertokih in pred spomenik v Črnem kalu. V Bertokih je namreč pokopan nekdanji član okrožnega komiteja Kocjančič Vinzenc-Marko. Na spomeniku v Črnem kalu pa je vklesano ime drugega padlega člana komiteja Franca Ivančiča - Luke iz Gabrovice.

Po slavnostni seji so z enominutnim molkom počastili spomin padlih članov okrožnega komiteja ter sprejeli nekaj sklepov. Med drugim je obalni komite sklenil postaviti spominsko ploščo na hiši Ivana Caha - Iskre, kjer so pred 25. leti ustanovili okrožni komite komunistične partije za slovensko Istro.

A. B.

AJDOVŠČINA

Nižje takse za potne liste

Odlok o taksah za potne listine, ki ga je občinska skupščina Ajdovščina sprejela na svoji zadnji seji, je naletel med občani na njenem območju na veliko odobravanje. Skupščina se je namreč posluzila pravice, ki jo daje peti člen temeljnega zakona o upravnih taksah in je predpisala takse v zneskih, ki so občutno nižji od zneskov, sprejetih v zvezni skupščini ob koncu lanskega leta.

Po odloku ajdovske skupščine, ki bo začel veljati okoli 26. aprila, po objavi v Uradnem vestniku Goriške, znaša taksa za izdajo ali podaljšanje potnih listin pet tisoč, za vizum za več potovanj pa dva tisoč starih dinarjev. Na oddelku za občo upravo in skupne službe skupščine Ajdovščina so povedali, da je bilo zanimanje za potne liste doslej zelo majhno. Do konca marca letos so izdali le 25 novih listin in 24 vizumov ter podaljšali 270 listin. Lani do konca marca je bilo izdanih 680 novih potnih listin in 944 vizumov. V vsem lanskem letu so izdali 5650 novih listin, podaljšali so jih 5245, vizumov pa so izdali 3726.

Po popivanju na rop

F. Špana obsodili na 3 leta strogega zapora

Celje, 11. apr. Včeraj sta se pred sodnim senatom peterice celjskega okrožnega sodišča končali ločeni obravnavi, ki ju je vodil sodnik Janko Cigoj proti Ferdinandu Španu iz Celja ter mladoletniku, s katerim sta 13. februarja letos v zgodnjih jutranjih urah oropala Ernesta Stepinška iz Dobrove pri Celju. Ferdinanda Špana so obsodili na tri leta strogega zapora, mladoletniku pa strožje nadzorstvo v domu v Logatcu.

Pogosto je mlademu človeku potrebno le malo, da zaide na stranske poti. Primer Ferdinanda Špana iz Celja to potrjuje. Čeprav je bil rojen v skrbni in delavni družini se je po neuspelem pomočniškem izpitu za ključavničarja, v mladostni nepremišljenosti in v prepričanju, da je dom za njega premajhen, odšel v tujino.

Avgusta 1964. leta je ilegalno prekoračil mejo in obsedel v taborišču za begunce Zierendorf v Zahodni Nemčiji, ki je pod nadzorstvom ameriške vojaške uprave. V tem taborišču se je 15. oktobra ponesrečil, ko je padel po stopnicah. Sodnikom je zatrjeval, da je moral, po prevozu v vojaško bolnišnico v Fürthu podpisati izjavo, da bo stopil v ameriško armado in da se bo bojeval v Vietnamu. Po zdravljenju je baje tudi vstopil in ostal v ameriški armadi dve in pol leti. Oktobra 1967. leta pa je ugotovil, da ameriška uniforma ni zanj, zato je pobegnil v Francijo k teti. Po poldrugem mesecu se je javil jugoslovanskemu konzulatu, da bi se rad vrnil domov.

Toda nekajletno tavanje mu očitno ni vzbudilo prevelikih želja po poštenem domu, saj je po vrnitvi domov že po nekaj tednih zagrešil hudo kaznivo dejanje. Ko je 12. februarja popival v hotelu Celeia v Celju, je opazil mladega Ernesta Stepinška, ki je imel pri sebi nekaj več denarja. Takoj se je odločil, da ga bo oropal, v stranišču je poskušal navdušiti za svoj načrt še dvoje delomrznežev, vendar se eden izmed njiju zanj ni odločil.

Okoli četrte ure zjutraj, ko so zapustili bar, je Ferdinand Špan začel z mladoletnikom zasledovati Ernesta Stepinška, ki jim je malo pred tem v baru plačeval pijačo, da bi ga oropala. Po zasledovanju po celjskih ulicah sta ga ustavila na križišču Ipavčeve in Oblakove ulice. Ferdinand Špan je mladeniča nekajkrat udaril po glavi. Sodnikom je priznal, da je uporabil takoimenovani karate (to je posebno boleč udarec, katerega so ga naučili v ameriški armadi za vojskovanje v Vietnamu. Močno omotičnemu Ernestu Stepinšku je nato velel naj pobere klobuk. Ko se je ta sklonil, ga je s čevljem na vso moč brcnil v obraz in mu pri tem zdrobil nosne kosti. Na tleh ležečo žrtev je nato oropal in nato z mladoletnikom pobegnil. Pri delitvi plena pa sta ugotovila, da je imela žrtev pri sebi samo deset novih dinarjev.

Sodni senat je pri odmeri kazni Ferdinandu Španu upošteval njegovo mladost, dosedanjo nekaznovanost, obžalovanje in pripravljenost, da bo Ernestu Stepinšku dal odškodnino.

J. SEVER

Spremljevalci so postali posiljevalci

TRBOVLJE, 11. apr. Včeraj proti večeru se je na poti iz Trbovelj proti Čečam 26-letnemu dekletu pridružil neznanec in šel z njo v isto smer. Kmalu nato sta se od nekod pojavila še dva moška in tako so jo vsi trije spremljali proti omenjeni vasi. Ko pa so med potjo prišli v gozd, jo je eden od njih zgrabil, odvlekel v goščavo in ji storil silo. Tudi ona dva, ki sta sprva ostala na cesti, sta se mu pridružila. V gozdu je trojica dekle večkrat posilila.

Po posilstvu so jo na silo odvlekli nazaj proti Trbovljam in jo hoteli spraviti v neko stanovanje. Ko pa so prišli do naselja, je oškodovanka pričela vpiti na pomoč. Nasilniki so se ustrašili in zbežali.

Takoj nato je dekle posilstvo prijavilo na postaji milice. Trboveljski miličniki so v nekaj urah poizvedovanj osumili, da so bili posiljevalci 34-letni delavec brez zaposlitve S. S., devetnajstletni delavec v strojni tovarni Trbovlje M. J. in sedemnajstletni B. K. Vsi trije so doma v Trbovljah, postaja milice pa je to trojico prijavila javnemu tožilstvu.

B. S.

OGLAŠUJTE V DELO

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, blizu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Dopoldne sta na cesti v naselju Kompolje pri Trojanah trčila osebni avtomobil mercedes, ki ga je vozil Jože Švegl in tovornjak, ki ga je vozil Lado Hren. Švegl je precej hitro peljal od Trojan v Ljubljano. Nenadoma ga je zaneslo na skrajno desno in je trčil v obcestni smernik, nato pa se je avto odbil na sredo ceste. V tem trenutku je pripeljal naproti Hren in se zaletel v mercedes. Pri trčenju sta se Švegl in sopotnik Janez Stražar hudo ranila in so ju odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škodo so ocenili na približno 25000 novih dinarjev.

Hudo nesrečo je včeraj zvečer doživel komaj osemletni Janko Petek. Ko je v naselju Škofljica pri hiši št. 42 nenadoma prišel na cesto, ne da bi prej pogledal, če je pot prosta, je zaprl pot vozniku osebnega avtomobila fiat 850 Francu Kovačiču. Voznik ni mogel preprečiti nesreče in je malčka zadel ter zbil. Janka so hudo ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Najvišja kazen zaradi nesreče pri Umki

V Beogradu obsodili voznika avtobusa na 8 let strogega zapora

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug.) — Danes je beograjsko okrožno sodišče obsodilo voznika avtobusa »Laste«, Hakija Hadžihafizovića na osem let strogega zapora, šoferja cisterne Jugopetrola Gojka Jovovića pa na štiri leta strogega zapora, ker sta odgovorna za hudo prometno nesrečo na cesti Beograd — Umka, v kateri je pred petimi meseci izgubilo življenje šestindvajset ljudi, devetnajst pa jih je bilo ranjenih.

Sodišče je obsodilo Hadžihafizovića na najvišjo kazen, ki jo določa kazenski zakonik za tako kaznivo dejanje. Predsednik tričlanskega senata je v obrazložitvi povedal, da sta šoferja storila hudo kaznivo dejanje, ker sta vozila v nasprotju s prometnimi predpisi in ogrozila prometno varnost. Zaradi tega se je tisto novembrsko noč lani tudi zgodila tragična nesreča, v kateri sta dva tuji vozili trčili in je avtobus poln potnikov zapeljal s ceste v Savo, v kateri je utonilo 26 ljudi.

V Pomurju je snežilo

MURSKA SOBOTA, 11. apr. Po nenadni ohladitvi je v Pomurju začelo danes dopoldne nenadoma snežiti, kar je za ta letni čas dokaj nenavadno; tembolj letos, ko je po zgodnji pomladi že veliko drevja v cvetju. Zato se sadjarji upravičeno bojijo za letošnji pridelek ranega sadja.

B. B.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola sreck ki je bilo 11. IV 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
08640	520
30170	500
523360	10.008
1	4
36271	1004
49821	504
95501	404
986811	2004
52	8
00632	400
47362	500
69992	400
150762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57983	500
328613	100.000
746363	2000
25004	400
53664	1000
58854	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
65795	404
266215	10.004
972835	2004
46	8
76	8
416	100
98636	500
662366	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1000
215047	2000
566317	30.000
8	4
07448	504
46188	1004
72448	404
484578	30.004
69	8
24589	500
52869	400
781489	2000
820749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 864047 in v Ljubljani na št. 136271 in 146488.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — 1. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 18.364,50 Ndin
Četverke 327,95 Ndin
Trojke 15,35 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — 1. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 36.490,00 Ndin
Četverke 776,40 Ndin
Trojke 19,95 Ndin
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Maribor (2)
55-J544281-4 in 56-177625-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
Četverke 1.918,95 Ndin
Trojke 23,50 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9, 13, 20, 30 in dodatna 28
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 14.732,00 Ndin
Četverke 120,75 Ndin
Trojke 7,20 Ndin
Trojke izplačujejo zastopniki takoj, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI ČETVERKE

Ljubljana (3)
1-202782-4
4-199428-4
4-199517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175296-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezimelih zimskih jajčec valiti ličinke rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, ali 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ¼ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo plesen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v cvetočih sadnih nasadih zmanjšamo z izdatnim dimljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, vlažne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če goreče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončnem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do kolikšnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odslužen vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. Ć. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/66) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

Zbore volivcev prilagoditi stopnji razvoja samouprave

Koper: posvet o delovanju različnih oblik neposredne samouprave v obalnih občinah

KOPER, 11. apr. Na pobudo pogodbene skupnosti »Občan« je bilo danes v Kopru posvetovanje o delovanju zborov volivcev in še nekaterih oblikah neposredne samouprave v obalnih občinah. Udeležili so se ga predstavniki občinskih skupščin, nekaterih krajevnih skupnosti in političnih organizacij.

Osnovna ugotovitev posvetovanja je bila, da zbori volivcev v sedanjih oblikah ne omogočajo občanom odločilneje sodelovati pri oblikovanju občinske politike in da so v bistvu formalni. V strnjenih naseljih se jih udeležuje manj občanov, je pa na njih kvalitetnejša razprava, na podeželju pa je boljši obisk, na njih pa se prepletajo večji del le komunalne zadeve ozkega področja.

Navzlic temu pa je bila na posvetu večina mnenja, da zborov volivcev ne bi smeli opustiti, pač pa jih vsebinsko in organizacijsko nadalje razvijati. Po mnenju posveta zbori volivcev niso rastli skladno z razvojem družbenih in proizvodnih odnosov, pač pa so za njimi celo zaostajali. Razen tega pa so se spremenili v sredstvo za informiranje, namesto da bi bili oblika zbiranja občanov, ki bi jim omogočali sodelovanje pri oblikovanju stališč in odločitev.

V zvezi z delovanjem zborov volivcev so na posvetu povezali delovanje drugih oblik neposredne samouprave, zlasti krajevnih skupnosti in referenduma. Pri tem so bili nekateri mnenja, naj bi zbore volivcev tesneje naslonili na krajevne skupnosti, odborniki pa naj bi jih povezovali z občinskimi skupščinami.

Ker bo pogodbena skupnost »Občan« na temelju takih posvetov izoblikovala stališča glede sprememb ustavnih določil o tej obliki neposredne samouprave, so na posvetu poudarjali, da je treba precizneje določiti vsebinsko vlogo in položaj zborov volivcev. Naglašali pa so, da bi bilo treba o tem s temeljito raziskavo ugotoviti objektivne vzroke, zaradi katerih so bili zbori volivcev doslej neučinkoviti in slabo obiskani in šele to naj bo podlaga za sklepanje o teh, nedvomno potrebnih oblikah samouprave in za oblikovanje ustavnih določil o njih.

G. G.

MARKET
PECIVO „BLED"
PO TOVARNIŠKIH CENAH
0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN
SUPERMARKET

tovariš
STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA
KOMPAS

Pogovor z bralci

Besede in dejanja

Ureja FRANC ŠETINC

J. TONČIČ iz Zagorja nam piše o anomalijah, ki jih je moč srečati na vseh področjih gospodarskega in političnega življenja. Pravi, da pri nas ni vse tako, kot bi moralo biti. Kot primer navaja delavca, ki mu reforma ni prinesla izboljšanja. Najbolj ga boli to, da je navaden delavec kaznovan za vsako malenkost, medtem ko vodilnih ljudi sploh ne kličemo na odgovornost, kakor da ne delajo napak. V naši družbi je preveč milijonarjev, pa ne samo med obrtniki, temveč tudi v socialističnem sektorju. Ali so milijone zaslužili s svojim delom? Nikakor ne!

Eno so ideje, besede, drugo so dejanja! piše Tončič. Samo od besed se ne da živeti, treba jih je izvajati. Razločki v osebnih dohodkih fizičnih in umskih delavcev so preveliki. In še nekaj: delavec lahko svobodno izraža svoja mnenja, toda njegov vpliv je vseeno majhen.

To je le en del nepravilnosti,« sklene J. Tončič svojo misel, »ki kot rja razjedajo našo družbo. Če jih bomo odpravili bo ZK imela več dobrih komunistov, ki bodo upravičeno nosili ta naslov.«

ODGOVOR. — Čeprav ste skeptični glede mojega odgovora, vam moram v bistvu pritrditi. Anomalije so, na vseh področjih jih srečujemo in marsikje jih res prepočasi odpravljamo. Tudi jutri ne bomo še brez njih, kajti ko bomo odpravili ene, se bodo pojavile spet nove. Problem je v tem, da jih prepočasi odkrivamo in priznavamo, predolgo pustimo, da se nam kopičijo, namesto da bi jih presekali že pri zametku. Ne bom jih našteval, saj so nam vsem dobro znane.

Da je nujno povečati osebno odgovornost, o tem ni več nobenega dvoma. Bolj zapleteno je vprašanje, kako. Vemo, da nekateri iščejo pota, ki niso sprejemljiva za našo družbo. Namen njihovega iskanja je dober, le da včasih prezre za našo družbo edino sprejemljivo izhodišče — samoupravljanje. Seveda ne kakršnokoli samoupravljanje, temveč sodobno, racionalno samoupravljanje, ki ne bo organizirano samo v delovnih organizacijah, ampak bo tudi vertikalno integrirano, speljano od spodaj do federacije. Odgovornost vodilnih ljudi že po sedanjih predpisih ni majhna, le izvajati jo je treba. Reelekcija vodilnih ljudi v delovnih organizacijah, ki je pravkar v teku, je lepa priložnost za to, da kolektivi preverjajo sposobnost in odgovornost svojih voditeljev, njihove koncepte.

Pojem »milijonarja« bi morali natančneje opredeliti. Osebni dohodek povprečnega Slovenca že presega milijon. Tudi trije, štirje milijoni niso tisti milijoni,ki jih imamo v mislih, kadar govorimo o milijonarjih. Zaslužek zdravnka, inženirja, direktorja, četudi dosega štiri ali pet milijonov, ni velik, ne glede na to, ali ga primerjamo z zaslužki njihovih zahodnih ali vzhodnih kolegov. Narobe: skladno z večanjem odgovornosti vodilnih ljudi, bi se morali povečevati tudi njihovi osebni dohodki. Razponi se nam zde visoki predvsem zaradi zares bornih pokojnin starejših upokojencev in osebnih dohodkov nekaterih kategorij delavcev.

Visoki razponi bodejo v oči zlasti tam, kjer je težko dokazati, da so »milijoni« rezultat večjega in boljšega dela. Mislim, da so najbolj sporni milijonarji, ki prihajajo do svojih milijonov mimo delitve po delu. Priznam, da je takih milijonarjev še dosti.

Razločki med fizičnimi in umskimi delavci niso tako veliki, kakor se vam zdi. Zdi se mi, da tu malce poenostavljate.

Soglašam, da bi morala ZK še bolj tankovestno spremljati anomalije v naši družbi in se še pogumneje spoprijemati z njimi. Bolj kot bo pri tem uspešna, večji ugled bo imela. Komunisti ne samo da ne smejo po vsi sili zagovarjati obstoječega stanja, temveč morajo biti, narobe, nezadovoljni z njim, nenehno morajo težiti za tem, da ga presežemo. To je njihovo najpomembnejše poslanstvo. Njihova akcija mora biti obrnjena k ljudem, njihovim problemom in njihovim perspektivam.

Delovna in kadrovska mobilnost

»Čas je, da naš osrednji časopis ne objavlja več nekultiviranih dialogov in kritik antične in srednjeveške miselnosti o mladih, brezposelnosti, socialnih problemih in drugem, kar je v zvezi z delom in človekom, »nam piše **Valentin Tratnik** iz Zaloga pri Tolminu, ki med drugim pravi, da rubriko Pogovor z bralci težko pričakuje vsak petek. In nadaljuje:

»Pojavljajo se pogovori o povprečni premajhni stalnosti mladih in odraslih delavcev, o tem, da jim ni všeč eno ali drugo mesto in se zato selijo iz podjetja v podjetje, kar da ni prav in koristno. Pri tem pozabljajo, da so delovna mesta zelo različna. So taka, ki zahtevajo predvsem stalnost in dolgoletno priučevanje, tradicijo, ozko specialnost, so pa tudi pretežno delovna mesta, ki zahtevajo univerzalnost, vse hitrejše in širše praktično in teoretično priučevanje. Pustimo ideološka družbena nasprotja raznih sistemov na svetu in oglejmo si pomembne vzroke kadrovske in delovne mobilnosti, uspešnosti v gospodarstvu ZDA. Tam nekdo na jugu ZDA proda hišo in ter se seli na sever za 100 dolarjev več osebnega dohodka na mesec. Čez pičle pol leta se zopet seli z istim namenom, na vzhod, zahod ali nazaj na jug ZDA, pri čemer vnovič proda hišo in vse, kar ima. Ti ljudje zato niso omejeni, ali celo leni, temveč jih, narobe, cenijo kot najbolj uspešne, iskane in potrebne. Pri nas je skoraj nemogoče po 40 letih službovanja storiti kaj podobnega, zakaj takoj ti bodo očitali, češ vsake pol leta se selijo le cigani.

Ne živimo več v srednjem veku. Spoznanje o koristnosti svobodnega dela omogoča vse večjo mobilnost ljudskih sil, dela in navad. Novi stroj skoraj vsak dan zahteva nove in nove prekvalifikacije. Zato nehajmo z dialogi o mladih razvajencih, o škodljivi fluktuaciji, o nezadovoljnežih in poskrbimo raje zato, da se v časnik vsak dan, vse pogosteje pojavljajo resne ponudbe o prostih delovnih mestih, pogojih dela, višini OD, stanovanjih itd. Pišimo o bogati Baraniji, sploh o zemlji v Panonski nižini, ki kliče po delovnih rokah. Iz te zemlje lahko izčrpamo milijarde vseh vrst sredstev.

Samo tole vprašanje: zakaj jajca iz Izraela, te peščene dežele, prodajajo v Tolminu po 38 S din za kos (cena vključuje stroške prevoza z letalom, vlakom in kamionom)? Na našem domačem trgu v Tolminu jih domačini, ki kmetujejo na bogati zemlji in brez prevoznih stroškov, prodajajo po 60 S din za kos, torej skoraj enkrat dražje. Zatorej: večja ponudba, večje povpraševanje tudi pri ljudeh, kadrih in cenejša bodo tudi jajca.«

ODGOVOR. — Dodam naj le še to, da mobilnost delavcev ne nastane sama od sebe, temveč je pogojena s tehnologijo industrije, organizacijo dela itd. Na pol obrtniška tehnologija terja, razumljivo, daljši čas priučevanja, zato je lahko fluktuacija zelo draga stvar.

V obrambo bralcev, ki so polemizirali o tej temi, naj rečem še to, da le niso tako poenostavljali problema, kakor jim očitate. Vaš predlog glede objavljanja čimbolj izčrpnih informacij o prostih delovnih mestih vsekakor zasluži temeljit premislek.

Zakaj tako naglo brez priprav?

Naposled moram kloniti pred poplavo pisem o novem delovnem času. Rdeča nit, ki se vleče skozi vsa pisma, je tole vprašanje: zakaj vse tako naglo, brez priprav? Je nepremišljena zaletavost res naša jugoslovanska posebnost?

Izmed številnih pisem naj omenim le dve: pismo **Marjane Kranjc** iz Celja in dopis **Jerneja Zupančiča** iz Ljubljane. Prva meni, da je pri nas zares treba povečati produktivnost dela, toda predvsem z boljšo organizacijo dela, ne pa s spremenjenim delovnim časom. Vprašuje, zakaj so poslanci sprejeli po hitrem postopku zakon, ki povsem spreminja življenje njihovih volivcev, povečava življenjske stroške, ukinja dnevno rekreacijo in prinaša še kup drugih negativnih posledic. Zanima jo tudi vprašanje, zakaj niso poslušali mnenj sociologov in psihologov in zakaj televizija ni predvajala pogovora, čeprav ga je posnela.

Zupančič pravi tole: potni listi (najprej za deset let, nato za dve leti ob povečani taksi zanje), problemi socialnega zavarovanja, nedograjene stolpnice v Ljubljani, graditev novih mest brez perspektiv, zidanje novih tovarn brez surovinske baze, novi delovni čas: vse to so stvari, ki mi dajo misliti. Pri vseh teh primerih se da kaj hitro poiskati skupni imenovalec: velik začetni zagon, ko pa spoznamo, da tako ne gre več naprej, slede ukrepi, ki so za 180 stopinj obrnjeni. Temu bi lahko rekli naša jugoslovanska posebnost: zaletavost!

ODGOVOR. — Mislim, da nas spremljata dve skrajnosti: eni se prehitro navdušijo za kak predlog, pobudo, idejo, drugi samo čakajo na gotove recepte, predpise in podobno. Navdušenje je dobra stvar, vendar ga ne smeta nositi naglica in improvizacija; pobudo je treba dobro pretehtati, za uresničenje idej se je nujno prej dobro pripraviti. Optimizem je potreben, samo ne sme računati le z dobrimi rezultati, temveč mora predvidevati tudi slabe posledice, pripraviti mora ukrepe za njihovo izločanje.

Druga skrajnost so odpori kakršnimkoli spremembam. To je logika, ki terja idealno samoupravljanje — brez težav in napak. Najprej bi morali ljudi vzgojiti, nemara v kakšnem laboratoriju, šele potem bi poskusili v praksi. Najprej moramo spremeniti navade, rešiti vse probleme, šele potem bi lahko pristali na drugačen delovni čas. Najprej bi morali povečati osebne dohodke, šele potem bi lahko dvignili produktivnost dela. To so skrajnosti, ki tudi obračajo stvari za 180 stopinj.

Upam, da me tovarišica Kranjčeva in tovariš Zupančič ne bosta razumela napak. Daleč sem od tega, da bi njunim mislim pripisoval eno ali drugo skrajnost, hotel sem ju le opozoriti nanje.

Odmevi na naše pogovore

Tovariš **Okretič** nas prosi, da objavimo tole njegovo pismo:

»V tretji številki Glasnika društva upokojencev Slovenije sta urednik V. Makuc in IRATUS posredno odgovorila tudi na moje mnenje o članku »Quousque tandem«. Odgovarjata »enkrat za trikrat«. Žal kakovost njunih odgovorov ne opravičuje tega razmerja Oba zamerita uredniku Pogovora predvsem to, ker je napisal, kakšen vtis je naredil nanj članek. Zahtevata jasno in odkrito besedo, le urednik Pogovora bi moral zamolčati svoje mnenje. Sicer pa urednik Pogovora najbrž ne vztraja na svojem vtisu (čeprav ni bil iz trte izvit), rad jemlje na znanje odsotnost slabih namenov. Toda: kdaj nas sploh kdo vpraša po namenih? Pomemben je predvsem dejanski učinek naših besed in dejanj. Za naše namene in misli, dokler so v glavi, ne more nihče vedeti. Predmet kritike v Pogovoru so bili najmanj nameni IRATUSA, ampak predvsem konkretne misli, nabrane v članku, neutemeljena posploševanja, podtikanja, netočnosti, poleg številnih resnic, ki jim urednik ni oporekal. Na to pa se oba odgovora prav malo ozirata (prostor je kočljiv tudi v rubriki »Pogovor z bralci«, čeprav izhaja vsak teden, je pa zato v njem razpon vprašanj, ki se jih dotika, mnogo širši).

IRATUS meni, da ni vredno polemizirati (za vse tisto, kar mu je urednik priznal v dobro, pa pravi, da gre za navaden politikantski trik). Urednik Glasnika predlaga, da bi sklenili dialog o IRATUSOVEM članku in ga raje nadomestili z osebnimi stiki. Nobene ovire ni za to! V obeh odgovorih je zastavljeno uredniku Pogovora tudi vprašanje, kaj brani in česa ga je strah. Moj odgovor bi bil tale: branim (po vseh svojih močeh) tisto, kar je po mojem podpore vredno. Slabih zakonov prav gotovo ne! Bojim pa se, da pot, ki jo je ubralo uredništvo Glasnika, ni najboljša za namene, ki si jih je zastavilo. Z »dviganjem prahu« si zastiramo oči, da zopet ne vidimo dejstev takšnih, kakršne so. »Odkrite besede« (ki se včasih spremene kar v zmerjanje), »odkritost«, »odkrivanje«, »slačenje« — vse to je postalo že neizogibna moda, ki se je del našega tiska na veliko poslužuje z željo, da bi bil bolj zanimiv. To je lahko zelo preprosta stvar, toda ne takrat, ko gre za našo družbeno resničnost. Površno znanje o njej lahko zelo škodi. Glasnik DUS nikakor ne sme po tej poti!

Pripis urednika: Da ne bi zadeva prinesla iz resnosti v smešnost, kakor je zapisal V. Makuc v Glasniku, ne želim nadaljevati polemike z IRATUSOM. K vsemu, kar sem napisal o njegovem članku, nimam kaj dodati.

Delež SRS se povečuje

Iz »športne napovedi« in »lota« lani 1,726.322 din slovenski telesni kulturi — po občinskem ključu

Koliko denarja dobi telesna kultura od »športne napovedi« in »lota«? Zdaj so na voljo obračuni za leto 1967, pri čemer velja poudariti, da gre telesni kulturi pri športni napovedi 35,4 odst. od vplačil, od vplačil za loto pa 18,7 odst. Promet od leta do leta narašča in tako tudi telesna kultura dobi vedno več sredstev, ki jih delijo po občinah v odvisnosti od vplačil.

Slovenska telesna kultura je dobila iz tega vira v letu 1966 1,052.195 N din, lani pa že 1,726.322 din, s čimer je izkupiček iz športne napovedi in lota že skoraj dosegel vsoto, ki je v ta namen v republiškem proračunu (1 milijon 865 tisoč din). Velik skok vplačil v enem samem letu tudi kaže, da so še velike rezerve, še zlasti če upoštevamo, da je slovenski delež v jugoslovanskem prometu SN in lota še zmeraj relativno manjši kot pa je odstotek prebivalstva, še posebno pa seveda odstotek narodnega dohodka.

Zanimiva je ugotovitev, da so vplačila (in s tem tudi odstotek, namenjen za telesno kulturo) najhitreje naraščala prav v Sloveniji, tako da je naša republika po izkupičku zdaj prehitela Makedonijo, odstotek v jugoslovanski bilanci sredstev za telesno kulturo (l. 1966 22,010.137 N din, lani 28,288.579 N dinarjev) pa se je povečal od 4,8 odstotka na 6,2 odstotka.

Pri republiški direkciji Jugoslovanske loterije so povedali, da gre povečan iztržek pripisati na eni strani boljši organizaciji dela (več vplačilnih mest itd.) in učinkovitejši propagandi, na drugi strani pa seveda tudi večjemu zanimanju za športno napoved nasploh, ki so ga povzročili zaporedni visoki dobitki v Sloveniji in okoliščina, da ima Slovenija zdaj v I. zvezni nogometni ligi dva zastopnika.

V katerih občinah SRS je izkupiček največji?

Izmed 44 občin, v katerih so vplačilna mesta, je na prvem mestu seveda **Ljubljana** s čistim dohodkom **753.300 N din (lani 456.498). Sledijo Maribor 184.527 (117.195), Celje 109.491 (79.825), Kranj 100.959 (53.911), Koper 93.133 (52.122), Trbovlje 35.228 (26.139), Jesenice 29.403 (20.472), Ptuj 28.885 (14.841), Brežice 25.131 (16.985) in M. Sobota 23.179 (13.166).** Več ko 2 stara milijona je telesni kulturi vrgla športna napoved tudi še v Novem mestu, Novi Gorici in na Ravnah, zelo približala tej vsoti pa se je v Postojni, Piranu, Velenju in Radovljici.

Interes telesnokulturnih organizacij za propagiranje teh dejavnosti Jugoslovanske loterije je v sedanjih razmerah seveda očiten, še posebej ker po najnovejšem sklepu zvezne komisije za telesno kulturo poraba teh sredstev tudi ni več omejena zgolj na izgradnjo novih objektov.

Položaj — kritičen

Sporočilo NK Aluminij, ki je v veliki zagati

Še tako optimistični pristaši NK Aluminij, ne upajo več, da bi bil ta klub zvezni ligaš tudi v prihodnji sezoni. Zato pa bi radi častno zapustili II. ligo. Če pa bi se povečala, oziroma, da bi jo razdelili na štiri skupine, pa bomo tako še naprej tekmovali v njej.

Ne bi radi govorili o načrtih za prihodnost, pač pa bi le seznanili javnost o vzrokih neuspehov, ki jih je treba iskati predvsem v pomanjkanju finančnih sredstev. Aluminij je dobil lani za delovanje 150 Ndin (60 članov, mladincev in pionirjev), kar je bilo seveda odločno premalo. Nič ni čudnega torej, če je bil klub v začetku spomladanskega prvenstva brez beliča. Čeprav nimamo namena, da bi se sredi prvenstva poslovili iz lige, verjetno naši igralci v nedeljo ne bodo mogli odpotovati na prvenstveno tekmo v Kakanj, ker ni sredstev.

V začetku letošnje sezone smo računali, da se bomo vsaj za silo rešili iz finančnih zagat. Obljub je bilo dovolj in igralci so trenirali prizadevno in dosegli nekaj lepih uspehov (z Mariborom 1 : 1, s češkoslovaško enajsterico Bohemians 3 : 1, Varteksom 4 : 0 itd.), toda pomoči ni bilo od nikoder. Kaj pomagata dobra igra in zmaga proti Famosu, saj ta spodbudni žarek ne more več spremeniti situacije.

Aluminij tudi nima dovolj igralcev na voljo. Pravočasno smo ukrepali, vendar brezuspešno. Zaprosili smo vodstvo NK Maribor, da bi nam do konca prvenstva posodil igralca Čopa, ki vijoličastim ni bil več potreben, nam pa bi nedvomno veliko pomagal. Toda zaman smo se nadejali pomoči, kajti NK Maribor je dolgo obljubljal, naposled pa zahteval za tega igralca 10.000 Ndin, kar pomeni za naš klub mesec dni življenja. Namesto nam so tega igralca odstopili za 8.000 Ndin NK BSK iz Slavonskega Broda. Zato pa več razumevanja kaže Olimpija, ki nam zmeraj pomaga in imamo z njo vzorne odnose. Razen tega smo zaprosili za pomoč tudi več kot sto podjetij, katerim smo bili pripravljeni namestiti na našem stadionu reklamne table. Toda tudi podjetja ne kažejo nobenega razumevanja . . .

S temi nekaj ugotovitvami smo želeli, če drugega ne, vsaj pojasniti, da se NK Aluminij zaman neprestano ubada s temi osnovnimi problemi. Kljub temu pa se pošteno prizadeva za čimbolj častne rezultate na športnem polju.

UPRAVNI ODBOR NK ALUMINIJ

DVIGANJE UTEŽI

Donavski pokal

LJUBLJANA — Zveza za dviganje uteži ZRN je obvestila jugoslovansko zvezo, da bo VIII. tekmovanje za Donavski pokal in hkrati prvo v novem, drugem sedemletnem ciklusu v Donaueschingenu v Schwarzwaldu, v prijaznem mestecu blizu izvira Donave. Sprva naj bi bilo tekmovanje v Münchenu, kjer je bilo prvo tekmovanje za Donavski pokal sploh, zdaj pa se je ta sport v Donaueschingenu zelo razmahnil; mestece je dobilo tudi močan in dela voljan težkoatletski klub, ki se je potegoval za letošnjo izvedbo velikega tekmovanja.

Jugoslovanska zveza za dviganje uteži je že določila reprezentanco, ki nas bo od 19. do 21. tega meseca zastopala v ZRN. V izbrani ekipi, ki jo bo vodil predsednik ZDUJ Ivan Vinkler, z njo pa poj de tudi mednarodni sodnik Janko Grošelj (oba iz Ljubljane) in zvezni trener Marjan Kraljević (Metalac, Zagreb), so: bantamska Simonovski (Partizan), peresnolahka V. Maleč (Bosna), lahka Z. Kovačić (Slavonija), srednja Stošić (Novi Sad), lahkotežka Kermeci (Banat), srednjetežka Bakarac (Slavonija) in težka: D. Kovačić (Slavonija).

Dan pred začetkom tradicionalnega tekmovanja, na katerem bodo sodelovale obdonavske dežele, to je 18. tega meseca, bo v Freiburgu tudi posvet trenerjev, ki se ga bo udeležil Marjan Kraljević.

Konferenca ZDUJ

LJUBLJANA — Petega maja bo prejkone v Ljubljani letna konferenca Zveze za dviganje uteži Jugoslavije, na kateri bodo sodelovali delegati iz vseh republik.

Teden dni pozneje, 12. maja, bo ekipno prvenstvo Jugoslavije v dviganju uteži. Na finalnem turnirju bodo sodelovale ekipe osiješke Slavonije, Ljubljane, sarajevske Bosne in Herkulesa iz Bača. Kraj, kjer bo finalni turnir, bodo izbrali na licitaciji.

Troboj v Ljubljani

LJUBLJANA — Tradicionalni dvoboj v dviganju uteži med Koroško, Julijsko krajino in Slovenijo bo letos v Ljubljani. Avstrijski dvigalci predlagajo, da naj bi bilo tekmovanje 12. ali 19. oktobra.

KOŠARKA

Stankovićeva Oransoda prvak Italije

MILANO, 11. aprila — Košarkarsko moštvo »Oransoda« iz Cantuja, ki jo že dve leti trenira nekdanji trener Beograda in pomočnik generalnega sekretarja FIBA Bora Stanković, je v zadnji tekmi premagala Simmenthal 71 : 58 (34 : 34) in tako osvojila naslov prvaka Italije. Simmenthal je letos šele četrti, Ignis Varese pa peti. Ekipa Noalexa iz Benetk, zanjo igra Djurić, je šesta, moštvo T. Rajkovića, Fargas iz Livorna, pa je izpadlo iz italijanske prve lige.

Jugoslovana sta igrala v preteklem italijanskem prvenstvu zelo dobro. Trajko Rajković je s 521 koši najboljši strelec lige (v 21 tekmah je poprečno zabil 24,8 košev), Djurić, ki je bil poleg Vianella najboljši igralec beneškega ligaša, pa se je uvrstil s 413 koši na osmo mesto strelcev.

VATERPOLO

Triglav brez poraza

LJUBLJANA, 11. aprila — Mednarodno tekmovanje mladih vaterpolistov za »Pokal Trsta« gre h kraju. Na sporedu so namreč ostale le še tri tekme in to vse na Reki. Triglav, Ljubljana in Triestina morajo še po enkrat na gostovanje k Primorju, vendar Rečani skoraj ne morejo več popraviti svoje uvrstitve. Kranjčani so praktično že osvojili prvi naslov, saj jim že točka z zadnje tekme zadostuje za prvo mesto. Tudi če bi jih morda Triestina dohitela imajo v odločilni tekmi vse možnosti za uspeh. Ljubljančani so slej ko prej zadnji in malo je verjetno, da bi lahko na Reki naredili kar koli.

Vsi dosedanji rezultati: Triglav — Triestina 10:4, Ljubljana — Triestina 2:10, Triestina — Primorje 17:1, Triglav — Ljubljana 20:2, Ljubljana — Triglav 1:12, Ljubljana — Primorje 5:7, Triglav — Primorje 12:3, Triestina — Triglav 3:3, Triestina — Ljubljana 7:6.

LESTVICA

Triglav	5	4	1	0	57:13	9
Triestina	5	3	1	1	41:22	7
Primorje	3	1	0	2	10:35	2
Ljubljana	5	0	0	5	16:56	0

S. T.

AVTOMOTO

V Opatiji za svetovno prvenstvo

LJUBLJANA — Za prireditelje tradicionalnih mednarodnih motociklističnih (in avtomobilskih) dirk za »Veliko nagrado Jadrana«, ki bodo letos 15. in 16. junija v športnem centru v Preluki pri Opatiji, bo letošnja repriza sila pomembna; tekmovanja si bo ogledal namreč tudi izvedenec FIM, Avstrijec Basch, ki bo licenciral opatijsko krožno progo za dirke na najvišji ravni in za mednarodno motociklistično zvezo FIM pripravil tudi poročilo o celotni organizaciji. Svetovna motociklistična federacija je namreč na nedavnem zasedanju svojih strokovnih komisij v Ženevi, ki se ga je udeležil tudi Franci Novak iz Ljubljane, sklenila, da bo leta 1970 v Opatiji tekmovanje v vseh petih razredih za svetovno prvenstvo.

Možnosti so tudi, da bi bilo svetovno prvenstvo v Opatiji že prihodnje leto; to se bo zgodilo samo če se bodo Japonci odpovedali svoji »veliki nagradi«, ki tudi šteje za svetovni šampionat.

Opatijske dirke, ki bodo prihodnje leto slavile dvajsetletnico, so torej naposled le dočakale veliki dan, po pravici, saj so že vrsto let največja motociklistična prireditev na jugoslovanskih tleh, ki uživa tudi na tujem velik ugled.

Že 107 startov na »Nagradi Loke«

ŠKOFJA LOKA — Za tradicionalne hitrostne dirke za »Nagrado Loke«, ki bodo letos 26. maja na prenovljeni progi v Škofji Loki, so prireditelji doslej odobrili 107 startov zvečine tujim dirkačem. Po razredih so starti razdeljeni takole: 50 ccm — 5, 125 ccm — 23, 250 ccm — 33, 350 ccm — 19, 500 ccm — 21 in prikolice — 5. Med prijavljenci je precej znanih evropskih dirkačev.

ŠAH

Damjanović : Smislov prekinjeno

MONTE CARLO, 10. aprila. 7. kolo mednarodnega šahovskega turnirja — Botvinik : Portisch 1:0, Hort : Benkö remi, Larsen : Zinser 1:0, Gheorghiu : Forintos 1:0 Padevski : Uhlmann 1:0, Byrne : Letzelter 1:0, Damjanović : Smislov prek.

STANJE: Botvinik, Larsen, Byrne 5, Gheorghiu 4,5, Smislov 4 (1), Portisch 3,5 itd.

Jugoslavija druga

WEYMOUTH, 10. aprila. — Na letošnji olimpiadi slepih šahistov je zmagala ekpa SZ, ki je v 11. kolih zbrala 35 točk. Reprezentanca Jugoslavije, ki je že dvakrat triumfirala na takem tekmovanju, se je morala zadovoljiti z drugim mestom, saj je zbrala dve točki manj od zmagovalcev.

KONČNI VRSTNI RED: 1. SZ 35, 2. Jugoslavija 33, 3. Romunija 31,5, 4. NDR 28,5, 5. ČSSR 28, 6. Avstrija 25,5, 7.—8 Madžarska in ZRN 23,5 itd.

Na olimpiadi slepih šahistov je sodelovalo 20 ekip z 19 držav.

Anhovo primorski prvak

NOVA GORICA — Ker nedavno finalno srečanje za naslov primorskega šahovskega prvaka ni bilo odigrano med šahisti Anhovega in Kopra je ostalo odprto vprašanje letošnjega primorskega šahovskega prvaka. O tem je razpravljala komisija na čelu s predsednikom in podpredsednikom PSZ Klanjščkom in Bizjakom. Anhovske šahiste pa je zastopal ing. Markič. Prisotni so se strinjali s tem, da se srečanje registrira z 10:0 v korist Anhovega. Šahisti Anhovega so tako postali primorski šahovski prvaki in so se hkrati uvrstili tudi v nadaljnje tekmovanje za pokal Maršala Tita.

Prvenstvo Gorenjske

LESCE — Na šahovskem prvenstvu Gorenjske so bili doseženi naslednji rezultati: 9. kolo: — Zorman : Zbil remi, Jan : Zorko 0:1, Krničar : Ciuha 1:0, Mali : Prestrl remi, Hudnik : Djordjević 1:0, Roblek : Zaplotnik remi; 10. kolo — Zbil : Zaplotnik prek., Djordjević : Roblek 0:1, Prestrl : Hudnik 1:0, Ciuha : Mali 0:1, Korošec : Krničar 0:1, Zorman : Jan prekinjeno.

Vodi Zorko z 8,5 (1) točke pred Zbilom 7 (1).

V. B.

Brzoturnir v Domžalah

DOMŽALE — Aprilskega brzoturnirja v Domžalah se je udeležilo le 9 igralcev iz Ljubljane in Domžal. Zaradi tako majhnega števila šahistov so turnir odigrali dvokrožno. Prepričljivo je zmagal Vavpetič, ki je izgubil le z Jagodicem in remiziral z Vukotićem, vse druge dvoboje pa je dobil 2:0.

Vrstni red: 1. Vavpetič 14,5, 2. Ivačič 12,5, 3. Musić 11, 4. Vukotić 10,5, 5. Lorbek 9,5, 6. Šribar 9 itd.

Sodniki še — z žrebom

BEOGRAD — Sodnike za naslednji koli tekmovanja v I. zvezni nogometni ligi so spet izžrebali, vendar tokrat ni bilo hujših »presenečenj«. Tako bo sodil tekmo Maribor : Beograd Ristić iz Novega Sada, srečanje Dinamo : Olimpija pa Beograjčan Botić. V 6. kolu bo Mariboru in Dinamu sodil Čajić (Beograd), Železničarju in Olimpiji pa Radunović (Titograd).

Slovan : Slavija 1:2 (0:2)

LJUBLJANA, 11. aprila — V prijateljski nogometni tekmi na igrišču na Kodeljevem je v pripravah za sobotno derbi srečanje slovenske nogometne lige med Ljubljano in Slavijo vevška Slavija premagala domačega Slovana. Strelec za Slavijo je bil Šubic 2, za Slovan pa Kobilica. Igro je sodil Novak.

T. Z.

PLAVANJE

Šegrtova 1:02,6 na 100 m crawl

LJUBLJANA, 10. aprila — Plavalki Mirjana Šegrt (Jug. Dubrovnik) in Zdenka Gašparac (Mornar, Split) sta se vrnili iz Pariza, kjer sta uspešno startali na mednarodnem prvenstvu Francije v Parizu. Poročali smo že o rekordih Šegrtove na 100 m metuljček 1:11,1 (drugo mesto) in 200 m crawl 2:17,3 (3. mesto za Muirovo in Mandonnaud) ter o solidnem rezultatu Gašparčeve na 100 m hrbtno (5. mesto) 1:11,2. Toda Šegrtova je startala tudi na 100 m crawl in bila druga s časom 1:02,6, ki je le za eno desetinko sekunde slabši od državnega rekorda Splitčanke Ane Boban. V tej disciplini je zmagala Francozinja Mandonnaud z 1:02,5, tretja pa je bila Muir (J. Afrika) z 1:02,8.

V moški konkurenci je dosegel najboljša rezultata Francoz Michel Rousseau, in sicer na 100 m crawl 53,9 sek, na 200 m crawl pa 1:58,8 (svetovni rekord Schollander 1:55,7)

SMUČANJE

Jakopič zmagal v kombinaciji

DAVOS — Na 42. visokošolskem prvenstvu Švice, ki se ga je udeležilo 200 smučarjev, je startala tudi reprezentanca jugoslovanskih študentov. Lep uspeh je dosegel Blaž Jakopič, ki je zmagal v trojni kombinaciji, dobro pa se je uvrstila tudi Vida Tevž z drugim mestom v veleslalomu in 6. mestom v kombinaciji.

Rezultati — moški — veleslalom: 1. Mayer (A) 1:33,78, 2. Rolando (It) 1:33,82, 3. Recruto (It) 1:36,42, 4. Aste (A) 1:37,06, 5. Faber (Švi) 1:37,55; **slalom:** 1. Ramus (Fr) 80,40, 2. Scheuerl (ZRN), 81.29, 3. Jakopič (J) 81,60, 4. Schnöll (A), 82,75, 5. Genelin (A) 82,86; **smuk:** 1. Mayer (A) 1:26,76, 2. Scheuerl (ZRN) 1:26,82, 3. Jakopič (J) 1:27,16, 4. Regruto (It) 1:28,26, 5. Christofel (Švi) 1:28,47; **kombinacija:** 1. Jakopič (J), 2. Genelin (A), 3. Ellingsen (Švi), 4. Faber (Švi), 5. Aste (A); **ženske — veleslalom:** 1. Ditfurth (A) 1:20,47, 2. Tevž (J) 1:25,19, 3. Hacker (A) 1:26,32; **slalom:** 1. Ditfurth (A) 81,88, 2. Ehrenfried (A) 83,87, 3. Hacker (A) 86,01; **kombinacija:** 1. Ditfurth (A), 2. Ehrenfriend (A), 3. Hacker (A), . . . 6. Tevž (J).

Tekači v Italiji

LJUBLJANA — Preteklo nedeljo je bilo v bližini Bergama v Italiji tradicionalno tekmovanje v planinskem smučarskem teku »Trofeo Parravicini«, ki je bilo letos prirejeno že sedemindvajsetič. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa Enotnosti iz Ljubljane, za katero sta nastopila Miha Munih in Jaka Reš. V skupni razvrstitvi sta dosegla solidno 13. mesto med dvajsetimi nastopajočimi ekipami. Tekmovanje je bilo zelo težko zaradi megle in snežnega meteža. Sedem kilometrov dolgo progo so tekmovalci pretekli trikrat.

Rezultati: 1. Stuffer — Serafini (It) 1,33:15, 2. Secretant — Bourgeosi (Fr) 1,35:36, 3. Di Centa — Puntei (It) 1,36:13, . . . 13. Munih — Reš (Jug) 1,55:58.

JESENICE — V sredo zvečer so košarkašice Jesenic v prijateljski trening tekmi premagale ekipo Kroja iz Škofje Loke z 62:41 (23:16). Najboljša na terenu je bila domačinka Vudričeva, ki je sama dosegla 40 košev.

NOGOMETNI BALET — S pokalne polfinalne tekme med Crveno zvezdo in Mariborom (2:1). Na sliki: Vabičev skok, spodaj Djajić, na desni Bolfek.

Foto: M. Vučičević

Kakšno naj bo sodobno društvo

To vprašanje bo v središču razprave na konferenci Partizana SFRJ

LJUBLJANA, 11. apr. V soboto, 13. tm. bo v Novem Sadu VIII. konferenca Partizana Jugoslavije. Dnevni red te konference obsega tri točke, toda ena izmed njih, in sicer — sodobno društvo Partizan — je tako aktualna, da bodo stališča in sklepi, ki jih bodo skoraj zanesljivo sprejeli, nedvomno življenjskega pomena za razvoj te organizacije in celotnega našega telesnokulturnega gibanja. Konferenca naj bi bila začetek popolnega preloma z dejavnostjo, katere cilj ni bil človek, marveč predvsem doseči čim boljši tehnični rezultat.

V takšnem »športnem« vzdušju je bil največji del družbenih sredstev usmerjen k telovadnemu športu, o katerem seveda ni mogoče reči, da ni dosegel določenih uspehov. Vendar je ob takšni orientaciji prišlo v društvih do ponekod bolj, ponekod pa manj stroge »selekcije«. Odrinjeni so bili vsi tisti — to velja tudi za kadre — ki niso imeli želje ali pa sposobnosti, da bi se ključili v borbo za točke, po drugi plati pa so bili deležni vsestranske pomoči samo športno najboljši.

V takšnem položaju se je množica znašla prepuščena sama sebi, in ker ni našla možnosti, da zadovolji svoje potrebe niti v društvih Partizan, si je s svojo lastno iniciativnostjo organizirala delavske športne igre, šolska in študentska tekmovanja, aktivnost v stanovanjskih blokih, razne izlete itd. Toda zaradi pomanjkljive strokovnosti in slabe organizacije pa vsa ta aktivnost čeprav v osnovi zelo pozitivna, ni dala pomembnejših razultatov in je v nekaterih primerih celo škodljivo delovala na zdravstveno stanje, na fizične in delovne sposobnosti udeležencev.

Predsedstvo Partizana Jugoslavije je po pogostih posvetovanjih z vodstvi republiških organizacij prišlo do zaključka, da je eno izmed rešitev za ozdravljenje naše telesne kulture iskati tudi v njeni reorganizaciji. Zaradi tega bodo na konferenci Partizana posvetili vso pozornost vprašanjem, ki zadevajo organizacijsko strukturo, vlogo in funkcijo društva Partizan.

Kako naj bi bilo torej organizirano sodobno društvo za telesno kulturo, da bi lahko zadovoljilo osnovne potrebe državljanov? Pri vsem tem je treba namreč nenehoma imeti pred očmi, da je sodoben človek, obremenjen z enoličnim in monotonim delom v okviru strogo določenih planov in rokov. Zato želi vsaj del svojega prostega časa izkoristiti za rekreacijo, pri čemer pa mu igra, ki je lahko s telesno vadbo najtesneje povezana, tako kot turizem, nudita največje možnosti. Odtod osnovno stališče predsedstva Partizana Jugoslavije, okrog katerega naj bi se sukala vsa razprava na konferenci, da bi namreč moral delovni program društev povsem izhajati iz objektivnih in subjektivnih potreb državljanov. Njihove želje, zdravstveno stanje in stopnja psihičnih in fizičnih sposobnosti bi morali biti osnovni elementi pri izdelavi društvenih programov. To seveda ne bo lahko delo glede na to, da je marsikje velik razkorak med možnostmi in željami državljanov, ki bodo seveda tudi še naprej zelo različne. Nekateri bodo na primer zahtevali redno telesno vadbo, na standardnih objektih in s kompletno opremo, in sicer po dvakrat trikrat na teden, drugi pa zaradi oddaljenosti in drugih vzrokov ne bodo za to. Ti državljani žele in so zato tudi pripravljeni nekaj prispevati, da jim pridejo društveni funkcionarji nasproti tja, kjer stanujejo ali delajo, pomagajo organizirati rekreacijsko športno aktivnost, pa čeprav na improviziranih terenih. Mnogi domovi s telovadnicami in igrišči, kjer so ponavadi sedeži društev, so oddaljeni od najbližjih novih stanovanjskih blokov in drugih naselij. Zato naj bi po novem predlogu društvo Partizan svojo dejavnost organiziralo tako po aktivih v stanovanjskih blokih in delovnih organizacijah, kakor tudi po skupinah za tiste začetnike, ki žele sistematično vadbo v posameznih športnih zvrsteh. Seveda pa naj bi bilo teh zvrsti le toliko, kolikor jih društvo kadrovsko lahko pokriva. Nadaljnja specializacija posameznikov ali skupin naj bi bila povsem zadeva športnih šol in klubov.

D. K.

ATLETIKA

V Košutnjaku trenirajo najboljše evropske atletinje

BEOGRAD, 11. aprila — Od 8. aprila so v Beogradu najboljše atletinje SZ, Češkoslovaške, Romunije, Poljske in Jugoslavije, ki se pripravljajo za tekme v teku na 400 in 800 m. Med njimi so znana imena, kot je Čehoslovakinja Hmelkova, ki je 1966. leta v Budimpešti osvojila zlato kolajno v teku na 400 m. Med njimi je tudi naša rekorderka Vera Nikolić, zmagovalka iz Budimpešte na 800 m, Vzhodna Nemka Pelitz, vice šampionka z evropskega šampionata v Beogradu, njena rojakinja Burneleit, evropska zmagovalka v dvorani na nedavnem prvenstvu v Madridu. Skupno je 37 atletinj iz tujine in 5 Jugoslovank, v Beogradu pa bodo ostale do 19. aprila.

Atletinje trenirajo vsak dan dopoldne in popoldne v športnem centru v Košutnjaku. To je pravzaprav seminar, na katerem vsaka država posreduje svoje izkušnje in metode treniranja. Prvi dan so imeli besedo Bolgari, danes pa je o tem govoril Aleksander Petrov. Demonstratorka je bila naša šampionka Vera Nikolić, ki je napravila dober vtis in po vsem sodeč, ni znakov krize po neuspehu na krosu v Celju in Istambulu.

V. ILIĆ

Miting v Novi Gorici

NOVA GORICA — V nedeljo dopoldan se bodo v Novi Gorici že šestič zaporedoma zbrali najboljši slovenski atleti na tradicionalni otvoritveni prireditvi slovenskih atletov. Organizator — AK Gorica je tudi letos povabil na to tekmovanje vse najboljše slovenske atletske kolektive in atlete tržaškega Bora.

Letošnja prireditev je za novogoriške atletske delavce izrednega pomena. Znano je namreč, da je AZS zaupala Novogoričanom izvedbo II. kriterija slovenskih atletskih mest, ki bo septembra meseca v Novi Gorici.

Ljubiteljem atletike se bo tudi letos predstavila vrsta odličnić slovenskih atletov med katere sodijo tudi nekateri Novogoričani, ki so že navdušili z rezultati na začetku sezone. Lani je osvojila prehodni pokal AK Gorica Marjana Lubej, ki bo tako po vsej verjetnosti tudi letos skušala braniti to trofejo.

Kros v Tolminu

TOLMIN, 11. aprila — Danes je bilo v Tolminu občinsko prvenstvo v krosu, na katerem je sodelovalo 163 tekmovalcev. Prvenstvo je organizirala občinska zveza za telesno kulturo.

Rezultati — mlajše pionirke: Laharnar (Tol.), Lavrenčič (Bov.); **ml. pionirji:** Marka, Domevšček (oba Bov.); **st. pionirke:** Komac (Bov.), Grahelj (Tol.); **st. pionirji:** Sokol, Gregorčič (oba Kob.); **ml. mladinke:** Kovač (Bov.), Volarič (Kob.); **ml. mladinci:** Rosić, Uršič (oba Kob.); **st. mladinci:** Berginc (Bov.), Trošt (Tol.); **st. mladinke:** Gašperič (Tol.), Lapajna (Tol.).

Ekipno in posamično so zasedli najboljša mesta športniki iz Bovca pred Kobaridom, Tolminom itd.

T. MUNIH

Novo na tujem

BRUSELJ — V prijateljski nogometni tekmi je belgijski prvak Anderlecht premagal reprezentanco Madžarske 2 : 1 (2 : 0).

STARA ZAGORA — Olimpijska nogometna reprezentanca Bolgarije je premagala v kvalifikacijski tekmi za olimpijski turnir moštvo DRN 4:1 (1:0).

LONDON — Olimpijska nogometna reprezentanca Anglije je igrala z moštvom Španije 0:0. Za turnir v Mehiki se je kvalificirala Španija, ki je v prvi tekmi zmagala 1:0.

Utrinki

BOB BEATTIE SE POSLAVLJA — Dolgoletni vodja ameriške reprezentance v alpskem smučanju Bob Beattie je v South Lake Tahoe povedal, da ne bo več opravljal doesdanjega dela. Beattie je star 35 let in se bo posvetil drugemu poklicu.

KLJUB VISINI — DOBRI REZULTATI — Med pripravami za olimpijske letne igre v Mehiki sta se plavalni reprezentacn Velike Britanije in Nizozemske pomerili na nevtralnih tleh v francoskem višinskem športnem središču Font Romeu v Pirenejih. Zanimivo je, da so bili v tem srečanju, na katerem je zmagala Nizozemska 51 : 49, doseženi presenetljivo dobri rezultati.

REPREZENTANCA V ZVEZNI LIGI — V sezoni 1969-70 bo mehiška nogometna reprezentanca za pripravo na svetovno prvenstvo, ki bo na mehiških tleh, igrala kot ekipa na državnem ligaškem prvenstvu.

IVER DNEVA

Kar brez sramu

Ob bojazljivi igri naše nogometne reprezentance v Marseillu se je marsikateri gledalec ob televizijskem sprejemniku zaskrbljeno spraševal: le kaj si bo mislilo na desetine milijonov gledalcev po vsej Evropi o naših nogometnih junakih? Vendar pa zaradi tega ni treba nikomur zardevati. Izvedelo se je namreč, da je Francija zastonj (!) ponudila Evroviziji prenos nogometne tekme iz Marseilla. Za to brezplačno predstavo pa so se ogreli edinole Marokanci in — nihče drug.

Za prenos tekme Anglija : Španija so Angleži zahtevali 3500 dolarjev, Italijani pa so za povratno tekmo z Bolgari postavili ceno dva milijona lir. In Evropa jih je (in bo) gledala.

Naših nogometašev — kot kaže — še zastonj ne marajo . . .

Alpinistične novice

Seminar za inštruktorje alpinizma

Komisija za alpinizem PZS bo v dneh od 19. do 21. in 26. do 28. aprila organizirala seminar za inštruktorje alpinizma. Seminar bo v Ljubljani ali Iškem Vintgarju in se bo vsakokrat začel v petek popoldan, tako da se bi ga lahko udeležilo čim več tistih alpinistov, ki se aktivno ukvarjajo z vzgojo naraščaja po alpinističnih šolah. Kandidate mora prijaviti alpinistični odsek in vsi, ki bodo opravili izpit (4. V. 1968) bodo dobili naziv »inštruktor alpinizma« z veljavnostjo dveh let. Po preteku te dobe bodo morali naziv obnoviti z novim izpitom. Udeležence seminarja bo na podlagi prijav, ki morajo vsebovati razen osebnih podatkov še kratek alpinistični življenjepis kandidata z najpomembnejšimi vzponi ter delom v organizaciji, izbrala komisija za alpinizem, ki bo krila tudi vse stroške seminarja.

Na seminarju bodo obravnavane naslednje teme: zgodovina alpinizma, taktika plezanja, ekspedicije, tehnika plezanja, samoreševanje, oprema, material in tehnologija, fiziologija, nevarnosti v gorah, prva pomoč, varstvo narave, terminologija, vremenske in geološke posebnosti, orientacija, ocenjevanje plezalnih smeri, visokogorsko smučanje, fotografija in gorniška literatura.

60 let dr. M. Kajzelja

Pred 36 leti smo Slovenci dobili prvi plezalni vodič »Naš alpinizem«. Pripravil ga je dr. Mirko Kajzelj, ki 17. t. m. praznuje 60-letnico rojstva. Bil je izredno pomemben za nadaljnji razvoj alpinizma pri nas. Tudi še sedaj, čeprav je že davno izginil s polic knjigarn, ga veliko alpinistov s pridom uporablja.

S čim bi se slovenska planinska javnost lahko lepše oddolžila pomembnemu jubileju vestnega in marljivega planinskega delavca, kakor z izdajo novega, izpopolnjenega plezalnega vodiča? In prav to bo uresničeno. Novi plezalni vodič, ki bo zamenjal že davno razprodani povojni vodič »V naših stenah«, bo morda izšel še letos, saj je gradivo zanj že zbrano in ga je potrebno le še korigirati.

Opozorilo na plazove

Nedavna snežna katastrofa pod Mojstrovko je znova pokazala, da premalo storimo za pravilno vzgojo in opozarjanje pred nevarnostmi v gorah. Predavanja in vzgoja v okviru alpinističnih in planinskih šol žal zajema le ozek krog naših obiskovalcev gora, na druge pa se spomnimo navadno šele tedaj, ko je že prepozno. Da bi to vsaj malo popravili, je Planinsko društvo Jesenice predlagalo, naj bi postojanke na področjih, ki so najbolj ogroženi od plazov, namestili posebne table ali vsaj fotografije, ki bi nazorno prikazovale razdiralno moč plazov. Ker pa so take fotografije zelo redke naslavljajo PD Jesenice na vso planinsko javnost prošnjo, da jih o njih obvesti.

Alpinizem na VŠTK

Na VŠTK v Ljubljani že tretje leto dela posebna alpinistična sekcija Akademskega alpinističnega odseka, ki jo vodi Vid Mesarič. Čeprav so študenti te šole močno angažirani s predavanji in vajami v okviru rednega programa, je čedalje več takih, ki se vključujejo tudi v delo planinskega društva in še posebej alpinističnega odseka APD.

V zadnjih dveh letih se je število vzponov sekcije povečalo s 40 na 59, letos pa vse kaže, da jih bo še mnogo več. Samo v spomladansko plezalno šolo APD se je namreč prijavilo 22 novih in čeprav se vsi najbrže ne bodo ukvarjali aktivno z alpinizmom, bodo dobili vsaj osnovo. To pa je tudi želja uprave VŠTK, zato v vsem podpira delo sekcije.

Novice iz argentinskih gora

Boris Kambič, član Akademskega alpinističnega odseka iz Ljubljane, ki že drugo leto biva v Argentini, je spet sporočil nekaj alpinističnih novic. Letos pa se sicer zaradi službenih dolžnosti ni mogel udeležiti nobene odprave, zato pa je budno spremljal vsa dogajanja. Slovenci imamo tudi letos uspešne zastopnike v argentinskih gorah. Brata Skvarča sta ponovno poskušala opraviti vzpon na P. Norte. Žal se jima tudi to pot ni posrečil, toda v bližini sta uspešno opravila tri prvenstvene pristope.

Drugi znanec naših alpinistov — Fava — je bil prav tako uspešen. Pred nosom japonske ekspedicije je preplezal južno steno Merseedaria in to kljub nesreči s tovarišem v navezi.

Poskusi vzponov na Torre in Fitz Roy niso uspeli, čeprav ni manjkalo resnih ekspedicij. Še najvišje je prišla francoska, ki je opravila komaj 600 m stene, od skupno 2000 m. Tudi uradna argentinska ekspedicija na drugi najvišji vrh Argentine ni uspela, Aconcaqua (najvišji vrh obeh Amerik) pa je v nekem smislu že postala »odprta«, saj pridejo z mulami do višine 6000 m.

Tržiški alpinisti

Alpinistični odsek Slovenskega planinskega društva v Trstu je ob občnem zboru izdal že svoj drugi bilten, v katerem zavzema prvo mesto alpinistična šola. Razen predavanj, ki jih bodo pripravili slovenski alpinisti Sandi Blažina, Tone Sazonov, Igor Škrap, Aleš Kunaver, dr. Jože Andlovic in drugi bodo v Glinščici imeli tudi praktične vaje.

Razen obvestil o AŠ in drugih akcijah, vsebuje bilten še zanimiv članek Jožeta Cesarja »O tržaškem stilu plezanja«, opozorilo »Pozor plazovi«, nekaj praktičnih navodil, seznam nekaterih odprtih planinskih postojank, zapis o »srečanju treh dežel« ter sestavek Dušana Furlana »Človek in gore«. Za konec pa še »Knjižno policó«, v kateri priporočalo nekatere knjige, ter »Smučarski kotiček«.

V nekaj vrstah

KRANJ

Spomladanski sejem — V delavskem domu končujejo priprave za tradicionalni spomladanski potrošniški sejem, ki bo odprt od 13. do 22. t. m. Razstavni prostor so razširili na parkirišče poleg doma, kjer so postavili veliko montažno halo. V njej bodo prodajali motorna vozila in kmetijske stroje.

LJUBLJANA

Konec razstave — Sinoči so uradno zaprli razstavo lepakov in drugega gradiva o Vietnamu, ki je bila na ogled v Kazini na Trgu revolucije. Zanimivo razstavo izvirnih lepakov z miroljubnimi gesli proti vietnamski vojni si je ogledalo mnogo ljudi, kar je dokaz, da je čustvovanje naših ljudi z borečimi se Vietnamci res veliko.

Tudi v »Turistu« so zadovoljni — Kot v hotelih »Lev« in »Slon« se tudi v »Turistu« pripravljajo na skorajšnjo turistično sezono. Z obiskom so bili v tem hotelu zadovoljni že v preteklem mesecu, ko je tu samo prenočevalo kar 2415 domačih in 1355 tujih gostov, med katerimi so imeli razen Italijanov, Američanov in drugih izletnikov, tudi turiste iz Mongolije.

Letovanje ob morju in v gorah — Tudi letos bo počitniška skupnost »Alpe-Adria« pri mestnem sindikalnem svetu Ljubljana organizirala letovanja po nizkih, dostopnih cenah. Posebne ugodnosti bodo imeli prav upokojenci, ki bodo za penzion v domovih »Alpe-Adria« odšteli le 18 Ndin; počitniška skupnost pa jim bo priskrbela še popuste pri prevozu. »Alpe-Adria« bo vsem interesentom omogočila letovanja v enem izmed svojih domov v Belem križu pri Piranu, v Savudriji, Poreču itd., pa še v Planici, Kranjski gori, v Soči pri Bovcu ter na Mežaklji.

KOPER

Izlet kluba obalnih občin — Klub študentov obalnih občin prireja 13. aprila izlet za študente. Primorski študenti bodo obiskali Dolenjsko in Belo Krajino ter si spotoma ogledali Otočec, Novo mesto in Metliko, ustavili pa se bodo še v Pleterjah, Kostanjevici in Kočevju.

Zavrnjen predlog o petdnevnem delovnem tednu

KRANJ, 11. april — Občinska skupščina je na današnji seji zavrnila predlog, da bi v občinskih organih s 1. majem uvedli petdnevni delovni teden. Sklenili so, da bodo enako kot v Škofji Loki prešli na novi delovni čas šele 1. septembra.

Na Gorenjskem so najprej nameravali v občinskih organih uvesti nov delovni čas 1. marca, kasneje pa so se predstavniki občin dogovorili za 1. maj. V zadnjem času pa so bila zaradi neurejenega otroškega varstva in drugih težav vse pogostejša mnenja proti novemu delovnemu času.

Tudi na včerajšnji seji občinske skupščine v Škofji Loki, ki je prva na Gorenjskem sklepala o novem delovnem času, je prevladalo stališče, proti spremembi; zato so jo odložili do zakonsko določenega roka. Podobno je bilo na današnji seji v Kranju, kjer so med drugim menili, da je letni čas manj primeren za prehod na novi delovni čas in da je zaradi uskladitve med gorenjskimi občinami smotrneje, da se ravnajo po Škofji Loki. V sredo bodo o tem razpravljali Radovljičani, kasneje pa še na Jesenicah in v Tržiču. S. L.

ŠMARTNO PRI CERKLJAH

Z brljavo elektriko niso zadovoljni

Prebivalci Šmartnega in Glinj pri Cerkljah že vrsto let niso zadovoljni z napetostjo električnega toka. Posebno zvečer imajo tako slab tok, da ne morejo poslušati radia, luč pa največkrat sveti le brljavo, da komaj opravijo najvažnejša dela.

Vaščani obeh vasi so se za pomoč obrnili na Elektro Ljubljana-okolica, ki vasema dovaja električno energijo. Med podjetjem in zastopniki krajevne skupnosti Poženik je že prišlo do pogovorov. Veliko bi morali prispevati prebivalci sami, predvsem s fizičnim delom. On naj bi postavili drogove za daljnovod, ostale stroške pa bi krilo podjetje. Prebivalci Šmartnega so se že nekajkrat sestali in se pogovorili o skupni akciji in prispevku posameznika za to delo. Glinjčani pa se o tem niso še tako podrobno pogovorili kot v Šmartnem, vendar ti upajo, da bodo vsi složno prijeli za delo in tako tudi sami prispevali, da bodo dobili boljšo električno napeljavo. To delo so vključili tudi v program dela krajevne skupnosit, ki sodeluje v tekmovanju »Leto krajevnih skupnosti«. R. Č.

to va riš

STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA

KOMPAS

NA POLJIH PRIDNO DELAJO — V okolici Ljubljane diši po sveže zorani zemlji in hlevskem gnoju. Vsi ravno nimajo traktorjev za to delo, vendar tudi par konj krepko zaleže. Takoj za oračem so ženske sadile krompir. Posnetek je iz Iške vasi pri Ljubljani. Foto: K. Dolenc

Naš pogovor

Večja odgovornost članov

Mnenje o uveljavljanju nove organizacijske oblike ZK v Ljubljani

Darko Perovšek je od nedavnega tajnik občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, pa tudi sekretar četrtne konference Zveze komunistov Krim-Rudnik. Povprašali smo ga za mnenje, kako se uveljavlja nova organizacijska oblika komunistov in kakšne prednosti ima.

»Kadar se uveljavlja nova organizacijska struktura, se vedno pojavljajo tudi določene prehodne težave,« nam je dejal. »Sicer pa lahko povem, vsaj za območje naše četrtne konference Krim—Rudnik, da je nova oblika dela komunistov uspela. Predvsem se mi zdi, da se je mestni komite Zveze komunistov zdaj bolj uveljavil, da je več stika med njim in četrtno organizacijo — torej tudi večja enotnost Zveze komunistov v Ljubljani. Kar zadeva delo četrtnih komitejev in četrtne konference, se zdi, da je najvažnejše to, da sekretarji niso več profesionalni politiki. Stara praksa v Zvezi komunistov je bila, da so člani radi vse težave naložili na pleča profesionalca, češ, »saj je za to plačan«. Zdaj, ko je sekretar volonter, torej enak med enakimi, je večja tudi odgovornost vseh članov. Zdi se mi tudi, da so se člani Zveze komunistov zdaj bolje znašli, da se problemov lotevajo drugače in ne čakajo, da bi jim nekdo vse prinesel na krožniku.«

Po mnenju Darka Perovška ima nova organizacijska oblika vrsto prednosti, saj so komunisti tako bolj mobilni, akcijski, do veljave prihajajo nove pobude.

»Zdi se mi pa, da je večja odgovornost poslej na tehnično-administrativnem kadru pri mestnem komiteju ZK, ki mora biti v pomoč četrtnim sekretarjem. Sekretarje je treba razbremeniti administrativnega dela, nepotrebnega letanja in sklicevanja sej. Moramo jim omogočiti, da bodo več časa lahko porabili za vsebinsko politično delo.«

»Kadar govorimo o pesameznih problemih, ne bi smeli biti to dvakrat isti ljudje,« pravi Darko Perovšek. »Le tako bodo naši sestanki plodnejši, brez praznih razprav in čas učinkoviteje porabljen. Le tako bodo imeli člani Zveze komunistov resnično občutek, da s svojo prisotnostjo na sestanku lahko koristijo, da lahko prispevajo k reševanju problemov, ki tarejo delovne ljudi.«

I. VIDIC

Denarja le za 12 kilometrov ceste

Občani in gospodarske organizacije lahko zberejo 3,5 milijona din

Čeprav je voznikom zdaj na voljo samo makadamska cesta s številnimi ovinki, je promet od Kamnika proti Motniku in še naprej proti Vranskem, kjer se tuhinjska cesta priključi magistrali Ljubljana—Maribor, vedno večji. Medtem ko so tovornjaki leta 1963 po njej prepeljali dnevno le po 400 ton tovora, so ga lani že povprečno po 3600 ton. Vsekakor se bo tovorni promet podvojil, ko bodo začeli izkoriščati novo odkrite plasti kaolina v Tuhinjski dolini.

Vzporednica slovenski magistrali vzhod—zahod je zanimiva tudi za turiste. Okoliški hribi in gozdovi so polni divjačine, za Štajerce, posebno Celjane, pa pomen tudi najhitrejšo pot do smučišč na Veliki planini in Krvavcu.

Nič čudnega torej, da se prebivalci občine Kamnik tako prizadeto zanimajo za prihodnost tuhinjske ceste. Dolgoletne razprave so bile zaman; z govorjenjem ni mogoče premikati kamenja. Zato so občani na zborih volivcev ubrali drugo pot. Ogreli so se za samoprispevek, gospodarske organizacije pa bodo za gradnjo ceste združevale denar.

Večina zborov volivcev (76 odst.) je sklenila, da bi 40 odstotkov sredstev od predlaganega samoprispevka investirali v načrtovano cesto. Tuhinjčani, ki so za asfaltno žilo najbolj zainteresirani, pa so zanjo predlagali kar 80-odstotni del samoprispevka (skupaj bodo v treh letih zbrali 4,4 milijone din).

Predlagatelji programa menijo, da lahko občani in gospodarske organizacije zberejo skupaj za cesto do 1970. leta 3,5 milijona din. 2 milijona je načrtovani del samoprispevka občanov, 800.000 din bi dale gospodarske organizacije v občini, 500.000 gospodarske organizacije s sedežem zunaj občine (Ljubljana transport, cestno podjetje Ljubljana, gozdno gospodarstvo Ljubljana, itd). 150.000 din bi bil delež občinskega proračuna, 50.000 din pa naj bi bila dodatna sredstva občanov (prispevki in darila). Tolikšna sredstva predstavljajo največjo zmogljivost vseh dejavnikov v občini. Vsota je precej nižja, kot so najniže planirani izdatki za gradnjo ceste, dolge 26,3 kilometrov in z dovoljeno desettonsko osno obremenitvijo.

Cestno podjetje Ljubljana je napravilo izračune za tri inačice:

za 7,2 milijona din — 2,2 km cestišča v širini 6 m, 21,5 km širokega 5 m in 2,6 km (prehod čez Kozjak) enake širine (primanjkljaj 3,7 milijona dinarjev).

za 8,56 milijonov din — 2,2 km cestišča v širini 6 m, 21,5 km v širini 5,30 m in prehod čez Kozjak širok 5,5 m (primanjkljaj 5,06 milijonov din);

za 9,24 milijonov din — 26,3 km 6 m širokega cestišča (primanjkljaj 5,74 milijonov din).

Za 3,5 milijonov dinarjev lastnih sredstev lahko Kamničani izgradijo le 12 km ceste po najcenejši varianti. Če bo referendum uspešen, potem namerava občinska skupščina ponovno predlagati republiškemu cestnemu skladu, naj tuhinjsko cesto upošteva pri sestavljanju svojega programa za obdobje 1970—1975. M. D.

Jože Platner

Odšel je tiho in nevsiljivo, sredi polnega dela in ustvarjalnosti. Slovenska in jugoslovanska arhitektura sta z njim izgubila temeljno osebnost sodobnega zdravstvenega gradbeništva — vrzel, ki je nastala je nenadomestljiva.

Rojen je bil v Ljubljani leta 1904. Po končani realki se je vpisal na visoko tehnično šolo v Stuttgartu, potem študiral na Dunaju in diplomiral leta 1928 na arhitektonskem oddelku v Ljubljani. Že kot študent se je odlikoval z izredno vestnostjo in natančnostjo in hkrati — kljub rastočim uspehom — s toplo skromnostjo. V vsakem delu, ki se ga je lotil, je pustil pečat velikega delavca. Udejstvoval se je na vseh področjih projektiranja; od regula-

JOŽE PLATNER

cijskih načrtov za Jesenice, Grosuplje, Slovenj Gradec, prek stanovanjske arhitekture, študijev funkcionalnosti opreme in detajlov, sodelovanja na največjih natečajih, do zdravstvenih objektov, kjer je postavil temelj modernega projektiranja te vrste pri nas. Pionirska pot ga je vodila nenehno k bolniškim posteljam, k secirnim mizam, k mikroskopom — bil je strog empirik, nikdar zadovoljen v odločitvah, vedno stremeč za boljšim in novim. V svojih rešitvah je bil preprost, a zato toliko bolj funkcionalen in človeški — njegove »zdravstvene tovarne«, kot je rad imenoval bolnišnice, so in bodo vedno delale brez zastojev. Več kot 50 takih objektov — od bolnišnic na Jesenicah, Slovenjem Gradcu, Novem mestu, Zlatem polju v Kranju, Sežani do Slajmarjevega doma, dermatološke klinike, Poliklinike, zdravstvega doma dr. Petra Držaja, neštetih adaptacij in modernizacij že obstoječih objektov — vse to danes govori o pravilnosti teh prvih korakov pri nas. Z delom v oddelku za sanitarno arhitekturo na ministrstvu za zdravstvo, s sodelovanjem na raznih kongresih, s članki in razpravami je svoje znanje vedno rad nesebično posredoval naprej in s tem mnogo prispeval k standardizaciji gradnje zdravstvenih objektov v naši državi.

Odšel je sredi dela — od mize, na kateri ga še čaka napet papir s tolikimi željami, ustvarjati in delati. Odšel je in vendar ni. Življenje, ki ga tolikokrat nesebično vračajo v vseh njegovih bolnišnicah, mu bo trajen spomenik.

MATJAŽ TOMORI

Dr. Stane Pavlič predaval v Celju in Laškem

CELJE, 11. aprila. — Danes dopoldne je v Celju in Laškem predaval dr. Stane Pavlič, predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri IS SRS o svetovnih gospodarskih tokovih, ekonomskih grupacijah ter o monetarni krizi, s posebnim poudarkom na naše odnose znotraj ter problemov. Predavanja in pogovora, ki ga je pripravila delavska univerza Celje, se je udeležilo večje število predstavnikov iz gospodarstva in političnih organizacij. F. K.

OGLAŠUJTE V DELO

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, blizu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Prijaznost se je končala s posilstvom

Trije moški so v gozdu pri Rašici posilili 24-letno dekle

LJUBLJANA, 11. aprila. — Včeraj v mraku so trije delavci iz Kamnika posilili 24-letno dekle, ki so jo pred tem povabili v svojega fička. Eden jo je posilil v avtomobilu, druga dva pa v gozdu blizu kmetijskega posestva Drnovo v okolici Rašice.

Dekle je šlo okrog 17. ure ob cesti Celje — Ljubljana. Pred Lukovico se je ustavil ob njej fičko in trije moški v avtomobilu so jo nagovorili. Ko je povedala, da gre v Ljubljano, so jo povabili s seboj.

Toda v Črnučah je šofer fička zapeljal proti Rašici. Dekle, ki ob srečanju v Lukovici ni slutilo nič hudega, je začelo prositi, naj jo pustijo, da izstopi. Zagotavljali so ji, da se ji ne bo zgodilo nič hudega in da bo tudi po tej poti prišla v mesto. Potem so se vozili po raznih poteh okoli Rašice in Mengša, v mraku pa so ustavili pri gozdu, v bližini kmetijskega posestva Drnovo.

Dva moška sta izstopila, tretji pa jo je takoj nato v avto zlorabil. Dekle je po nasilstvu zbežalo iz avtomobila in teklo proti gozdu, vendar sta jo ona dva, ki sta prej odšla iz avtomobila, v gozdu dohitela in oba" zlorabila.

Trije posiljevalci so dekletu grozili, da jo bodo v primeru odpora pretepli in ker je dekle pred dvema letoma že bilo surovo posiljeno (in pri tem pretepeno), se je tako prestrašilo, da se ni dosti upiralo.

Potem ko so jo posilili, so jo odpeljali v Trzin in jo postavili iz avta. Odšla je proti Ljubljani in spotoma srečala patruljo prometne milice ter posilstvo takoj prijavila. Ker si je dekle zapomnilo registrsko številko avtomobila, so organi javne varnosti takoj ukrepali in osumili 26-letnega A. B., doma iz okolice Mostarja, ki je tudi lastnik omenjenega fička, 19-letnega S. M., doma iz Metkovića ter 20-letnega B. M., doma iz okolice Niša. Vsi trije stanujejo v Kamniku.

Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča je za vse tri odredil pripor.

B. SAJOVIC

Spremljevalci so postali posiljevalci

TRBOVLJE, 11. apr. Včeraj proti večeru se je na poti iz Trbovelj proti Čečam 26-letnemu dekletu pridružil neznanec in šel z njo v isto smer. Kmalu nato sta se od nekod pojavila še dva moška in tako so jo vsi trije spremljali proti omenjeni vasi. Ko pa so med potjo prišli v gozd, jo je eden od njih zgrabil, odvlekel v goščavo in ji storil silo. Tudi ona dva, ki sta sprva ostala na cesti, sta se mu pridružila. V gozdu je trojica dekle večkrat posilila.

Po posilstvu so jo na silo odvlekli nazaj proti Trbovljam in jo hoteli spraviti v neko stanovanje. Ko pa so prišli do naselja, je oškodovanka pričela vpiti na pomoč. Nasilniki so se ustrašili in zbežali.

Takoj nato je dekle posilstvo prijavilo na postaji milice. Trboveljski miličniki so v nekaj urah poizvedovanj osumili, da so bili posiljevalci 34-letni delavec brez zaposlitve Š. S., devetnajstletni delavec v strojni tovarni Trbovlje M. J. in sedemnajstletni B. K. Vsi trije so doma v Trbovljah, postaja milice pa je to trojico prijavila javnemu tožilstvu. B. S.

Vlak mu je odrezal obe nogi

LJUBLJANA, 11. apr. Včeraj pozno zvečer so za progo Ljubljana—Polje pri odcepu dolenjske proge našli mlajšega moškega, ki je imel odrezani obe nogi. Miličnik železniške postajne milice je ugotovil, da je ranjenec Redžep Nuhanović. Težko ranjenega Nuhanovića so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je v šok sobi. Nuhanoviću je nogi odrezal vlak. Kolo mu je zapeljalo čez stopalo ene noge in čez členek druge. Kako je Nuhanović prišel pod vlak še ugotavljajo.

Morris trčil v fička

LJUBLJANA, 11. apr. — Na Titovi cesti, pred poslopjem Jugobanke je danes ob 7. uri zjutraj morris, ki ga je vozil 32-letni Zoran Kreitmayer, trčil v fička, ki ga je vozil 26-letni Jože Polajžer. Kljub temu, da je škoda zelo velika — več kot 20.000 novih din — se voznikoma ni nič zgodilo.

Morris je peljal od Ajdovščine poti Bavarskemu dvoru. Pred Jugobanko je zapeljal čez dvojno črto na drugo stran ceste in trčil v fička, ki je pripeljal nasproti. Voznik Kreitmayer pravi, da je čez dvojno črto zapeljal zato, ker je prav takrat s parkirnega prostora pred Jugobanko speljal neki avto znamke škoda in izsilil prednost. -C

Hala Tivoli ni bila v nevarnosti

LJUBLJANA, 11. apr. — Komaj 100 metrov nad halo Tivoli je danes ob 15. uri zagorel gozd. Gorelo je na približno poldrugem hektaru, zgorelo pa je suho listje, trava in borov nasad. Škoda je za približno 500 novih din. Lastnik gozda je ljubljanska »Rast«. Gasilci so v eni uri požar pogasili. Bržkone je gozd vzplamtel zaradi neprevidno odvrženega cigaretnega ogorka. Ogenj je razpihal še veter, ki je na srečo vlekel od vzhoda, tako da zublji niso ogrozili hale Tivoli. B. S.

Najvišja kazen zaradi nesreče pri Umki

V Beogradu obsodili voznika avtobusa na 8 let strogega zapora

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug.) — Danes je beograjsko okrožno sodišče obsodilo voznika avtobusa »Laste«, Hakija Hadžihafizovića na osem let strogega zapora, šoferja cisterne Jugopetrola Gojka Jovovića pa na štiri leta strogega zapora, ker sta odgovorna za hudo prometno nesrečo na cesti Beograd — Umka, v kateri je pred petimi meseci izgubilo življenje šestindvajset ljudi, devetnajst pa jih je bilo ranjenih.

Sodišče je obsodilo Hadžihafizovića na najvišjo kazen, ki jo določa kazenski zakonik za tako kaznivo dejanje. Predsednik tričlanskega senata je v obrazložitvi povedal, da sta šoferja storila hudo kaznivo dejanje, ker sta vozila v nasprotju s prometnimi predpisi in ogrozila prometno varnost. Zaradi tega se je tisto novembrsko noč lani tudi zgodila tragična nesreča, v kateri sta dva tuni vozili trčili in je avtobus poln potnikov zapeljal s ceste v Savo, v kateri je utonilo 26 ljudi.

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezrelih zimskih jajčec valiti listne rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, to je 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ¼ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo plesen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v cvetočih sadnih nasadih zmanjšamo z udarnim dimljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, tlažne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če gorеče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončenem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE

Žeparji nevarni v gneči

V sredo so kriminalisti na ljubljanskem trgu prijeli štiri zmikavte

LJUBLJANA, 11. apr — Miličniki in kriminalisti vsako leto, tik pred prvomajskimi in drugimi prazniki, ugotavljajo vse večjo »žeparsko aktivnost«. Prav gotovo, pred praznična nakupovalna mrzlica ugodno vpliva na »razvoj žeparske obrti«, zlasti, če so nakupovalci brezbrižni in pri nakupovanju nepazljivi.

Tako so kriminalisti včeraj, ko je bil tržni dan, na ljubljanski tržnici poostrili pazljivost in kmalu so se ujeli štirje mladi fantje, dva mladoletnika, 21-letni Isak Statvići ter Alija Lutoli, vsi iz Priština. Izkazalo se je, da so včeraj naredili kar primeren »posel«. Kriminalistom so povedali, da so na prostoru, kjer prodajajo solato, neki ženski iz žepa potegnili denarnico, drugo nakupovalko so olajšali za denarnico v pokriti tržnici, do tretje denarnice pa so prišli pred stojnicami za prodajo jajc. Tudi tu so okradli žensko. Tu nekje so ukradli tudi moško zapestno uro. Četvorico nepridipravov je preiskovalni sodnik priprl.

Toda Uprava javne varnosti v Ljubljani ni dobila prijav oškodovancev, zato naproša tiste občane, ki so bili včeraj na živilskem trgu okradeni naj pridejo na UJV Ljubljana po svoje predmete. Hkrati velja to opozorilo ljudem, naj bodo pred prazniki še posebej pazljivi kjer lezniškin postajah, avtobusih, je gneča, torej na vlakih, železniških postajah, avtobusnih postajah, večjih trgovinah, na trgu itd.

B.S.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola sreč ki je bilo 11. IV. 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
03640	520
30170	500
503360	10.000
1	4
36271	1004
47021	504
95301	404
936811	2004
52	8
00632	400
47562	500
69992	400
180762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57883	500
358613	100.000
746363	2000
25004	400
53664	1000
58854	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
65795	404
268215	10.004
972635	2004
46	8
76	8
116	100
99636	500
662366	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1000
215047	2000
566317	30.000
8	4
07448	504
46488	1004
72448	404
484578	50.004
69	8
24839	500
82809	400
781439	2000
820749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 864047 in v Ljubljani na št. 136271 in 146488.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 18.364,50 Ndin
Četverke 327,95 Ndin
Trojke 15,35 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 36.490,00 Ndin
Četverke 776,40 Ndin
Trojke 19,95 Ndin
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI
ČETVERKE
Maribor (2)
55-J544281-4 in 56-177625-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
Četverke 1.918,05 Ndin
Trojke 23,50 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9 13, 20, 30 in dodatna 28
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 14 732,00 Ndin
Četverke 120,75 Ndin
Trojke 7,20 Ndin
Trojke izplačujejo zastopniki takoj, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI
ČETVERKE
Ljubljana (3)
1-202782-4
4-199428-4
4-199517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175296-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do kolikšnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odslužen vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. Č. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/66) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

MARKET

PECIVO „BLED"

PO TOVARNIŠKIH CENAH

0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN

SUPERMARKET

Vietnam, davki...

Konec vojne v Vietnamu je morebiti še zelo daleč, a v samih Združenih državah in še zlasti v zahodni Evropi ter deželah v razvoju že precej razpravljajo o tem, kakšne bi utegnile biti njegove gospodarske posledice.

Vojaški izdatki za Vietnam tvorijo nekaj manj kot štiri odstotke ameriškega bruto produkta. Prek deficita v ameriški plačilni bilanci so povezani tudi z razmerami v mednarodnih financah. Kar zadeva samo ameriško gospodarstvo, pa je zanimiva študija washingtonske trgovinske zbornice, kjer je nekaj vodilnih ameriških ekonomistov startalo iz hipoteze, po kateri bi konec vietnamske vojne v približno osemnajstih mesecih znižal vojaške izdatke za približno dvajset milijard dolarjev.

Njihov zaključek se glasi, da bi ameriška ekonomija z rahlimi prilagoditvami zlahka »pogoltnila« spremembo pri tako majhnem deležu nacionalnega bruto produkta. Skrčila bi se predvsem vojaška naročila za letala, manjše raketne izstrelke in klasično kopensko orožje, in to bi tvorilo tri petine vsega zmanjšanja izdatkov.

Predvidevajo, da bi deeskalacijo v Vietnamu v Ameriki najbolj čutile industrije aluminija, bakra, jekla in odpornih zlitin, toda to bi se utegnilo poznati bolj zunaj ZDA kakor na njihovem domačem trgu. Prav nič ali skoraj nič pa se ne bi skrčili izdatki, ki so usmerjeni v največji del vojaško-industrijskega kompleksa; ta je vezan na svetovno oboroževalno dirko, hkrati pa ta v vojaškem sektorju najbolj vpliva na domačo in mednarodno pozicijo ZDA.

Trgovinska zbornica v Washingtonu se, zanimivo, zavzema za znižanje davkov in obrestnih mer, kar naj bi ublažilo morebitni deflacijski učinek vietnamske pomiritve. To se dogaja v trenutku, ko so obrestne mere v ZDA visoke kot že štirideset let ne, a ko zahodni partnerji ZDA v zvezi s kritičnim položajem v mednarodnih financah še vedno zahtevajo, naj ZDA davke povišajo.

Iz vsega tega je razvidno vsaj to, da bodo učinki morebitnega konca v Vietnamu najbrž bolj diferencirani, kakor pa nasploh pričakuje svetovna javnost, in da zaradi njega najbrž ne bo prišlo do takojšnje in enosmerne sprostitve v mednarodnih ekonomskih odnosih.

D. DOLINAR

Opozorilo

»Demokratizacija« je zadnje tedne postala pojem, s katerim se v evropskih socialističnih državah mnogo ukvarjajo in to na precej različne načine. Medtem ko je Češkoslovaška izvedla celo revolucijo v imenu demokratizacije, pa na primer na Poljskem ali v Nemški demokratični republiki z velikim nezaupanjem obravnavajo ta pojem. V NDR so zadnje čase prelili mnogo črnila na to temo, v glavnem zato, da bi dokazali, da zanje ni aktualna. Član politbiroja CK SED (enotne socialistične partije Nemčije) Albert Norden je te dni dejal, da že sam obstoj socialistične družbene ureditve jamči svobodo, in ostro napadel sovražno propagando z Zahoda, ki sugerira SED, naj dopusti v državi večjo politično svobodo. Drug član politbiroja, Günter Mittag, je pred kratkim prav tako odločno zavrnil sugestije iz tujine za večjo liberalizacijo v gospodarstvu.

Čeprav je polemična ost formalno obrnjena proti zahodni propagandi, opazovalci vendar menijo, da gre tudi za odgovor na dogodke v nekaterih drugih socialističnih državah, predvsem v ČSSR. Znano je, da so v NDR podobno kot tudi na Poljskem, z velikim nezaupanjem spremljali proces demokratizacije v ČSSR in da si je član politbiroja Kurt Hager celo dovolil nediplomatski, grob izpad proti progresivnemu češkoslovaškemu vodstvu. Komentarji tujih opazovalcev iz Berlina opozarjajo, da najbrž obstoje tudi v NDR mnenja, da bi bilo treba bolj decentralizirati gospodarsko in politično življenje. Tudi novi gospodarski sistem, ki ga zdaj uvajajo, predvideva večjo samostojnost podjetij, ki pa mora biti — kot poudarjajo — popolnoma vsklajen s centralizmom državne oblasti. Oblike teh odnosov še niso dokončno določene in zato bi bilo normalno, da se mnenja razlikujejo.

Zelo odločen nastop nekaterih visokih vzhodnonemških voditeljev proti »liberalizaciji«, »decentralizaciji«, »demokratizaciji« in podobnim trenutno zelo aktualnim pojmom v nekaterih socialističnih državah opozarja, da nemško vodstvo ne ocenjuje pozitivno teh procesov, ne vidi potrebe, da bi tudi samo stopilo na to pot in da smatra za potrebno, da domači javnosti pojasni svoje odklonilno stališče. Tako odmev češkoslovaških dogodkov v NDR izzveneva kot opozorilo domačim »liberalcem«, naj se ne navdušujejo za češkoslovaški primer.

J. STANIČ

TITO NA JAPONSKI BARVNI TV — Predsednik Tito je s svojim spremstvom obiskal novi radijski in televizijski center japonske družbe NHK v Tokiu. Zvečer pa je ta mreža japonske RTV, ki je največja v deželi, v barvni tehniki prenašala intervju z našim predsednikom v barvah po vsej Japonski. Na sliki: predsednik Tito med intervjujem za japonsko RTV. Telefoto: UPI

Vietnamsko vprašanje: realni upi za rešitev

Intervju predsednika Tita na japonski barvni televiziji

TOKIO, 11. apr. (Tanjug). »Naše stališče je zmerom bilo, da je treba popolnoma ustaviti bombardiranje DR Vietnama, neodvisne države, ki je izpostavljena strahovitemu uničevanju. Vendar je tudi to, kar je bilo zdaj storjeno — da se poišče miroljubna rešitev — pozitivno, in trdno smo prepričani, da obstoji iskrena želja, da bi naposled vendarle dosegli pozitivno rešitev. Seveda bo čas pokazal, ali so naši upi realni; prepričan sem, da so,« je izjavil nocoj predsednik Tito na japonski televiziji.

Predsednik Tito je odgovarjal na vprašanja, ki mu jih je v pogovoru pred televizijskimi kamerami zastavljal predsednik korporacije za radio in televizijo (NHK) Jošinoči Maeda. Maedov intervju s predsednikom Titom so predvajali gledalcev v posebni oddaji v barvah.

Predsednik Tito je govoril o prisrčnem sprejemu, ki ga je doživel v Japonski, o notranjem razvoju Jugoslavije, položaju na Balkanu, vietnamski vojni, položaju na Srednjem vzhodu in o drugih vprašanjih.

O notranjem razvoju Jugoslavije je Tito dejal, da sloni na marksistični znanosti v skladu s konkretnimi okoliščinami in posebnimi zgodovinskimi, nacionalnimi ter gospodarskimi razmerami. Pristavil je, da ima Jugoslavija iz vojne težke izkušnje, ki ji nalagajo, da se zavzema kolikor le more, da vojne ne bi nikoli več bilo. Zato se bojujemo za mir, za enakopravne odnose, za reševanje vseh problemov na miroljuben način, ne pa z vojno, za dekolonizacijo in za to, da visoko razviti pomagajo tistim, ki gospodarsko niso dovolj razviti ipd.

To so motivi, je dejal predsednik Tito, ki nas spodbujajo, da smo aktivni na mednarodnem prizorišču, da sodelujemo pri posameznih akcijah, ki težijo k tem ciljem. Ena takih akcij je bil tudi moj nedavni obisk v nekaterih državah Azije in Afrike. Tudi na obisk v vaši državi gledamo nekako tako.

O položaju v Vietnamu je predsednik Tito dejal, da je Jugoslavija skupaj z drugimi neuvrščenimi državami nastopala s pozivi, hoteč mobilizirati svetovno javno mnenje, da bi preprečili nadaljevanje vojne, ki je Vietnamu vsiljena. Položaj se je, je dejal predsednik Tito, zlasti poslabšal, ko so ZDA začele bombardirati DR Vietnam. Zdaj je položaj takšen, da so, kot kaže, tudi odgovorni ljudje v Ameriki spoznali, da je treba storiti kaj za miroljubno rešitev. Reči moram, da smo bili tudi mi zadovoljni, ko smo slišali za izjavo predsednika Johnsona in pozneje za odgovor DR Vietnama o pripravljenosti za pogajanja. Seveda nismo bili zadovoljni, ker je ustavitev bombardiranja samo delna. Naše stališče je zmerom bilo, da je treba popolnoma ustaviti bombardiranje DR Vietnama, neodvisne države, ki je izpostavljena strahotnemu mučenju. Toda tudi to, kar je storjeno zdaj, da se najde miroljubna rešitev, je pozitivno, in trdno smo prepričani, da obstoji iskrena želja, da bi dosegli pozitivno rešitev. Seveda pa bo čas pokazal, ali so naši upi realni: prepričan sem, da so.

Kar zadeva drugo žarišče, na Srednjem vzhodu, je nadaljeval predsednik Tito, se pravi agresijo Izraela na arabske države, vam je znano, kako se je to zgodilo. Agresiji je sledila okupacija prejšnjega ozemlja ZAR, Jordanije in Sirije. Izrael pa se ni menil za vse odloke in resolucije OZN. Ni hotel umakniti svojih enot z zasedenih ozemelj in jih tudi še ni umaknil, čeprav so predsednik ZAR Naser in nekatere druge arabske države pokazali dovolj pripravljenosti za miroljubne rešitve in čeprav so nakazali, da je po njihovem mnenju obstoj Izraela kot države dejstvo, česar prej ni bilo. Voditelji arabskih držav so sprva menili, da bodo morali z orožjem osvobajati svoje države, vendar so privolili v iskanju politične rešitve, in pri tem stališču vztrajajo tudi zdaj. Izrael pa si vztrajno prizadeva vsiliti neposredna pogajanja arabskim državam, pri tem pa zanemarja vse odloke in tudi zadnjo resolucijo varnostnega sveta. To pomeni, da bi napadalec hotel pogajati se z žrtvijo, drže ji nož na grlu. Jasno je, da po tej poti nikoli ne bo mogoče doseči trajnega miru, kajti arabske države v to ne morejo privoliti.

V prid miroljubne rešitve smo začeli tudi konkretne akcije, pri čemer smo imeli nekatere uspehe. Še naprej pomagamo arabskim državam, ker menimo, da agresor ne sme biti nagrajen. Predvsem mora Izrael zapustiti zasedena arabska ozemlja. Zaradi takšnega stanja je zaprt Sueški prekop, s čimer je za mnoge države nastal velik problem. Tako naša država kot tudi Japonska, Indija, Etiopija in druge trpijo veliko škodo, ker morajo namesto po najkrajši poti usmerjati promet okrog Rta dobre nade. Vsekakor bi bilo treba to pot čimprej odpreti; predsednik Naser se je že strinjal s tem, da se prekop očisti. Znano je, da se je takrat vnel spopad, ker Izrael tega ni dopustil; od takrat pa ni bilo za to nič storjeno.

Položaj glede Vietnama je zdaj spričo izjav predsednika Johnsona in predstavnika DR Vietnama nekoliko boljši. Napravljen je bil korak naprej. Upajmo, da bo tudi v zvezi s Srednjim vzhodom napravljen podoben korak, da bo tudi tu kaj storjeno in da bomo vendarle do prihodnjega leta tudi v tem pogledu priča napredku.

Vsekakor se naš boj mora nadaljevati, kajti na svetu je še vrsta velikih problemov. Potegovati se moramo za to, da bi vse probleme reševali miroljubno.

Predsednik Tito je nato navezal na misel sobesednika in dejal, da so v minulih 2000 letih porabili več za vojskovanja, prelivanja krvi in uničevanja tistega, kar sta ustvarila človeška roka in um, kot pa v ustvarjalne namene. Naša želja je, je rekel predsednik Tito, da bi prihodnjih 2000 let izkoristili za ustvarjanje, za izboljšanje življenjskih razmer ljudi na svetu, za navezovanje dobrih odnosov med narodi. Trdno sem prepričan, da se nekoč v prihodnosti nihče več ne bo hotel vojskovati, da bo zagotovo nastal večni mir. Res da so to zaenkrat samo naše želje, prepričan pa sem, da so to tudi želje japonskega ljudstva.

Na koncu je predsednik Tito, ko je govoril o odnosih med Jugoslavijo in Japonsko, dejal, da narodi Jugoslavije s simpatijami spremljajo razvoj Japonske. Lahko rečem, je dejal predsednik Tito, da so na vse na, ki smo prišli sem, napravili močan vtis veliki rezultati, ki jih je dosegla Japonska. Japonskemu ljudstvu želim, da bi se še hitreje razvijalo. Prav tako želim, da bi se tudi naši odnosi še naprej uspešno razvijali, da bi bili čim tesnejši, boljši in bolj vsestranski.

Namen akcije neuvrščenih je mobilizirati svetovno javnost

Na konferenci bi razpravljali o Vietnamu, o Srednjem vzhodu, o nevmešavanju o reševanju problemov na miren način, o pomoči nerazvitim in o razorožitvi

Objavljamo širši tekst tiskovne konference, ki jo je imel predsednik Tito 10. aprila v Tokiu; krajše izvlečke iz odgovorov, ki jih je Tito dajal pred 120 novinarji in snemalci, smo objavili v včerajšnji številki.

Najprej so predsednika Tita vprašali, ali je možno, da bi si Vietnam, ko se bo končala vojna, izbral podobno pot, po kakršni je krenila Jugoslavija, in da bi predsednik Ho Ši Minh lahko nekoč postal »azijski Tito«. »Najprej se mora v Vietnamu končati vojna,« je odgovoril predsednik Tito, »in to je najvažnejše. Kakšno pot notranjega razvoja si bo pozneje izbral Vietnam, to je popolnoma njegova stvar.« Tito je dodal, da se razvoj v vsaki državi, tudi v Vietnamu, ravna po specifičnih pogojih v deželi.

Dopisnik japonske časopisne agencije Djidji Press je navezal na poročila, da sta se predsednik Tito in japonski premier Sato strinjala s tem, da morata obe deželi prispevati k rešitvi vietnamskega vprašanja in vzpostavitvi miru v deželi. »Kakšno konkretno akcijo v tem smislu si zamišljate?« je vprašal japonski časnikar.

V odgovoru na to vprašanje je predsednik Tito dejal: »Pri skupnih pogledih je razumeti željo, naj se konča ta vojna in naj rešijo problem na miren način. Jaz kot predsednik Jugoslavije in moja dežela kot ena izmed neuvrščenih držav smo se že davno lotili akcije, ki jo še vedno nadaljujemo v pogovorih in izmenjavanju mnenj s šefi neuvrščenih, pa tudi drugih miroljubnih držav.« Predsednik Tito je poudaril, da je namen te akcije mobilizirati javno mnenje po svetu, da bi prelivanje krvi v Vietnamu čimprej prenehalo in da bi imelo vietnamsko ljudstvo možnost samo razreševati svoja notranja vprašanja.

»Premier Sato pa ima,« je nadaljeval predsednik Tito, »kot predstavnik Japonske prav tako možnosti, da dela v tej smeri. V tem sva se strinjala in najini pogledi so podobni. Premier Sato meni, prav tako kot mi, da se mora vojna čimprej končati in da je treba preprečiti njeno nadaljnje stopnjevanje.«

Naslednje vprašanje predstavnika agencije Kjodo se je nanašalo na pobudo predsednika Tita za sklicanje konference neuvrščenih in miroljubnih držav. Časnikarja je zanimalo, na kakšen način bodo pripravili to konferenco, kdaj bo in katere države se je bodo lahko udeležile.

»Lotili smo se akcije, v kateri se posvetujemo z mnogimi šefi držav,« je odgovoril predsednik Tito. »V Aziji in Afriki sem obiskal vrsto držav, kjer sem s šefi držav in vlad izmenjal mnenja o sedanjih vprašanjih. Strinjali smo se, da je treba ponovno pripraviti konferenco šefov držav in vlad, ker so se nekatera od najbolj pomembnih mednarodnih vprašanj znašla v slepi ulici. Na ta način želimo pomagati Združenim narodom, da bi se resno lotili reševanja teh vprašanj na miren način.«

Predsednik Tito je poudaril, da je neurejeni položaj na Srednjem vzhodu prav tako obtičal v slepi ulici. »Prav tako imamo opraviti z vojno v Vietnamu, kjer sedaj nekoliko bolje kaže. Zato moramo počakati, kaj bo iz tega. Vseeno pa je treba izmenjati mnenja. O tem smo obvestili mnoge države, ker menimo, da si prav tako kot mi prizadevajo ohraniti mir, preprečiti novo vojno katastrofo, ki bi bila lahko še veliko hujša kot vse dosedanje in tako prispevati k temu, da bi ta pomembna vprašanja hitreje in bolj odločno razreševala OZN.«

Razumljivo je, je nadaljeval Tito, da pri tem ne gre le za vojno v Vietnamu in položaj na Srednjem vzhodu, ampak tudi za nevmešavanje v notranje zadeve, reševanje vseh problemov na miren način, za pomoč državam v razvoju in za razorožitev. Menimo, da se bo treba na konferenci pomeniti o treh ali štirih glavnih vprašanjih, ki sedaj tarejo svet. Imamo stike z vrsto držav, z neangažiranimi in tistimi, ki niso neangažirane, ki pa so zelo zaskrbljene zaradi sedanjih razmer na svetu. Posvetovanja bodo pokazala, kdaj bo dozorel čas za konferenco. Ni še določen datum konference niti, kdo se je bo udeležil. Ko omenjamo udeležbo, menimo, da se je tega treba lotiti veliko bolj široko kot na beograjski in kairski konferenci. Prisotne morajo biti vse države, ki žele sodelovati pri razreševanju glavnih mednarodnih problemov.

Na prošnjo predstavnika sarajevskega »Oslobodjenja«, naj pove svoje vtise o dosedanjem bivanju na Japonskem, je predsednik Tito dejal:

»Najprej bi rad povedal, da sta na nas napravili velik vtis toplina in prisrčnost ob prihodu, s katero so nas tu sprejeli tako njegovo cesarsko veličanstvo in predstavniki vlade kot tudi ljudstvo. Močan vtis je naredilo na nas tudi mesto Tokio zaradi svoje ogromnosti in hitre izgradnje. Zlasti pa smo bili impresionirani danes, ko smo obiskali eno od največjih ladjedelnic in videli največje ladje, ki jih tam grade, tudi 270.000-tonske, in sposobne inženirje, tehnike, strokovnjake in delovne ljudi. Menim, da bilateralni odnosi med našima državama nudijo še dovolj možnosti za medsebojno gospodarsko sodelovanje, o čemer smo se pogovarjali z g. predsednikom vlade Satom.«

Na vprašanje, ki se je nanašalo na spremenjeno ameriško stališče, glede vietnamske vojne, je predsednik Tito odgovoril:

»Mislim, da je bil čas, da se je spremenila ameriška politika v vietnamski vojni, zlasti glede bombardiranja Severnega Vietnama. Želeli bi, da bi izjave, ki so jih dale ZDA in Severni Vietnam, zlasti še ameriške, v resnici pripeljale do popolne ustavitve bombardiranja v Vietnamu, kar bi prispevalo k temu, da bi veliko laže dosegli rešitev vietnamskega vprašanja na miroljuben način.«

Naslednje vprašanje se je nanašalo na notranji razvoj v Jugoslaviji, kakšen vpliv bo imela reorganizacija Zveze komunistov na nadaljnji družbeni razvoj v Jugoslaviji in kakšne praktične posledice bo to imelo za razvoj v okviru mednarodnega komunističnega gibanja.

Predsednik Tito je odgovoril, da bomo na IX. kongresu ZKJ analizirali celoten proces razvoja od VIII. kongresa dalje in na osnovi te analize določili nadaljnjo smer našega razvoja. Poudaril je, da pri reorganizaciji ZKJ ne gre za vprašanja, ki bi posegala v našo ideologijo, temveč gre za prilagajanje sedanji etapi našega razvoja. Želimo odpraviti nekatere negativne elemente, ki sta jih prinesla razgiban razvoj in hitra izgradnja. Prav tako je treba organizacijsko prilagoditi ZKJ razvitemu samoupravnemu sistemu. V naših odnosih z drugimi partijami in državami ne nameravamo spremeniti nič spektakularnega. Prizadevamo si postopoma vse bolj izboljšati naše odnose z vsemi socialističnimi državami, predvsem s Sovjetsko zvezo; ti odnosi so sedaj zelo dobri. Zato v teh odnosih niso mogoče nikakršne spremembe.

Ob tem bi rad pripomnil, je nadaljeval predsednik Tito, da sem nekoliko ogorčen zaradi nekaterih formulacij v nekaterih časopisih, ki niso resnične. Z ničimer nismo sodelovali v Romuniji niti na Češkoslovaškem in ne vmešavamo se v notranje zadeve. Zato ne drži, da smo neke vrste dejavnik, ki sedaj tam vpliva. V Češkoslovaški prav tako menijo, da so v skladu z njenim sedanjim notranjim razvojem potrebne določene spremembe, kar je popolnoma normalno. Tudi druge socialistične države bodo opravile nekatere spremembe, če bodo menile, da so potrebne, cilj vseh socialističnih držav, to je končni cilj, pa je skupen. To je v resnici komunizem.«

Dopisnik indijskega časopisa »Hindu« je omenil, da v Indiji razpravljajo o tem, ali je treba ali ne podpisati sporazum o prepovedi širjenja jedrskega orožja, in vprašal, ali ne bi morda države, ki nimajo jedrskega orožja, morale odkloniti podpis sporazuma, da bi na ta način pritisnile na velike sile, ki naj bi še bolj napredovale v smeri razoroževanja.

Predvsem bi rad poudaril, je dejal predsednik Tito, da imamo za absolutno potrebno ukiniti nasploh atomsko oboroževanje, preprečiti nadaljnjo proizvodnjo teh grozljivih sredstev za množično uničevanje ljudi. Vedno smo mnenja, da je treba napredovati postopoma, kadar ni mogoče trenutno doseči globalnega cilja. Menim, da to pomeni korak naprej, čeprav imamo mi in druge države, neuvrščene in ostale, vrsto pripomb k sedanjemu besedilu sporazuma. Treba ga je popraviti, saj je v njem toliko neenakopravnosti do drugih narodov. Če pa ga bodo popravili, potem bo to drugače.

Dopisnik Associated Pressa je zastavil predsedniku Titu vprašanje, ki je bilo obenem zadnje vprašanje na tiskovni konferenci: »Če se bo vojna v Vietnamu kmalu končala, ali menite, da bi se Kitajska lahko spustila v kako avanturo?«

V odgovoru je predsednik Tito dejal: »Predvsem menim, da ni bilo prav, ker so nekatere države nasprotovale vstopu LR Kitajske v OZN. Če bi bila LR Kitajska v OZN, bi sprejela, kot je razumljivo, tudi določeno odgovornost za mednarodna dogajanja. O tem pa, ali ima kake načrte ali ne, ne morem tu govoriti, saj ne vem, kaj misli.«

Rude Pravo: „Dziady" niso krivi

Praški dnevnik piše, da so vzroki neredov na Poljskem v preteklosti

PRAGA — Vodilni praški dnevnik »Rude pravo« je objavil prvi obširnejši članek svojega varšavskega dopisnika, ki na osnovi poljskega tiska in uradnih izjav prikazuje potek dogodkov na Poljskem. V časopisu menijo, da sedanje razmere niso nastale zaradi prepovedi »Mickiewiczevega dela »Zadušnice«, niti zaradi sestanka varšavskih pisateljev ali zaradi demonstracij študentov. Vse to imajo za izgovor za politično nastopanje določenih sil. »Začetek in izvor sedanjih težav je treba iskati v preteklosti, v letu 1956 in še prej,« piše časopis.

»Rude pravo« navaja, da na Poljskem obsojajo »revizioniste, cioniste in agente subverzivnih, političnih in ideoloških centrov iz tujine,« pred mesecem dni, ko so se začeli nemiri, pa so v poljskem tisku pisali o nezadovoljnih študentih, o dejavnosti »znanih razgrajačev z varšavske univerze«, pozneje pa le o cionistih in huliganih.

»Pozneje so cilje ‚sovražnih elementov' jasno označili kot poizkus napada na partijsko vodstvo,« je rečeno v članku. S to obtožbo skušajo najpogosteje upravičiti različne ukrepe in sankcije, h katerim se je zatekla oblast. Praški dnevnik ugotavlja, da zaenkrat še niso možni sklepi in ocene in opozarja, da o številnih problemih, ki so se pojavili, poprej niso razpravljali in da je na Poljskem naspoh primanjkovalo odkritih razprav.

V Budimpešti ni bilo govora o novi liniji v komunističnem gibanju

BUDIMPEŠTA — Načelnik mednarodnega oddelka CK MSDP Fridješ Puja, ki se je kot član madžarske delegacije udeležil nedavnega posvetovalnega sestanka komunističnih partij, je v časopisu »Tarsadalmi Elet« zapisal, da se udeleženke budimpeštanskega sestanka niso strinjale s tem, da bi na prihodnjem posvetovanju komunističnih partij določili novo generalno linijo komunističnega gibanja; menile so, da je ta linija že določena v dokumentih iz leta 1957 in 1960. Puja meni, da so ti dokumenti še vedno veljavni, saj jih je potrdilo življenje, čeprav so nekateri odstavki že zastareli.

Amnestija v Venezueli

CARACAS — Znanega venezuelskega revolucionarja Eduarda Machada, brata predsednika venezuelske komunistične partije — skupaj sta bila v zaporu od leta 1963 — so izpustili.

Predsednik republike Leoni je napovedal, da bodo izpustili tudi druge politične jetnike do konca letošnjega leta; za takrat so v tej latinskoameriški državi napovedali predsedniške in parlamentarne volitve.

Nasilje v Malmöju

Teroristične organizacije emigrantov nasilno pritiskajo na naše delavce na Švedskem

MALMÖ, aprila — Zadeva s plastično bombo, ki je 30. marca eksplodirala pred vrati enega od hrvatskih emigrantskih klubov v Malmöju, je že čez nekaj dni prešla iz izključne pristojnosti lokalne policije tudi v delovno področje švedske tajne službe. Sledi so po prvih preiskavah namreč vodile do emigrantske ustaške organizacije Hrvatski demokratski odbor, katero sumijo, da je po lanskoletni prepovedi delovanja v Zahodni Nemčiji prenesla svoj sedež v južno Švedsko.

28-letni Jugoslovan iz Stockholma, čigar imena policija noče razkriti, je dobil naročilo, da odnese kilogram težko plastično bombo z vlakom v Malmö. Tam bi jo moral predati v jugoslovanskem klubu Kroatia, vendar pa je bomba po nesreči eksplodirala pred hišnimi vrati. Policija je v levo roko hudo ranjenega Jugoslovana ob sodelovanju neke ženske kmalu prijela. Aretirani na zaslišanju ni hotel izdati ne za koga dela ne kakšna napotila je bil prejel v Stockholmu. Policija sumi, da je aretirani emigrant eden vodilnih funkcionarjev določene ustaške organizacije in da je bila bomba po vsej verjetnosti namenjena za uporabo v Zahodni Nemčiji.

Zaradi vrste spontanih izjav naših delavcev časnikom, je te dni naraslo zanimanje švedskega tiska za delovanje jugoslovanske politične emigracije na Švedskem.

Na Švedskem delujeta dve od treh ustaških organizacij, razstresenih v Evropi. Prva je že omenjeni Hrvatski demokratski odbor, ki je pred nedavnim imel svoj sedež še v ZRN in ki dobiva orožje iz centrale v Španiji. Druga pa je zelo skrivnostno Hrvatsko revolucionarno bratstvo, ki ima svoje središče še vedno v Zahodni Nemčiji. Najbolj aktivna švedska sekcija te organizacije je v Göteborgu. Predvidevajo, da je to bratstvo povezano z lanskoletnim bombnim atentatom na jugoslovansko veleposlaništvo v Oslu. Razen teh dveh organizacij deluje na Švedskem še skupina političnih izseljencev, ki se zavzemajo za »Svobodno Makedonijo« ali pa za vključitev Makedonije v »Veliko Bolgarijo«. Slednja organizacija je pred kratkim v Malmöju odprla svoj klub, medtem, ko imajo ustaši v tem mestu skupno tri »jugoslovanske« klube. Omeniti je treba, da največ jugoslovanskih delavcev na Švedskem živi prav v Malmöju.

Nasproti temu je na Švedskem še vrsta nepolitičnih jugoslovanskih klubov, v katerih se srečavajo naši delavci. Razen tega gornji opis ne sme zbujati sklepa, da tukaj med Jugoslovani prevladujejo Hrvati; teh je okoli 35 odstotkov, medtem ko je Srbov okoli 45 odstotkov in Makedoncev približno 10 odstotkov. Slovencev je relativno malo.

Ker velika večina naše ekonomske emigracije nasprotuje omenjenim teroristom, občasno prihaja med obema vrstama izseljencev do konfliktov. Znano je na primer, da teroristične organizacije grozijo našim delavcem s fizičnim nasiljem in izsiljujejo od njih okoli 50 kron (12.000 dinarjev) mesečno za podporo njihovi dejavnosti. Miroljubni Jugoslovani, ki se znajdejo pod takim pritiskom, pravijo, da se je najbolje braniti sam, ker je švedska policija zelo počasna.

Švedska policija je v zadnjem času zabeležila »enormalen pritok Jugoslovanov iz Pariza«, koder so lokalne oblasti začele trdo nastopati proti političnim teroristom. Del švedskega tiska opozarja, da stališče švedske policije do pričujočega nasilja zoper naše delavce vzbuja vtis, da se oblasti ne zavedajo docela širine problema.

Jugoslovansko veleposlaništvo v Stockholmu je po dogodku v Malmöju reagiralo s posebno izjavo švedskim oblastem. V njej je izraženo upanje, da bo v skladu z dobro voljo, ki vlada v sodelovanju med obema državama glede naših delavcev na Švedskem, policija primerno ščitila naše državljane pred političnim terorizmom.

MITJA JERMOL

Martin Luther King:

Kam pelje naša pot?

4. nadaljevanje

Mi smo ohranili naše upanje, medtem ko smo sovraštvo tradicionalnih revolucij spremenili v pozitivno moč nenasilja. Dokler se je upanje izpolnjevalo, skorajda ni bilo dvomov o nenasilju. Ko pa so se upi razblinili, ko so ljudje spoznali, da je njihov položaj kljub napredku še vedno nevzdržen, ko so videli okrog sebe vedno hujšo revščino, vedno več segregiranih šol in vedno več slumov, je zmagal obup.

Uničeno zaupanje

Kadar se upanje razblini, se sovraštvo žal pogosto obrne najprej in najhuje proti tistim, ki so upanje obudili. V Združenih državah sem imel veliko govorov pred najrazličnejšim poslušalstvom, tudi pred sovražnimi belci, pa so me le enkrat izžvižgali, in to ravno mladi pripadniki nekega bojevitega gibanja za »črno silo«, ko sem govoril na množičnem zborovanju v Chicagu. Tistega večera sem se vrnil domov z zopernimi občutki. Samoljubno sem premišljeval o svojem trpljenju in žrtvah v zadnjih dvanajstih letih. Zakaj so izžvižgali nekoga, ki jim je tako blizu? Tako sem premišljeval in se premetaval v postelji, a naposled sem se umiril in pri najboljši volji nisem mogel čutiti do teh mladih ljudi drugega kot potrpljenje in razumevanje. Dvanajst let smo jaz in meni enaki dajali bleščeče obljube. Pridigal sem jim o svojem snu. Govoril sem jim, da ni več daleč tisti dan, ko bomo svobodni »vsi, tukaj in zdaj«. Rotil sem jih, naj zaupajo Ameriki in beli družbi. Njihovo upanje se je razraščalo. Zdaj pa žvižgajo, ker mislijo, da smo nesposobni izpolniti obljube, ki smo jih dajali.

Toda čeprav se revolucija rodi iz obupa, se z obupom ne more dolgo hraniti. V tem je osnovno nasprotje gibanja »črna sila«. To gibanje trdi, da je najbolj revolucionarno krilo socialne revolucije v Ameriki. Kljub temu pa zavrača edino, kar ohranja ogenj revolucije pri življenju: plamen upanja, ki ga ni mogoče nikdar ugasiti. Če upanje ugasne, se revolucija izrodi v zmešnjavo praznih, nesmiselnih kretenj. Črnec ne more zaupati svoje usode filozofiji, ki se hrani samo z obupom in geslu, ki ga ni mogoče vsaditi v neki program.

»Črna sila« sama ne more zavarovati črnca pred socialno krivičnostjo nič bolj kot bela oblast. Črni politiki so lahko ravno tako oportunistični kot beli, če nimajo za seboj dobro obveščenih in odločenih volivcev, ki zahtevajo socialne reforme. Nam je najbolj potrebna zveza med črnci in liberalnimi belci, zveza, ki bi si prizadevala za to, da bi obe veliki stranki resnično nekaj storili za rešitev stiske revne Amerike. Toda gibanje »črna sila« si takega programa ne želi in o njem ne razmišlja. Toda črnec ne more črpati politične moči iz izolacije, gospodarske moči pa iz separatizma.

Zgodovina ameriškega gibanja za državljanske pravice kaže, da so črnobele zveze zlasti v zadnjih letih imele pomembno konstruktivno vlogo. Čeprav so konfrontaciji v Birminghamu in Selmi sprožili črnci s svojimi pobudami, pogumom in domiselnijo, in tako razkrinkali kričečo nepravičnost rasnega razlikovanja, sama organizirana sila črncev, brez teže obujene zavesti bele Amerike ne bi bila dovolj, da bi vplivala na Kongres in zvezno vlado. Črnci bodo tudi v prihodnosti potrebovali to podporo. Deset odstotkov prebivalstva ne more z lastnimi močmi doseči, da bi ostalih devetdeset odstotkov spremenilo način življenja.

Mi črnci moramo premagati lastno ozkost, saj je bila ravno ozkost drugih tako dolgo vir našega trpljenja. Zdaj smo že dosegli tako stopnjo organizirane moči in neodvisnosti, da lahko brez nevarnosti sodelujemo v raznih zvezah. Zgodovina je z velikimi zmagami dokazala, da je črno-bela zveza uresničljiva, pametna in moralno neizpodbitna. Sodelovanje med črnci in belci, ki stoji na trdnih tleh čiste vesti in obojestranskega interesa, se lahko še razširi in dobi še večji vpliv. To sodelovanje lahko postane tako močno, da bo z demokratskimi sredstvi spremenilo temeljni družbeni ustroj. Izolacija črncev pa ne more biti v korist takim prizadevanjem.

Ko opozarjam na upoštevanja vredne uspehe, ki smo jih že doslej dosegli z nenasilno akcijo, ne pozabljam, da ima tudi nasilje svoje meje in da imamo pred seboj še dolgo pot. S »sedečimi stavkami« leta 1960 smo dosegli, da so v enem letu v več kot 150 ameriških mestih odpravili rasno razlikovanje v bifejih. »S potovanji svobode« smo leta 1961 napravili konec rasnemu razlikovanju pri potovanjih iz ene zvezne države v drugo. Po bojkotu avtobusov v Montgomeryju v Alabami leta 1956 so se lahko črnci vozili z vsemi avtobusi ne le v tem mestu, marveč praktično v vseh mestih na Jugu.

(Se nadaljuje)

ELEKTROTEHNA

TRGOVSKO UVOZNO IN IZVOZNO PODJETJE
Z ELEKTROTEHNIČNIM MATERIALOM
LJUBLJANA, TITOVA 39

želi zaposliti
za prodajalno v Ljubljani

TRGOVSKE POMOČNIKE

POGOJ: kvalificiran delavec elektrotehniške stroke z ustrezno večletno prakso.

Ponudbe, ki naj obsegajo kratek življenjepis, pošljite komisiji DS za delovna razmerja, Ljubljana, Titova 39 do 27. aprila 1968. 3405

JAVNA ZAHVALA

OB NAKUPU NOVE OPREME se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam nesebično pomagali; posebna zahvala sledi:

Festivalu Križanke — Ljubljana
Republiškemu svetu — zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije
Carini — Gorica
Jugotransport — Koper
Karlatec Jože — Lasko
Godena Bruno — Stara Gorica
Giuliano Pečar — Stara Gorica
Ilse Gugl — Gradec
Slovenija avto — Ljubljana
Počitniška zveza — Nova Gorica
EMO — Celje
staršem in posrednikom

HVALA »VIS - SINOVI«

V nekaj vrstah

LJUBLJANA

Konec razstave — Sinoči so uradno zaprli razstavo lepakov in drugega gradiva o Vietnamu, ki je bila na ogled v Kazini na Trgu revolucije. Zanimivo razstavo izvirnih lepakov z miroljubnimi gesli proti vietnamski vojni si je ogledalo mnogo ljudi, kar je dokaz, da je čustvovanje naših ljudi z borečimi se Vietnamci res veliko.

Tudi v »Turistu« so zadovoljni — Kot v hotelih »Lev« in »Slon« se tudi v »Turistu« pripravljajo na skorajšnjo turistično sezono. Z obiskom so bili v tem hotelu zadovoljni že v preteklem mesecu, ko je tu samo prenočevalo kar 2415 domačih in 1355 tujih gostov, med katerimi so imeli razen Italijanov, Američanov in drugih izletnikov, tudi turiste iz Mongolije.

Letovanje ob morju in v gorah — Tudi letos bo počitniška skupnost »Alpe-Adria« pri mestnem sindikalnem svetu Ljubljana organizirala letovanja po nizkih, dostopnih cenah. Posebne ugodnosti bodo imeli prav upokojenci, ki bodo za penzion v domovih »Alpe-Adria« odšteli le 18 Ndin; počitniška skupnost pa jim bo priskrbela še popuste pri prevozu. »Alpe-Adria« bo vsem interesentom omogočila letovanja v enem izmed svojih domov v Belem križu pri Piranu, v Savudriji, Poreču itd., pa še v Planici, Kranjski gori, v Soči pri Bovcu ter na Mežaklji.

Lovska zveza in živali — Zadnja leta si Lovska zveza Slovenije vse bolj prizadeva, da bi ohranila zlasti tisto vrsto živalstva, ki so jo še pred dobrim desetletjem precej uničevali. S posebnimi zaščitnimi ukrepi je Lovski zvezi uspelo ohraniti v slovenskih gozdovih 200 medvedov, kar je rekord v srednji Evropi. Prav tako skrbijo za poljske jerebice, ki so bile pri nas že skoro iztrebljene; pred nedavnim pa so člani zveze s svojimi sredstvi naselili še svizca po mnogih gorah v Sloveniji.

Domači turisti niso nič manj zaželeni kakor tuji

Na Hrvaškem široke možnosti za letovanje

LJUBLJANA, 11. aprila. Poslovna orientacija turističnih organizacij je letos osredotočena na poživitev domačega turizma. V rokah imamo prepričljive argumente, da lahko spodbijamo dokaj zasidrano mnenje, da je letovanje na Jadranu le za tujce in da je zaradi cen nedosegljivo našemu delovnemu človeku. Sedaj imamo že zelo pester izbor turističnih in gostinskih zmogljivosti, to je od skromnejših pa tja do zelo luksuznih; letos bo v republiki Hrvatski na razpolago že nad 386.000 ležišč v raznih objektih!

To pa je nedvomno jamstvo, da so v tej turistični sezoni široko odprta vrata tako domačim kot tujim turistom, torej so možnosti za letovanje za »globoke« in »plitve« žepe, so poudarili na današnjem sestanku, ki ga je organiziralo turistično društvo Ljubljana, na katerem so predstavniki Turistične zveze Hrvatske in regionalnih turističnih zvez seznanili navzoče s pogoji in možnostmi letovanja ter drugih turističnih storitev za domače in tuje goste na območju sosednje republike.

Delo z roko v roki med republikama je tembolj nujno, ker so slovenski turisti najbolj množični obiskovalci Istre in vsega Jadrana. Domači turisti so prav tako pomembni kot tuji in sklepati moramo dogovore za množična letovanja, da čimbolj izrabimo razpoložljive kapacitete in turiste kar najbolj zadovoljimo, upoštevajoč našo celotno gospodarsko situacijo, so poudarili. Zato je pomembno, da so delovni ljudje v podjetjih in ustanovah obveščeni, da letošnje cene ne bodo niti za dinar večje od lanskih, nasprotno, za organizirana skupinska in za daljša letovanja so predvideni še posebni popusti. Letos uvajajo turistična društva tudi nov način plačevanja za letovanje na morju, in sicer na brezobrestni kredit, ki ga bo mogoče po dogovoru odplačati v različnih časovnih rokih.

Na današnjem posvetu so posebej opozorili na nujnost povezovanja in sodelovanja med turističnimi in potovalnimi agencijami, ki naj bi se prav tako zavzeto kot za organizacijo izletov v inozemstvo lotile tudi organiziranja izletov po domači deželi. Letos so na Hrvatskem povečali prevozne zmogljivosti v cestnem prometu za 10.000 mest, medtem ko železniško-transportno podjetje Zagreb uvaja posebne vlake, ki zagotavljajo udobno potovanje in skrajšanje vožnje na posameznih linijah.

Na naslov turističnih organizacij so danes izrekli tudi precej kritike, zlasti o njihovi nezainteresiranosti za ažurno dajanje informacij. Težavno je ljudi pošiljati v neznano, so menili v razpravi, ne da bi vnaprej rezervirali želena mesta in zato je nujno, da sistematično izboljšamo informacijsko službo, upoštevajoč nov položaj: da so turistične zmogljivosti velike in da tudi domači turizem dobiva nove kvalitete.

MARIJA ROBEK

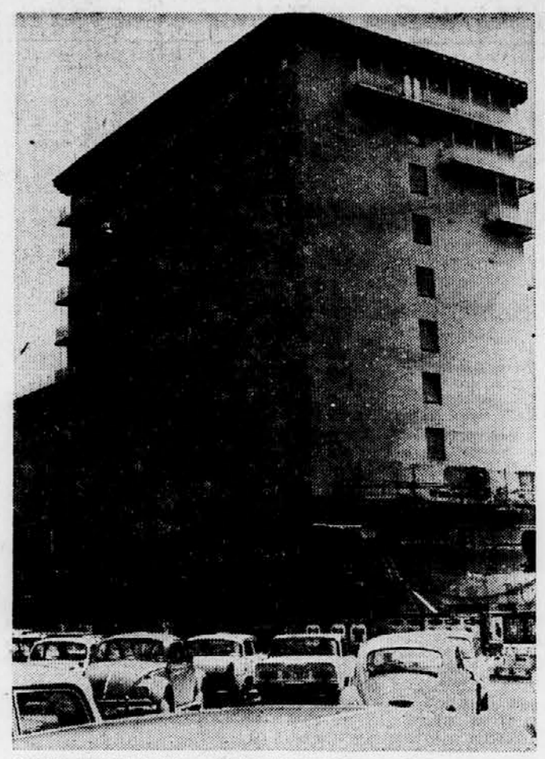
Nova pridobitev za Ljubljano

V prizidku hotela Union 135 sob

LJUBLJANA, 11. aprila. — V soboto bodo v prostorih novega prizidka hotela »Union« prespali že prvi gostje. Načrte za devetnadstropni prizidek hotela je pripravil inž. arh. Marjan Amalietti, gradnjo pa je v rekordnem času opravilo gradbeno podjetje »Tehnika«. Investicija za novi del hotela, ki so ga obenem s sodobno kuhinjo, pralnico, Tavčarjevim hramom in transformatorsko postajo gradili poldrugo leto, je skupno z opremo veljala poldrugo milijardo Sdin.

»Novi Union« ima 135 sob in 297 ležišč. Vse spalnice imajo še kopalnico z vsemi sanitarijami. V prizidku so urejeni tudi trije apartmaji in salon za goste; v pritličju pa je moderna restavracija, ki razpolaga z 240 sedeži in z okoli 60 mizami. Prenovljen je tudi vrt za restavracijo, s katerim je pridobil »Union« še nadaljnjih 320 sedežev. V novem delu hotela bodo obratovala kar tri dvigala za goste.

Kot smo zvedeli, bodo kmalu začeli v »Unionu« prenavljati še stari del hotela, kjer pa bodo že v kratkem preuredili dosedanjo restavracijo v zajtrkovalnico, ki bo odprta vse dopoldne. D. V.

NOVI PRIZIDEK — VELIKO UPANJE HOTELA »UNION« — V novem prizidku hotela »Union« bodo cene nekoliko višje kot v starem. Kljub temu pa so vodilni v hotelu prepričani, da bo odslej prihajalo v »Union« skoraj še enkrat toliko gostov kot jih je bilo do sedaj. V bodoče bo Ljubljana, ki je vse pogosteje prizorišče raznih evropskih in svetovnih tekmovanj, lahko sprejela precej več turistov. Foto. D. Vrtovec

Naš pogovor

Večja odgovornost članov

Mnenje o uveljavljanju nove organizacijske oblike ZK v Ljubljani

Darko Perovšek je od nedavnega tajnik občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, pa tudi sekretar četrtne konference Zveze komunistov Krim-Rudnik. Povprašali smo ga za mnenje, kako se uveljavlja nova organizacijska oblika komunistov in kakšne prednosti ima.

»Kadar se uveljavlja nova organizacijska struktura, se vedno pojavljajo tudi določene prehodne težave,« nam je dejal. »Sicer pa lahko povem, vsaj za območje naše četrtne konference Krim—Rudnik, da je nova oblika dela komunistov uspela. Predvsem se mi zdi, da se je mestni komite Zveze komunistov zdaj bolj uveljavil, da je več stika med njim in četrtno organizacijo — torej tudi večja enotnost Zveze komunistov v Ljubljani. Kar zadeva delo četrtnih komitejev in četrtne konference, se zdi, da je najvažnejše to, da sekretarji niso več profesionalni politiki. Stara praksa v Zvezi komunistov je bila, da so člani radi vse težave naložili na pleča profesionalca, češ, »saj je za to plačan«. Zdaj, ko je sekretar volonter, torej enak med enakimi, je večja tudi odgovornost vseh članov. Zdi se mi tudi, da so se člani Zveze komunistov zdaj bolje znašli, da se problemov lotevajo drugače in ne čakajo, da bi jim nekdo vse prinesel na krožniku.«

Po mnenju Darka Perovška ima nova organizacijska oblika vrsto prednosti, saj so komunisti tako bolj mobilni, akcijski, do veljave prihajajo nove pobude.

»Zdi se mi pa, da je večja odgovornost poslej na tehnično-administrativnem kadru pri mestnem komiteju ZK, ki mora biti v pomoč četrtnim sekretarjem. Sekretarje je treba razbremeniti administrativnega dela, nepotrebnega letanja in sklicevanja sej. Moramo jim omogočiti, da bodo več časa lahko porabili za vsebinsko politično delo.«

»Kadar govorimo o posameznih problemih, ne bi smeli biti to dvakrat isti ljudje,« pravi Darko Perovšek. »Le tako bodo naši sestanki plodnejši, brez praznih razprav in čas učinkoviteje porabljen. Le tako bodo imeli člani Zveze komunistov resnično občutek, da s svojo prisotnostjo na sestanku lahko koristijo, da lahko prispevajo k reševanju problemov, ki tarejo delovne ljudi.«

I. VIDIC

STE SE ŽE ODLOČILI ZA IZLET NA GARDSKO JEZERO? POHITITE – ČAS ZA PRIJAVO JE DO 25. APRILA

KOMPAS

Literarni večer in razstava

Uspela prireditev slovenskih literatov v Vidmu ob Ščavnici

VIDEM OB ŠČAVNICI, 11. apr. — V polni dvorani kulturnega doma pri Vidmu ob Ščavnici so pripravili sinoči slovenski literati France Bevk, Ivan Potrč, Branka Jurca, Franc Forstnarič, Ivo Zorman, Manko Golar in skladatelj Blaž Arnič domačinom prijetno doživetje. Po programu malih kulturnikov videmske osemletke je akademik dr. Bratko Kreft predstavil domačinom ugledne goste, ki so brali svoja dela.

Srečanje pisateljev in pesnikov s prebivalci Slovenskih goric, ki so prihiteli na to prireditev tudi iz oddaljenih krajev, bo ostalo vsem nepozaben dogodek.

Pri Vidmu razstavlja te dni tudi profesor Kurt Magritz iz Dresdena svoje risbe in grafične liste, ki pretresljivo ponazarjajo strahote druge svetovne vojne. Po zaslugi domačina Ivana Krefta je postal Videm ob Ščavnici prizorišče razstav domačih in tujih umetnikov, saj so se v tem odmaknjenem kraju predstavili po letu 1966 s svojimi deli, razen vidnih slovenskih slikarjev, tudi likovni umetniki iz Španije in ZDA. B. B.

Jože Platner

Odšel je tiho in nevsiljivo, sredi polnega dela in ustvarjalnosti. Slovenska in jugoslovanska arhitektura sta z njim izgubila temeljno osebnost sodobnega zdravstvenega gradbeništva — vrzel, ki je nastala je nenadomestljiva.

Rojen je bil v Ljubljani leta 1904. Po končani realki se je vpisal na visoko tehnično šolo v Stuttgartu, potem študiral na Dunaju in diplomiral leta 1928 na arhitektonskem oddelku v Ljubljani. Že kot študent se je odlikoval z izredno vestnostjo in natančnostjo in hkrati — kljub rastočim uspehom — s toplo skromnostjo. V vsakem delu, ki se ga je lotil, je pustil pečat velikega delavca. Udejstvoval se je na vseh področjih projektiranja; od regulacijskih načrtov za Jesenice, Grosuplje, Slovenj Gradec, prek stanovanjske arhitekture, študijev funkcionalnosti opreme in detajlov, sodelovanja na največjih natečajih, do zdravstvenih objektov, kjer je postavil temelj modernega projektiranja te vrste pri nas. Pionirska pot ga je vodila nenehno k bolniškim posteljam, k secirnim mizam, k mikroskopom — bil je strog empirik, nikdar zadovoljen v odločitvah, vedno stremeč za boljšim in novim. V svojih rešitvah je bil preprost, a zato toliko bolj funkcionalen in človeški — njegove »zdravstvene tovarne«, kot je rad imenoval bolnišnice, so in bodo vedno delale brez zastojev. Več kot 50 takih objektov — od bolnišnic na Jesenicah, Slovenjem Gradcu, Novem mestu, Zlatem polju v Kranju, Sežani do Slajmarjevega doma, dermatološke klinike, Poliklinike, zdravstvega doma dr. Petra Držaja, neštetih adaptacij in modernizacij že obstoječih objektov — vse to danes govori o pravilnosti teh prvih korakov pri nas. Z delom v oddelku za sanitarno arhitekturo na ministrstvu za zdravstvo, s sodelovanjem na raznih kongresih, s članki in razpravami je svoje znanje vedno rad nesebično posredoval naprej in s tem mnogo prispeval k standardizaciji gradnje zdravstvenih objektov v naši državi.

Odšel je sredi dela — od mize, na kateri ga še čaka napet papir s tolikimi željami, ustvarjati in delati. Odšel je in vendar ni. Življenje, ki ga tolikokrat nesebično vračajo v vseh njegovih bolnišnicah, mu bo trajen spomenik.

MATJAŽ TOMORI

JOŽE PLATNER

Končno ekspresna popravljalnica čevljev

LJUBLJANA, 11. aprila. — V trgovski hiši Nama bodo drugi teden odprli ekspresno popravljalnico čevljev. Popravljalnica bo v pritličju, stroji so že montirani in preizkušeni, uvozili so jih iz Milana od tvrdke »Porrini«. Sedaj čakajo na strokovnjaka od iste tvrdke, ki bo za nekaj dni prišel v Ljubljano, da bo poučil čevljarje, ki bodo delali v popravljalnici, kako ravnati s temi stroji. V Nami so računali, da bodo popravljalnico odprli že s prvim aprilom, kar pa ni bilo mogoče, ker so na carini dlje časa zadržali material za popravila, ki ga je morala trgovska hiša tudi uvoziti. To bo prva popravljalnica te vrste v Sloveniji in smo jo v Ljubljani že kar precej pogrešali, ko imamo tako malo čevljarjev in še ti nimajo časa, da bi v nekaj minutah popravili čevlje. Seveda gre predvsem za manjša popravila, večjih popravljalnica v Nami ne bo sprejemala. Oprema za novo popravljalnico je veljala Namo 6 starih milijonov. Podobno popravljalnico ima tudi zagrebška Nama. K. D.

Dr. Stane Pavlič predaval v Celju in Laškem

CELJE, 11. aprila. — Danes dopoldne je v Celju in Laškem predaval dr. Stane Pavlič, predsednik komisije za ekonomske odnose s tujino pri IS SRS o svetovnih gospodarskih tokovih, ekonomskih grupacijah ter o monetarni krizi, s posebnim poudarkom na naše odnose znotraj ter problemov. Predavanja in pogovora, ki ga je pripravila delavska univerza Celje, se je udeležilo večje število predstavnikov iz gospodarstva in političnih organizacij. F. K.

OGLAŠUJTE V DELO

Mopedist pred avtobus

V. Pirc se smrtno ponesrečil v Potoku pri Črni

LJUBLJANA, 11. apr. V Sloveniji je bilo včeraj 20 prometnih nesreč. Hudo ranjenih je bilo osem ljudi, sedem jih je bilo laže ranjenih, en ponesrečenec pa je umrl. Prehitra vožnja je bila tokrat vzrok petim nesrečam, štiri so bile pri nepredvidenem prehitevanju, tri pa so zakrivili pešci z nenadno hojo čez cesto. Na ljubljanskem prometnem območju je bilo kar 9 nesreč, po 3 so se zgodile na mariborskem in goriškem območju, na koprskem sta bili 2, na novomeškem in celjskem pa je bila po ena nesreča.

V Potoku pri Črni, blizu rudnika kaolina pri Kamniku, je včeraj, nekaj po 17. uri, voznik avtobusa Ivan Klemenčič do smrti povozil mopedista Valentina Pirca (23 let). Mopedist se je peljal iz Kamnika proti Črnivcu. V omenjenem naselju je nenadoma zavil nekoliko na levo in gledal proti levi strani ceste, ne da bi pri tem nakazal spremembo smeri. Tedaj je pripeljal naproti avtobus. Šofer je mopedista zagledal na zelo kratko razdaljo, vendar je takoj močno zavrl in zavil vstran, ker je domneval, da bo mopedist zapeljal na levo. Namesto tega pa je Pirc zavil nazaj na desno in se znašel tik pred avtobusom, ki ga je zbil po cesti. Ponesrečenec je bil tako hudo ranjen, da je takoj umrl.

Prijaznost se je končala s posilstvom

Trije moški so v gozdu pri Rašici posilili 24-letno dekle

LJUBLJANA, 11. aprila. — Včeraj v mraku so trije delavci iz Kamnika posilili 24-letno dekle, ki so jo pred tem povabili v svojega fička. Eden jo je posilil v avtomobilu, druga dva pa v gozdu blizu kmetijskega posestva Drnovo v okolici Rašice.

Dekle je šlo okrog 17. ure ob cesti Celje — Ljubljana. Pred Lukovico se je ustavil ob njej fičko in trije moški v avtomobilu so jo nagovorili. Ko je povedala, da gre v Ljubljano, so jo povabili s seboj.

Toda v Črnučah je šofer fička zapeljal proti Rašici. Dekle, ki ob srečanju v Lukovici ni slutilo nič hudega, je začelo prositi, naj jo pustijo, da izstopi. Zagotavljali so ji, da se ji ne bo zgodilo nič hudega in da bo tudi po tej poti prišla v mesto. Potem so se vozili po raznih poteh okoli Rašice in Mengša, v mraku pa so ustavili pri gozdu, v bližini kmetijskega posestva Drnovo.

Dva moška sta izstopila, tretji pa jo je takoj nato v avto zlorabil. Dekle je po nasilstvu zbežalo iz avtomobila in teklo proti gozdu, vendar sta jo ona dva, ki sta prej odšla iz avtomobila, v gozdu dohitela in oba zlorabila.

Trije posiljevalci so dekletu grozili, da jo bodo v primeru odpora pretepli in ker je dekle pred dvema letoma že bilo surovo posiljeno (in pri tem pretepeno), se je tako prestrašilo, da se ni dosti upiralo.

Potem ko so jo posilili, so jo odpeljali v Trzin in jo postavili iz avta. Odšla je proti Ljubljani in spotoma srečala patruljo prometne milice ter posilstvo takoj prijavila. Ker si je dekle zapomnilo registrsko številko avtomobila, so organi javne varnosti takoj ukrepali in osumili 26-letnega A. B., doma iz okolice Mostarja, ki je tudi lastnik omenjenega fička, 19-letnega S. M., doma iz Metkovića ter 20-letnega B. M., doma iz okolice Niša. Vsi trije stanujejo v Kamniku.

Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča je za vse tri odredil pripor.

B. SAJOVIC

Spremljevalci so postali posiljevalci

TRBOVLJE, 11. apr. Včeraj proti večeru se je na poti iz Trbovelj proti Čečam 26-letnemu dekletu pridružil neznanec in šel z njo v isto smer. Kmalu nato sta se od nekod pojavila še dva moška in tako so jo vsi trije spremljali proti omenjeni vasi. Ko pa so med potjo prišli v gozd, jo je eden od njih zgrabil, odvlekel v goščavo in ji storil silo. Tudi ona dva, ki sta sprva ostala na cesti, sta se mu pridružila. V gozdu je trojica dekle večkrat posilila.

Po posilstvu so jo na silo odvlekli nazaj proti Trbovljam in jo hoteli spraviti v neko stanovanje. Ko pa so prišli do naselja, je oškodovanka pričela vpiti na pomoč. Nasilniki so se ustrašili in zbežali.

Takoj nato je dekle posilstvo prijavilo na postaji milice. Trboveljski miličniki so v nekaj urah poizvedovanj osumili, da so bili posiljevalci 34-letni delavec brez zaposlitve Š. S., devetnajstletni delavec v strojni tovarni Trbovlje M. J. in sedemnajstletni B. K. Vsi trije so doma v Trbovljah, postaja milice pa je to trojico prijavila javnemu tožilstvu. B. S.

Vlak mu je odrezal obe nogi

LJUBLJANA, 11. apr. Včeraj pozno zvečer so za progo Ljubljana—Polje pri odcepu dolenjske proge našli mlajšega moškega, ki je imel odrezani obe nogi. Miličnik železniške postajne milice je ugotovil, da je ranjenec Redžep Nuhanović. Težko ranjenega Nuhanovića so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je v šok sobi. Nuhanoviću je nogi odrezal vlak. Kolo mu je zapeljalo čez stopalo ene noge in čez členek druge. Kako je Nuhanović prišel pod vlak še ugotavljajo.

Žeparji nevarni v gneči

V sredo so kriminalisti na ljubljanskem trgu prijeli štiri zmikavte

LJUBLJANA, 11. apr — Miličniki in kriminalisti vsako leto, tik pred prvomajskimi in drugimi prazniki, ugotavljajo vse večjo »žeparsko aktivnost«. Prav gotovo, predpraznična nakupovalna mrzlica ugodno vpliva na »razvoj žeparske obrti«, zlasti, če so nakupovalci brezbrižni in pri nakupovanju nepazljivi.

Tako so kriminalisti včeraj, ko je bil tržni dan, na ljubljanski tržnici poostrili pazljivost in kmalu so se ujeli štirje mladi fantje, dva mladoletnika, 21-letni Isak Statvići ter Alija Lutoli, vsi iz Prištine. Izkazalo se je, da so včeraj naredili kar primeren »posel«. Kriminalistom so povedali, da so na prostoru, kjer prodajajo solato, neki ženski iz žepa potegnili denarnico, drugo nakupovalko so olajšali za denarnico v pokritji tržnici, do tretje denarnice pa so prišli pred stojnicami za prodajo jajc. Tudi tu so okradli žensko. Tu nekje so ukradli tudi moško zapestno uro. Četvorico nepridipravov je preiskovalni sodnik pripri.

Toda Uprava javne varnosti v Ljubljani ni dobila prijav oškodovancev, zato naproša tiste občane, ki so bili včeraj na živilskem trgu okradeni naj pridejo na UJV Ljubljana po svoje predmete. Hkrati velja to opozorilo ljudem, naj bodo pred prazniki še posebej pazljivi kjer je gneča, torej na vlakih, železniških postajah, avtobusih, avtobusnih postajah, večjih trgovinah, na trgu itd.

B.S.

Morris trčil v fička

LJUBLJANA, 11. apr. — Na Titovi cesti, pred poslopjem Jugobanke je danes ob 7. uri zjutraj morris, ki ga je vozil 32-letni Zoran Kreitmayer, trčil v fička, ki ga je vozil 26-letni Jože Polajžer. Kljub temu, da je škoda zelo velika — več kot 20.000 novih din — se voznikoma ni nič zgodilo.

Morris je peljal od Ajdovščine poti Bavarskemu dvoru. Pred Jugobanko je zapeljal čez dvojno črto na drugo stran ceste in trčil v fička, ki je pripeljal nasproti. Voznik Kreitmayer pravi, da je čez dvojno črto zapeljal zato, ker je prav takrat s parkirnega prostora pred Jugobanko speljal neki avto znamke škoda in izsilil prednost. -c

Hala Tivoli ni bila v nevarnosti

LJUBLJANA, 11. apr. — Komaj 100 metrov nad halo Tivoli je danes ob 15. uri zagorel gozd. Gorelo je na približno poldrugem hektaru, zgorelo pa je suho listje, trava in borov nasad. Škoda je za približno 500 novih din. Lastnik gozda je ljubljanska »Rast«. Gasilci so v eni uri požar pogasili. Bržkone je gozd vzplamtel zaradi neprevidno odvrženega cigaretnega ogorka. Ogenj je razpihal še veter, ki je na srečo vlekel od vzhoda, tako da zublji niso ogrozili hale Tivoli.

B. S.

Najvišja kazen zaradi nesreče pri Umki

V Beogradu obsodili voznika avtobusa na 8 let strogega zapora

BEOGRAD, 11. apr. (Tanjug.) — Danes je beograjsko okrožno sodišče obsodilo voznika avtobusa »Laste«, Hakija Hadžihafizovića na osem let strogega zapora, šoferja cisterne Jugopetrola Gojka Jovovića pa na štiri leta strogega zapora, ker sta odgovorna za hudo prometno nesrečo na cesti Beograd — Umka, v kateri je pred petimi meseci izgubilo življenje šestindvajset ljudi, devetnajst pa jih je bilo ranjenih.

Sodišče je obsodilo Hadžihafizovića na najvišjo kazen, ki jo določa kazenski zakonik za tako kaznivo dejanje. Predsednik tričlanskega senata je v obrazložitvi povedal, da sta šoferja storila hudo kaznivo dejanje, ker sta vozila v nasprotju s prometnimi predpisi in ogrozila prometno varnost. Zaradi tega se je tisto novembrsko noč lani tudi zgodila tragična nesreča, v kateri sta umrli vozili trčili in je avtobus poln potnikov zapeljal s ceste v Savo, v kateri je utonilo 26 ljudi.

Opozorilo sadjarjem

Opozarjamo sadjarje, da so se na sadnem drevju začele iz prezimelih zimskih jajčec valiti ličinke rdečega pajka. Zaradi tega svetujemo škropljenje z ANIMERTOM v 0,2 odstotni jakosti.

Sadjarjem, ki doslej še niso škropili proti škrlupu svetujemo, da dodajo 0,2 odstotnemu ANIMERTU še enega sledečih fungicidov: DELAN v 0,1 odstotni jakosti, to je 10 dekagramov na 100 litrov škropiva ali FALTAN oziroma ORTHO-FALTAN v 0,2 odstotni jakosti ali ORTOCID v 0,25 odstotni jakosti, to je ¼ kg na 100 litrov škropiva; ali pa DITHANE Z-78 oziroma CINEB S-65 v 0,3 odstotni jakosti.

Pri sortah jablan, ki so občutljive na jablanovo plesen omenjenim škropivom lahko dodamo še 0,5 odstotka COSANA ali pa 0,5 odstotka (to je ½ decilitra na 100 litrov škropiva) KARATHANA.

Nevarnost slane oziroma pozeb v cvetočih sadnih nasadih zmanjšamo z izdatnim dimljenjem. V ta namen zažigamo kopice raznih snovi, ki razvijajo mnogo dima: slamo, žagovino, suho listje, vlažne veje z dodatki odpadnih gum, odpadnega motornega olja itd. Če gorеče kopice vlažimo z vodo, razvijajo mnogo gostega dima. V času nevarnosti dimimo vsaj 2 do 3 ure pred in po sončnem vzhodu oziroma dokler se temperatura ne dvigne nad 0° C.

Nizke vrtne kulture zavarujemo pred mrazom, če jih pokrijemo s papirjem, slamo, senom, suho steljo, plastičnimi folijami itd.

KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola srečk ki je bilo 11. IV 1968

Srečke s končnicami	so zadele N din
40	20
60	8
06640	520
30170	500
583360	10.008
1	4
36271	1004
49831	504
95501	404
986811	2004
52	8
00632	400
47562	500
69992	400
180762	2000
787402	2000
553	50
1803	200
21683	500
57863	500
358613	100.000
746383	2000
25004	400
53664	1000
58654	400
99334	400
714734	2000
5	4
61795	504
65795	404
260215	10.004
972635	2004
46	8
76	8
416	100
90636	500
662368	2000
77	10
97	10
13257	400
64047	1000
215047	2000
566317	30.000
8	4
07448	504
46438	1004
72448	404
484578	50.004
69	8
24889	500
82809	400
781489	2000
820749	2000

V Sloveniji: 2000 din v Mariboru na št. 787402; po 1000 din v Zagorju na št. 864047 in v Ljubljani na št. 136271 in 146488.

V prodaji so srečke DRUGE APRILSKE LOTERIJE.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968.
Vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 18.364,50 Ndin
Četverke 327,95 Ndin
Trojke 15,35 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968.

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — I. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 9, 14, 15, 16, 36 in dodatna 2
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 36.490,00 Ndin
Četverke 776,40 Ndin
Trojke 19,95 Ndin
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI
ČETVERKE
Maribor (2)
55-J544281-4 in 56-177625-4

1. KONČNO POROČILO ZA 14. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Žrebanje je bilo 2. IV. 1968
Vrednost dobitkov:
Četverke 1.918,95 Ndin
Trojke 23,50 Ndin
Rok za izplačevanje je do 11. VI. 1968

2. ZAČASNO POROČILO ZA 15. KOLO LOTA — II. ŽREBANJE

Izžrebane številke: 8, 9, 13, 20, 30 in dodatna 28
Začasna vrednost dobitkov:
4 zad. z dodat. štev. 14.732,00 Ndin
Četverke 120,75 Ndin
Trojke 7,20 Ndin
Trojke izplačujejo zastopniki takoj, ostale dobitke pa po objavi končnega poročila!
Žrebanje je bilo 9. IV. 1968.

DOBITKI V SLOVENIJI
ČETVERKE
Ljubljana (3)
1-202782-4
4-129428-4
4-169517-4
Celje (1)
23-162419-4
Maribor (1)
55-175996-4
Trbovlje (4)
94-189250-4
94-189265-4
94-189266-4
94-189267-4

Vprašanja in odgovori

Nadomestilo osebnega dohodka med priporom

R. S. V. — Vaš mož je priprt. Do kolikšnega nadomestila osebnega dohodka bo upravičen za čas, ko bo v priporu?

ODGOVOR: Dokler je v priporu, ima delavec, če preživlja družino, po 1. odst. 87. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico do nadomestila, ki je enako polovici akontacije osebnega dohodka.

Podstanovanjska pogodba

Z. F. — Vaš sin je odšel na odsluženje vojaškega roka. Za čas njegove odsotnosti bi radi oddali sobo v podnajem tako, da bi bila ob njegovi vrnitvi soba že izpraznjena. Ali lahko to storite?

ODGOVOR: Po 78. členu zakona o stanovanjskih razmerjih se lahko podstanovanjska pogodba sklene za določen čas ter preneha ta pogodba po 89. členu navedenega zakona s pretekom tega časa.

Predčasna pokojnina

Z. O. L. — Marca letos ste dopolnili starost 50 let, v v avgustu pa boste dopolnili 30 let pokojninske dobe. Ali in do kolikšne starostne pokojnine boste upravičeni?

ODGOVOR: Z dopolnitvijo 30 let pokojninske dobe in ker ste stari že 50 let boste izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do takoimenovane predčasne starostne pokojnine po 28. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem zakonitem določilu lahko namreč uveljavi zavarovanka starostno pokojnino tudi pred dopolnjenimi 55 leti, če je dopolnila pokojninsko dobo najmanj 30 let in starost 50 let. Glede na 30-letno pokojninsko dobo vam bo po 34. členu navedenega zakona odmerjena pokojnina v višini 75% pokojninske osnove, tj. povprečnega mesečnega osebnega dohodka, doseženega v zadnjih petih letih zavarovanja pred upokojitvijo. Tako odmerjena pa vam bo zaradi predčasnega odhoda v pokoj po 35. členu zakona zmanjšana za 20%.

Zakonito dedovanje posvojiteljev

H. Č. — Umrla je vaša posvojenka, ki je imela nekaj nepremičnega premoženja. Ali res nimate nobene pravice do njene zapuščine?

ODGOVOR: Po izrečni določbi 3. odstavka 25. člena zakona o dedovanju posvojitelj ni zakoniti dedič posvojenca. Zato do zapuščine Vaše posvojenke, ki je umrla, ne da bi napravila oporoko in je za njo nastopilo zakonito dedovanje, nimate nobene pravice.

Denarno nadomestilo med začasno brezposelnostjo

G. L. — Po 6 letih vam je prenehalo delo in vam je bilo za čas brezposelnosti priznano denarno nadomestilo v višini 50% povprečnega mesečnega osebnega dohodka zadnjih treh mesecev. Koliko časa se vam bo izplačevalo to nadomestilo?

ODGOVOR: Ker imate več kot 5 let dela, nimate pa več kot 10 let dela, se vam bo začasno nadomestilo izplačevalo 18 mesecev.

Vštetje terenskih dodatkov v pokojninsko osnovo

B. K. N. — Ali se terenski dodatki res ne vštejejo v povprečni mesečni osebni dohodek, od katerega se kot od pokojninske osnove odmerja pokojnina?

ODGOVOR: Po 3. členu temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove (Uradni list SFRJ št. 29/66) se ne vštevajo za izračun pokojninske osnove prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov, in zato tudi ne terenski dodatki.

Uvoz osebnega avtomobila, kupljenega s podedovanim denarjem v tujini

Dodatno k našemu odgovoru, objavljenem 5. t. m. vam pojasnjujemo, da oseb. avtomobila, kupljenega v tujini s podedovanim denarjem sicer ne morete uvoziti. Lahko pa bi denar, ki ste ga dobili v tujini kot dediščino naložili na devizni račun pri Narodni banki. Po odloku o razpolaganju z devizami, ki jih dobivajo občani (Ur. list SFRJ št. 45/66) smejo namreč občani naložiti na devizni račun pri narodni banki 100% zneskov, ki jih dobivajo kot dediščino in znašajo do 100.000 dinarjev, in 30% od zneskov, ki presegajo 100.000 dinarjev. Osebni avtomobil, kupljen s temi devizami, pa lahko uvozite.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA“

PECIVO „BLED“
PO TOVARNIŠKIH CENAH
0,5 KG ZAVITEK SAMO 3 DIN
MARKET
SUPERMARKET

Pogovor z bralci

Besede in dejanja

Ureja
FRANC ŠETINC

J. TONČIČ iz Zagorja nam piše o anomalijah, ki jih je moč srečati na vseh področjih gospodarskega in političnega življenja. Pravi, da pri nas ni vse tako, kot bi moralo biti. Kot primer navaja delavca, ki mu reforma ni prinesla izboljšanja. Najbolj ga boli to, da je navaden delavec kaznovan za vsako malenkost, medtem ko vodilnih ljudi sploh ne kličemo na odgovornost, kakor da ne delajo napak. V naši družbi je preveč milijonarjev, pa ne samo med obrtniki, temveč tudi v socialističnem sektorju. Ali so milijone zaslužili s svojim delom? Nikakor ne!

Eno so ideje, besede, drugo so dejanja! piše Tončič. Samo od besed se ne da živeti, treba jih je izvajati. Razločki v osebnih dohodkih fizičnih in umskih delavcev so preveliki. In še nekaj: delavec lahko svobodno izraža svoja mnenja, toda njegov vpliv je vseeno majhen.

To je le en del nepravilnosti,« sklene J. Tončič svojo misel, »ki kot rja razjedajo našo družbo. Če jih bomo odpravili bo ZK imela več dobrih komunistov, ki bodo upravičeno nosili ta naslov.«

ODGOVOR. — Čeprav ste skeptični glede mojega odgovora, vam moram v bistvu pritrditi. Anomalije so, na vseh področjih jih srečujemo in marsikje jih res prepočasi odpravljamo. Tudi jutri ne bomo še brez njih, kajti ko bomo odpravili ene, se bodo pojavile spet nove. Problem je v tem, da jih prepočasi odkrivamo in priznavamo, predolgo pustimo, da se nam kopičijo, namesto da bi jih presekali že pri zametku. Ne bom jih našteval, saj so nam vsem dobro znane.

Da je nujno povečati osebno odgovornost, o tem ni več nobenega dvoma. Bolj zapleteno je vprašanje, kako. Vemo, da nekateri iščejo pota, ki niso sprejemljiva za našo družbo. Namen njihovega iskanja je dober, le da včasih prezre za našo družbo edino sprejemljivo izhodišče — samoupravljanje. Seveda ne kakršnokoli samoupravljanje, temveč sodobno, racionalno samoupravljanje, ki ne bo organizirano samo v delovnih organizacijah, ampak bo tudi vertikalno integrirano, speljano od spodaj do federacije. Odgovornost vodilnih ljudi že po sedanjih predpisih ni majhna, le izvajati jo je treba. Reelekcija vodilnih ljudi v delovnih organizacijah, ki je pravkar v teku, je lepa priložnost za to, da kolektivi preverjajo sposobnost in odgovornost svojih voditeljev, njihove koncepte.

Pojem »milijonarja« bi morali natančneje opredeliti. Osebni dohodek povprečnega Slovenca že presega milijon. Tudi trije, štirje milijoni niso tisti milijoni,ki jih imamo v mislih, kadar govorimo o milijonarjih. Zaslužek zdravnika, inženirja, direktorja, četudi dosega štiri ali pet milijonov, ni velik, ne glede na to, ali ga primerjamo z zaslužki njihovih zahodnih ali vzhodnih kolegov. Narobe: skladno z večanjem odgovornosti vodilnih ljudi, bi se morali povečevati tudi njihovi osebni dohodki. Razponi se nam zde visoki predvsem zaradi zares bornih pokojnin starejših upokojencev in osebnih dohodkov nekaterih kategorij delavcev.

Visoki razponi bodejo v oči zlasti tam, kjer je težko dokazati, da so »milijoni« rezultat večjega in boljšega dela. Mislim, da so najbolj sporni milijonarji, ki prihajajo do svojih milijonov mimo delitve po delu. Priznam, da je takih milijonarjev še dosti.

Razločki med fizičnimi in umskimi delavci niso tako veliki, kakor se vam zdi. Zdi se mi, da tu malce poenostavljate.

Soglašam, da bi morala ZK še bolj tankovestno spremljati anomalije v naši družbi in se še pogumneje spoprijemati z njimi. Bolj kot bo pri tem uspešna, večji ugled bo imela. Komunisti ne samo da ne smejo po vsi sili zagovarjati obstoječega stanja, temveč morajo biti, narobe, nezadovoljni z njim, nenehno morajo težiti za tem, da ga presežemo. To je njihovo najpomembnejše poslanstvo. Njihova akcija mora biti obrnjena k ljudem, njihovim problemom in njihovim perspektivam.

Delovna in kadrovska mobilnost

»Čas je, da naš osrednji časopis ne objavlja več nekultiviranih dialogov in kritik antične in srednjeveške miselnosti o mladih, brezposelnosti, socialnih problemih in drugem, kar je v zvezi z delom in človekom, »nam piše **Valentin Tratnik** iz Zaloga pri Tolminu, ki med drugim pravi, da rubriko Pogovor z bralci težko pričakuje vsak petek. In nadaljuje:

»Pojavljajo se pogovori o povprečni premajhni stalnosti mladih in odraslih delavcev, o tem, da jim ni všeč eno ali drugo mesto in se zato selijo iz podjetja v podjetje, kar da ni prav in koristno. Pri tem pozabljajo, da so delovna mesta zelo različna. So taka, ki zahtevajo predvsem stalnost in dolgoletno priučevanje, tradicijo, ozko specialnost, so pa tudi pretežno delovna mesta, ki zahtevajo univerzalnost, vse hitrejše in širše praktično in teoretično priučevanje. Pustimo ideološka družbena nasprotja raznih sistemov na svetu in oglejmo si pomembne vzroke kadrovske in delovne mobilnosti, uspešnosti v gospodarstvu ZDA. Tam nekdo na jugu ZDA proda hišo in ter se seli na sever za 100 dolarjev več osebnega dohodka na mesec. Čez pičle pol leta se zopet seli z istim namenom, na vzhod, zahod ali nazaj na jug ZDA, pri čemer vnovič proda hišo in vse, kar ima. Ti ljudje zato niso omejeni, ali celo leni, temveč jih, narobe, cenijo kot najbolj uspešne, iskane in potrebne. Pri nas je skoraj nemogoče po 40 letih službovanja storiti kaj podobnega, zakaj takoj ti bodo očitali, češ vsake pol leta se selijo le cigani.

Ne živimo več v srednjem veku. Spoznanje o koristnosti svobodnega dela omogoča vse večjo mobilnost ljudskih sil, dela in navad. Novi stroj skoraj vsak dan zahteva nove in nove prekvalifikacije. Zato nehajmo z dialogi o mladih razvajencih, o škodljivi fluktuaciji, o nezadovoljnežih in poskrbimo raje zato, da se v časnik vsak dan, vse pogosteje pojavljajo resne ponudbe o prostih delovnih mestih, pogojih dela, višini OD, stanovanjih itd. Pišimo o bogati Baraniji, sploh o zemlji v Panonski nižini, ki kliče po delovnih rokah. Iz te zemlje lahko izčrpamo milijarde vseh vrst sredstev.

Samo tole vprašanje: zakaj jajca iz Izraela, te peščene dežele, prodajajo v Tolminu po 38 S din za kos (cena vključuje stroške prevoza z letalom, vlakom in kamionom)? Na našem domačem trgu v Tolminu jih domačini, ki kmetujejo na bogati zemlji in brez prevoznih stroškov, prodajajo po 60 S din za kos, torej skoraj enkrat dražje. Zatorej: večja ponudba, več je povpraševanje tudi pri ljudeh, kadrih in cenejša bodo tudi jajca.«

ODGOVOR. — Dodam naj le še to, da mobilnost delavcev ne nastane sama od sebe, temveč je pogojena s tehnologijo industrije, organizacijo dela itd. Na pol obrtniška tehnologija terja, razumljivo, daljši čas priučevanja, zato je lahko fluktuacija zelo draga stvar.

V obrambo bralcev, ki so polemizirali o tej temi, naj rečem še to, da le niso tako poenostavljali problema, kakor jim očitate. Vaš predlog glede objavljanja čimbolj izčrpnih informacij o prostih delovnih mestih vsekakor zasluži temeljit premislek.

Zakaj tako naglo brez priprav?

Naposled moram kloniti pred poplavo pisem o novem delovnem času. Rdeča nit, ki se vleče skozi vsa pisma, je tole vprašanje: zakaj vse tako naglo, brez priprav? Je nepremišljena zaletavost res naša jugoslovanska posebnost?

Izmed številnih pisem naj omenim le dve: pismo **Marjane Kranjc** iz Celja in dopis **Jerneja Zupančiča iz Ljubljane**. Prva meni, da je pri nas zares treba povečati produktivnost dela, toda predvsem z boljšo organizacijo dela, ne pa s spremenjenim delovnim časom. Vprašuje, zakaj so poslanci sprejeli po hitrem postopku zakon, ki povsem spreminja življenje njihovih volivcev, povečava življenjske stroške, ukinja dnevno rekreacijo in prinaša še kup drugih negativnih posledic. Zanima jo tudi vprašanje, zakaj niso poslušali mnenj sociologov in psihologov in zakaj televizija ni predvajala pogovora, čeprav ga je posnela.

Zupančič pravi tole: potni listi (najprej za deset let, nato za dve leti ob povečani taksi zanje), problemi socialnega zavarovanja, nedograjene stolpnice v Ljubljani, graditev novih mest brez perspektiv, zidanje novih tovarn brez surovinske baze, novi delovn. čas: vse to so stvari, ki mi dajo misliti. Pri vseh teh primerih se da kaj hitro poiskati skupni imenovalec: velik začetni zagon, ko pa spoznamo, da tako ne gre več naprej, slede ukrepi, ki so za 180 stopinj obrnjeni. Temu bi lahko rekli naša jugoslovanska posebnost: zaletavost!

ODGOVOR. — Mislim, da nas spremljata dve skrajnosti: eni se prehitro navdušijo za kak predlog, pobudo, idejo, drugi samo čakajo na gotove recepte, predpise in podobno. Navdušenje je dobra stvar, vendar ga ne smeta nositi naglica in improvizacija; pobudo je treba dobro pretehtati, za uresničenje idej se je nujno prej dobro pripraviti. Optimizem je potreben, samo ne sme računati le z dobrimi rezultati, temveč mora predvidevati tudi slabe posledice, pripraviti mora ukrepe za njihovo izločanje.

Druga skrajnost so odpori kakršnimkoli spremembam. To je logika, ki terja idealno samoupravljanje — brez težav in napak. Najprej bi morali ljudi vzgojiti, nemara v kakšnem laboratoriju, šele potem bi poskusili v praksi. Najprej moramo spremeniti navade, rešiti vse probleme, šele potem bi lahko pristali na drugačen delovni čas. Najprej bi morali povečati osebne donodke, šele potem bi lahko dvignili produktivnost dela. To so skrajnosti, ki tudi obračajo stvari za 180 stopinj.

Upam, da me tovarišica Kranjčeva in tovariš Zupančič ne bosta razumela napak. Daleč sem od tega, da bi njunim mislim pripisoval eno ali drugo skrajnost, hotel sem ju le opozoriti nanje.

Odmevi na naše pogovore

Tovariš Okretič nas prosi, da objavimo tole njegovo pismo:

»V tretji številki Glasnika društva upokojencev Slovenije sta urednik V. Makuc in IRATUS posredno odgovorila tudi na moje mnenje o članku »Quousque tandem«. Odgovarjata »enkrat za trikrat«. Žal kakovost njunih odgovorov ne opravičuje tega razmerja. Oba zamerita uredniku Pogovora predvsem to, ker je napisal, kakšen vtis je naredil nanj članek. Zahtevata jasno in odkrito besedo, le urednik Pogovora bi moral zamolčati svoje mnenje. Sicer pa urednik Pogovora najbrž ne vztraja na svojem vtisu (čeprav ni bil iz trte izvit), rad jemlje na znanje odsotnost slabih namenov. Toda: kdaj nas sploh kdo vpraša po namenih? Pomemben je predvsem dejanski učinek naših besed in dejanj. Za naše namene in misli, dokler so v glavi, ne more nihče vedeti. Predmet kritike v Pogovoru so bili najmanj nameni IRATUSA, ampak predvsem konkretne misli, nabrane v članku, neutemeljena posploševanja, podtikanja, netočnosti, poleg številnih resnic, ki jim urednik ni oporekal. Na to pa se oba odgovora prav malo ozirata (prostor je kočljiv tudi v rubriki »Pogovor z bralci«, čeprav izhaja vsak teden, je pa zato v njem razpon vprašanj, ki se jih dotika, mnogo širši).

IRATUS meni, da ni vredno polemizirati (za vse tisto, kar mu je urednik pritrdil v dobro, pa pravi, da gre za navaden politikantski trik). Urednik Glasnika predlaga, da bi sklenili dialog o IRATUSOVEM članku in ga raje nadomestili z osebnimi stiki. Nobene ovire ni za to! V obeh odgovorih je zastavljeno uredniku Pogovora tudi vprašanje, kaj brani in česa ga je strah. Moj odgovor bi bil tale: branim (po vseh svojih močeh) tisto, kar je po mojem podpore vredno. Slabih zakonov prav gotovo ne! Bojim pa se, da pot, ki jo je ubralo uredništvo Glasnika, ni najboljša za namene, ki si jih je zastavilo. Z »dviganjem prahu« si zastiramo oči, da zopet ne vidimo dejstev takšnih, kakršne so. »Odkrite besede« (ki se včasih spremene kar v zmerjanje), »odkritost«, »odkrivanje«, »slačenje« — vse to je postalo že neizogibna moda, ki se je del našega tiska na veliko poslužuje z željo, da bi bil bolj zanimiv. To je lahko zelo preprosta stvar, toda ne takrat, ko gre za našo družbeno resničnost. Površno znanje o njej lahko zelo škodi. Glasnik DUS nikakor ne sme po tej poti!

Pripis urednika: Da ne bi zadeva prinesla iz resnosti v smešnost, kakor je zapisal V. Makuc v Glasniku, ne želim nadaljevati polemike z IRATUSOM. K vsemu, kar sem napisal o njegovem članku, nimam kaj dodati.

Delež SRS se povečuje

Iz »športne napovedi« in »lota« lani 1,726.322 din slovenski telesni kulturi — po občinskem ključu

Koliko denarja dobi telesna kultura od »športne napovedi« in »lota«? Zdaj so na voljo obračuni za leto 1967, pri čemer velja poudariti, da gre telesni kulturi pri športni napovedi 35,4 odst. od vplačil, od vplačil za loto pa 18,7 odst. Promet od leta do leta narašča in tako tudi telesna kultura dobi vedno več sredstev, ki jih delijo po občinah v odvisnosti od vplačil.

Slovenska telesna kultura je dobila iz tega vira v letu 1966 1,052.195 N din, lani pa že 1,726.322 din, s čimer je izkupiček iz športne napovedi in lota že skoraj dosegel vsoto, ki je v ta namen v republiškem proračunu (1 milijon 865 tisoč din). Velik skok vplačil v enem samem letu tudi kaže, da so še velike rezerve, še zlasti če upoštevamo, da je slovenski delež v jugoslovanskem prometu ŠN in lota še zmeraj relativno manjši kot pa je odstotek prebivalstva, še posebno pa seveda odstotek narodnega dohodka.

Zanimiva je ugotovitev, da so vplačila (in s tem tudi odstotek, namenjen za telesno kulturo) najhitreje naraščala prav v Sloveniji, tako da je naša republika po izkupičku zdaj prehitela Makedonijo, odstotek v jugoslovanski bilanci sredstev za telesno kulturo (l. 1966 22,010.137 N din, lani 28,288.579 N dinarjev) pa se je povečal od 4,8 odstotka na 6,2 odstotka.

Pri republiški direkciji Jugoslovanske loterije so povedali, da gre povečan iztržek pripisati na eni strani boljši organizaciji dela (več vplačilnih mest itd.) in učinkovitejši propagandi, na drugi strani pa seveda tudi večjemu zanimanju za športno napoved nasploh, ki so ga povzročili zaporedni visoki dobitki v Sloveniji in okoliščina, da ima Slovenija zdaj v I. zvezni nogometni ligi dva zastopnika.

V katerih občinah SRS je izkupiček največji?

Izmed 44 občin, v katerih so vplačilna mesta, je na prvem mestu seveda **Ljubljana** s čistim dohodkom **753.300 N din (lani 456.498). Sledijo Maribor 184.527 (117.195), Celje 109.491 (79.825), Kranj 100.959 (53.911), Koper 93.133 (52.122), Trbovlje 35.228 (26.139), Jesenice 29.403 (20.472), Ptuj 28.885 (14.841), Brežice 25.131 (16.985) in M. Sobota 23.179 (13.166).** Več ko 2 stara milijona je telesni kulturi vrgla športna napoved tudi še v Novem mestu, Novi Gorici in na Ravnah, zelo približala tej vsoti pa se je v Postojni, Piranu, Velenju in Radovljici.

Interes telesnokulturnih organizacij za propagiranje teh dejavnosti Jugoslovanske loterije je v sedanjih razmerah seveda očiten, še posebej ker po najnovejšem sklepu zvezne komisije za telesno kulturo poraba teh sredstev tudi ni več omejena zgolj na izgradnjo novih objektov.

DVIGANJE UTEŽI

Donavski pokal

LJUBLJANA — Zveza za dviganje uteži ZRN je obvestila jugoslovansko zvezo, da bo VIII. tekmovanje za Donavski pokal in hkrati prvo v novem, drugem sedemletnem ciklusu v Donaueschingenu v Schwarzwaldu, v prijaznem mestecu blizu izvira Donave. Sprva naj bi bilo tekmovanje v Münchenu, kjer je bilo prvo tekmovanje za Donavski pokal sploh, zdaj pa se je ta šport v Donaueschingenu zelo razmahnil; mestece je dobilo tudi močan in dela voljan težkoatletski klub, ki se je potegoval za letošnjo izvedbo velikega tekmovanja.

Jugoslovanska zveza za dviganje uteži je že določila reprezentanco, ki nas bo od 19. do 21. tega meseca zastopala v ZRN. V izbrani ekipi, ki jo bo vodil predsednik ZDUJ Ivan Vinkler, z njo pa pojde tudi mednarodni sodnik **Janko** Grošelj (oba iz Ljubljane) in zvezni trener Marjan Kraljević (Metalac, Zagreb), so: bantamska Simonovski (Partizan), peresnolahka V. Maleč (Bosna), lahka Z. Kovačić (Slavonija), srednja Stošić (Novi Sad), lahkotežka Kermeci (Banat), srednjetežka Bakarac (Slavonija) in težka: D. Kovačić (Slavonija).

Dan pred začetkom tradicionalnega tekmovanja, na katerem bodo sodelovale obdonavske dežele, to je 18. tega meseca, bo v Freiburgu tudi posvet trenerjev, ki se ga bo udeležil Marjan Kraljević.

Konferenca ZDUJ

LJUBLJANA — Petega maja bo prejkone v Ljubljani letna konferenca Zveze za dviganje uteži Jugoslavije, na kateri bodo sodelovali delegati iz vseh republik.

Teden dni pozneje, 12. maja, bo ekipno prvenstvo Jugoslavije v dviganju uteži. Na finalnem turnirju bodo sodelovale ekipe osiješke Slavonije, Ljubljane, sarajevske Bosne in Herkulesa iz Bača. Kraj, kjer bo finalni turnir, bodo izbrali na licitaciji.

Troboj v Ljubljani

LJUBLJANA — Tradicionalni dvoboj v dviganju uteži med Koroško, Julijsko krajino in Slovenijo bo letos v Ljubljani. Avstrijski dvigalci predlagajo, da naj bi bilo tekmovanje 12. ali 19. oktobra.

KOŠARKA

Stankovićeva Oransoda prvak Italije

MILANO, 11. aprila — Košarkarsko moštvo »Oransoda« iz Cantuja, ki jo že dve leti trenira nekdanji trener Beograda in pomočnik generalnega sekretarja FIBA Bora Stanković, je v zadnji tekmi premagala Simmenthal 71 : 58 (34 : 34) in tako osvojila naslov prvaka Italije. Simmenthal je letos šele četrti, Ignis Varese pa peti., Ekipa Noalexa iz Benetk, zanjo igra Djurić, je šesta, moštvo T. Rajkovića, Fargas iz Livorna, pa je izpadlo iz italijanske prve lige.

Jugoslovana sta igrala v preteklem italijanskem prvenstvu zelo dobro. Trajko Rajković je s 521 koši najboljši strelec lige (v 21 tekmah je poprečno zabil 24,8 košev), Djurić, ki je bil poleg Vianella najboljši igralec beneškega ligaša, pa se je uvrstil s 413 koši na osmo mesto strelcev.

VATERPOLO

Triglav brez poraza

LJUBLJANA, 11. aprila — Mednarodno tekmovanje mladih vaterpolistov za »Pokal Trsta« gre h kraju. Na sporedu so namreč ostale le še tri tekme in to vse na Reki. Triglav, Ljubljana in Triestina morajo še po enkrat na gostovanje k Primorju, vendar Rečani skoraj ne morejo več popraviti svoje uvrstitve. Kranjčani so praktično že osvojili prvi naslov, saj jim že točka z zadnje tekme zadostuje za prvo mesto. Tudi če bi jih morda Triestina dohitela imajo v odločilni tekmi vse možnosti za uspeh. Ljubljančani so slej ko prej zadnji in malo je verjetno, da bi lahko na Reki naredili kar koli.

Vsi dosedanji rezultati: Triglav — Triestina 10:4, Ljubljana — Triestina 2:10, Triestina — Primorje 17:1, Triglav — Ljubljana 20:2, Ljubljana — Triglav 1:12, Ljubljana — Primorje 5:7, Triglav — Primorje 12:3, Triestina — Triglav 3:3, Triestina — Ljubljana 7:6.

LESTVICA

Triglav	5	4	1	0	57:13	9
Triestina	5	3	1	1	41:22	7
Primorje	3	1	0	2	10:35	2
Ljubljana	5	0	0	5	16:56	0

S. T.

Združitev brodarskih društev v Pomurju

MURSKA SOBOTA, 11. aprila — Na pobudo občinske organizacije LT v Murski Soboti so se sestali sinoči predstavniki brodarskih društev Radenc, Ljutomera in Sobote, kjer se je ta vodni šport v minulih letih zelo razvil. Ker pa delujejo v teh krajih brodarska društva premalo povezano in taka razdrobljenost samo hromi njihovo delovanje, so se zedinili za združitev v močno brodarsko društvo Pomurja, ki naj bi si s skupnim programom in združenimi sredstvi zagotovilo nadaljnji razvoj. V ta namen so izvolili iniciativni odbor, ki bo dokončno oblikoval vse predloge za združitev.

AVTO-MOTO

V Opatiji za svetovno prvenstvo

LJUBLJANA — Za prireditelje tradicionalnih mednarodnih motociklističnih (in avtomobilskih) dirk za »Veliko nagrado Jadrana«, ki bodo letos 15. in 16. junija v športnem centru v Preluki pri Opatiji, bo letošnja repriza sila pomembna; tekmovanja si bo ogledal namreč tudi izvedenec FIM, Avstrijec Basch, ki bo licenciral opatijsko krožno progo za dirke na najvišji ravni in za mednarodno motociklistično zvezo FIM pripravil tudi poročilo o celotni organizaciji. Svetovna motociklistična federacija je namreč na nedavnem zasedanju svojih strokovnih komisij v Ženevi, ki se ga je udeležil tudi Franci Novak iz Ljubljane, sklenila, da bo leta 1970 v Opatiji tekmovanje v vseh petih razredih za svetovno prvenstvo.

Možnosti so tudi, da bi bilo svetovno prvenstvo v Opatiji že prihodnje leto; to se bo zgodilo samo če se bodo Japonci odpovedali svoji »veliki nagradi«, ki tudi šteje za svetovni šampionat.

Opatijske dirke, ki bodo prihodnje leto slavile dvajsetletnico, so torej naposled le dočakale veliki dan, po pravici, saj so že vrsto let največja motociklistična prireditev na jugoslovanskih tleh, ki uživa tudi na tujem velik ugled.

Že 107 startov na »Nagradi Loke«

ŠKOFJA LOKA — Za tradicionalne hitrostne dirke za »Nagrado Loke«, ki bodo letos 26. maja na prenovljeni progi v Škofji Loki, so prireditelji doslej odobrili 107 startov zvečine tujim dirkačem. Po razredih so starti razdeljeni takole: 50 ccm — 5, 125 ccm — 23, 250 ccm — 33, 350 ccm — 19, 500 ccm — 21 in prikolice — 5. Med prijavljenci je precej znanih evropskih dirkačev.

ŠAH

Spasski : Geller prekinjeno

SUHUMI, 11. aprila. Peta partija šahovskega dvoboja med Spasskim in Gellerjem je bila prekinjena v 42. potezi. Stanje dvoboja je 3:1 za Spasskega.

Parma na prvenstvu Ljubljane

LJUBLJANA — V torek, 16. aprila se bo v šahovskem domu pod pokroviteljstvom tovarne »Ilirija« začelo člansko prvenstvo Ljubljane. Zaradi izrednega razumevanja »Ilirije« bodo tokrat nagrade nekoliko višje, zato pa bo tudi udeležba več kot imenitna. Na doslej najkvalitetnejšem turnirju Slovencev bodo igrali velemojster Parma, mednarodni mojster Puc, mojstri Stupica, Planinc, Kržišnik, Longer in mojstrski kandidati Bajec, Vošpernik, Bratko, Jelen, R. Kržišnik, Saradjen. Organizatorji pričakujejo še prijavo mednarodnega mojstra Musila, medtem ko je velemojster Pirc zaradi zadržanosti pri urejanju biltena z državnega prvenstva v Čateških Toplicah udeležbo odpovedal.

Turnir bo prav gotovo izredno privlačen, saj šestih mojstrov na čelu z velemojstrom in državnim prvakom v slovenski šahovski areni še ni bilo. Razen tega bo komisija za udeležbo igralcev na kvalifikacijah za Vidmarjev memorial upoštevala tudi rezultate s tega prvenstva.

Brzoturnir v Domžalah

DOMŽALE — Aprilskega brzoturnirja v Domžalah se je udeležilo le 9 igralcev iz Ljubljane in Domžal. Zaradi tako majhnega števila šahistov so turnir odigrali dvokrožno. Prepričljivo je zmagal Vavpetič, ki je izgubil le z Jagodicem in remiziral z Vukotičem, vse druge dvoboje pa je dobil 2:0.

Vrstni red: 1. Vavpetič 14.5, 2. Ivačić 12,5, 3. Musić 11, 4. Vukotić 10,5, 5. Lorbek 9,5, 6. Šribar 9 itd.

GO

Četverica deli prvo mesto

LJUBLJANA, 11. aprila. — V nadaljevanju slovenskega prvenstva v goju je doživel nosilec 3. dana Ekart že drugi poraz in je kazalo, da bo prvak postal Šturm, ki je bil po petem kolu še brez poraza. V zadnjih dveh partijah pa je Šturm dvakrat podlegel ter si tako razdelil naslov najboljšega še s trojico Ekartom, Gasparijem in Intiharjem.

Rezultati zadnjih treh kol: Šturm : Kosanović 1:0, Rojs : Šturm 0:1, Kosanović : Gaspari 0:1, Intihar : Rojs 1:0, Ekart : Intihar 0:1, Intihar : Pečenko 0:1, Šturm : Intihar 1:0, Pečenko : Kosanović 0:1, Ekart : Rojs 1:0, Šturm : Ekart 0:1, Gaspari : Šturm 1:0.

KONČNI VRSTNI RED: Ekart, Gaspari, Intihar, Šturm 4, Pečenko 3, Kosanović 2, Rojs 0.

Slovensko prvenstvo se je končalo presenetljivo, saj ni nihče pričakoval, da bo na vrhu kar četverica. Favorizirani Ekart je nepričakovano naletel v Gaspariju, Šturmu in Intiharju na zelo močne konkurente. Presenetila sta predvsem Šturm in Gaspari, ki sta se šele nekaj dni pred prvenstvom vrnila iz JLA. Najboljši mariborski igralec Rojs ni bil dorasel tekmecem in je vse partije zgubil prepričljivo. B. K.

Petič za pokal zlatega zmaja

LJUBLJANA — V soboto in nedeljo se bodo v šahovskem domu že petič pomerili za pokal zlatega zmaja reprezentance vseh najmočnejših evropskih središč v goju. Iz tujine so se že prijavile štiri ekipe iz Avstrije, 2 iz ZRN in ekipa Romunije. Od domačih ekip pa bodo sodelovale Ljubljana I in II, Ljubljana-Krim Reka I in II, Banja Luka, Kragujevac ter Zagreb I in II. Izven konkurence bo nastopila tudi ekipa treh Japoncev in ene Japonke, ki študirajo v Berlinu. Med njimi bo tudi nosilec 5. dana, kar bo na tem turnirju tudi najvišji mojstrski naslov. Med tujimi gosti, ki bodo nastopili v konkurenci pa največ kotirata Wimmer (4. dan) iz Beljaka in Schrob (3. dan) iz Dunaja. Seveda pa bo zelo zanimiv nastop evropskega prvaka Rečana Mutabžije.

Naslov lanskega prvaka bo branilo moštvo Beljaka, favoriti pa so še Berlin, Dunaj in Ljubljana. Ker bo tekmovanje organizirano po izločilnem sistemu bodo določili tudi nosilce skupin. Ekipa Ljubljana I bo sestavljena iz igralcev, ki so na republiškem prvenstvu delili prvo mesto. Vrstni red pa bo tak: Ekart, Šturm, Intihar in Gašpari. B. K.

Jugoslavija : Italija 2:2

NICA, 11. aprila. Na mednarodnem nogometnem turnirju UEFA reprezentanci Jugoslavije in Italije igrali neodločeno 2:2. ČSSR je premagala ZRN 3:1 in se tako uvrstila v polfinale.

V skupini B sta Anglija in SZ igrali neodločeno 1:1, Bolgarija pa je premagala Nizozemsko 3:1 in se uvrstila naprej.

V polfinale se je uvrstila še Portugalska, ki je premagala Švico 1:0 in Francija, ki je premagala NDR 4:3.

Sodniki še – z žrebom

BEOGRAD — Sodnike za naslednji koli tekmovanja v I. zvezni nogometni ligi so spet izžrebali, vendar tokrat ni bilo hujših »presenečenj«. Tako bo sodil tekmo Maribor : Beograd Ristić iz Novega Sada, srečanje Dinamo : Olimpija pa Beograjčan Botić. V 6. kolu bo Mariboru in Dinamu sodil Čajić (Beograd). Železničarju in Olimpiji pa Radunović (Titograd).

Slovan : Slavija 1:2 (0:2)

LJUBLJANA, 11. aprila — V prijateljski nogometni tekmi na igrišču na Kodeljevem je v pripravah za sobotno derbi srečanje slovenske nogometne lige med Ljubljano in Slavijo vevška Slavija premagala domačega Slovana. Strelec za Slavijo je bil Šubic 2, za Slovan pa Kobilica. Igro je sodil Novak. T. Z.

PLAVANJE

Šegrtova 1:02,6 na 100 m crawl

LJUBLJANA, 10. aprila — Plavalki Mirjana Šegrt (Jug, Dubrovnik) in Zdenka Gašparac (Mornar, Split) sta se vrnili iz Pariza, kjer sta uspešno startali na mednarodnem prvenstvu Francije v Parizu. Poročali smo že o rekordih Šegrtove na 100 m metuljček 1:11,1 (drugo mesto) in 200 m crawl 2:17, 3 (3. mesto za Muirovo in Mandonnaud) ter o solidnem rezultatu Gašparčeve na 100 m hrbtno (5. mesto) 1:11,2. Toda Šegrtova je startala tudi na 100 m crawl in bila druga s časom 1:02,6, ki je le za eno desetinko sekunde slabši od državnega rekorda Splitčanke Ane Boban. V tej disciplini je zmagala Francozinja Mandonnaud z 1:02,5, tretja pa je bila Muir (J. Afrika) z 1:02,8.

V moški konkurenci je dosegel najboljša rezultata Francoz Michel Rousseau, in sicer na 100 m crawl 53,9 sek, na 200 m crawl pa 1:58,8 (svetovni rekord Schollander 1:55, 7)

SMUČANJE

Jakopič zmagal v kombinaciji

DAVOS — Na 42. visokošolskem prvenstvu Švice, ki se ga je udeležilo 200 smučarjev, je startala tudi reprezentanca jugoslovanskih študentov. Lep uspeh je dosegel Blaž Jakopič, ki je zmagal v trojni kombinaciji, dobro pa se je uvrstila tudi Vida Tevž z drugim mestom v veleslalomu in 6. mestom v kombinaciji.

Rezultati — moški — veleslalom: 1. Mayer (A) 1:33,78, 2. Rolando (It) 1:33,82, 3. Recruto (It) 1:36,42, 4. Aste (A) 1:37,06, 5. Faber (Švi) 1:37,55; **slalom:** 1. Ramus (Fr) 80,40, 2. Scheuerl (ZRN) 81,29, 3. Jakopič (J) 81,60, 4. Schnöll (A) 82,75, 5. Genelin (A) 82,86; **smuk:** 1. Mayer (A) 1:26,76, 2. Scheuerl (ZRN) 1:26,82, 3. Jakopič (J) 1:27,16, 4. Regruto (It) 1:28,26, 5. Christofel (Švi) 1:28,47; **kombinacija:** 1. Jakopič (J), 2. Genelin (A), 3. Ellingsen (Švi), 4. Faber (Švi), 5. Aste (A); **ženske — veleslalom:** 1. Ditfurth (A) 1:20,47, 2. Tevž (J) 1:25,19, 3. Hacker (A) 1:26,32; **slalom:** 1. Ditfurth (A) 81,88, 2. Ehrenfried (A) 83,87, 3. Hacker (A) 86,01; **kombinacija:** 1. Ditfurth (A), 2. Ehrenfriend (A), 3. Hacker (A), ... 6. Tevž (J).

Tekači v Italiji

LJUBLJANA — Preteklo nedeljo je bilo v bližini Bergama v Italiji tradicionalno tekmovanje v planinskem smučarskem teku »Trofeo Parravicini«, ki je bilo letos prirejeno že sedemindvajsetič. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa Enotnosti iz Ljubljane, za katero sta nastopila Miha Munih in Jaka Reš. V skupni razvrstitvi sta dosegla solidno 13. mesto med dvajsetimi nastopajočimi ekipami. Tekmovanje je bilo zelo težko zaradi megle in snežnega meteža. Sedem kilometrov dolgo progo so tekmovalci pretekli trikrat.

Rezultati: 1. Stuffer — Serafini (It) 1,33:15, 2. Secretant — Bourgeosi (Fr) 1,35:36, 3. Di Centa — Puntel (It) 1,36:13, .. 13. Munih — Reš (Jug) 1,55:58.

JESENICE — V sredo zvečer so košarkašice Jesenic v prijateljski trening tekmi premagale ekipo Kroja iz Škofje Loke z 62:41 (23:16). Najboljša na terenu je bila domačinka Vudričeva, ki je sama dosegla 40 košev.

NOGOMETNI BALET — S pokalne polfinalne tekme med Crveno zvezdo in Mariborom (2:1). **Na sliki: Vabičev skok, spodaj Djajić, na desni Bolfek.**
Foto: M. Vučičević

Kakšno naj bo sodobno društvo

To vprašanje bo v središču razprave na konferenci Partizana SFRJ

LJUBLJANA, 11. apr. V soboto, 13. tm. bo v Novem Sadu VIII. konferenca Partizana Jugoslavije. Dnevni red te konference obsega tri točke, toda ena izmed njih, in sicer — sodobno društvo Partizan — je tako aktualna, da bodo stališča in sklepi, ki jih bodo skoraj zanesljivo sprejeli, nedvomno življenjskega pomena za razvoj te organizacije in celotnega našega telesnokulturnega gibanja. Konferenca naj bi bila začetek popolnega preloma z dejavnostjo, katere cilj ni bil človek, marveč predvsem doseči čim boljši tehnični rezultat.

V takšnem »športnem« vzdušju je bil največji del družbenih sredstev usmerjen k telovadnemu športu, o katerem seveda ni mogoče reči, da ni dosegel določenih uspehov. Vendar je ob takšni orientaciji prišlo v društvih do ponekod bolj, ponekod pa manj stroge »selekcije«. Odrinjeni so bili vsi tisti — to velja tudi za kadre — ki niso imeli želje ali pa sposobnosti, da bi se ključili v borbo za točke, po drugi plati pa so bili deležni vsestranske pomoči samo športno najboljši.

V takšnem položaju se je množica znašla prepuščena sama sebi, in ker ni našla možnosti, da zadovolji svoje potrebe niti v društvih Partizan, si je s svojo lastno iniciativnostjo organizirala delavske športne igre, šolska in študentska tekmovanja, aktivnost v stanovanjskih blokih, razne izlete itd. Toda zaradi pomanjkljive strokovnosti in slabe organizacije pa vsa ta aktivnost čeprav v osnovi zelo pozitivna, ni dala pomembnejših rezultatov in je v nekaterih primerih celo škodljivo delovala na zdravstveno stanje, na fizične in delovne sposobnosti udeležencev.

Predsedstvo Partizana Jugoslavije je po pogostih posvetovanjih z vodstvi republiških organizacij prišlo do zaključka, da je eno izmed rešitev za ozdravljenje naše telesne kulture iskati tudi v njeni reorganizaciji. Zaradi tega bodo na konferenci Partizana posvetili vso pozornost vprašanjem, ki zadevajo organizacijsko strukturo, vlogo in funkcijo društva Partizan.

Kako naj bi bilo torej organizirano sodobno društvo za telesno kulturo, da bi lahko zadovoljilo osnovne potrebe državljanov? Pri vsem tem je treba namreč nenehoma imeti pred očmi, da je sodoben človek, obremenjen z enoličnim in monotonim delom v okviru strogo določenih planov in rokov. Zato želi vsaj del svojega prostega časa izkoristiti za rekreacijo, pri čemer pa mu igra, ki je lahko s telesno vadbo najtesneje povezana tako kot turizem, nudita največje možnosti. Ottod osnovno stališče predsedstva Partizana Jugoslavije, okrog katerega naj bi se sukala vsa razprava na konferenci, da bi namreč moral delovni program društev povsem izhajati iz objektivnih in subjektivnih potreb državljanov. Njihove želje, zdravstveno stanje in stopnja psihičnih in fizičnih sposobnosti bi morali biti osnovni elementi pri izdelavi društvenih programov. To seveda ne bo lahko delo glede na to, da je marsikje velik razkorak med možnostmi in željami državljanov, ki bodo seveda tudi še naprej zelo različne. Nekateri bodo na primer zahtevali redno telesno vadbo, na standardnih objektih in s kompletno opremo, in sicer po dvakrat trikrat na teden, drugi pa zaradi oddaljenosti in drugih vzrokov ne bodo za to. Ti državljani žele in so zato tudi pripravljeni nekaj prispevati, da jim pridejo društveni funkcionarji nasproti da jim tamkaj, kjer stanujejo ali delajo, pomagajo organizirati rekreacijsko športno aktivnost, pa čeprav na improviziranih terenih. Mnogi domovi s telovadnicami in igrišči, kjer so ponavadi sedeži društev, so oddaljeni od najbližjih novih stanovanjskih blokov in drugih naselij. Zato naj bi po novem predlogu društvo Partizan svojo dejavnost organiziralo tako po aktivih v stanovanjskih blokih in delovnih organizacijah, kakor tudi po skupinah za tiste začetnike, ki žele sistematično vadbo v posameznih športnih zvrsteh. Seveda pa naj bi bilo teh zvrsti le toliko kolikor jih društvo kadrovsko lahko pokriva. Nadaljnja specializacija posameznikov ali skupin naj bi bila povsem zadeva športnih šol in klubov.

D. K.

KOLESARSTVO

Zmaga Kalana

TETUAN, 11. aprila. V 11. etapi mednarodne kolesarske dirke okoli Maroka je zmagal Jugoslovan Kalan, ki je 135 km dolgo progo prevozil v času 3:38,2. Po tej etapi vodi Šved Soederlund pred Romunom Mojceanujem.

ATLETIKA

V Košutnjaku trenirajo najboljše evropske atletinje

BEOGRAD, 11. aprila — Od 8. aprila so v Beogradu najboljše atletinje SZ, Češkoslovaške, Romunije, Poljske in Jugoslavije, ki se pripravljajo za tekme v teku na 400 in 800 m. Med njimi so znana imena, kot je Čehoslovakinja Hmelkova, ki je 1966. leta v Budimpešti osvojila zlato kolajno v teku na 400 m. Med njimi je tudi naša rekorderka Vera Nikolić, zmagovalka iz Budimpešte na 800 m. Vzhodna Nemka Pelitz, vice šampionka z evropskega šampionata v Beogradu, njena rojakinja Burneleit, evropska zmagovalka v dvorani na nedavnem prvenstvu v Madridu. Skupno je 37 atletinj iz tujine in 5 Jugoslovank v Beogradu pa bodo ostale do 19. aprila.

Atletinje trenirajo vsak dan dopoldne in popoldne v športnem centru v Košutnjaku. To je pravzaprav seminar, na katerem vsaka država posreduje svoje izkušnje in metode treniranja. Prvi dan so imeli besedo Bolgari, danes pa je o tem govoril Aleksander Petrov. Demonstratorka je bila naša šampionka Vera Nikolić, ki je napravila dober vtis in po vsem sodeč, ni znakov krize po neuspehu na krosu v Celju in Istambulu.

V. ILIĆ

Miting v Novi Gorici

NOVA GORICA — V nedeljo dopoldan se bodo v Novi Gorici že šestič zaporedoma zbrali najboljši slovenski atleti na tradicionalni otvoritveni prireditvi slovenskih atletov. Organizator — AK Gorica je tudi letos povabil na to tekmovanje vse najboljše slovenske atletske kolektive in atlete tržaškega Bora.

Letošnja prireditev je za novogoriške atletske delavce izrednega pomena. Znano je namreč, da je AZS zaupala Novogoričanom izvedbo II. kriterija slovenskih atletskih mest, ki bo septembra meseca v Novi Gorici.

Ljubiteljem atletike se bo tudi letos predstavila vrsta odličnih slovenskih atletov med katere sodijo tudi nekateri Novogoričani ki so že navdušili z rezultati na začetku sezone. Lani je osvojila prehodni pokal AK Gorica Marjana Lubej, ki bo tako po vsej verjetnosti tudi letos skušala braniti to trofejo.

Novo na tujem

BRUSELJ — V prijateljski nogometni tekmi je belgijski prvak Anderlecht premagal reprezentanco Madžarske 2 : 1 (2 : 0).

STARA ZAGORA — Olimpijska nogometna reprezentanca Bolgarije je premagala v kvalifikacijski tekmi za olimpijski turnir moštvo DRN 4:1 (1:0).

LONDON — Olimpijska nogometna reprezentanca Anglije je igrala z moštvom Španije 0:0. Za turnir v Mehiki se je kvalificirala Španija, ki je v prvi tekmi zmagala 1:0.

MILANO — Jugoslovanska reprezentanca v bridgeju, ki sta jo sestavljala Marjanović-Žepić in Grgin-Popović, je doživela v srečanju z reprezentanco Italije časten poraz 181:235.

IVER DNEVA

Kar brez sramu

Ob bojazljivi igri naše nogometne reprezentance v Marseillu se je marsikateri gledalec ob televizijskem sprejemniku zaskrbljeno spraševal: le kaj si bo mislilo na desetine milijonov gledalcev po vsej Evropi o naših nogometnih junakih? Vendar pa zaradi tega ni treba nikomur zardevati. Izvedelo se je namreč, da je Francija zastonj (!) ponudila Evroviziji prenos nogometne tekme iz Marseilla. Za to brezplačno predstavo pa so se ogreli edinole Marokanci in — nihče drug.

Za prenos tekme Anglija : Španija so Angleži zahtevali 3500 dolarjev, Italijani pa so za povratno tekmo z Bolgari postavili ceno dva milijona lir. In Evropa jih je (in bo) gledala.

Naših nogometašev — kot kaže — še zastonj ne marajo . . .

Alpinistične novice

Seminar za inštruktorje alpinizma

Komisija za alpinizem PZS bo v dneh od 19. do 21. in 26. do 28. aprila organizirala seminar za inštruktorje alpinizma. Seminar bo v Ljubljani ali Iškem Vintgarju in se bo vsakokrat začel v petek popoldan, tako da se bi ga lahko udeležilo čim več tistih alpinistov, ki se aktivno ukvarjajo z vzgojo naraščaja po alpinističnih šolah. Kandidate mora prijaviti alpinistični odsek in vsi, ki bodo opravili izpit (4. V. 1968) bodo dobili naziv »inštruktor alpinizma« z veljavnostjo dveh let. Po preteku te dobe bodo morali naziv obnoviti z novim izpitom. Udeležence seminarja bo na podlagi prijav, ki morajo vsebovati razen osebnih podatkov še kratek alpinistični življenjepis kandidata z najpomembnejšimi vzponi ter delom v organizaciji, izbrala komisija za alpinizem, ki bo krila tudi vse stroške seminarja.

Na seminarju bodo obravnavane naslednje teme: zgodovina alpinizma, taktika plezanja, ekspedicije, tehnika plezanja, samoreševanje, oprema, material in tehnologija, fiziologija, nevarnosti v gorah, prva pomoč, varstvo narave, terminologija, vremenske in geološke posebnosti, orientacija, ocenjevanje plezalnih smeri, visokogorsko smučanje, fotografija in gorniška literatura.

60 let dr. M. Kajzelja

Pred 36 leti smo Slovenci dobili prvi plezalni vodič »Naš alpinizem«. Pripravil ga je dr. Mirko Kajzelj ki 17. t. m. praznuje 60-letnico rojstva. Bil je izredno pomemben za nadaljnji razvoj alpinizma pri nas. Tudi še sedaj, čeprav je že davno izginil s polic knjigarn, ga veliko alpinistov s pridom uporablja.

S čim bi se slovenska planinska javnost lahko lepše oddolžila pomembnemu jubileju vestnega in marljivega planinskega delavca, kakor z izdajo novega, izpopolnjenega plezalnega vodiča? In prav to bo uresničeno. Novi plezalni vodič, ki bo zamenjal že davno razprodani povojni vodič »V naših stenah«, bo morda izšel še letos, saj je gradivo zanj že zbrano in ga je potrebno le še korigirati.

Opozorilo na plazove

Nedavna snežna katastrofa pod Mojstrovko je znova pokazala, da premalo storimo za pravilno vzgojo in opozarjanje pred nevarnostmi v gorah. Predavanja in vzgoja v okviru alpinističnih in planinskih šol žal zajema le ozek krog naših obiskovalcev gora, na druge pa se spomnimo navadno šele tedaj, ko je že prepozno. Da bi to vsaj malo popravili, je Planinsko društvo Jesenice predlagalo, naj bi postojanke na področjih, ki so najbolj ogroženi od plazov, namestili posebne table ali vsaj fotografije, ki bi nazorno prikazovale razdiralno moč plazov. Ker pa so take fotografije zelo redke naslavljajo PD Jesenice na vso planinsko javnost prošnjo, da jih o njih obvesti.

Alpinizem na VŠTK

Na VŠTK v Ljubljani že tretje leto dela posebna alpinistična sekcija Akademskega alpinističnega odseka, ki jo vodi Vid Mesarič. Čeprav so študenti te šole močno angažirani s predavanji in vajami v okviru rednega programa, je čedalje več takih, ki se vključujejo tudi v delo planinskega društva in še posebej alpinističnega odseka APD.

V zadnjih dveh letih se je število vzponov sekcije povečalo s 40 na 59, letos pa vse kaže, da jih bo še mnogo več. Samo v spomladansko plezalno šolo APD se je namreč prijavilo 22 novih in čeprav se vsi najbrže ne bodo ukvarjali aktivno z alpinizmom, bodo dobili vsaj osnovo. To pa je tudi želja uprave VŠTK zato v vsem podpira delo sekcije.

Novice iz argentinskih gora

Boris Kambič član Akademskega alpinističnega odseka iz Ljubljane, ki že drugo leto biva v Argentini, je spet sporočil nekaj alpinističnih novic. Letos se sicer zaradi službenih dolžnosti ni mogel udeležiti nobene odprave, zato pa je budno spremljal vsa dogajanja. Slovenci imamo tudi letos uspešne zastopnike v argentinskih gorah. Brata Skvarča sta ponovno poskušala opraviti vzpon na P. Norte. Žal se jima tudi to pot ni posrečil, toda v bližini sta uspešno opravila tri prvenstvene pristope.

Drugi znanec naših alpinistov — Fava — je bil prav tako uspešen. Pred nosom japonske ekspedicije je preplezal južno steno Mersedaria in to kljub nesreči s tovarišem v navezi.

Poskusi vzponov na Torre in Fitz Roy niso uspeli, čeprav ni manjkalo resnih ekspedicij. Še najvišje je prišla francoska, ki je opravila komaj 600 m stene od skupno 2000 m. Tudi, uradna argentinska ekspedicija na drugi najvišji vrh Argentine ni uspela, Aconcagua (najvišji vrh obeh Amerik) pa je v nekem smislu že postala »odprta«, saj pridejo z mulami do višine 6000 m.

Tržiški alpinisti

Alpinistični odsek Slovenskega planinskega društva v Trstu je ob občnem zboru izdal že svoj drugi bilten, v katerem zavzema prvo mesto alpinistična šola. Razen predavanj, ki jih bodo pripravili slovenski alpinisti Sandi Blažina, Tone Sazonov, Igor Škrap, Aleš Kunaver, dr. Jože Andlovic in drugi bodo v Glinščici imeli tudi praktične vaje.

Razen obvestil o AS in drugih akcijah, vsebuje bilten še zanimiv članek Jožeta Cesarja »O tržaškem stilu plezanja«, opozorilo »Pozor plazovi«, nekaj praktičnih navodil, seznam nekaterih odprtih planinskih postojank, zapis o »srečanju treh dežel« ter sestavek Dušana Furlana »Človek in gore«. Za konec pa še »Knjižno polico«, v kateri priporočajo nekatere knjige, ter »Smučarski kotiček«.

Utrinki

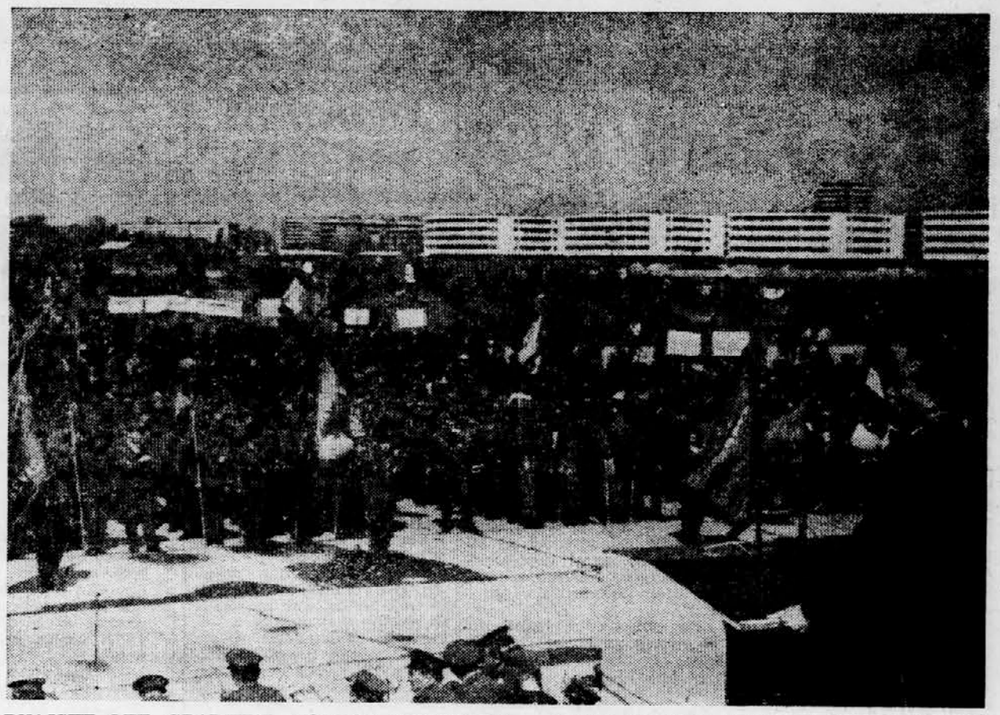
BOB BEATTIE SE POSLAVLJA — Dolgoletni vodja ameriške reprezentance v alpskem smučanju Bob Beattie je v South Lake Tahoe povedal, da ne bo več opravljal dosedanjega dela. Beattie je star 35 let in se bo posvetil drugemu poklicu.

KLJUB VIŠINI — DOBRI REZULTATI — Med pripravami za olimpijske letne igre v Mehiki sta se plavalni reprezentanci Velike Britanije in Nizozemske pomerili na nevtralnih tleh v francoskem višinskem športnem središču Font Romeu v Pirenejih. Zanimivo je, da so bili v tem srečanju, na katerem je zmagala Nizozemska 51 : 49, doseženi presenetljivo dobri rezultati.

REPREZENTANCA V ZVEZNI LIGI — V sezoni 1969-70 bo mehiška nogometna reprezentanca za pripravo na svetovno prvenstvo, ki bo na mehiških tleh, igrala kot ekipa na državnem ligaškem prvenstvu.

V SPOMIN NA VELIKEGA REVOLUCIONARJA — V počastitev 15. obletnice smrti Borisa Kidriča je danes tudi delegacija odbora Kidričevega sklada, ki so jo sestavljali Silvo Hrast, Lojzka Stropnik in Ivo Lapajne, položila vence na grobnico herojev. Foto: Busić

DVAJSET LET GRADITVE NOVEGA BEOGRADA — Včeraj dopoldne je bila na starem letališču in hkrati proslava začetka brigadirjev in prebivalcev Novega Beograda v Novem Beogradu proslava 20-letnice tega dela našega glavnega mesta letošnje mladinske delovne akcije. Proslave se je udeležilo kakih 10.000 Beograda. Na sliki: predsednik odbora za proslavo 20-letnice graditve Jovanović govori zbranim mladinskim delovnim brigadam. Telefoto: Tanjug

ATENTAT NA »RDEČEGA RUDIJA« — Včeraj popoldne je neznani mlajši moški na glavni zahodnoberlinski ulici Kurfürstendammu ustrelil v obraz eno najbolj znanih osebnosti zahodnonemškega študentskega socialističnega gibanja, Rudija Dutschkeja, imenovanega »rdeči Rudi«. Dutschke je hudo ranjen in so ga takoj operirali. Ime atentatorja še ni znano. Na sliki: prevoz v bolnišnico. Telefoto: UPI

Nadaljevanje s prve strani

Pogovor s socialisti in SOHIO

Predsednik Tito ter Ivan Maček, Vladimir Popović, Marko Nikezić in drugi člani uradnega spremstva so danes dopoldne obiskali japonsko korporacijo za radio in televizijo NHK.

Predsednik Tito in drugi gostje so si ogledali več studiov, potem pa je bil za posebno večerno oddajo posnet v barvah intervju predsednika NHK Maede s predsednikom Titom.

Predsednik Tito in drugi jugoslovanski gostje so si potem ogledali olimpijski plavalni stadion, ki so ga bili zgradili za olimpijske igre 1964. leta po načrtih najbolj znanega japonskega arhitekta Kenza Tangea.

Jutri dopoldne bodo predsednik Tito in člani njegovega spremstva odpotovali v Kjoto in Osako, od koder se bodo vrnili v nedeljo zvečer.

Hanoi predlaga Varšavo

ročila, da so topniške enote osvobodilnih sil sinoči in davi obstreljevale sovražnikove položaje okrog Saigona. Ameriške enote in enote zaveznic pa nadaljujejo začeto operacijo v enajstih pokrajinah blizu Saigona, kjer naj bi bilo po mnenju njihovega štaba kakih 20.000 borcev osvobodilne fronte. Doslej ni bilo večjih bojev. Dopisnik AFP poudarja, da ta operacija z zvenečim naslovom »Ofenziva popolne zmage« ni nikaka nova taktična zamisel, temveč gre za kombinacijo in povezavo vseh manjših ameriških operacij v minulih tednih.

Nad taboriščem Camp Carrol sta včeraj trčila helikopterja. Smrtno se je ponesrečilo 12 ameriških vojakov.

Po plenumu zaostritev na ideološki fronti v SZ

zalo, da je v sovjetskem kulturnem življenju precej političnega dinamita zaradi nezadovoljstva s kulturno politiko, in ker se je tako na Poljskem kot tudi na Češkoslovaškem, izkazalo, da je prvi signal za odpor prišel iz kulturnih krogov, govori sklep CK, da je »dolg komunistov voditi ofenzivno vojno z meščansko ideologijo; pri tem pa besedilo sklepa nemudoma preskoči na »pojave socializmu tujih pogledov v literaturi, umetnosti in drugode. Sovjetskemu kulturnemu življenju se zatorej obetajo časi trdnejše »ideološke discipline«. M. SEDMAK

Nejedrskim silam več jamstev

črt še vedno ni zadovoljivo odgovoril na nekatera pomembna vprašanja, ki so pri pogajanjih prišla na dan.

Po sodbi naše vlade bi morali v sedanji fazi zagotoviti, da bi bil sporazum o neširjenju jedrskega orožja po vsebini in ciljih tak, da bi olajšal začetek procesa jedrske razorožitve. Zato bi morale jedrske sile prevzeti ustrezne obveznosti, da bodo v najkrajšem času začele pogajanja tudi o drugih ukrepih (izpopolnitev sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov, ustavitev proizvodnje fisijskega materiala v vojaške namene, ustavitev jedrske oboroževalne dirke itd.).

Nadalje sodi vlada SFRJ, da bi bilo potrebno bolj jasno določiti obveznosti jedrskih sil glede dajanja informacij o rezultatih izkoriščanja jedrske energije v mirolјubne namene nejedrskim silam, da ne bi prišlo na tem področju do diskriminacij. Prav tako bi bilo potrebno zagotovitij enak tretman za vse, kar zadeva način in vsebino nadzorstva nad izkoriščanjem jedrske energije v miroljubne namene. Treba se je izogniti možnosti diskriminacije pri izvajanju tega nadzorstva v nejedrskih deželah.

Poseben pomen pripisuje naša vlada iskanju ustrezne rešitve za jamstvo varnosti nejedrskim državam. Jedrske sile bi morale prevzeti obveznost. da tega orožja ne bodo uporabile proti državam podpisnicam sporazuma, na katerih ozemlju se ne nahaja jedrsko orožje, hkrati bi bilo treba tudi v okviru OZN zagotoviti učinkovito zaščito nejedrskih držav, ki bi lahko postale žrtev napada ali groženj z jedrskim orožjem.

V sedanji fazi bi prispevalo k rešitvi problema varnosti tudi to, če bi ustavili urjenje vojsk drugih držav v uporabi jedrskega orožja, da bi to orožje umaknili s tujih ozemelj in v raznih delih sveta vzpostavili nejedrske cone.

Ob koncu sporočila je rečeno, da bo vlada SFRJ podprla vsa prizadevanja, ki bi vodila k zboljšanju predloženega osnutka sporazuma.

Dovolj možnosti za predloge

in vzgoji so doslej izrekli prav strokovnjaki, ki so zamerili predlagateljem preveliko in prepodrobno poseganje na strokovno področje, medtem ko je zdaj slišati spet očitke na račun preplošnosti predloga. Toda to splošnost so podprli različni forumi s pripombo, da je mnoge probleme mogoče in treba reševati šele med javno razpravo, ko bodo jasneje izraženi tudi dohodkovni in drugi odnosi. Tako mnenje je izrazil tudi predstavnik CS ZSJ Bora Petkovski, ki je ugotovil, da se ta dokument ujema s stališči, ki jih izražajo v sindikatu v gradivu za 6. kongres te organizacije. Na to je opozoril tudi predstavnik ZIS Marko Bulc, ko je govoril o pomembnih vprašanjih dohodka, cene izobraževanja in drugega, kar se zdi nekaterim še preveč nedorečeno.

Bistvo predloga za javno razpravo je pojasnil v svojem poročilu obema zboroma predsednik prosvetno-kulturnega zbora Djuro Kladarin, ki je med drugim dejal: »Gledano v splošnih črtah, je naš vzgojnoizobraževalni sistem splet raznih elementov staresga in novega izobraževalnega sistema.« Stari sistem se — po njegovih besedah — zrcali v dualizmu druge stopnje izobraževanja in pojavih njegove delitve na gospodarski in državni sistem izobraževanja, ki se vsak zapira v svoj stolp. Novi pa je pooseblјen v enotni osnovni šoli, v prizadevanjih, da bi to enotnost prenesli in ustrezno transportirali na področja srednjega izobraževanja, v elementih novo ustvarjenih samoupravnih odnosov med delovnimi ljudmi v velikih proizvodnih centrih in izobraževalnih ustanovah, v samoupravi učencev, v nekaterih elementih novega sistema financiranja itd.

V predlogu sta — grobo rečeno — dva kompleksa problemov največjega pomena: kompleks samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in implikacije, ki izhajajo iz samoupravljanja kot poti k osvobajanju dela in razvoja znanosti, tehnologije in kulture na pedagoškem in programsko metodološkem področju.

Skupna seja zveznega in prosvetno-kulturnega zbora, na kateri so danes razpravljali o predlogu tez o razvoju in izpopolnjevanju izobraževanja, je bila nocoj prekinjena in se bo nadaljevala 26. aprila. Poslanci so sprejeli zahtevo medodborne komisije, da bi z ozirom na pripombe, do katerih je prišlo na današnji razpravi, dali določen čas, da bi lahko nanje pismeno odgovorila in pripravila dopolnilno obrazloženo predloženih tez.

VIKTOR ŠIREC

Zadnje vesti

Atentat na R. Dutschkeja Atentatorja so aretirali

Dutschke v kritičnem stanju – Pričakujejo, da bo prišlo v Zahodnem Berlinu do demonstracij

ZAHODNI BERLIN, 11. aprila. Tuje agencije poročajo, da so danes napravili atentat na Rudija Dutschkeja, ki je znan kot vodilna osebnost zahodnonemškega študentskega socialističnega gibanja. Neznan človek mlajših let je prišel k Dutschkeju v Kurfürstendammu, glavni zahodnoberlinski aveniji in začel iz bližine streljati nanj. Meril je v glavo. V prvih poročilih je rečeno, da je Dutschke zelo hudo ranjen, njegovo stanje je kritično.

Po atentatu je atentator zbežal v klet neke bližnje hiše, kjer se je zabarikadiral. Policija je takoj prispela na kraj atentata in obkolila zgradbo. Po krajšem puškarjenju je prišel atentator, ki je bil ranjen, iz zgradbe. Njegovo ime za zdaj ni znano. Prav tako se tudi ne ve, zakaj je streljal na Dutschkeja. Dutschkeja so takoj odpeljali v bolnišnico in kakor so nocoj sporočili, so ga operirali. Operacija je trajala dve uri. Še vedno se ne ve, če bo Dutschke ostal pri življenju.

Atentat na Rudija Dutschkeja je povzročil veliko zaskrbljenost v krogih senata Zahodnega Berlina. To še tembolj, ker sta v manj kot letu dni izgubila življenje že dva člana socialistične študentske zveze.

V Zahodnem Berlinu so se že začeli zbirati študentje in pričakujejo, da bo prišlo do velikih demonstracij.

Rudi Dutschke je bil v nemški javnosti znan kot »rdeči Rudi« in kot voditelj ekstremne levičarske študentske organizacije. V preteklih letih je bil med vodilnimi organizatorji množičnih zborovanj v Zahodnem Berlinu in Zahodni Nemčiji, na katerih so protestirali proti vojni v Vietnamu.

Zaradi svoje aktivnosti je bil Dutschke priljubljen med zahodnonemškimi študenti in mladino. Oženjen je z neko študentko ameriškega rodu ter ima sina, ki mu je dal ime Hoze Che v spomin na kubanskega revolucionarja Che Guevara.

Dutschke, ki je star 28 let, je bil eden od pobudnikov, da so organizirali študentsko socialistično organizacijo v Zahodnem Berlinu. Ta organizacija je bila nekaj časa v sestavu socialdemokratske partije, iz katere pa so jo zaradi »leviha in »radikalnih« stremljenj izključili. Dutschke je bil študent sociologije na zahodnoberlinski univerzi. Rojen je bil v Luckenwaldu v NDR, odkoder je zbežal v Zahodni Berlin leta 1961 pod izgovorom, da ne želi služiti vojske.

ZDA niso za pogovore v Varšavi

V Washingtonu menijo, da ZDA niso dokončno zavrnile ta predlog Hanoia

WASHINGTON, 11. aprila. Bela hiša je danes obvestila, da ZDA ne morejo sprejeti Varšavo kot kraj za začetek pogovorov s Severnim Vietnamom. Kakor poročajo zahodne agencije, je predstavnik Bele hiše izjavil, da se ZDA še nadalje zavzemajo, da bi s Severnim Vietnamom dosegle sporazum o »nevtralnem« kraju za začetek pogovorov. Medtem ko je Washington zavrnil Phnom Penh, ker s Kambodžo nima diplomatskih odnosov in ker ameriško veleposlaništvo v Phnom Penhu nima ustreznih sredstev za komunikacije, pa so v zvezi z Varšavo dali pripombo, da je »prestolnica komunistične države«.

Predstavnik Bele hiše je dodal, da je zaradi resnega značaja teh pogovorov zelo važno, da bi se srečali v nevtralnem vzdušju, ki bi bilo ustrezno za obe strani. Po njegovih besedah je Washington doslej predlagal večje število nevtralnih mest, toda na ta svoj predlog doslej ni dobil iz Hanoia nobenega odgovora. Kakor je bilo že sporočeno, so ZDA predlagale Delhi, Rangun, Džakarto in Vientian.

Četudi so ZDA dale vedeti, da jim Varšava ne ustreza, tukaj menijo, da niso dokončno zavrnile predlog Hanoia, da bi prvi stik navezali v tem poljskem glavnem mestu.

U Tant: V najkrajšem času bo prišlo do pogovorov

LUKSEMBURG, 11. aprila (Reuter). Generalni sekretar U Tant je danes izjavil po prihodu v Luksemburg, da bo v najkrajšem času prišlo do pogovorov med Washingtonom in Hanoiem. Pogovori bi se lahko začeli v »dveh ali treh dneh«, je izjavil generalni sekretar, toda samo nekaj ur pozneje je U Tant v Bruslju govoril o »tednu dni«.

Četudi bi moral U Tant v Luksemburgu ostati dva dni, je sporočil, da bo skrajšal svoje bivanje in da se bo jutri vrnil v New York čez Pariz. Sam U Tant, ki je odgovarjal na neko vprašanje, ni izključil možnosti, da se bo v glavnem mestu sestal s predstavnikom Severnega Vietnama. Generalni sekretar je izrazil optimizem, hkrati pa opozoril, da bodo pogovori o miru v Vietnamu dolgi in težki. V sedanjem trenutku pa je glavna ovira, ker se še niso zedinili za kraj, kjer naj bi bili pogovori.

Mostova čez reko Jordan poškodovana

AMAN, 11. aprila. (AFP) — Jordansko vojaško poveljstvo je sporočilo, da je med 12.50 in 14.30 prišlo do tretjega topniškega spopada na reki Jordan v današnjem dnevu. Po poročilu iz Amana so Izraelci odprli ogenj na jordanske položaje, Jordanci pa so vrnili z ognjem. Na jordanski strani ni bilo nobene žrtve, omenjajo pa, da sta bila poškodovana dva mostova čez reko. Vojaški predstavnik je tudi dejal, da so bili v spopadu ubiti trije Izraelci, večje število pa je bilo ranjenih.

Spremembe v poljski vladi

VARŠAVA, 11. aprila (Tanjug) — Član CK PZDP Mieczyslaw Lecz je bil odstavljen s položaja podpredsednika vladnega sveta za znanost in tehniko. Prav tako so odstavili ministra za kmetijstvo, prehrambeno industrijo in odkup Felixa Prisula in na njegovo mesto postavili Stanislawa Gucwa, dosedanjega pomočnika ministra za kmetijstvo. Na lastno prošnjo so razrešili dolžnosti ministra za lahko industrijo Eugeniusza Stawinskega. Poslanec skupine »Znak« književnik Jerzy Zawiejski pa je odstopil s položaja člana državnega sveta LR Poljske, kar je sejem sprejel.

Nova predsednica zveze češkoslovaških žena

PRAGA, 11. aprila (ČTK). Za predsednico centralnega komiteja zveze češkoslovaških žena so izvolili Milušo Fišerovo, ki je bila do sedaj namestnik predsednice. Plenum CK zveze češkoslovaških žena je poslal sinoči ob koncu svoje dvodnevne seje pismo vladi, v katerem poudarjajo, da so položaj žena v češkoslovaški družbi več let zanemarjali.

Brežnjev čestital Spychalskemu

MOSKVA, 11. aprila (TASS). Najvišji sovjetski voditelji Leonid Brežnjev, Nikolaj Podgorni in Aleksej Kosigin so čestitali Marjanu Spychalskemu, ob izvolitvi za predsednika državnega sveta LR Poljske.

Končana konferenca progresivnih sil Sredozemlja

RIM, 11. aprila (Po telefonu). Konferenca progresivnih in antiimperialističnih sil sredozemskih dežel je nocoj ob zaključku soglasno sprejela resolucijo o Vietnamu in izglasovala politični dokument, katerega se je jugoslovanska delegacija vzdržala. Kot znano, je naša delegacija takoj v začetku konference predložila osnutek sklepnega dokumenta. Od načel, ki so v njem vsebovana, ni mogla odstopiti, zlasti, ker se ujemajo s programsko platformo, ki je bila sprejeta na januarskem pripravljalnem sestanku v Rimu. Na odločitev jugoslovanske delegacije so vplivali tudi proceduralni postopki okrog njenega predloga, ki niso bili v skladu z običajno mednarodno prakso. Predstavnik naše delegacije Josip Djerdja je na sklepnem zasedanju javil, da tak izid konference ničesar ne spreminja v stališčih Jugoslavije in njenih prizadevanjih za zbiranje in povezovanje vseh sredozemskih sil, ki lahko prispevajo k pozitivnemu mednarodnemu razvoju v tem območju.

TIT VIDMAR

Intervju Jovanke Broz

TOKIO, 11. aprila (Tanjug). Žena predsednika republike Jovanka Broz je imela danes intervju na televiziji v barvah prek mreže družbe NTV. Jovanka Broz je govorila o svojih vtisih iz Japonske, o vlogi in položaju žene v Jugoslaviji in o spremembah, do katerih je prišlo v družinskem življenju v zvezi s hitrejšim napredkom naše države.

Jovanka Broz si je ogledala tudi nacionalni muzej Japonske.

Suharto sprejel Grličkova

DŽAKARTA, 11 aprila (Tanjug). Predsednik Indonezije general Suharto je sprejel nocoj šefa jugoslovanske gospodarske delegacije Aleksandra Grličkova, s katerim je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v Džakarti Budimir Lončar. Kot se je zvedelo, sta se v prisrčnem vzdušju pogovarjala o ekonomskih in političnih vprašanjih kakor tudi o aktualnem mednarodnem položaju. Jutri pričakujejo, da se bodo končali jugoslovansko indonezijski gospodarski pogovori.

V ZDA vpoklicali 24.500 rezervistov

WASHINGTON, 11. aprila. (Reuter) Ameriški obrambni minister Clark Clifford je danes sporočil na tiskovni konferenci, da je vpoklical v aktivno službo 24.500 rezervistov, od katerih jih bodo 10 tisoč poslali v Južni Vietnam. Dodal je, da je pošiljanje dodatnih 10.000 vojakov v skladu s povečanjem ameriških sil v Vietnamu, kakor je sporočil predsednik Johnson 31. marca.

S temi dodatnimi 10.000 rezervisti se bo skupno število ameriških vojakov v Vietnamu povečalo na 549.500.

Romunska delegacija v Titogradu

TITOGRAD, 11. apr. (Tanjug) — Delegacija velike narodne skupščine Romunije s predsednikom Stefanom Vojtecom na čelu je prispela nocoj v Titograd.

Stališča in naloge sindikata pri sprejemanju pripravnikov

Sklepi predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

LJUBLJANA, 11. apr. Predsedstvo republiškega sveta sindikatov je na nedavni seji razpravljalo o stališčih in nalogah sindikata pri sprejemanju pripravnikov v delovne organizacije, o organizaciji pripravniškega dela in samoupravnem normativnem urejanju pripravništva, v smislu temeljnega zakona o sprejemanju pripravnikov na delo.

O tem je predsedstvo sprejelo sklepe, v katerih je med drugim poudarjeno, da je omenjeni zakon razumeti kot družbeno intervencijo, ki naj pospeši bolj smotrno in funkcionalno organizacijo ter doseganje višje produktivnosti. Temeljni zakon posega v eno temeljnih vprašanj funkcionalnosti delovnih organizacij, v nezadovoljivo in nesodobno kadrovsko sestavo, ki spričo sodobne, naglo se spreminjajoče in vedno bolj zahtevne tehnologije resno ovira hitrejšo modernizacijo proizvodnega procesa.

Temeljni zakon obvezuje delovne organizacije, da stalno sistematično spreminjajo in izboljšujejo kadrovsko sestavo. Delovne organizacije so dolžne, da sprejemajo strokovno kvalificirane osebe kot pripravnike v redno delovno razmerje, jih uvajajo v prakso in pripravljajo, da po uspešno končani pripravniški dobi teoretično in praktično usposobljeni sprejmejo delovne obveznosti na mestih, ki zahtevajo znanje in izkušnje. To je družbeni impulz delovnim organizacijam, da se začnejo bolj sistematično ukvarjati s kadrovsko politiko.

Zakona ne gre pojmovati kot ukrep družbene prisile, ki bi zasledoval predvsem socialnopolitične cilje s tem, da naj bi delovne organizacije ustanavljale »socialna« delovna mesta. Delovna organizacija namreč ni socialnopolitična, temveč družbenoekonomska organizacija.

Brezposelnost visokokvalificiranih kadrov ni socialnopolitičen problem, dokler bo v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu okrog 500.000 delovnih mest zasedenih z delavci, ki nimajo ustrezne izobrazbe, medtem ko je po podatkih iz leta 1966 prijavljenih za delo samo kakih 70.000 kvalificiranih oziroma visokokvalificiranih in strokovnih delavcev, ki pa zaradi konservativne zaprtosti delovnih organizacij, njihove nepripravljenosti, da izboljšajo svoj kadrovski sestav, iščejo zaposlitve. V taki situaciji obvezno sprejemanje pripravnikov seveda ne pomeni socialnopolitičnega urejanja problemov nezaposlenosti, temveč družbeno intervencijo, ki naj pospeši spreminjanje kadrovske sestave, raziklene konservativno zaprtost predvsem tistih delovnih organizacij, ki še ne spoznavajo, da je ustrezen kadrovski sestav pogoj za racionalnejšo organizacijo proizvodnega procesa in dinamičnejšo gospodarsko rast podjetja in družbe kot celote.

Obvezno sprejemanje pripravnikov pa prispeva tudi k urejanju socialnopolitičnih problemov zaposlovanja mladih ljudi. Toda te probleme je moč uspešno urejati le v okviru smotrne ekonomske politike delovnih organizacij, katere sestavni del je sistematična, perspektivna kadrovska politika.

Ureditev pripravništva v samoupravnih normativnih aktih ni predvsem pravno vprašanje, marveč vprašanje politike delovne organizacije, njenih potreb in ciljev ter koncepcij o tem, kako te cilje na najbolj uspešen način dosegati.

Tudi ni normativna ureditev pripravniškega dela enkratno opravilo, ki je končano v trenutku, ko so sprejeti ustrezni samoupravni akti, marveč je stalna naloga delovnih organizacij, ki morajo samoupravne norme o pripravništvu prilagajati dinamiki proizvodnega procesa, sodobni tehnologiji in svoji ekonomski perspektivi.

V gospodarskih organizacijah, ki imajo neustrezen sestav kadrov, bo potrebna še zlasti zelo intenzivna družbenopolitična akcija in boj proti primitivni miselnosti in konservativni zaprtosti, zaradi katere se kvalifikacijski sestav ne spreminja.

Merila za sprejemanje pripravnikov ne morejo biti enotna, niti za celotno gospodarsko področje niti za posamezne gospodarske panoge. Podrobnejši zakon, ki bi preciziral obveznosti v tem smislu, bi oviral samoupravno pobudo delovnih organizacij in še utrjeval gledanje, da je sprejemanje pripravnikov samo enkratni, v bistvu socialni ukrep, ne pa stalna naloga delovnih organizacij in sestavni del njihove celotne politike.

Iz teh razlogov za zdaj tudi ni potrebe po republiškem zakonu, ki bi podrobneje določal, kako naj delovne organizacije sprejemajo pripravnike.

V GRADCU po igrače k tvrdki KOCH in nič drugače!

Telegrami

OBISK — BUDIMPEŠTA. Jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Geza Tikvicki je obiskal namestnika predsednika madžarske vlade Matyasa Timara in se z njim pogovarjal o dvostranskih odnosih ter o bližnjem obisku podpredsednika ZIS Kira Gligorova.

»LUNA 14« KROŽI OKROG MESECA — MOSKVA. Sovjetska avtomatska postaja »Luna 14« je začela krožiti okoli Meseca in tako postala njegov umetni satelit.

VDOVA PO KINGU V VODSTVU ČRNSKEGA GIBANJA — ATLANTA. Vdovo po pokojnem Martinu Luthru Kingu so izvolili za članico Vodstva krščanske konference juga, integracijskega gibanja, ki ga je ustanovil njen mož.

PRIJATELJSKI OBISK — HANOI. Na povabilo CK vietnamske partije dela in vlade DR Vietnama je bila v Hanoiu na prijateljskem obisku partijsko-vladna delegacija NDR, ki jo je vodil član politbiroja in sekretar CK SED Kurt Hager.

ARETIRANI ANGLEŽI — LONDON. Foreign Office je sporočil, da so kitajske oblasti prijele še dva britanska državljana, ladijskega oficirja, tako da je zdaj v zaporih že sedem britanskih državljanov.

IZVEDENCI — KAIRO. Združeni narodi bodo kmalu poslali v LR Južni Jemen izvedence, ki bodo pomagali na noge državni administraciji. Jemen daje prednost finančnim, gospodarskim in bančnim strokovnjakom.

ZMAGA ČRNSKE STRANKE — NASSAU. Črnska napredna liberalna stranka Bahamskega otočja (PLP), ki jo vodi sedanji premier Lynden Pindling, je na splošnih volitvah v predstavniško telo te britanske kolonije slavila veliko zmago. Izmed skupno 38 sedežev v skupščini, jih je stranka dobila 29.

ATOMSKI POSKUS — WASHINGTON. Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da so ZDA v Nevadi opravile nov podzemeljski atomski poskus. Moč eksplozije je bila med 20.000 in 200.000 ton TNT.

POŽAR — BERLIN. Velik požar, ki so ga zadušili šele po več urah, je opustošil neko tovarno papirja v zahodnem Berlinu. Žrtev ni bilo, škodo pa cenijo na okrog 5 milijonov mark.

OBNOVITEV ODNOSOV — LONDON. Alžirija, Mali, Mavretanija in Kongo (Brazzaville), so obnovili diplomatske odnose z Veliko Britanijo, ki so jih prekinili novembra 1965 zaradi Rodezije.

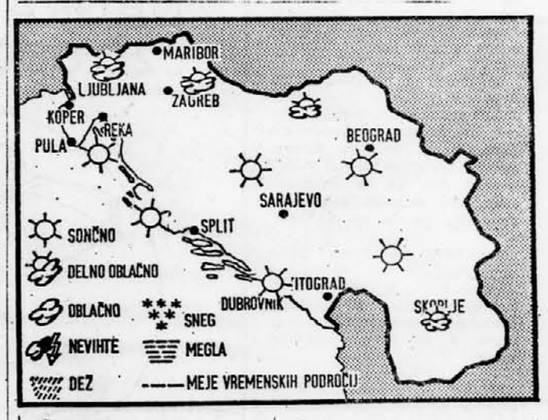
KONČAN OBISK — STOCKHOLM. Romunski premier Maurer in zunanji minister Manescu sta končala obisk na Švedskem.

ANGLEŠKI POSLANCI V GRČIJO — ATENE. Prvič po vojaškem udaru bo skupina britanskih poslancev obiskala v ponedeljek Grčijo kot gost grške vlade.

Pa še to:

PONOS — Neki direktor v nekem mestu v neki državi je tako zelo ponosen, ker so ga v tem času reelekcije spet izvolili na staro mesto, da je sklenil založiti nove posetnice, na katerih bo pod imenom in priimkom pisalo redirektor.

Vreme 11. aprila 1968 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	1	10
Planica	—1	6
Brnik	—1	6
Maribor	3	8
Slovenj Gradec	2	7
Celje	0	10
Novo mesto	—2	10
Koper	7	13
Kredarica	—11	—8
Reka	8	13
Pulj	8	14
Split	9	14
Dubrovnik	8	14
Zagreb	—1	11
Beograd	2	10
Sarajevo	—3	11
Titograd	9	15
Skopje	0	12
Celovec	0	9
Gradec	1	8
Dunaj	2	7
Milano	4	14
Genova	9	17
München	—2	5
Zürich	0	7
Benetke	3	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Pretežni del Evrope je v območju visokega zračnega pritiska. Hkrati je Evropa prepleteno s hladnim zrakom. Le nad Pireneji in nad zahodnimi Alpami se topli.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA:

Ponoči bo pretežno jasno, v severni Sloveniji zmerno oblačno, čez dan deloma sončno s spremenljivo oblačnostjo. Najnižje nočne temperature bodo od —2 do 1, v Primorju 5 najvišje dnevne od 9 do 13, v Primorju 16 stopinj C. V izpostavljenih legah je še nevarnost za slano.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno sončno in sveže bo.

Snežne razmere ob 7 uri zjutraj

Žičnica Krvavec: rahlo sneži —4, Zgornja postaja žičnice: snežne krpe, Tiha dolina in Njivice: 40 cm, sren, žičnica obratuje, enosedežnica in vlečnica ne obratujeta; Žičnica Zelenica: Ljubelj — predor obl. 1, 5 cm, sren, Vrh Zelenice obl. —3, 100 cm, sren, žičnice obrat.; Kredarica: pret. obl. —11, 350 cm.